

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická Fakulta

Jiří Hodan

**PRÁVNICKÁ
FAKULTA**
Univerzita Karlova

Právní úprava zbraní a střeliva

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Jiří Rajchl, PhDr.

Katedra:

Katedra správního práva a správní vědy

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu):

29. 08. 2023

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 398 806 znaků včetně mezer.

.....

Diplomant

V Praze dne 29. 08. 2023

Poděkování

Hned na úvod bych rád poděkoval vedoucímu mé diplomové práce, JUDr. Jiřímu Rajchlovi, PhDr. za jeho odborné vedení a cenné připomínky, které mi poskytl při konzultaci.

Další, zcela zásadní poděkování pak patří mé rodině a především rodičům, ale i všem přátelům, kolegům a známým, jenž mne během mého studia vřele a po celou dobu podporovali.

Nakonec nemohu opomenout ani brilantní jazykovou, typografickou a stylistickou korekturu, za kterou velice děkuji Mgr. et Mgr. Barboře Kohlové.

Obsah

Úvod.....	1
1. Právní úprava zbraní a střeliva v ČR	4
1.1 Seznam tuzemských a evropských právních předpisů upravujících zbraně a střelivo	4
1.2 Kategorizace zbraní a střeliva.....	6
1.2.1 Zbraně kategorie A.....	9
1.2.2 Zbraně kategorie A-I	15
1.2.3 Zbraně kategorie B	19
1.2.4 Zbraně kategorie C	21
1.2.5 Zbraně kategorie C-I	23
1.2.6 Zbraně kategorie D.....	26
1.3 Zbrojní průkaz a zbrojní licence	31
1.3.1 Správněprávní podmínky společné pro řízení dle zákona o zbraních	31
1.3.2 Zbrojní průkaz	32
1.3.3 Zbrojní licence.....	46
1.4 Nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva.....	52
1.4.1 Nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva kategorie A.....	52
1.4.2 Nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva kategorie A-I.....	58
1.4.3 Nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva kategorie B.....	61
1.4.4 Nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva kategorie C.....	65
1.4.5 Nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva kategorie C-I.....	67
1.4.6 Nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva kategorie D.....	68
2. Právní úprava zbraní a střeliva v USA.....	70
2.1 Seznam federálních právních předpisů upravujících zbraně a střelivo v USA	71
2.2 Kategorizace zbraní a střeliva.....	79
2.2.1 „NFA Firearms“ – zbraně regulované dle zákona NFA.....	79

2.2.2	„GCA Firearms“ – zbraně neregulované zákonem NFA.....	88
2.3	Nabývání vlastnictví zbraně a střeliva.....	94
2.3.1	„NFA Firearms“ – zbraně regulované dle zákona NFA.....	105
2.3.2	„GCA Firearms“ – zbraně neregulované zákonem NFA.....	111
2.4	Držení a nošení zbraní a střeliva.....	121
2.4.1	Držení zbraně	122
2.4.2	Viditelné a skryté nošení zbraně – Open Carry a Concealed Carry.....	122
2.5	Federální zbrojní licence	129
2.5.1	Typy zbrojních licencí.....	130
2.5.2	Podmínky nabytí licence	131
3.	Porovnání stávající platné úpravy zbraní a střeliva v rámci právní úpravy ČR a USA..	136
3.1	Srovnání kategorizace zbraní a střeliva.....	136
3.1.1	Srovnání zbraní kategorie A a NFA/GCA Firearms	137
3.1.2	Srovnání zbraní kategorie A-I a NFA/GCA Firearms	141
3.1.3	Srovnání zbraní kategorie B a NFA / GCA Firearms	142
3.1.4	Srovnání zbraní kategorie Ca NFA / GCA Firearms	143
3.1.5	Srovnání zbraní kategorie C-I a NFA / GCA Firearms.....	144
3.1.6	Srovnání zbraní kategorie D a NFA / GCA Firearms	145
3.2	Srovnání podmínek nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva	148
3.2.1	Srovnání podmínek kladených na vlastníky, resp. držitele palných zbraní	148
3.2.2	Srovnání procesu nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva	151
3.3	Srovnání zbrojních licencí	153
3.3.1	Srovnání typů tuzemských zbrojních licencí a federálních zbrojních licencí..	153
3.3.2	Srovnání podmínek kladených na držitele licencí.....	155
	Závěr.....	157
	Seznam použitých zkratk.....	161
	Seznam použitých zdrojů.....	163

Přílohy	175
Abstrakt.....	177

Úvod

Jaká je optimální a žádoucí forma právní úpravy palných zbraní ve společnosti? Tuto otázku si kladli již mnohé generace zákonodárců po celém světě, a došly přitom k zásadně odlišným řešením. Jen obtížně bychom hledali fenomén, u nějž se tak zásadně liší způsoby, kterak se konkrétní společnosti na různých místech na této planetě vypořádaly s jeho regulací. Právě z tohoto důvodu jsem se již během svého studia rozhodl, že bych rád svou diplomovou práci napsal na téma držení zbraní. Dlouho jsem však hledal ten správný způsob, jak toto téma zpracovat.

Čelil jsem tak vlastně obdobným problémům, jako všichni moji předchůdci. Musel jsem nejprve vymezit, co je stěžejním obsahem této problematiky, jaký zaujmu k celé věci postoj, a určit si formu, kterou budu své myšlenky interpretovat. Po dlouhém a rozvážném přemýšlení jsem si konkrétní cestu zvolil a nadšeně se po ni vydal, jen abych záhy zjistil, že nikam nevede. To se opakovalo ještě několikrát. Poté, co jsem se takto stal již poměrně slušným pionýrem slepých uliček, mi došlo, že cíl mého snažení vlastně spočívá někde jinde. Během studia všech podkladů jsem totiž „pro stromy neviděl les“, a při svých toukách jsem se příliš zabýval konkrétnostmi, místo abych se snažil problematiku zmapovat. Nakonec jsem prozřel a rozhodl se, že zcela jistě nejvhodnější bude toto téma zpracovat formou komparativní.

Stále ale bylo nezbytné si určit cizí právní systém pro srovnání. Protože na odpovídající úrovni vládnou pouze angličtinou, byl prostor pro výběr cizí úpravy pro srovnání omezený. Po prostudování základů právní úpravy ve většině anglicky mluvících zemí se výběr zúžil na tři země, a to Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Austrálii a samozřejmě Spojené státy americké. Po další zralé úvaze a zejména po prostudování dostupných podkladů jsem nakonec z této trojice zvolil možnost poslední, protože věřím, že se jedná o srovnání nejvhodnější, protože se jedná o úpravu na této planetě ze všech nejvíce liberální.

Cílem této práce je tedy porovnat základní dílčí aspekty právní úpravy na poli zbraní a střeliva mezi dvěma odlišnými právními systémy, a to Českou republikou a Spojenými státy americkými, a to na úrovni federálních předpisů. Toto porovnání bude provedeno formou deskripce právní úpravy jednotlivých systémů, jejich komparace a následné analýzy rozdílů, které lze z porovnání dovodit. Po přečtení by měl čtenář získat přehled o tom, jaká nejdůležitější

pravidla v jednotlivých systémech platí, jak se dané právní úpravy v rámci srovnané problematiky liší, a v čem se naopak shodují.

Tato práce tedy užívá především metody analýzy, deskripce a komparace. Je dělena do tří kapitol, každá kapitola je dále dělena na dílčí podkapitoly. Protože práce srovnává dva zcela odlišné právní systémy, bude z povahy věci nezbytné omezit toto srovnání na nejdůležitější aspekty, u kterých lze vhodně vymezit právní ekvivalenty a které tak srovnání umožňují, protože jsou oběma systémy vhodně upraveny. Srovnávat budu úpravu aktuálně platnou v době psaní této práce.

Dále musela být zohledněna skutečnost, že ve Spojených státech platí jak federální zákony, tak zákony jednotlivých států. Protože však není v možnostech této práce obsáhnout úpravu ve všech padesáti státech federace, pro účely práce je srovnána zpravidla pouze úprava na federální úrovni, pokud není zcela nezbytné obsáhnout určitý problém kvůli kontextu i skrze ustanovení úpravy státní.

V kapitole první je popsána právní úprava zbraní a střeliva v rámci právního řádu České republiky, v kapitole druhé pak federální právní úprava v dané věci společná pro USA a v kapitole poslední, třetí, je pak provedeno srovnání právní úpravy v ČR a USA. První podkapitoly v rámci kapitol se věnují komentovanému výčtu zákonů, které v daném systému problematiku upravují. Ten je zvláště důležitý především v kapitole druhé, věnující se právní úpravě v USA, kde poskytuje řádný a ucelený úvod do tématu. Druhá podkapitola se věnuje otázce kategorizace, tedy tomu, jak jsou jednotlivé typy zbraní a střeliva v rámci právních systémů rozděleny. Pro odlišné kategorie totiž většinou platí odlišná pravidla. Zbývající podkapitoly pak analyzují, jaká pravidla jsou platná pro odlišné kategorie zbraní a jejich nabývání, držení a nošení. Vzhledem k absenci zbrojních průkazů či jejich ekvivalentu ve federální úpravě je ale v první kapitole řazena podkapitola o zbrojních průkazech a licencích dříve než v kapitole druhé.

Stěžejním podkladem pro tuto práci je přitom tuzemská i cizojazyčná odborná literatura a právní předpisy obou států, rozšířená o výklad plynoucí z judikatury Nejvyššího soudu a Ústavního soudu ČR. Důraz byl též kladen na analýzu judikatury federální, zejména klíčových rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států, tedy *Supreme Court of the United States*, včetně pro tuto práci asi nejzásadnějšího rozhodnutí v kauze „*District of Columbia et. al. versus Dick Anthony Heller*“, ze kterého plyne, že Druhý dodatek Ústavy garantuje právo držet zbraně pro osobní ochranu jako individuální právo pro jednotlivce, ač to z jeho dikce nemusí být vždy

zřejmé, a v rámci kterého byly rovněž předmětem zkoumání i vota separata disentujících soudů a kontextuální průběh okolností vedoucích k přijetí tohoto rozhodnutí.

1. Právní úprava zbraní a střeliva v ČR

Než bude možné zanalyzovat samotný obsah právních předpisů, bude vhodné určit několik základních zkratek, které budou v této práci používány z důvodu snížení celkového rozsahu. Níže následuje krátký komentovaný seznam nejčastěji užívaných zákonů a z nich vyplývajících použitých zkratek.

1.1 Seznam tuzemských a evropských právních předpisů upravujících zbraně a střelivo

Zákon o střelných zbraních a střelivu (Zákon o zbraních)

Zákon o zbraních je pro účely této práce stěžejním právním předpisem, který upravuje problematiku střelných zbraní, střeliva a munice v České republice. Obsahuje vymezení a kategorizaci střelných zbraní a střeliva, podmínek pro jejich nabývání, držení a nošení a stanoví pravidla pro udělování zbrojních průkazů a zbrojních licencí nebo jejich muničních ekvivalentů. Určuje, které zbraně podléhají registraci, jaká platí pravidla pro jejich dovoz, vývoz nebo tranzit přes území ČR, a stanoví podmínky pro provozování střelnic a provádění pyrotechnického průzkumu. Obsahuje také část o přestupcích na úseku zbraní a střeliva, resp. munice, a celou řadu dalších dílčích ustanovení, která budou předmětem rozboru v následující kapitole. Ačkoliv není jediným zákonem upravujícím zbraňovou problematiku, nalezneme v něm stěžejní část právní úpravy zbraní a střeliva, která bude v rámci této práce analyzována.

„ZZ“ = Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních) (Pokud není určeno jinak, je pod touto zkratkou myšlen zákon o zbraních ve znění novely č. 261/2021 Sb.)

Správní řád

Nezastupitelnou roli má v rámci dále popsaných procesů správní řád, jak ostatně plyne již ze samotného úvodu tohoto procesně právního předpisu, který komplexně upravuje postupy orgánů moci výkonné, jakož i jiných orgánů právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy. V kontextu této práce bude důležitá například úprava procesu vydání dokladu dle ustanovení obsaženého v části třetí hlavě VI. nazvané *zvláštní*

ustanovení o některých rozhodnutích, protože právě tato zvláštní forma rozhodnutí je typická pro kladně vyhodnocené žádosti o zbrojní průkaz.

„SŘ“ = zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Směrnice Evropského parlamentu a Rady EU 2021/555, o kontrole nabývání a držení zbraní

Tato směrnice je kodifikovaným zněním úprav provedených na základě směrnice Evropské unie č. 853/2017, která novelizovala starší a již dříve vícekrát novelizovanou prvotní směrnici Rady 91/477/EHS, regulující již více než 30 let pravidla nabývání a držení zbraní v rámci EU. Má tedy bezprostřední vliv na právní úpravu zbraňové problematiky i v České republice, jakožto členském státu Unie. Jako ucelené znění platných ustanovení evropského práva bude na tuto směrnici dále v této práci odkazováno.

„**Kodifikovaná zbrojní směrnice**“ = Směrnice EP a Rady EU č. 2021/555, o kontrole nabývání a držení zbraní (Pokud není určeno jinak, je pod touto zkratkou myšleno její kodifikované znění, obsahující implementovanou směrnici 2017/853/EU do původní prvotní směrnice EP a Rady 91/477/EHS)

Listina základních práv a svobod

Čtvrtým klíčovým pramenem práva, ač již v rozsahu omezenějším, je Listina základních práv a svobod, zejména pak doplnění čtvrtého odstavce šestého článku, které si kladlo za cíl zakotvit právo na obranu života i se zbraní a jež je jejím nejaktuálnějším rozšířením.

„**LZPS**“ = Usnesení č. 2/1993 předsednictva České národní rady o vyhlášení listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění novely ústavním zákonem č. 295/2021 Sb., č. 2/1993 Sb. (Pokud není určeno jinak, je pod touto zkratkou myšlena listina ve znění novely ústavním zákonem č. 295/2021 Sb.)

1.2 Kategorizace zbraní a střeliva

Základní dělení zbraní do kategorií dle ZZ lze nalézt v prvním odstavci § 3, který rozděluje zbraně do následujících skupin:

„Zbraně zakázané“	Zbraně kategorie A a A-I
„Zbraně podléhající povolení“	Zbraně kategorie B
„Zbraně podléhající ohlášení“	Zbraně kategorie C a C-I
„Ostatní zbraně“	Zbraně kategorie D

Střelivo do střelných zbraní je pak dle zákona možné také dělit do dvou skupin, a to na:

„Střelivo zakázané“	Střelivo kategorie A a A-I
„Střelivo, které není zakázané“	Střelivo ostatní

Charakteristika jednotlivých kategorií bude v rámci této kapitoly provedena systematicky v souladu s jejich postupným řazením v zákoně.

Neméně důležitým je druhý odstavec ustanovení § 3 ZZ, v němž je stanoveno, že na nakládání s hlavními částmi zbraní se použijí ustanovení o nakládání se zbraněmi příslušné kategorie obdobně. Hlavní části palné zbraně definované v příloze č. 1 ZZ jsou takové části zbraně, které tvoří hlavní funkční prvky (komponenty) zbraně a u nichž oproti ostatním součástem existuje markantně závažnější riziko, že mohou být zneužity neoprávněnou osobou k výrobě a sestrojení jiné, nelegálně vyrobené zbraně anebo neoprávněné kompletaci celku zbraně z dílčích součástí, a je nezbytné je proto monitorovat.

Ve stávajícím znění zákona jimi v ČR jsou:

- a) **hlaveň**; hlavní se rozumí také vložná hlaveň a vložná nábojová komora,
- b) **pouzdro zbraně**, kterým se rozumí **tělo zbraně**, **rám** revolverové zbraně a **pouzdro závěru** včetně horní a dolní části děleného pouzdra závěru,
- c) **válec** revolverové zbraně,
- d) **závěr**; závěrem se rozumí také **závorník** a **nosič závorníku**, a

e) tlumič hluku výstřelu.¹

Na vymezení toho, které části zbraně do tohoto výčtu patří, má přímý vliv právo Evropské unie již od přijetí směrnice 857/2017/EU, která obsahuje eurounijní výčet uvedený v čl. 1 odstavci 1 bodu 2 této Směrnice. Ten je s výše uvedeným výčtem logicky téměř identický, nad rozsah vymezený ve Směrnici však mezi hlavní části zbraně zařadil zákonodárce v ČR taktéž tlumič hluku výstřelu, pokud je integrovaný přímo do základní konstrukce zbraně a je její základní součástí, a to v návaznosti na změnu úpravy v nabývání těchto doplňků zbraní.

Samotný materiál pro výrobu, polotovary, zpravidla kovové obrobky, ale ani například takzvaná „hlavňovina“, hmotný prefabrikát pro výrobu hlavní palných zbraní, pak již však takovýmito hlavními částmi zbraně nejsou. ZZ se na tyto polotovary nevztahuje, dokud nejsou zpracovány ve finální součástku, která již v závislosti na svém typu hlavní částí zbraně být může. Za obdobných podmínek jsou zpravidla volně dostupné rovněž některé doplňky a náhradní díly zbraní, které nejsou pro samostatnou funkci zcela anebo vůbec nezbytné a samy o sobě riziko nepředstavují a u nichž by ani takový obecný zákaz neměl (zejména kvůli svému charakteru) valného smyslu. Příkladem takovéto součásti zbraně mohou být např. mechanická mířidla nebo optické zaměřovače, které jsou v tuzemsku volně dostupné.

Co se týká otázky kategorizace jako takové, platí, že v tuzemsku o umístění určité zbraně nebo střeliva do konkrétní kategorie rozhoduje Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva (ČÚZZS), který se při svém rozhodování řídí zákonem č.156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní a střeliva v příslušném znění, resp. postupy obsaženými v § 5 až § 16 (hlavy druhé) tohoto zákona. Ověřování střelných zbraní se provádí zejména pomocí homologace, kusového ověřování anebo opakovaného kusového ověřování v souladu s § 5 tohoto zákona. Střelivo se ověřuje prostřednictvím typové nebo inspekční kontroly dle § 9 zákona. Tyto činnosti jsou zpravidla zpoplatněny. Výše úplaty stanoví Ministerstvo průmyslu a obchodu vyhláškou. Zmíněné úkony ve věcech dle § 5 a § 9 zákona č. 156/2000 Sb. tedy podléhají úhradě ze strany žadatele. V rámci své činnosti vede ČÚZZS Rejstřík rozhodnutí kategorizace. Seznam

¹Příloha č. 1, bod 23, část první, zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění novely zákona č. 13/2021 Sb.

rozhodnutí z tohoto rejstříku v předmětných věcech je veřejně dostupný na webových stránkách úřadu.²

Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva je jako správní úřad s celostátní působností taktéž akreditovaným zkušebním úřadem pro Českou republiku v rámci Mezinárodní stálé komise pro zkoušky ručních palných zbraní, šířeji známé spíše pod zkratkou C.I.P.³ Uvedená mezinárodní organizace, jejímž je ČR členem, stanovuje společné standardy pro zkoušení zbraní a střeliva, aby zajistila vzájemné uznávání ověřovacích značek jednotlivých členských států u již provedených úředních zkoušek ručních palných zbraní. Dále má její činnost přesah do unifikace kompatibility nábojů a nábojových komor pro střelné zbraně. Organizačně je tento úřad podřízen Ministerstvu průmyslu a obchodu, ale na jeho vnitřní metody a strukturu mají vliv především stanovy C.I.P., které se promítají do interních předpisů ovlivňující jeho provoz.

Pro budoucí srovnání právních systémů je taktéž v českém právu velmi důležitá nově obsažená definice „*nadlimitních zásobníků*“ obsažená v pátém odstavci § 3 ZZ. Tento nový pojem souvisí s novou kategorií zbraní A-I, která byla do českého práva začleněna zejména kvůli požadavkům uvedeným v bodě 23. preambule kodifikované zbrojní směrnice. Jednalo se přitom o poměrně kontroverzní zásah do předchozí právní úpravy a relativně významnou změnu, jak bude ostatně dále předmětem bližšího zkoumání. Prozatím stačí vymezit, že nově jsou v souladu s požadavky kodifikované zbrojní směrnice nadlimitní zásobníky zákonem definovány jako „*zásobník nebo sestava nábojové schránky určená pro palnou zbraň pro střelivo se středovým zápalem s kapacitou přesahující 20 nábojů v případě krátké palné zbraně nebo s kapacitou přesahující 10 nábojů v případě dlouhé palné zbraně.*“

V rámci textu tohoto ustanovení se tak lze poprvé setkat s pojmy *krátké palné zbraně* a *dlouhé palné zbraně*. Oba tyto pojmy jsou definovány v příloze č. 1 ZZ, konkrétně pod body 10. a 11. Ačkoliv je rozdíl mezi nimi již z jazykového výkladu celkem jasný, exaktní hranice těchto pojmů již zřejmě nikoliv. Přesně jsou zákonem definovány takto:

Krátká palná zbraň (jakou je typicky pistole) je „*zbraň, jejíž délka hlavně nepřesahuje 300 mm nebo jejíž celková délka nepřesahuje 600 mm.*“⁴ Analogicky k tomu je pak dlouhá zbraň každá

² Rejstřík rozhodnutí o kategorizaci zbraně nebo střeliva. Oficiální web Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva [online]. Česká republika: Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva, [2013 - 2022] [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.cuzzs.cz/cs/rejstrik-rozhodnuti-kategorizace/>

³ dle originálu: „*Commission Internationale Permanente pour l'Épreuve des Armes à Feu Portatives*“

⁴ Body 10 a 11, Část první, Příloha č. 1 zákona č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění novely č. 13/2021 Sb. Sbírká zákonů, Česká republika

palná zbraň, která není krátkou palnou zbraní, tedy taková palná zbraň, jejíž hlaveň je delší než 300 mm anebo jejíž celková délka přesahuje 600 mm (typicky tedy puška).

Palné zbraně však existují v mnoha různých technických řešeních a provedeních, a proto se můžeme setkat i s revolvery (typicky řazenými mezi krátké palné zbraně) s delší než 300mm hlavní, které je nově nutno považovat za dlouhé zbraně, a naopak se zbraněmi jako puškové karabiny, které jsou sice komorované na puškové střelivo, jež se zpravidla užívá do dlouhých palných zbraní, které však budou dle zákonné definice zařazeny mezi krátké palné zbraně.

Protože ZZ při kategorizaci užívá strohé technického popisu, jakožto i technického žargonu, který nemusí být vždy zcela pochopitelný, je následující podkapitola strukturována následujícím způsobem. U všech rozebíraných podskupin jednotlivých zbraňových podkategorií bude vždy kromě jejich popisu uveden vhodný a snad i známý konkrétní příklad, který by mělo být možné snadno dohledat, díky čemuž lze vizuálně vnímat faktické rozdíly mezi jednotlivými typy zbraní a jejich kategoriemi. Bude tak možné se vyhnout pouhým technickým pojmům a popisům, které může být někdy obtížné si přímo představit a vizualizovat. Zároveň tento způsob usnadní pochopení toho, proč jsou v ČR střelné zbraně kategorizovány stávajícím způsobem. Přiložit ilustrativní příklady v obrazové formě do textu práce či příloh bohužel nebylo zejména z důvodů rozsahu možné ani vhodné.

1.2.1 Zbraně kategorie A

Zbraněmi kategorie A jsou označeny zakázané zbraně a střelivo, jejichž nabývání je možné jen po udělení výjimky a pouze s příslušným zbrojním průkazem nebo licenci. Přístup k těmto zbraním je přitom velice striktně omezen i mezi držiteli zbrojního průkaz (dále v textu také jako **ZP**) a zbrojní licence (dále v textu také jako **ZL**). Specificky se vždy při procesu jejich nabývání posuzuje kritérium odůvodněnosti žádosti konkrétního žadatele. Z tohoto důvodu se jedná o statisticky nejméně zastoupenou skupinu zbraní v tuzemsku. Ke dni 20. 12. 2021 bylo v ČR registrováno 2399 zbraní této kategorie.⁵

⁵ Oficiální statistická data o zbraních poskytnutá PČR na základě zákona o svobodném přístupu k informacím: Poskytnutí informace - statistické údaje o počtu zbraní, zbrojních průkazů, zbraňová amnestie Č. j. MV-208861-2/OBP-2021. Oficiální web MVČR [online]. Odbor bezpečnostní politiky, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7: Ministerstvo Vnitra, 2021 [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-208861-2-obp-2021.aspx>

V kategorii A je zařazeno pět typů zbraní, které se vyznačují razantně vyšší nebezpečností v porovnání s ostatními kategoriemi střelných zbraní. Tyto zbraně jsou typicky užívané především armádou a dalšími ozbrojenými složkami a podléhají nejprísnější kontrole, již ZZ zná. V případě jejich zneužití anebo nehody způsobené neodbornou manipulací totiž představují největší hrozbu pro zájmy a hodnoty chráněné zákonem, a zpravidla tak také představují kvůli své účinnosti potencionálně mnohem komplexnější riziko pro veřejnou bezpečnost než zbraně ostatních kategorií.

V první řadě do kategorie A spadají *zbraně zvláště účinné* (v předchozí úpravě označované jako *vojenské*), kterými se dle příslušného výkladového vymezení rozumí „*střelná zbraň ráže 20 mm nebo vyšší určená pro střelbu munice, včetně odpalovacích zařízení.*“⁶ Jedná se o velkorážné zbraně s nadlimitně širokým vývrtem hlavně, v odborné terminologii obvykle označované již jako kanóny či autokanóny, anebo o odpalovací zařízení pro střelbu raket a granátů. Střelivo používané pro tyto zbraně se označuje zpravidla pojmem munice, alespoň tedy dle terminologie užití v ZZ. Příkladem zbraně zvláště účinné může být odpalovací zařízení pro střelbu reaktivních protitankových granátů RPG-7. Jedná se o podskupinu zbraní v tuzemsku bezesporu nejneobvyklejší. Zde vymezené zbraně jsou kvůli jejich efektivitě a ničivosti zpravidla považovány za zásadní riziko pro veřejnou bezpečnost.

Dále mezi zbraně kategorie A podle ZZ patří *zbraně samočinné*, tedy palné zbraně umožňující alespoň částečně automatickou palbu, *u níž se opětovné nabití děje v důsledku předchozího výstřelu a u které konstrukce umožňuje více výstřelů najednou stisknutí spouště.*⁷ Mezi takové zbraně typicky řadíme kulometry, samopaly a případně některé útočné a bitevní pušky. Není nutné, aby daná zbraň mohla střílet plně samočinně, tedy zcela automaticky. Zákonnou definici naplní i zbraň umožňující střelbu v režimu vícerannou dávkou, tedy „spojitým“ výstřelem, protože ZZ tento rozdíl ve funkci nerozlišuje. Typickým příkladem samočinné zbraně může být kulomet *M2 Browning* ráže .50 BMG.

Dalším definovaným typem jsou *zbraně zákeřné*, které ZZ specifikuje v § 4 písm. a) bodě 3. jako takové zbraně, které jsou *vyrobené nebo upravené tak, že lze utajit jejich účel, nebo u kterých byly původní charakter a podoba změněny tak, aby se jejich použitím mohly způsobit těžší následky, anebo zbraně maskované jako jiné předměty.* „Zákeřné zbraně jsou

⁶ Bod 17. Část první, Příloha č. 1 zákona č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění novely č. 13/2021 Sb. Sbírka zákonů, Česká republika.

⁷ Bod 12. Část první, Příloha č. 1 zákona č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění novely č. 13/2021 Sb. Sbírka zákonů, Česká republika

neobvyklé a setkat se s nimi je možné jen zřídka. Valná většina takovýchto zbraní vznikla pro účely tajných služeb, jistě však můžeme identifikovat i nelegálně vyrobené kusy těchto zbraní, jež vznikly jako produkty trestné činnosti nedovoleného ozbrojování, jako nástroje vedení guerillové války anebo asymetrických konfliktů. Vhodným příkladem takové zbraně může být střelná zbraň ve formě atrapy psacího pera, která znaky zbraně zákeřně bezesporu naplňuje.

*Zbraně neidentifikovatelné, tedy palné zbraně nevyrobené z kovů, pokud nejsou identifikovatelné jako zbraně při kontrolách osob a zavazadel pomocí detekčních a rentgenových přístrojů, uvedené v § 4 písm. a) bodě 4 ZZ, budou naopak fenoménem stále častějším. Rozmach technologie aditivního 3D tisku totiž musel nevyhnutelně vést k tomu, že bude tato technologie dříve či později užita i k výrobě palné zbraně. Protože valná většina 3D tiskáren používá pro tisk plastové vlákno – takzvaný filament – jsou i výsledné vytištěné komponenty vyrobeny z plastů. Data (tedy datové 3D modely) nezbytná pro tisk takovýchto zbraní jsou pak volně dostupná na internetu⁸ a je možné je snadno dohledat během několika minut. Ačkoliv lze teoreticky vytisknout z plastu veškeré komponenty, naprostá většina takto vyrobených zbraní alespoň nějaký kov obsahuje, protože je obvykle nutné, aby alespoň úderník (iniciátor zápalky u náboje) a jeho pružina byly vyrobeny z kovu. Pokud má pak zbraň vydržet více než jeden výstřel, je víceméně nezbytné, aby byla z kovu vyrobena i hlaveň. Přesto však většina takto podomácku vyrobených zbraní definici stanovenou zákonem splňovat bude. Vhodným příkladem neidentifikovatelné zbraně je jistě zbraň nazvaná „*Liberator*“. Jedná se o jeden z prvních široce dostupných 3D modelů, který byl volně k dispozici na internetu již v roce 2013. Naopak do této kategorie nespádají zbraně, které mají z plastových polymerů pouze rám, neboť se dnes u mnoha typů zbraní jedná o již standardní výrobní materiál. Takovéto zbraně je totiž stále velmi dobře možno identifikovat a detekovat jako zbraně, neboť ostatní části (zpravidla okolo 80 % a více) jsou ocelové.*

ZZ dále omezuje užívání některých typů střeliva. Zcela příkladně se jedná o střelivo se střelou průbojnou, tedy střelou z tvrdého materiálu (typicky tvrzená ocel, wolfram nebo jejich slitiny a kombinace, případně i ochuzený uran a další obdobné kovy). Podle Přílohy je to „*jednotná střela, která je tvořena materiálem tvrdším než 250 HB – tvrdost podle Brinella, nebo střela, která je laborována do střeliva, které svou konstrukcí nebo energií střely vykazuje*

⁸ ROBERTS, Patrick. Where To Find 3D Printed Gun Files. Recoil Web [online]. Spojené státy americké: Recoil Magazine, 2018 [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.recoilweb.com/where-to-find-3d-printed-gun-files-140438.html>

*průbojný účinek; zpravidla má střelivo průbojnou střelu s kombinovaným účinkem, určenou pro vojenské nebo speciální účely.*⁹ Střelivo s průbojnými střelami je zakázané stejně jako střelivo výbušné (*složená pláštová střela obsahující výbušnou slož, která po nárazu exploduje*¹⁰) či zápalné (*složená pláštová střela obsahující zápalnou slož, která se po styku se vzduchem nebo po nárazu vznítí*¹¹). Novelou zákonodárce přesunul do nově vytvořené skupiny A-I kategorii střeliva se šokovou střelou (*jednotná střela se špičkou ve tvaru komolého kužele, který je na vrcholu opatřen otevřenou válcovou dutinou, do které zasahuje část olověného jádra tvaru komolého kužele, plášť je na okrajích podélně naříznut*¹²) společně se střelivem se střelou ke zvýšení ranivého účinku pro krátké palné zbraně.

Pro dlouhé stříelné zbraně není takto šokové střelivo, resp. střelivo ke zvýšení ranivého účinku regulováno, a jedná se tedy o „*střelivo, které není zakázané*“. Je tomu tak proto, že tento typ střeliva se používá především pro lovecké účely. Toto šokové střelivo je žádané svými parametry mezi lovci a myslivci, protože jim zvyšuje šanci na humánní a rychlé usmrcení zvěře i při neúplně vhodném umístění zásahu do těla zvěře. Dále také snižuje riziko nežádoucího průstřelu loveného zvířete a potencionálního ohrožení okolí, které se nachází v trajektorii průstřelu.

Definice šokového střeliva obsažená v příloze zákona je bohužel poněkud strohá a nepřiliš expresivní. Běžně se pro tento typ střel používá také výstižnější název polopláštové střely s expanzní dutinou nebo „JHP střely“¹³. Tento typ střel slouží ke zvýšení ranivosti a snížení průraznosti, protože kvůli absenci části tvrdého pláště má obnažené měkké olověné jádro projektilu větší tendenci se při zásahu deformovat. Při terminální fázi balistického procesu (zásahu cíle) proto takový projektil vytvoří v cíli širší střelný kanál. Má tak menší průrazné vlastnosti, neboť kvůli vyšší deformaci zvětší svou plochu, a klade tak větší odpor než nejběžněji užívané celopláštové střely, nejčastěji označované také jako FMJ střely¹⁴, které se při dopadu deformují jen velice málo, či vůbec.

⁹ Bod 7. Část Druhá, Příloha č. 1 zákona č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění novely č. 13/2021 Sb. Sbírka zákonů, Česká republika.

¹⁰ Bod 8. Část Druhá, Příloha č. 1 zákona č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění novely č. 13/2021 Sb. Sbírka zákonů, Česká republika.

¹¹ Bod 9. Část Druhá, Příloha č. 1 zákona č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění novely č. 13/2021 Sb. Sbírka zákonů, Česká republika.

¹² Bod 10. Část Druhá, Příloha č. 1 zákona č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění novely č. 13/2021 Sb. Sbírka zákonů, Česká republika.

¹³ Zkratka úvodních písmen anglického překladu Jacketed Hollow Point, v překladu polopláštová střela s dutinou

¹⁴ Zkratka úvodních písmen anglického překladu Full Metal Jacket v překladu celopláštová střela

Rovněž se tedy jedná o střelivo se střelou ke zvýšení ranivého účinku, ačkoliv to je pojem obsahově jistě širší, zahrnující i různé formy monolitických HP střel, střel s řízenou deformací a dalších. Naopak pro tyto samé vlastnosti není dle zákonodárce žádoucí ho umožnit užívat osobám bez výjimky do krátkých palných zbraní, u kterých se předpokládá, že mohou být spíše užity pro osobní ochranu, a které pro lov zpravidla užít nelze. Důsledkem této konkrétní formy právní úpravy zvolené zákonodárcem je však vznik poněkud paradoxní situace, kdy typicky pistolové střelivo se střelou ke zvýšení ranivého účinku nelze bez příslušné výjimky použít pro osobní ochranu do krátkých zbraní, ale lze ho užít do zbraní dlouhých, avšak dle výrobce rovněž určených především pro osobní ochranu (např. pistolových karabin). Není tedy v daném případě zcela zjevné, čeho chtěl vlastně zákonodárce touto úpravou docílit. Nenapovídá ani důvodová zpráva. Jedná se přitom o poměrně důležitou otázku, která může mít doslova fatální důsledky. V odborné komunitě přitom panuje všeobecný konsenzus, že takovéto střelivo je vhodné pro osobní ochranu, protože snižuje možnost průstřelu cíle a následného zranění někoho dalšího. Také příslušníci ozbrojených sborů Policie ČR dnes musí nosit při službě ve zbraní obdobné náboje. Jedná se obvykle o náboje Sellier & Bellot HS s váhou 100 anebo 115 grainů (6,5–7,5 gramu), který jako jeden z mála typů náboje splňuje přísné podmínky stanovené pro monoblokovou netoxickou střelu bez obsahu olova.

Jak již bylo nastíněno, proti původní úpravě této kategorie došlo rovněž k vypuštění jeho posledního bodu, týkajícího se nedovolených doplňků zbraní, konkrétně pak tlumičů hluku výstřelu a noktovizorových zaměřovačů pro zbraně (tedy typicky puškohledů s funkcí nočního vidění). V tomto ohledu tedy došlo ze strany zákonodárce o razantní zmírnění předchozí úpravy a o faktické rozšíření práv držitelů zbraní a umožnění znatelně snazšího přístupu k těmto doplňkům zbraní. Až do účinnosti novely a s ní související změny režimu byly především tlumiče pro civilní držitele zbrojních průkazů víceméně nedosažitelné, protože byly dostupné pouze na základě výjimky. Toto novelizovaná úprava zcela změnila, když nadále vyžaduje pouze registraci těchto doplňků. V případě noktovizorových zaměřovačů došlo ještě k razantnějšímu uvolnění, neboť tyto novelizovaný ZZ neřeší vůbec, a jejich nabývání tedy není zákonem o zbraních nadále regulováno.

Obdobně se již v roce 2017 zákonodárce postavil i k laserovým zaměřovačům, které byly v dané době rovněž zakázaným doplňkem. Novelou zákona č. 229/2016 Sb. toto omezení taktéž bez náhrady zrušil, když příslušné ustanovení ze ZZ odstranil. Tyto zaměřovače jsou tak nyní již více než 5 let volně dostupné. Lze tedy v tomto ohledu sledovat určitou změnu paradigmatu v oblasti doplňků zbraní, která pokračuje do dnešních dní.

Do kategorie zbraní A tedy řadíme zbraně určené především pro vojáky a další ozbrojené sbory, které obvykle nejsou pro regulární držitele ZP dostupné. V rámci skupiny ručních palných zbraní se jedná jednoznačně o zbraně s největším destrukčním potenciálem, pro který je potřebné určit přísnější režim kontroly než pro ostatní ruční palné zbraně. To vše má za následek, že je těchto zbraní v tuzemsku drženo na výjimku legálně jen velice omezené množství.

1.2.2 Zbraně kategorie A-I

Kategorie zbraní A-I vznikla jako důsledek přijetí evropské směrnice o zbraních. Ke dni 20. 12. 2021 bylo v ČR registrováno 2258 zbraní této kategorie A-I,¹⁵ přitom však platí, že všechny podkategorie, až na jednu zde uvedenou, byly dle předchozí úpravy zařazeny v kategorii B. V návaznosti na zdůvodněné požadavky směrnice uvedené v bodě č. 23 preambule kodifikované zbraňové směrnice ale bylo nezbytné tyto zbraně zařadit do kategorie zbraní zakázaných. Příslušnou změnu přitom preambule v tomto bodě odůvodňuje následujícím způsobem: „*Některé samonabíjecí palné zbraně mohou být snadno přeměněny na samočinné palné zbraně, a tím by mohly představovat hrozbu pro bezpečnost. Dokonce i bez takové přeměny by mohly být některé samonabíjecí palné zbraně velmi nebezpečné, mají-li vysokou kapacitu co do počtu nábojů. Samonabíjecí palné zbraně s neodnímatelným zásobovacím ústrojím umožňujícím střelbu vysokého počtu nábojů a samonabíjecí palné zbraně v kombinaci s vysokokapacitním odnímatelným zásobovacím ústrojím by proto měly být pro civilní použití zakázány. Pouhá možnost nasazení zásobovacího ústrojí s kapacitou více než 10 nábojů do dlouhých palných zbraní a 20 nábojů do krátkých palných zbraní není určující pro kategorizaci palné zbraně do určité kategorie.*“

Odlišná situace nastala pouze u podkategorie nedovolených provedení zbraní expanzních nebo plynových, která do kategorie A-I byla přesunuta z kategorie A, kam ji řadila předchozí úprava. Ve snaze vyhovět evropské legislativě a přitom dosáhnout minimalizace faktických dopadů na střeleckou komunitu tedy tuzemský zákonodárce sloučil kategorie některých zbraní dle předchozí úpravy kategorizovaných do skupin A nebo B a zařadil je mezi zbraně kategorie A-I, čímž do zákona přibyly tyto 4 podskupiny zbraní této nové kategorie.

Pod § 4 písm. a) bodem 1. ZZ tak vytvořením nové podskupiny definoval *zbraně samočinné, u nichž došlo k úpravě na samonabíjecí palné zbraně*, které představují nejčastěji původně vojenské zbraně umožňující automatickou střelbu, které byly následně předělány a modifikovány tak, aby mohly střílet pouze poloautomaticky. V ČR se jedná především o rozmanité modifikace československého samopalu vzor 58, doposud v omezené míře

¹⁵ Oficiální statistická data o zbraních poskytnutá PČR na základě zákona o svobodném přístupu k informacím: Poskytnutí informace - statistické údaje o počtu zbraní, zbrojních průkazů, zbraňová amnestie Č. j. MV-208861-2/OBP-2021. Oficiální web MVČR [online]. Odbor bezpečnostní politiky, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7: Ministerstvo Vnitra, 2021 [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-208861-2-obp-2021.aspx>

užívaného Armádou České republiky. Vhodným příkladem zbraně této podkategorie je varianta upravené verze této zbraně pro civilní trh, například model CZS 5811.

Specifickým aspektem v kontextu výkladu souvisejícího ustanovení je pak posouzení otázky, zda na zbrani této kategorie byla provedena úprava mechanismu, nebo se jedná o novou zbraň složenou z hlavních částí odlišných zbraní. Co se týká původního fungování zbraně, resp. prokazování jejího původu a původu jejích hlavních částí, je podstatná její dohledatelnost, resp. dohledatelnost všech jejích hlavních částí. I z hlavních částí zbraní samočinných lze totiž složit zbraň odlišnou, např. samonabíjecí, užitím pouze některých částí, typicky užitím např. hlavně. Výsledná zbraň již samočinná nebude. Analogický postoj lze ostatně vyvodit i ze závěru který uvádí Mgr. Bačovská v komentářové literatuře:

„V praxi může docházet k případům, kdy je při výrobě zbraně použit jeden nebo i více dílů z jiných zbraní. Zákon o zbraních tomu nijak nebrání. I v případě, kdy by při takové výrobě zbraně byla použita hlavní část, která byla původně součástí samočinné zbraně, se na nově vyrobenou zbraň hledí jako na nový výrobek. Kategorizována je tak podle svých technických parametrů jako zbraň kategorie B nebo C.

Pokud se jedná o nově vyrobené samonabíjecí zbraně, které konstrukčně vychází z typů známých samočinných zbraní, posuzují se tyto zbraně vždy podle své konstrukce, bez ohledu na to, jakými zbraněmi byl jejich vznik inspirován nebo jaké zbraně mohou připomínat svým vzhledem.“¹⁶

Dále do kategorie A-I patří dle § 4a písm. a) bodu 2. ZZ samonabíjecí zbraně pro střelivo se středovým zápalem, do kterých je vložen příslušný nadlimitní zásobník, tedy poloautomatické palné zbraně, které mají více než 10raný zásobník v případě dlouhých palných zbraní a více než 20raný zásobník v případě krátkých palných zbraní a které neužívají střelivo s okrajovým zápalem (malorážkové). Rozhodující pro zařazení do této skupiny zbraní je tedy kapacita vloženého zásobníku do zbraně. Jedná se o faktickou kapacitu daného zásobníku, nikoliv možnost v dané zbrani užít zásobník s větší kapacitou. Tato podkategorie byla rovněž do zákona přidána v návaznosti na směrnici, jak již bylo uvedeno výše, a měla dopad především na nadlimitní zásobníky do dlouhých palných zbraní, neboť absolutní většina krátkých palných zbraní má zásobníky s kapacitou do 20 nábojů. Větší zásobníky pro krátké palné zbraně jsou tak spíše raritou, se kterou se setkáme téměř výhradně u samočinných krátkých palných zbraní,

¹⁶ BARTOŠEK, Jan a Milena BAČKOVSKÁ. *Zbraně a střelivo*. V Praze: C.H. Beck, 2021. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-843-6., str. 81–82

kteře vřak spadají do kategorie A. U dlouhých samonabíjecích zbraní jsou vřak zásobníky na více než 10 ran mnohem častější. Obvykle se také jedná o tytéř zbraně, které jsou uvedeny v § 4a písm. a) bod 1. zákona, tedy o *zbraně samočinné, u nichž dořlo k úpravě na samonabíjecí palné zbraně*. Např. výře zmíněné modifikace samopalů vzor 58 (např. uvedený model CZS 5811) užívají nejčastěji zásobníky na 30 ran. Jeho poloautomatické modifikace s tímto zásobníkem tedy budou naplňovat podmínky stanovené v § 4a písm. a) bodu 1. i 2. ZZ. Pokud vřak takováto zbraň vznikla přestavbou nebo z náhradních dílů, a tedy nebyla registrována jako zbraň kategorie A, ale jako kategorie B, a její nabyvatel projevil vůli, aby byla nadále registrována jako zbraň kategorie B, nemusel o výjimku dle A-I žádat, pokud nadlimitní zásobníky ve lhůtě odevzdal a ke zbrani bude do budoucna používat zásobníky podlimitní (do kapacity max. 10 nábojů).

Poněkud zavádějící se může zdát skupina následující, uvedená pod § 4a písm. a) bodem 3. ZZ, tedy *dlouhé samonabíjecí zbraně pro střelivo se středovým zápalem původně určené ke střelbě z ramene, vybavené skládací, zasouvací nebo bez použití nástrojů odnímatelnou ramenní opěrou, přičemž po jejím sklopení, zasunutí nebo odejmutí je délka zbraně menř než 600 mm a není ovlivněna její funkčnost*. Tato zákonná úprava byla implementována doslovně ze směrnice, ale stalo se tak poněkud nejasným způsobem.

Pokud již bylo dřívě vymezeno, že ZZ definuje dlouhou zbraň jako takovou, která není krátkou zbraní, tedy fakticky jako zbraň přesahující 600 mm celkové délky, žádná dlouhá zbraň menř než 600 mm celkové délky z podstaty věci neexistuje, neboť by byla zbraní krátkou.

Velice obdobný postoj k této otázce vyjádřili autoři i v odborném komentáři k zákonu o zbraních, který s výře uvedeným souhlasí a nadto vyčerpávajícím způsobem rozvádí, jak se délka zbraně pro účely kategorizace odvíjí od její nejmenř funkční délky. Její prodloužení o skládací opěrku nemůže vést ke změně kategorizace, protože nemá na toto určení vliv.¹⁷

Poslední skupinou uvedenou pod § 4a písm. a) bodem 4. ZZ jsou zbraně *plynové nebo expanzní, nejde-li o dovolené výrobní provedení, které stanoví prováděcí právní předpis*. Příslušným předpisem je vyhláška č. 162/2021 Sb., o dovoleném výrobním provedení plynové zbraně a expanzní zbraně a o technických požadavcích na plynové nábojky pro expanzní zbraně, která stanoví přesná kritéria dovolených výrobních provedení, jeř se liř od úpravy

¹⁷ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 82–83

obsažené ve vyhlášce č. 370/2002 Sb. a vyhlášce č. 179/2017 Sb., které upravovaly tato kritéria v minulosti.

Pokud technické podmínky vymezené ve výše uvedené vyhlášce předmětné zbraně nesplňují, jedná se o zbraně této kategorie a pro jejich nabývání je nezbytná výjimka, protože zde existuje riziko jejich modifikace na zbraně palné. Protože ale trestná činnost spojená s reaktivací zbraní není v tuzemsku příliš obvyklá, nejsou k dispozici pro bližší analýzu tohoto rizika v ČR konkrétní statistiky ani odborná literatura. Problematicke těchto rizik se ale věnuje zahraniční odborník Nicolas Florquin ve své publikaci *From legal to lethal*.¹⁸ Velmi podrobně zde příkladem uvádí, jak tyto aktivity probíhají, které typy deaktivovaných zbraní jsou v tomto ohledu nejrizikovější a jak lze tato rizika co nejlépe eliminovat či alespoň omezit. Příkladem pro zbraň uvedenou pod § 4a písm. a) bodem 4. ZZ může být startovací pistole SIGNAL IŽ-37, která byla dle dřívější právní úpravy dle ČÚZZS kategorizovaná kvůli formě provedení jako zbraň kategorie A, avšak dle nyní platného zákona je zbraní kategorie A-I.

Zbraně v této kategorii lze nejpřesněji definovat neformálním označením za zbraně nežádoucí. Ačkoliv se nejedná o skupinu zbraní tak nebezpečnou jako v případě zakázaných zbraní kategorie A, zahrnuje tato skupina i civilní verze vojenských zbraní a dle zákonodárce (zejména tedy toho eurounijního) je vhodné počet takových zbraní cíleně omezovat, protože představují nadměrné riziko pro veřejnou bezpečnost. Jsou tedy nazírány jako společensky nežádoucí.

¹⁸ FLORQUIN, Nicolas a Benjamin KING. *From Legal to Lethal - Converted Firearms in Europe*. Ženeva: Graduate Institute of International and Development Studies, 2018. ISBN 978-2-940548-50-7., s. 19

1.2.3 Zbraně kategorie B

Zbraně kategorie B jsou takové palné zbraně, které podléhají povolení a pro jejichž nabývání je třeba mít ZP anebo ZL. Oproti zbraním předchozích kategorií A a A-I je těchto zbraní v ČR registrováno řádově několikanásobně více. Ke dni 20. 12. 2021 bylo v ČR registrováno 470 185 zbraní této kategorie.¹⁹

Dle § 5 písm. a) ZZ do této kategorie patří především *krátké opakovací nebo samonabíjecí zbraně*, tedy samonabíjecí pistole a nikoli perkusní typy revolverů. Tyto zbraně jsou drženy především pro osobní ochranu a účely sportovního užití v rámci střeleckých disciplín. Typickým příkladem krátké samonabíjecí zbraně může být pistole Glock, která je s miliony kusů vyrobených v rozmanitých kalibrech jednou z nerozšířenějších zbraní této kategorie na celém světě, a to jak mezi civilními držiteli zbraní, tak mezi policejními a armádními složkami. Krátkou opakovací zbraň pak může představovat revolver, např. S&W model 29 s otočným válcem na náboje, který proslavil herec Clint Eastwood ve filmu Dirty Harry, díky čemuž se stal ikonickým příkladem této podkategorie krátké zbraně.

Krátké jednoranové nebo víceranové zbraně pro střelivo se středovým zápalem uvedené pod § 5 písm. b) ZZ jsou rozšířeny znatelně méně. Typicky se jedná o pistole na nejčastěji jeden či dva náboje označované nejčastěji jako „*derringery*“. Tento název pak získaly tyto zbraně podle původního výrobce těchto zpravidla drobných kapesních pistolí, Henryho Derringera, který je již v 19. století v USA zpopularizoval. Již od té doby se užívají pro skryté nošení a osobní ochranu, pro ostatní účely se totiž příliš nehodí. Moderním příkladem takovéto zbraně může být kapesní pistole Derringer Double Tap.

Mezi *jednoranové nebo víceranové zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem, jejichž celková délka je menší než 280 mm*, definované pod § 5 písm. c) ZZ patří typicky sportovní malorážné pistole. Jsou rozšířenější než obdobné zbraně na velkorážné střelivo se středovým zápalem zejména proto, že jsou užívané pro sportovní terčovou střelbu na kratší vzdálenosti. Ilustračním příkladem může být terčová jednoranová pistole Hämmerli 152.

Čtvrtou podskupinou uvedenou pod § 5 písm. d) ZZ jsou *dlouhé samonabíjecí zbraně, jejichž zásobník nebo nábojová schránka a nábojová komora mohou dohromady pojmout více*

¹⁹ Oficiální statistická data o zbraních poskytnutá PČR na základě zákona o svobodném přístupu k informacím: Poskytnutí informace - statistické údaje o počtu zbraní, zbrojních průkazů, zbraňová amnestie Č. j. MV-208861-2/OBP-2021. Oficiální web MVČR [online]. Odbor bezpečnostní politiky, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7: Ministerstvo Vnitra, 2021 [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-208861-2-obp-2021.aspx>

než 3 náboje, které spadají do kategorie B pouze za předpokladu, že v nich není vložen nadlimitní (více než 10ranný) zásobník anebo že konstrukčně neobsahují nadlimitní (více než 10rannou) sestavu nábojové schránky. Může se jednat o zbraně lovecké, sportovní nebo o starší verze vojenských pušek. Jako příklad pro tuto podskupinu poslouží samonabíjecí puška M1 Garand, jež má nábojovou schránku na 8 nábojů a s více než 6 miliony vyrobených kusů je patrně jednou z nejrozšířenějších zbraní této podkategorie na světě.

Dlouhé samonabíjecí zbraně, jejichž zásobník nebo nábojová schránka a nábojová komora nemohou dohromady pojmout více než 3 náboje a u nichž je podávací ústrojí odnímatelné, anebo u nichž není zaručeno, že nemohou být přeměněny běžně dostupnými nástroji na zbraně, jejichž zásobník nebo nábojová schránka a nábojová komora mohou dohromady pojmout více než 3 náboje, jsou podskupinou pátou, uvedenou v § 5 písm. e) ZZ. Jedná se o zbraně zpravidla určené pro lovecké užití. Příkladem může být samonabíjecí kulovnice Remington Model 1910 SL, které výrobce zpravidla vyrábí se zásobníkem na dva nebo tři náboje v závislosti na konkrétní ráži. Lze u nich ale užít i některé zásobníky do pušek z ostatních modelových řad tohoto výrobce, které mohou mít vyšší kapacitu nábojů, a přesně tedy zákonnou definici naplňují.

Dlouhé opakovací nebo samonabíjecí zbraně s hladkým vývrtem hlavně, jejichž délka hlavně je menší nebo je rovná 600 mm, uvedené pod následujícím písm. f) jsou brokovnice, protože zbraně s hladkým vývrtem hlavně používají především brokové střelivo, které je naopak pro užití s drážkovanou hlavní nevhodné. Pro svou kratší hlaveň jsou určeny především pro osobní ochranu či specifické sportovní disciplíny. Pro lovecké a některé sportovní účely se totiž používají naopak brokovnice s hlavní delší než 600 mm, které spadají do kategorie zbraní C. Jako příklad může posloužit samonabíjecí brokovnice Benelli M3 Super 90 užívaná především bezpečnostními sbory a sportovními střelci.

Samonabíjecí zbraně, pokud mají vzhled samočinných zbraní, uvedené pod písm. g) jsou poněkud problematicky definovanou podkategorií, neboť ZZ nikde nestanoví, do jaké míry musí být vzhled předmětných zbraní identický. Tato otázka není řešena ani komentářovou literaturou nebo důvodovou zprávou k zákonu, mlčí o ní i zdroje práva evropského zakotvené ve směrnících. Pokud však budeme vycházet z toho, že bez rozborky zbraně není možné zjistit, jak přesně daná zbraň funguje a zda tedy není i zbraní samočinnou, je možné při striktním výkladu této definice do této kategorie zařadit všechny ty zbraně, u kterých není možné tento rozdíl rozlišit a které existují v samočinné variantě. Zařadíme sem tedy všechny kopie

vojenských samočinných zbraní, především pak zbraně označované typicky jako útočné pušky. Z tohoto důvodu lze znovu jako příklad užít samonabíjecí pušku CZS 5811, kterou jsme již užili jako příklad dvakrát, jež však naplňuje i definici této podkategorie.

Poslední podskupinou kategorie B jsou *signální zbraně pro použití signálních nábojů ráže větší než 16 mm*, definované pod § 5 písm. h) ZZ. Pod touto definicí je vhodné si představit především krátké jednoranné zbraně určené k vystřelování pyrotechnických složí a světlic. Slouží zpravidla pro vizuální signalizaci nebo pro osvětlení určitého prostoru. Protože valná většina takovýchto signálních zbraní má větší ráži než 16 mm, aby měl náboj požadovanou kapacitu pro náplň, patří do této podkategorie prakticky veškeré signální zbraně. Příkladem může být signální pistole Heckler & Koch P2 A1, v nejrozšířenější ráži signálního střeliva 26,5 mm.

Do kategorie B tedy řadíme především samonabíjecí nebo opakovací zbraně, které slouží zejména pro účely osobní ochrany či sportovní střelby. V ČR většinu zbraní této kategorie tvoří zbraně krátké, u nichž mají jejich držitelé možnost je nosit (v kontextu významu „nošení zbraně“ dle ZZ) pro svoji ochranu, pokud jim to tedy jejich ZP umožňuje.

1.2.4 Zbraně kategorie C

Zbraně kategorie C jsou poslední kategorií dle ZZ, která vyžaduje ZP nebo licenci. Tyto zbraně podléhají pouze ohlášení, resp. registraci, na rozdíl od předchozí kategorie tedy není pro jejich nabytí vyžadováno povolení ve smyslu ZZ. Patří sem zbraně určené pro lovecké a sportovní účely. Ke dni 20. 12. 2021 bylo v ČR registrováno 483 448 zbraní této kategorie,²⁰ jsou tedy rozšířené obdobně jako zbraně kategorie B. V kategorii C jsou zařazeny 3 podkategorie zbraní a po novelizaci také tlumiče, jako nadále již sice mnohem snáze dostupné, ale stále registrované doplňky zbraní.

První podskupina je uvedena pod § 6 písm. a) ZZ, a jsou jimi *jednoranné nebo víceranné zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem, jejichž celková délka se rovná nebo je větší než 280 mm*. To jsou především sportovní malorážky, užívané pro sportovní disciplíny

²⁰ Oficiální statistická data o zbraních poskytnutá PČR na základě zákona o svobodném přístupu k informacím: Poskytnutí informace - statistické údaje o počtu zbraní, zbrojních průkazů, zbraňová amnestie Č. j. MV-208861-2/OBP-2021. Oficiální web MVČR [online]. Odbor bezpečnostní politiky, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7: Ministerstvo Vnitra, 2021 [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-208861-2-obp-2021.aspx>

jako např. biatlon. Definičním znakem této podkategorie je tedy délka hlavně a mechanismus palby, dle kterého je lze odlišit od krátkých jednoranových či víceranových malorážek, které spadají do předchozí kategorie zbraní. Vhodným příkladem mohou být jednoranné sportovní verze malorážných pušek Anschütz užívané například při biatlonu.

Jednoranové nebo víceranové, opakovací nebo samonabíjecí dlouhé zbraně pro střelivo s okrajovým nebo středovým zápalem nebo pro střelivo se zápalem typu Lefauchaux neuvedené v § 5 písm. d) až f) jsou podkategorií druhou uvedenou § 6 pod písmenem b) ZZ. Jedná se asi o fakticky nejrozmanitější skupinu zbraní, kterou ZZ řadí pod jednu definici. Do této podkategorie patří drtivá většina loveckých pušek, které nejsou samonabíjecí, tedy veškeré opakovací pušky s pákovým nebo klikovým závěrem, a dlouhé lovecké zbraně jednohlavňové, dvouhlavňové a vícehlavňové, obvykle i kombinované pro více ráží a typů střeliva. Do této podskupiny tedy spadají i dvojáky, trojáky, kozlice, obojetnice, kulobroky a další typy kombinovaných zbraní. Protože u zbraní v této podkategorii se fakticky výrazně odlišují mechanismy fungování, bude vhodné uvést příkladů více. Prvním příkladem dlouhé opakovací zbraně z této podkategorie může být moderní opakovací kulovnice Tikka T3, dlouhé kombinované víceranové zbraně pak zastupuje např. kulobrok Springfield Armory M6 Scout.

Poslední podskupinou uvedenou v § 6 ZZ pod písm. c) jsou *více než dvouranové nebo opakovací zbraně zkonstruované na principu perkusních zámkových systémů*. Do této podkategorie patří primárně nově vyrobené (nikoli historické) perkusní revolvery a další opakovací a tří a vícerané perkusní zbraně. Ačkoliv se na první pohled může zdát, že tyto zbraně se podobají především krátkým opakovacím zbraním, nejsou tyto zbraně obsaženy v kategorii B záměrně. Zbraně v této podkategorii na rozdíl od všech podkategorií předchozích nepoužívají moderní náboje s nábojnicemi. Je tak nutné je nabíjet odděleně, tedy zvláště střelu a prach. Iniciaci prachu zajišťuje obvykle perkusní zápalka, případně můžou využívat i křesadlový zámek. Dále tyto zbraně na rozdíl od předchozích kategorií neužívají modernější bezdýmný střelný prach, ale technologicky starší černý střelný prach. Jejich přebití tedy trvá násobně déle než u krátkých opakovacích zbraní, a i proto se jejich zneužitím pojí menší společenské riziko. Zákonodárce je proto vyčlenil do podkategorie zbraní, pro jejichž nabytí není třeba povolení. Za příklad poslouží moderní perkusní varianta revolveru Colt Army Model 1860.

Tlumiče hluku výstřelu, kterými jsou zařízení určená pro použití s palnou zbraní a konstruovaná pro celkové snížení hluku výstřelu při ostré střelbě, a to včetně snížení hluku výstřelu ve směru střelby jsou od účinnosti novelizovaného zákona nově dostupným doplňkem

zbraně. Zákon je poněkud zmatečně řadí mezi zbraně kategorie C, ač se tlumiče samy o sobě (tedy bez jiné palné zbraně) použít ke střelbě nedají. Musí však mít své unikátní výrobní číslo, podle kterého je lze registrovat, a patří k nim vlastní průkaz zbraně. Jsou obvykle konstruovány pro použití s předem definovaným rozsahem ráží střelných zbraní, což určuje konstrukce konkrétního tlumiče. Jak dále rozvádí autoři komentáře k ZZ, pokud je tlumič hluku výstřelu napevno vestavěný do zbraně, jedná se o hlavní část zbraně, a nikoliv o samostatnou zbraň, a za takové situace tlumič vlastní průkaz zbraně mít nebude.²¹ V takových případech však lze jen doporučit, aby byl daný tlumič očíslován odpovídajícími a identickými číselnými údaji ke zbytku hlavních částí dané palné zbraně, aby se tak předešlo potencionálním problémům při kontrole takové zbraně, případně aby byla taková skutečnost alespoň zaznamenána v průkazu příslušné zbraně.

Zbraně kategorie C jsou typicky lovecké zbraně, které neumožňují poloautomatickou střelbu. Nejčastěji se jedná o dlouhé opakovací zbraně, přičemž platí, že nejrozšířenější zbraně této kategorie jsou v rámci ČR lovecké opakovací kulovnice a lovecké brokovnice. Nově do této kategorie řadíme také tlumiče jakožto regulované doplňky zbraní.

1.2.5 Zbraně kategorie C-I

Obdobně jako kategorie zbraní A-I je i kategorie zbraní C-I v českém právním řádu nová. I proto bylo ke dni 20. 12. 2021 v ČR registrováno pouze 2637 zbraní této kategorie,²² ačkoliv lze důvodně předpokládat, že zbraní této kategorie je v ČR více, pouze je držitelé k danému datu ještě nezaregistrovali. Povinnost registrace zbraní vymezených v této kategorii totiž přibyla do českého právního řádu až s novelou zákona č. 13/2021 Sb. implementující směrnici EU 555/2021. Dříve se tyto zbraně neregistrovaly vůbec.

Tuto kategorii tvoří 8 podkategorií zbraní. Ačkoliv ZZ pro jejich nabytí nevyžaduje ZP, pro všechny tyto podkategorie platí společná povinnost jejich registrace.

²¹ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 91– 92

²² Oficiální statistická data o zbraních poskytnutá PČR na základě zákona o svobodném přístupu k informacím: Poskytnutí informace - statistické údaje o počtu zbraní, zbrojních průkazů, zbraňová amnestie Č. j. MV-208861-2/OBP-2021. Oficiální web MVČR [online]. Odbor bezpečnostní politiky, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7: Ministerstvo Vnitra, 2021 [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-208861-2-obp-2021.aspx>

Zaprvé jsou jimi dle § 6a písm. a) ZZ zbraně zařazené do kategorie A, A-I, B nebo C, které byly znehodnoceny v souladu s přímo použitelným předpisem Evropské unie. Tímto předpisem je prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2403, jež ve svých přílohách stanoví přesné postupy pro znehodnocení jednotlivých částí zbraně dle jejího typu. Takto znehodnocené zbraně jsou označeny dle vzoru obsaženého v příloze č. II tohoto prováděcího nařízení a dle tohoto označení musí být i registrovány. Protože takto lze znehodnotit mnoho odlišných typů zbraní a znehodnocení nemusí být na první pohled zcela zjevné, nebude zde příklad těchto zbraní uveden. K tomuto legislativnímu řešení zákonodárce přistoupil i kvůli dikci bodu č. 21 preambule směrnice 853/2017, který vyžadoval, aby i znehodnocené zbraně byly registrovány.²³

Dále do kategorie C-I dle § 6a písm. b) ZZ patří *expanzní zbraně, které splňují požadavky na dovolené výrobní provedení stanovené prováděcím právním předpisem*. Jak již bylo uvedeno dříve, předmětný předpis představuje vyhláška č. 162/2021 Sb., o dovoleném výrobním provedení plynové zbraně a expanzní zbraně a o technických požadavcích na plynové nábojky pro expanzní zbraně. Zbraně, které technické požadavky stanovené ve vyhlášce splňují, je však stále nutné alespoň registrovat.

Třetí podskupinou jsou *jednoranové nebo dvouranové palné zbraně určené pro dělené střelivo*, uvedené pod § 6a písm. c) ZZ a v komentářovém výkladu označované jako „moderní předovky“, což věrně kopíruje definici uvedenou implicitně zákonem. Jako moderní jsou tyto zbraně označovány, neboť nemají svoji historickou předlohu,²⁴ jako předovky pak proto, že se nabíjejí zepředu děleným střelivem. Je tedy nutné tyto zbraně odlišit od historických zbraní na dělené střelivo, protože historické repliky takových zbraní patří do kategorie D. Příklad představují moderní repliky perkusních pušek, jako např. D. Pedersoli Kentucky Rifle.

Dalším typem nově povinně registrované zbraně jsou *palné zbraně určené pro náboje typu Flobert, náboje ráže 4 mm M20 nebo ústovou kinetickou energií střely srovnatelné střelivo určené pro výcvik ve střelbě*, tedy především zbraně nejčastěji známé jako „flobertky“. Zbraně užívající toto střelivo s okrajovým zápalem (podobně jako malorážné střelivo .22LR) jsou

²³ „Vzhledem k vysokému riziku uschopnění nesprávně znehodnocených palných zbraní ke střelbě a v zájmu zvýšení bezpečnosti v celé Unii, by se měla směrnice 91/477/EHS vztahovat i na takové palné zbraně. Měla by být stanovena definice znehodnocených palných zbraní, která odráží obecné zásady znehodnocování palných zbraní stanovené v Protokolu proti nedovolené výrobě střelných zbraní a jejich součástí, dílů a střeliva a obchodování s nimi, který je připojen k rozhodnutí Rady 2014/164/EU (5), jímž se tento protokol provádí do právního rámce Unie.“

²⁴ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. Zbraně a střelivo, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 94

definovány v § 6a, písm. d) ZZ a byly historicky užívány především pro zábavu a výcvik ve střeleckých disciplínách. Samotný náboj typu Flobert byl cíleně vyvinut s nízkou kinetickou energií střely (maximálně přibližně okolo 40 J), protože byl určen především pro zbraně do vnitřních a pouťových střelnic, a neměl tedy sloužit k sebeobraně či lovecké střelbě. Tento typ zbraní se vyskytuje v mnoha různých podobách. Nejčastěji se můžeme setkat s flobertkami v podobě opakovacích revolverů, jednoranných pistolí anebo pušek. Příkladem pro tuto podskupinu může být Revolver Flobert Alfa Brno v ráži 6 mm Flobert.

Plynové zbraně s ráží vyšší než 6,35 mm, nejde-li o paintballové zbraně, jsou uvedeny v § 6a ZZ pod písm. e). Jedná se především o „vzduchovky“ a „větrovky“. Jak tedy plyne z definice, je plynová zbraň taková *střelná zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění energie stlačeného vzduchu nebo jiného plynu.*²⁵ V této podkategorii se tedy nachází zbraně, které pro svoji funkci používají expanzi stlačeného plynu, nejčastěji vzduchu či oxidu uhličitého. Pokud má takováto zbraň větší ráži než 6,35 mm (0,25 palce), vyžaduje zákon její registraci. Příkladem takovéto velkorážné plynové zbraně je PCP puška na stlačený vzduch Umarex Hammer v ráži 12,7 mm. Nutno dodat, že z této povinnosti jsou pak jmenovitě vyjmuty paintballové zbraně, ač se obvykle jedná o plynové zbraně s ráží větší než 6,35 mm, které však budou popsány v následující kapitole.

Další podkategorii tvoří *palné zbraně pro soupeřský systém výcviku s ústovou energií střely nejvýše 20 J* uvedené pod písmenem f), se kterými se na rozdíl od zbraní paintballových či airsoftových setkáme jen velmi vzácně. Jedná se o profesionální systémy pro realistický taktický výcvik střelby především pro silové složky, které na rozdíl od zbraní plynových, užívají pro svoji funkci energii získanou z chemické reakce. Jedná se tedy o zbraně palné. Střelivo do těchto zbraní odpovídá rozměrům standardního střeliva v předmětných rážích (9 mm pro pistole a 5,56 mm pro pušky) a stejně jako ostré střelivo sestává ze střely (plastové, naplněné zpravidla barvou), nábojnice, složky a zápalky, a velice věrně tak napodobuje chování reálné ostré palné zbraně. Rám těchto zbraní bývá zpravidla zbarven (nejčastěji červeně nebo modře), aby byly jednoznačně rozlišitelné od zbraní standardních – smrtících. Příkladem této zbraně je Canik Simulation Pistol pro střelivo FX Simulation.

Předposlední podkategorii uvedenou v § 6a pod písm. g) jsou *signální zbraně pro použití signálních nábojů nejvýše ráže 16 mm*. Jak již bylo rozebráno v předchozí podkapitole, jelikož

²⁵ Bod 3. Část První, Příloha č. 1 zákona č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění novely č. 13/2021 Sb. Sbírka zákonů, Česká republika.

všechny standardně dostupné signální náboje jsou větší ráže než 16 mm, budou všechny dostupné zbraně signální ráže 18,53 mm, 25 mm, 26,5 mm anebo 37 mm zařazeny do kategorie B. Žádná zbraň spadající do této podskupiny proto zatím neexistuje, anebo alespoň o ní nejsou v době psaní této práce veřejně dostupné informace.

Zvláště zajímavá je však podkategorie poslední, tedy *elektrický zneschopňující prostředek založený na principu střelné zbraně (taser)* definovaný pod § 6a písm. h) ZZ. Dle předchozí právní úpravy platné do 30. 01.2021 byly tyto zbraně kategorizovány jako zbraně zakázané, a bylo je možné nabývat tedy pouze na základě udělení příslušné výjimky a zbrojního povolení či licence. Se změnou zákona se však nově vyžaduje pouhá registrace těchto zbraní. Došlo tedy ke značnému rozvolnění pravidel ohledně nabývání těchto zbraní. Tyto nesmrtící, resp. „méně smrtící“ střelné zbraně vystřelují na dálku elektrody, skrze něž následně proudí ze zbraně do zasaženého cíle elektrický proud, což v něm má vyvolat paralyzující reakci, aniž by nutně došlo k jeho vážnému zranění nebo smrti. Tasery je nutné rovněž odlišit od kontaktních paralyzérů, které kontakty na vzdálenost nevystřelují a které lze užít pouze na kontaktní vzdálenost. Tasery jsou naopak zbraně střelné, a jejich způsob funkce je odlišný od všech ostatních zbraní z předchozích kategorií. Prozatím se tedy jedná o technologicky nejnovější typ střelné zbraně, který je v rámci ZZ upraven. Příkladem taseru je např. zbraň Axon Taser X26 a další obdobné výrobky této firmy.

Nově definovaná kategorie zbraní C-I tedy zakotvuje skupinu zbraní, jež sice nepředstavují takové riziko pro veřejnou bezpečnost, aby mohly být dostupné pouze osobám se ZP jako v případech zbraní předchozích kategorií, přesto se však může jednat o nebezpečné zbraně. Zákonodárce tak považuje za vhodné vést jejich evidenci a regulovat k nim přístup. Označit je tak lze za registrované zbraně – volně nabyvatelné, tedy nevyžadující ZP, podléhající však stále registraci.

1.2.6 Zbraně kategorie D

Poslední kategorie zbraní uvedená v zákoně o zbraních upravuje zbraně neregistrované, jež mohou nabývat všechny svéprávné fyzické osoby starší 18 let a pro jejichž držení a nabývání není vyžadován ZP ani licence. Protože zbraně této kategorie nejsou v ČR registrované obdobně jako zbraně předchozích kategorií, počet držených zbraní v ČR není součástí oficiálních statistik Policie ČR. Lze však dovodit, že pokud jsou tyto zbraně alespoň tak rozšířené jako zbraně kategorie B a C, vyskytují se v ČR alespoň v počtu statisíců až půl milionu kusů. Tomu

by odpovídala data, která uvádí mezinárodní organizace Small Arms Survey zabývající se sběrem obdobných dat. Ta uvádí, že v ČR je přibližně přes půl milionu neregistrovaných zbraní kategorie D.²⁶ Tato kategorie se dále dělí podobně jako v předchozích případech do podkategorií, které nyní rozebereme podrobněji.

První podskupinu tvoří *historické zbraně* definované v příloze ZZ jako tři typy zbraní. Prvním typem je *střelná zbraň, která byla vyrobena do 31. prosince 1890, a současně platí, že všechny hlavní části zbraně byly vyrobeny do 31. prosince 1890,*²⁷ a to bez ohledu na její mechanismus fungování. Tato skupina je velmi specifická, výkladově problematická, a proto bude následně analyzována podrobněji.

Zadruhé je historickou zbraní *jednoranová nebo dvouranová palná zbraň, která byla zkonstruována do 31. prosince 1890 a její konstrukce je založena na principech doutnákových, kolečkových, křesadlových nebo perkusních zámkových systémů.*²⁸ Druhá skupina tedy představuje moderní repliky jedno a dvouranných zbraní na dělené střelivo, jejichž historická předloha byla zkonstruována (tedy nikoliv konkrétní zbraň, ale její konstrukce) do počátku roku 1891.

Zatřetí je historickou zbraní *jehlovka, která byla zkonstruována do 31. prosince 1880,*²⁹ tedy se jedná o moderní repliky pušek systému Dreyse a obdobných. Tyto zbraně používají jednotný náboj, který se nabíjí do pušky zezadu, má však na rozdíl od moderních nábojů papírový obal, nikoliv kovovou nábojnici. Název „jehlovky“ dostaly tyto zbraně od úderníku zbraně majícího podobu jehly, která ve zbraní iniciuje zápalku obalenou papírovým obalem, který musí jehla zároveň probodnout, aby tak mohlo dojít k iniciaci prachové složky a výstřelu ze zbraně. Nakládání se zbraněmi druhé a třetí skupiny z této podkategorie v praxi problémy nečiní, protože užívají dělené, resp. velmi specifické beznábojnicové střelivo.

Poněkud složitější je však problematika skupiny první, tedy *střelných zbraní vyrobených před 31. 12. 1890, jejichž veškeré části byly vyrobeny rovněž před tímto datem.* Existují totiž zbraně zcela vyrobené před počátkem roku 1891, které by jinak byly kategorizovány jako kategorie zbraní B nebo C, výjimečně jako kategorie A a které do příslušných kategorií

²⁶ Konkrétně pak 516 105 kusů, Global Firearms Holdings. Global Firearms Holdings [online]. Spojené státy americké: Small Arms Survey, 2020 [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://www.smallarmssurvey.org/database/global-firearms-holdings>

²⁷ Bod 22, Písm. a), Část První, Příloha č. 1 zákona č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění novely č. 13/2021 Sb. Sbírna zákonů, Česká republika.

²⁸ Bod 22, Písm. b), tamtéž.

²⁹ Bod 22, Písm. c), tamtéž.

nespadají, protože se jedná o zbraně historické. Tyto zbraně ale používají stejné typy a ráže střeliva jako používají zbraně výše uvedených kategorií. Držitelé těchto zbraní mají dle § 15 odst. 1 ZZ právo nabývat do zbraní i střelivo, a mohou tak na základě vlastnictví těchto zbraní nabývat také střelivo, které jinak bez ZP či ZL získat nelze. Další specifika budou však reflektována až v podkapitole o nabývání zbraní kategorie D.

Volně dostupnými jsou dále *paintballové zbraně, kterými jsou plynové zbraně konstruované pro vystřelování neletální střely určené pro výcvikové, sportovní nebo rekreační účely*, uvedené v § 7 písm. b) ZZ, tedy plynové zbraně zpravidla na stlačený vzduch užívající jako střelivo želatinové či plastové kuličky naplněné barvou. Užívají se pro stejnojmennou sportovní aktivitu paintball.

Následující kategorie *plynové zbraně nejvýše ráže 6,35 mm* definovaná pod písm. c) § 7 ZZ představuje především zbraně airsoftové, tedy plynové zbraně užívající jako střelivo plastové kuličky o velikosti nejčastěji 6 mm, které imitují vzhled ostrých palných zbraní, a dále vzduchovky a větrovky ráží 4,5 mm, 5,5 mm a 6,35 mm. Předchozí právní úprava stanovovala rovněž maximální kinetickou energii pro tento typ zbraní ve výši 16 J, to však již neplatí a žádné omezení dle kinetické energie nadále pro tento typ zbraní neexistuje. Bez registrace lze tedy nabývat i velmi výkonné PCP větrovky s kinetickou energií v rozmezí až do sta joulů, ekvivalentní ke kinetické energii malorážkového střeliva s okrajovým zápalem. Příkladem takto výkonné plynové zbraně je PCP větrovka Cricket II Tactical od české firmy KalibrGun.

Expanzní přístroje, s výjimkou přenosných upevňovacích zařízení a jiných rázových strojů určených výhradně pro průmyslové nebo technické účely, uvedené pod písmenem d) představují především jateční přístroje (zbraně) sloužící k humánnímu usmrcování zvířat. Tyto přístroje obsahují komoru pro jateční nábojku, což je slepý náboj bez projektilu, jenž tlakem vymrští ukotvený ocelový hrot v pohyblivém uložení, který jateční zvíře usmrtí, či alespoň omráčí. Nejedná se tedy o střelnou zbraň, protože nedochází k vystřelení projektilu. Příkladem takového zařízení je jateční přístroj JP6 Antreg.

Znehodnocené zbraně, na které se nevztahuje přímo použitelný předpis Evropské unie a na kterých byly postupem podle prováděcího právního předpisu provedeny takové nevratné úpravy, které znemožňují jejich použití ke střelbě, tedy zbraně dle § 7 písm. e) ZZ znehodnocené na základě postupů uvedených v § 3 nařízení vlády č. 219/2017 Sb. nebo dle postupů ještě prapůvodní předcházející vyhlášky ministerstva průmyslu a obchodu č. 371/2002 Sb., tedy dle

národních předpisů, a nikoliv podle práva evropského, na rozdíl od zbraní znehodnocených dle prováděcího nařízení komise (EU) 2015/2403 není třeba registrovat. Tento rozdíl plyne z rozdílů užitých definic obsažených v evropské směrnici 853/2017 EU. Tyto zbraně musí být rovněž znehodnoceny podle přísných postupů a pravidel uvedených v předmětných předpisech, pouze se liší stanovené postupy a metody, kterak znehodnocení dosáhnout, a povinné značení znehodnocené zbraně.

Stejně tak zbraně, na kterých byly řezem provedeny takové úpravy, které odkrývají alespoň částečně vnitřní konstrukci zbraně, uvedené pod písm. f) již nelze pro střelbu nadále užít a slouží jako výuková demonstrační pomůcka pro názornou ukázkou funkce zbraně. Vyžadovaný postup pro provedení takového řezu stanoví § 6 nařízení vlády č. 217/2019. Zde vymezený postup zaručuje, že takto rozřezanou a deaktivovanou zbraň není možné znovu použít.

Neaktivní torza zbraní, kterými se rozumí zbraně, které se staly trvale a nevratně nepoužitelnými ke střelbě v důsledku poškození nebo degradace takového rozsahu, že uschopnění takové zbraně ke střelbě je vyloučeno, aniž by došlo k výměně hlavních částí zbraně nebo jejich výměně, definované v § 7 písm. g) pak zpravidla představují nalezené zkorodované torza a rámy zbraní, které byly po dlouhou dobu zpravidla mnoha desítek let vystaveny přírodním vlivům, které poškodily zbraň natolik, že se nedají dále užívat. Taková zbraň je neopravitelná a jedná se prakticky jen o kus zrezivělého či jinak poškozeného kovu.

Pro tyto zbývající podkategorie příklady uvedeny nejsou, jelikož takto lze znehodnotit, rozřezat, poškodit či degradovat jakoukoliv zbraň.

Předposlední podkategorii tvoří dle § 7 písm. h) *neaktivní střelivo a munice, tedy* takové střelivo a munice, jež bylo zbaveno prachové složky a zápalky, popřípadě i výbušné složky z projektilu, pokud šlo o municí či náboj výbušný, a to postupem uvedeným v § 5 anebo § 12 nařízení vlády č. 217/2019. Jedná se tedy obvykle o prázdnou nábojnici s nevýbušným nábojem. Takovéto inertní náboje především velkých vojenských ráží jsou oblíbeným sběratelským předmětem a slouží především pro dekorační účely.

I přes velmi vyčerpávající dělení, které ZZ přináší, nemůže obsáhnout veškeré střelné zbraně, které je člověk schopen vymyslet a vytvořit. Autoři komentáře k zákonu o zbraních, Mgr. Bačkovská a Mgr. Ing. Bartošek, považují poslední ustanovení § 7 písm. i) ZZ zahrnující do kategorie D také zbraně neuvedené v kategoriích A, A-I, B, C a C-I, za obsoletní historický

konstrukt existující pouze pro „případ, že by v praxi došlo k tomu, že by se vyskytla střelná zbraň, která by sice podléhala režimu zákona o zbraních, ale podle své konstrukce by nebylo možno ji zařadit do odpovídající kategorie. Podle tohoto zbytkového vymezení by byla považována za zbraň kategorie D. V kontextu úpravy § 2 odst. 1 ZbrZ, jenž výslovně stanovil, že za zbraně v působnosti zákona o zbraních lze považovat pouze zbraně explicitně uvedené v kategoriích zbraní, lze však § 7 písm. i) ZbrZ, který tuto zbytkovou skupinu zbraní vymezuje, považovat za obsoletní. Na nepraktičnost koncepce této zbytkové skupiny zbraní poukazuje současně skutečnost, že za dobu platnosti zákona o zbraních nebyla žádná zbraň pod toto ustanovení coby zbraň kategorie D v kategorizačním řízení (podle § 3 odst. 3 ZbrZ) zařazena.“³⁰ Východně uvedené autor této práce nerozporuje, naopak souhlasí. Do této kategorie tedy nepatří ani mechanické zbraně, a to bez rozlišení jejich napínací síly. Je vhodné na tomto místě zmínit, že dle dikce novelizovaného zákona totiž mechanické zbraně jako jsou kuše a luky nebo případně i praky a katapulty již nejsou zbraněmi dle ZZ, jak ostatně potvrzuje i oficiální informační web Ministerstva vnitra ČR.³¹ Nelze však zcela podceňovat lidskou vynalézavost, a proto také nelze vyloučit, že jednou i tato poslední zbytková podkategorie bude mít příklad.

Zbraně kategorie D lze každopádně jednoduše shrnout jako kategorii zbraní volně dostupných a neregistrovaných.

³⁰ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 100

³¹ *Zbraně podléhající zákonu o zbraních a podmínky jejich nabytí a držení*. Oficiální web MVČR [online]. Česká republika: Ministerstvo Vnitřní, 2021 [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zbrane-podlehajici-zakonu-o-zbranich-a-podminky-jejich-nabyvani-a-drzeni.aspx?q=Y2hudW09OQ%3D%3D>

1.3 Zbrojní průkaz a zbrojní licence

1.3.1 Správněprávní podmínky společné pro řízení dle zákona o zbraních

Příslušnost v řízeních dle zákona o zbraních

Dle § 10 SŘ platí, že „*správní orgány jsou věcně příslušné jednat a rozhodovat ve věcech, které jim byly svěřeny zákonem nebo na základě zákona.*“ Jak rozvádí Potěšil v komentáři ke správnímu řádu, určitou výjimkou z tohoto pravidla představují ustanovení § 106, § 107 a § 169 SŘ, ve kterých je přímo obsažena věcná příslušnost v souvislosti s prováděním exekuce a rozhodováním sporů z veřejnoprávních smluv.³²

Ve všech níže popsaných řízeních dle ZZ je však vždy tímto věcně příslušným správním orgánem (organizační složka) Policie ČR, jak ostatně plyne z dikce ZZ, například:

- § 9 odst. 2) ZZ – „*Policie České republiky (dále jen "policie") může udělit výjimku*“ ...
- § 11a odst. 1) ZZ – „*Policie udělí výjimku*“ ...
- § 12 odst. 5) a 6) ZZ – „*Příslušný útvar policie vydá povolení*“ ...
- § 17 odst. 1) ZZ – „*Zbrojní průkaz vydává příslušný útvar policie*“ ...
- § 32 odst. 1) ZZ – „*Zbrojní licenci vydává příslušný útvar policie*“ ...

Stejně je tomu i v mnoha dalších, explicitně zde neuvedených ustanoveních ZZ, která svěřují rozhodování v těchto řízeních právě Policii ČR.

Místně příslušným je pak dle § 11 odst. 1 písm. d) a e) SŘ ten správní orgán, který spravuje tuto problematiku v místě trvalého pobytu fyzické osoby, nebo sídla právnické osoby. To ZZ přirozeně respektuje, a dále přesněji stanoví, že tímto místně příslušným orgánem je konkrétní krajské ředitelství policie, viz § 10 odst. 2) ZZ: „*Žádost se podává u krajského ředitelství policie, příslušného podle místa pobytu fyzické osoby, nebo podle sídla právnické osoby (dále jen "příslušný útvar policie").*“

Souhlasím plně s Potěšilem, který uvádí, že v dikci § 11 SŘ je třeba alespoň adresně poukázat i na ustanovení § 131 SŘ, které upravuje případné změny místní příslušnosti, a dále

³² POTĚŠIL, Lukáš. § 10 [Věcná příslušnost]. In: POTĚŠIL, Lukáš, HEJČ, David, RIGEL, Filip, MAREK, David. Správní řád. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 76

na § 132 SŘ upravující trvání místní příslušnosti.³³ Konkrétně se může v kontextu ZZ poněkud atypicky jednat o atrakci konkrétní věci nadřízeným správním orgánem v případě např. udělování výjimky na zbraň zvlášť účinnou, jež je regulována mezinárodním právem, anebo o častější delegaci, např. z důvodu vznesení námitky podjatosti. Nejedná se však o případy obvyklé.

V kontextu tohoto zákona se tedy můžeme setkat s legislativní zkratkou, kdy zákonodárce píše v ustanoveních o „Policii ČR“ a míní tím obvykle konkrétní krajské ředitelství policie. Důležité je spíše uvést, že v rámci daných krajských ředitelství policie je interně příslušným útvarům pro následující řízení vždy odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál. Toto určení příslušnosti správního orgánu platí pro naprostou většinu všech správních řízení, která jsou vedena dle ZZ, jak ostatně souhlasí i komentářová literatura.³⁴

Pro všechny tiskopisy, které v následujících paragrafech ZZ vyžaduje, pak platí, že jejich vzory jsou obsaženy v příloze vyhlášky č. 221/2017 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o zbraních. O nich bude dále pojednáno, avšak nebylo možné je z kapacitních důvodů přiložit.

1.3.2 Zbrojní průkaz

Zbrojní průkaz je veřejná listina, která prokazuje, že určitá fyzická osoba splňuje podmínky stanovené ZZ, a opravňuje ji k nabytí a držení těch kategorií zbraní a střeliva, pro které to zákon vyžaduje, tedy pro kategorie zbraní A až C. Jeho vzor je určen předmětnou vyhláškou. Pro úplnost lze zde doplnit, že definici pojmu veřejné listiny nalezneme pod ustanovením § 567 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník:

„Veřejná listina je listina vydaná orgánem veřejné moci v mezích jeho pravomoci nebo listina, kterou za veřejnou listinu prohlásí zákon; to neplatí, pokud trpí takovými vadami, že se na ni hledí, jako by veřejnou listinou nebyla.“

³³ POTĚŠIL, Lukáš. § 11 [Místní příslušnost]. In: POTĚŠIL, Lukáš, HEJČ, David, RIGEL, Filip, MAREK, David. Správní řád. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 79–81

³⁴ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 78 - 81

Tuto definici ZP jistě splňuje.³⁵ Vydává ho totiž jak orgán veřejné moci, tedy příslušný organizační útvar PČR, tak toto ZZ explicitně stanoví v § 16 odstavci 1. ZP je proto jako takový chráněn zákonem a jeho podstatná změna či padělání jsou trestné. Je tomu tak zejména proto, že právě na základě tohoto dokladu lze nabývat jinak regulované zbraně a střelivo, a pokud je v ČR zakázáno bez povolení vyrábět, opatřovat si či přechovávat některé zbraně a střelivo, musí být kriminalizováno i padělání dokladu, které k tomuto osoby opravňuje. Důležitým je rovněž fakt, že ZP může být vydán pouze fyzické osobě, nikoliv osobě právnické, jíž může být udělena pouze zbrojní licence. Žádost o ZP se dle § 17 odst. 1 ZZ podává na základě tiskopisu, jehož vzor je stanoven v příloze č. 2 vyhlášky č. 221/2017 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o zbraních. Do tohoto tiskopisu vyplní žadatel své osobní údaje a to, o které skupiny ZP žádá.

K této žádosti musí dle § 17 odst. 2 ZZ připojit rovněž posudek o zdravotní způsobilosti, který nesmí být starší než 3 měsíce, dále doklad o odborné způsobilosti dle rozsahu skupin, o které žádá, a pasovou fotografii. Zdravotní způsobilost bude rozebrána konkrétně níže.

Pokud se žadatel zdržoval v období posledních 10 let alespoň 6 měsíců v kuse mimo území ČR, musí taktéž doložit, že ve státech, kde se zdržoval, nespáchal žádný trestný čin. Tuto skutečnost prokazuje prostřednictvím nespécifikovaného dokladu, a to buď výpisu obdobnému opisu z evidence Rejstříku trestů a dokladu obdobnému opisu z evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů z předmětných států, nebo čestným prohlášením, že takovéto doklady nemůže předložit, protože mu je cizí stát nevydává, ale i přesto splňuje podmínky bezúhonnosti a spolehlivosti rozebrané dále. Pokud má žadatel místo pobytu v jiném členském státě EU, musí přeložit též souhlas tohoto státu anebo prohlášení o tom, že takovýto souhlas není nezbytný. Dle § 17 odst. 6 pak PČR přeruší řízení o vydání ZP, pokud bude proti žadateli zahájeno řízení pro trestný čin uvedený v § 22 ZZ. Pokud se tak nestane, PČR následně vydá ZP osobě, která splní veškeré podmínky stanové v § 18 ZZ, čímž získá oprávnění nakládat určitými způsoby se zbraněmi a střelivem.

Správní orgán, konkrétní krajské ředitelství policie, pak tedy v tomto kontextu obvykle postupuje dle § 151 SŘ, a pokud žádosti zcela vyhovělo, místo písemného vyhotovení rozhodnutí vydá pouze tento doklad a učiní o tom záznam do spisu. Ustanovení § 151 odst. 2 SŘ dále stanoví, že namísto odůvodnění se v záznamu uvede seznam podkladů rozhodnutí,

³⁵ BERAN, Vladimír. § 567 [Veřejná listina]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.)

který obsahuje náležitosti uvedené v § 67 odst. 2 SŘ. Jak podrobně rozvádí Hejč v komentářovém výkladu, „jsou náležitostmi záznamu výroková část, datum vydání, číslo jednací, datum vyhotovení, otisk úředního razítka, jméno a příjmení, funkce nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby a odůvodnění, které se však v záznamu neuvádí a namísto něj se v záznamu uvede seznam podkladů rozhodnutí.“³⁶

Tato zvláštní forma rozhodnutí je velice obvyklá pro vydávání dokladů dle ZZ a rozhodnutí v takových případech nabývá právní moci a právních účinků dnem převzetí dokladu.³⁷

Nabyté oprávnění se však může svým rozsahem lišit. Dle rozsahu se oprávnění dle zbrojního průkazu dělí do 5 skupin a tyto skupiny mohou být součástí zbrojního průkazu jednotlivě, v kombinaci či všechny dohromady. Dle § 16 odst. 2 ZZ se ZP dělí dle rozsahu oprávnění do skupin A až E, které jsou následující:

Skupina A	pro sběratelské účely
Skupina B	pro sportovní účely
Skupina C	pro lovecké účely
Skupina D	pro výkon zaměstnání či povolání
Skupina E	pro ochranu života, zdraví nebo majetku

V návaznosti na tyto skupiny se pak liší oprávnění a povinnosti, které jsou s nimi spjaty. Nejprve je třeba vymezit ke všem se vztahující společná pravidla, neboť aby mohl být určité osobě ZP udělen, musí splňovat zákonem stanovené podmínky. Ty jsou vymezeny taxativním výčtem v § 18 odst. 1 ZZ. Je jich dohromady sedm.

Podmínku první splňují všechny osoby, které mají trvalý pobyt na území ČR, včetně rodilých občanů, tedy i cizinci s trvalým pobytem.

Vymezení předepsaného věku stanovené podmínkou druhou obsahuje § 19 ZZ, a jak již bylo zmíněno, věková hranice se liší v závislosti na skupině ZP, o kterou žadatel žádá. Platí, že

³⁶ HEJČ, David. § 151 [Vydání dokladu]. In: POTĚŠIL, Lukáš, HEJČ, David, RIGEL, Filip, MAREK, David. Správní řád. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 754.

³⁷ HEJČ, David. § 151 [Vydání dokladu]. In: POTĚŠIL, Lukáš, HEJČ, David, RIGEL, Filip, MAREK, David. Správní řád. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 755.

ZP skupiny A lze udělit pouze osobě starší 21 let, ZP skupiny B osobě starší 18 let, pokud tedy není členem spolku zabývajícího se sportovní střelbou dle mezinárodních pravidel,³⁸ pak je hranice stanovena na 15 let. Takovýmto spolkem je zpravidla sportovní střelecký klub. Nižší věkovou hranici zde zákonodárce zvolil proto, aby se mohly v prostředí střeleckých klubů sportovní střelbě věnovat i mladistvé osoby, které sice ještě nedosáhly zletilosti, ale u nichž se již dá předpokládat dostatečná rozumová vyspělost pro bezpečnou manipulaci se zbraněmi a střelbu z nich. ZP skupiny C lze vydat osobě starší 18 let anebo žákovi středního vzdělávání staršímu 16 let, který studuje myslivost. ZP skupiny D lze standardně vydat osobě starší 21 let, výjimku zákon stanoví pro studenty puškařských oborů středních škol. Těm lze průkaz vydat již od 18 let. V obou případech tak zákonodárce stanovil především proto, že obsah znalostí vyžadovaných v takových případech po žadateli o ZP odpovídá i nezbytnému objemu znalostí vyžadovaných po studentech myslivosti a puškařství v rámci jejich odborného vzdělávání. ZP skupiny E lze pak vydat pouze osobám starším 21 let.

S tím je spjat i třetí požadavek, jímž je způsobilosti k právním úkonům. Dle § 19 odst. 6 ZZ je pak pro udělení ZP osobám, které nedovršily 18 let, nezbytný písemný souhlas zákonného zástupce žadatele, jakožto i doporučení příslušného občanského sdružení či střední školy. Pro nezletilé držitele ZP pak platí jistá další omezení. Nabývat a držet zbraně a střelivo mohou tyto osoby opět pouze se souhlasem zákonných zástupců a používat takové zbraně smí pouze za přítomnosti jiného držitele zbrojního průkazu skupiny B nebo C, který je zároveň jeho držitelem alespoň po 3 roky a který zajistí bezpečnou manipulaci se zbraní či střelivem. Tento požadavek zákon stanoví proto, aby měla dohlížející osoba sama dostatek praktických zkušeností, a mohla tedy nezletilce či mladistvého vhodně poučit a kontrolovat.

Žadatel musí být dále zdravotně způsobilý. Blíže tento požadavek rozvádí § 20 ZZ, podle něhož se zdravotní způsobilost žadatele ověřuje lékařským posudkem vydávaným lékařem specializovaným v oboru všeobecného praktického lékařství, resp. oboru lékařství pro děti a dorost a oboru pracovního lékařství. V praxi se tedy jedná o praktického lékaře, kterého osoba v dané době navštěvuje, což koresponduje s právní úpravou ustanovující obdobný posudek pro žadatele o řídičské oprávnění, jak plyne z § 81 odst. 1 písm. b) a § 84 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. Tuto skutečnost zde uvádím záměrně, neboť požadavky kladené na žadatele o obě oprávnění jsou velmi obdobné, ale jak rozeberu později, ne zcela identické. Konkrétní požadavky pro ZP pak

³⁸ ZZ užívá doslovně pojmu „občanského sdružení zabývajícího se sportovní činností“.

stanoví dle § 20 odst. 5 ZZ prováděcí právní předpis, kterým je vyhláška s číslem 254/2007 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti k vydání nebo platnosti zbrojního průkazu a o obsahu lékárníčky první pomoci provozovatele střelnice.

Dle pravidel plynoucích z této vyhlášky může být osoba prokazatelně trpící jednou či více ve výčtu vymezenou nemocí vyřazena z toho, aby jí mohl být udělen ZP, protože není zdravotně způsobilá pro účely ZZ. Mezi tyto nemoci patří zpravidla především některé duševní poruchy, případně i pohybová a jiná degenerativní onemocnění. Tyto podmínky se liší v závislosti na skupině ZP, o níž žadatel žádá. V příloze č. 1 této vyhlášky jsou vymezeny nemoci, které se váží ke zdravotním posudkům pro skupiny A, B, v příloze č. 2 pak pro skupiny C, D a E. Seznam takovýchto nemocí je poměrně rozsáhlý. Ačkoliv není třeba dlouze rozepisovat, proč zbraně nepatří do rukou osobám trpícím bipolární afektivní poruchou či osobám těžce mentálně retardovaným, do výčtu jsou zařazena také méně zřejmá onemocnění, např. onemocnění sluchu, která by omezovala budoucího držitele ZP při nakládání se zbraněmi. Pro určité nemoci a vady se pak dále stanoví, která odborná vyšetření musí žadatel postoupit, je určen obsah zdravotní prohlídky a náležitosti kladené na zdravotní stav žadatele. Celkově lze tedy shrnout, že tyto podmínky jsou velmi přísné.

Odborná způsobilost se pak dle § 21 prokazuje zkouškou, která má teoretickou a praktickou část. Dle § 21 odst. 4 ZZ jsou součástí teoretické části písemné testy ověřující znalost ZZ, právních předpisů vydaných k jeho provedení a dalších zvláštních předpisů upravujících oprávněné použití zbraně. Dále se osvědčuje znalost nauky o zbraních a střelivu a znalost zdravotnického minima. Obojí v rozsahu vyžadovaném po průměrném držiteli a uživateli zbraní.

V praxi pak má tato část zkoušky podobu písemného testu čítajícího 30 otázek (s odpovědí formou výběru ze tří možností, kdy je vždy jen jedna odpověď správná), za který lze získat maximálně 79 bodů. Z celkového počtu 30 otázek je jich 22 bodováno 3 body. Jedná se o otázky týkající se právních předpisů, jejichž znalost zákon vyžaduje, zejména ZZ. Dále 5 otázek z 30, které jsou zaměřeny na nauku o zbraních a střelivu, je bodováno 2 body. Zbývající 3 otázky z 30 se týkají zdravotnického minima a jsou hodnoceny 1 bodem. Pro získání ZP skupiny A je pak stanoveno minimum zisku 67 bodů, pro skupiny B a C 71 bodů a pro skupiny D a E je nezbytné dosáhnout aspoň 74 bodů. Pokud žadatel skládá test pro více skupin, musí získat nejméně tolik bodů, kolik jich vyžaduje ta skupina, která požaduje bodů nejvíce. Test se podle toho hodnotí jako celek.

Otázky se losují z celkového souboru otázek nazvaného „Testové otázky ke zkoušce odborné způsobilosti žadatele o vydání zbrojního průkazu Praha 2021“, který je dostupný na stránkách MVČR.³⁹ Obsahuje celkem 500 otázek, jež jsou platným souborem pro losování otázek u teoretické části zkoušky v době psaní této práce. Z těchto 500 otázek je jejich 357 zaměřeno na prokázání znalostí nezbytných právních předpisů, 105 na prokázání znalostí nauky o zbraních a střelivu a zbývajících 38 na prokázání znalostí zdravotnického minima. V praxi se pak bohužel asi nezdá, že žadatelé o ZP vůbec nestudují samotnou zákonnou úpravu, ale pouze se naučí vymezených 500 otázek a s nimi spojených správných odpovědí nazpaměť. Naštěstí snad těchto 500 otázek obsahuje objem nezbytných znalostí, které má smysl po žadateli reálně vyžadovat, a jejich nastudování a osvojení si je tak jakýmsi nezbytným minimem, které zákonodárce předpokládal.

Praktická část zkoušky pak představuje prokázání znalostí základních pravidel pro manipulaci se zbraní a pro střelbu z ní. Z tohoto důvodu probíhá tato část na střelnici. Zkouší se při ní, zda je žadatel schopen manipulovat se zbraní bezpečně v rozsahu obvyklé manipulace, konkrétně stanovené v příloze č. 1 nařízení vlády č. 315/2011 Sb. Dle § 21 odst. 1 ZZ se vykonává tato zkouška před zkušebním komisařem, kterého dle § 21 odst. 2 ZZ určuje příslušný útvar policie a který úspěšnému žadateli vydá po vykonání všech částí teoretické i praktické zkoušky příslušný doklad o odborné způsobilosti.

Úspěšný způsobilý žadatel tak musí být dle tohoto nařízení mimo jiné schopen rozeznat a respektovat bezpečný směr, kam musí směřovat každá zbraň, dokud u ní nebyla provedena kontrola, zda není nabitá, a který musí dle § 4 odst. 5 nařízení vlády č. 315/2011 Sb. zkušební komisař žadateli vždy na střelnici určit. Dále je žadatel schopen zbraně bezpečně nabít a vybit náboji, přitom musí mít po celou dobu manipulace prst (zpravidla ukazováček) mimo lučik a spoušť zbraně, tedy dokud nechce záměrně provést ze zbraně výstřel.

Musí být schopen si také bezpečně poradit s nejčastějšími závadami, které na zbrani při jejím použití mohou vzniknout. Předpisem jsou omezeny na 3 typy nejnebezpečnějších nebo nejčastějších závad, a to:

- „selhač“ – nedojde po stisknutí spouště k výstřelu,
- „slabá rána“ – atypicky slabý výstřel, při kterém hrozí zaseknutí projektilu ve hlavni,

³⁹ Oficiální soubor 500 otázek vyhotovený MVČR. Oficiální web MVČR [online]. Praha: Ministerstvo Vnitřní, 2021 [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/souhrn-testovych-otazek-pro-zadatele-o-vydani-zbrojniho-prukazu-k-pouziti-od-30-1-2021.aspx>

- „zádržka“ – náboj či nábojnice se vzpříčí ve zbrani a zbraň se zasekne.

Tyto závady se během zkoušky nijak nesimulují, žadatel se s nimi však musí být schopen vypořádat, pokud při zkoušce samovolně náhodou nastanou.

Následující součástí praktické části je pak střelba na terč. V rámci této části musí žadatel být schopen trefit zbraní terč určitým počtem zásahů. Ty se mění v závislosti na tom, o jakou skupinu ZP žadatel žádá. Nejméně přísný je zákon v případě žadatelů o ZP skupiny A, ti musí v intervalu do 5 minut zasáhnout terč alespoň 2 z 5 ran, a to na vzdálenosti 25 m pro dlouhé zbraně a 10 m pro krátké zbraně. Úspěšnější pak musí být žadatelé o ZP skupiny B, kteří jsou nuceni zasáhnout terč za stejných podmínek alespoň 4 z 5 ran. Pro žadatele o ZP skupiny C se tato část zkoušky nepatrně liší, střílí totiž hned ze dvou dlouhých zbraní – kulové a brokové, a to na 25 m. Zasáhnout musí 4 z 5 ran u kulové zbraně a alespoň 3 broky musí trefit terč při výstřelu dvou ran, přičemž broková střela užívaná při zkoušce obsahuje broků zpravidla stovky. V praxi jde tedy o to terč trefit aspoň jedenkrát. Žadatelé pro skupiny ZP D a E střílí naopak pouze krátkou palnou zbraní, a to na vzdálenost 15 m u skupiny D a 10 m u skupiny E. Terč musí zasáhnout opět alespoň 4 z 5 ran.

Pokud žadatel žádá o více skupin ZP najednou, bude muset vykonat střelbu ze všech zbraní, které jednotlivé skupiny ZP vyžadují. Není však nezbytné, aby z nich střílel opakovaně pro získání každé kategorie. Pokud tedy bude žádat např. o kombinaci skupin A, B, C a E, bude muset střílet z krátké zbraně na 10 m a zasáhnout 4 z 5 ran a z dlouhých zbraní na 25 m a zasáhnout opět 4 z 5 (resp. 3 broky ze dvou ran), aby získal všechny kategorie, o které žádá.

Co se týká nákladů na provedení zkoušky, odměnu zkušebních komisařů a dále na vydání samotného ZP, platí, že tyto náklady hradí dle dikce obsažené v § 21, odst. 8 ZZ žadatel, resp. je může hradit i držitel zbrojní licence. Jak dále rozvádí autoři komentáře k ZZ,⁴⁰ mezi tyto přímé náklady se řadí zejména správní poplatky za podání přihlášky v hodnotě 100 Kč, odměna zkušebního komisaře v hodnotě 600 Kč⁴¹ a pak vyšší nespécifikovaný smluvní poplatek za pronájem a užití střelnice (zpravidla v rozsahu 500–1500 Kč),⁴² kde se příslušná zkouška koná. Ten je zpravidla nejvyšší položkou nákladů a odvíjí se od ceníků komerčních střelnic,

⁴⁰ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. Zbraně a střelivo, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 119–120

⁴¹ § 11 vyhlášky č. 221/2017 o provedení některých ustanovení zákona o zbraních

⁴² Informační ceny a poplatky spojené se získáním ZP, Webové stránky pro zájemce o ZP [online]. Zbraně kvalitně: CZECHNOLOGY, [2021] [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://zbrankvalitne.cz/zbrojni-prukaz/ceny-a-poplatky>

kde lze praktickou část zkoušky vykonat. Lékařské vyšetření pro zdravotní způsobilost žadatele je zpravidla rovněž zpoplatněno a pohybuje se v řádu stovek korun. Za přijetí žádosti o vydání anebo rozšíření ZP se pak platí poplatek 700 Kč za každou skupinu, za obnovu ZP pak poplatek 400 Kč, bez ohledu na počet skupin, pro které byl udělen. Celkové náklady pro udělení ZP se obvykle pohybují v úrovni zpravidla do 5 tisíc korun, pokud je tedy žadatel úspěšný při zkoušení odborné způsobilosti napoprvé.

Jak již bylo naznačeno, dle § 21 odst. 6 ZZ platí, že zkušební komisař si nemůže sám určit místo, čas a přirozeně ani uchazeče, které bude zkoušet. Jak ale vhodně rozvádí autoři komentáře k ZZ,⁴³ může samozřejmě odmítnout vykonat přezkoušení v jemu nevyhovujícím termínu. Příslušný útvar policie pak zajistí jeho kvalifikovanou náhradu z ostatních zkušebních komisařů v daném kraji, kteří jsou v určeném čase dostupní. Právní úprava s tím spjatá, obsažená v § 30 ZZ, pak stanoví podmínky, které musí zkušební komisař splňovat, stejně jako způsob jejich jmenování, odvolávání a další podrobnosti spojené např. s podobou zkoušky, kterou musí takovýto komisař splnit.

Šestým požadavkem, který na žadatele zákon klade, je bezúhonnost. Tento požadavek se vztahuje i na všechny držitele ZP. Ztráta bezúhonnosti je tedy i důvodem pro odejmutí ZP. Ztrátu bezúhonnosti přitom způsobuje odsouzení za jakýkoliv úmyslný trestný čin. Za bezúhonného se dále nepovažuje pouze ten, kdo spáchal nedbalostní trestní čin v souvislosti s držením, nošením nebo používáním střelné zbraně či střeliva. Blíže tento pojem definuje § 22 ZZ, kde v odst. 1 nalezneme taxativní výčet trestných činů, pro které odsouzený pachatel nepovažuje za bezúhonného. Pokud mu byl navíc uložen za některý z těchto trestných činů trest odnětí svobody přesahující 12 let anebo trest výjimečný, ztrácí nárok na ZP doživotně. Pokud mu za některý z trestných činů uvedených v § 22 ZZ byl uložen trest pouze v rozsahu 5 až 12 let, považuje se za bezúhonného, pokud od ukončení výkonu trestu uplynulo alespoň 20 let. Pokud tedy takto jednou odsouzený pachatel žije 20 let spořádaným životem a není odsouzen za jiný trestný čin uvedený v § 22 písm. a) a písm. b) ZZ, považuje ho zákonodárce za znovu způsobilého k nabývání zbraní. Za stejné trestné činy, za které byl však udělen trest odnětí svobody nižší než 5 let, ale více než dva roky, pak musí uplynout 10 let bez dalšího odsouzení, aby bylo na pachatele nahlíženo jako na bezúhonného, a alespoň 5 let, pokud byl udělen trest odnětí svobody do 2 let. V případě, že bylo upuštěno nebo podmíněčně upuštěno od potrestání, potrestání s dohledem, uložení trestního opatření mladistvému anebo sice byla vyslovena vina,

⁴³ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. Zbraně a střelivo, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 119–120.

ale nebyl uložen trest, se na pachatele nahlíží jako na bezúhonného po třech letech bez dalšího odsouzení, stejně jako v případě pachatelů nedbalostních přečinů spáchaných v souvislosti s držením, nošením nebo používáním zbraní nebo střeliva.

Stejně se za bezúhonného nepovažuje dle § 22 odst. 2 ZZ ten, kdo byl v cizině odsouzen pravomocně za trestný čin, jenž svými znaky odpovídá znakům skutkové podstaty některého z trestných činů uvedených v § 22 odst. 1. Doba, po kterou osoba není považována za bezúhonnou, je v takovém případě obdobná. Podmínkou pro takovýto postup je však vzájemná oboustranná trestnost daného trestného činu.

Pro účely posouzení bezúhonnosti fyzické osoby si dle odstavce třetího pak PČR vyžádá opis z evidence Rejstříku trestů. Pro posuzování bezúhonnosti se pak nepřihlíží k zahlazeným odsouzením ani k jiným případům, kdy se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen. Bezúhonnost se tak posuzuje pouze dle kritérií popsaných výše.

Posledním požadavkem, který zákon na žadatele o ZP klade, je požadavek spolehlivosti. Dle § 23 ZZ se považují za nespolehlivé tři typy osob:

Dle odstavce 1 písmena a) jsou to ti, *jejichž trestní stíhání bylo pravomocně podmíněně zastaveno nebo bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném odložení návrhu na potrestání, a dosud neuplynula zkušební doba nebo lhůta, v níž má být rozhodnuto, zda se osvědčil*, dále za b) ti, *kdo prokazatelně nadměrně požívají alkoholické nápoje nebo prokazatelně požívají návykové látky* a za c) ti, *kdo pro vnitřní pořádek a bezpečnost představují vážné nebezpečí svým jednáním, za které byli v posledních třech letech pravomocně uznáni vinnými ze spáchání více než jednoho přestupku nebo jednání, které má znaky přestupku z taxativně zde vymezených úseků společenské činnosti*.

PČR spolehlivost žadatele posuzuje obdobně jako bezúhonnost, tedy z opisu evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů. Osoby vymezené v písmenech a) a c) jsou obvykle snadno identifikovatelné. Poněkud problematičtější však mohou být osoby definované pod písmenem b).

Souhlasím s autory odborného komentáře k zákonu, že ZZ nikde nedefinuje, co je oním „*nadměrným požíváním*“ alkoholu, a proto může být výklad této věty poněkud sporný. Přesto je asi zřejmé, že např. osoby opakovaně přijímané v protialkoholní záchytné stanici nebo osoby

se pod vlivem alkoholu dopouštějící protiprávního jednání takovouto definici budou splňovat.⁴⁴ Mnohem jasnější je situace týkající se ostatních návykových látek, které jsou vymezeny pod § 2 písmenem a) zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů a taxativně vyjmenovány v nařízení vlády 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, v účinném znění.

Pokud žadatel o nebo držitel ZP prokazatelně užívá některé z výše uvedených látek, nevyžaduje ZZ již jejich nadměrné nebo problematické požívání, ale jakékoli užívání vylučuje spolehlivost osoby. Tato nulová tolerance je ale problematická, nikterak totiž nerozlišuje mezi legitimitou užívání daných návykových látek, např. v rámci medikace podané lékařem a placené ze zdravotního pojištění. Automaticky jsou takto tedy za nespolehlivé považováni i všichni ti, kteří užívají určité typy léčiv obsahující některé z vymezených návykových látek, kterých je dohromady zhruba šest set. To v určitých případech může velmi disproportčně zasahovat do jinak zákonem garantovaného práva na ZP. Neposuzuje se totiž nikterak riziko vlivu konkrétní medikace, způsobů jejího užití a doby, po kterou má vliv na schopnosti a stav dané osoby. Z práva držet zbraně tak mohou být vyřazeny osoby užívající léky na bolest (např. Oxykodon), poruchy spánku nebo naopak nespavosti (např. Zolpidem) nebo i jen úzkosti při cestování nebo létání (např. Alprazolam). Veškeré tyto léky totiž obsahují látku definovanou jako návykovou.

Ve srovnání např. s řídičským oprávněním, které podobnou úpravu neobsahuje, se tak jedná o velmi striktní úpravu, viz například srovnání s § 82 odstavcem 1, zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, v účinném znění, podle něhož *řídičské oprávnění lze udělit pouze osobě, která:*

- a) *dosáhla věku stanoveného tímto zákonem,*
- b) *je zdravotně způsobilá k řízení motorových vozidel,*
- c) *je odborně způsobilá k řízení motorových vozidel,*
- d) *má na území České republiky obvyklé bydliště nebo zde alespoň 6 měsíců studuje,*
- e) *splnila další podmínky stanovené tímto zákonem,*
- f) *není ve výkonu správního trestu nebo trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení motorových vozidel, není povinným v exekuci pozastavením řídičského oprávnění, osobě, které nebylo uloženo v trestním řízení přiměřené omezení*

⁴⁴ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. Zbraně a střelivo, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 126-128.

spočívající ve zdržení se řízení motorových vozidel, nebo osobě, která nemá v registru řidičů zaznamenáno 12 bodů,

- g) není držitelem platného řidičského oprávnění uděleného jiným členským státem,*
- h) nevykonává závazek zdržet se řízení motorových vozidel, ke kterému se zavázala pro účely podmíněného odložení podání návrhu na potrestání nebo podmíněného zastavení trestního stíhání.*

Ačkoliv obvykle kromě mimořádných okolností není přijatelné, aby osoby pod vlivem léků, které mohou ovlivnit jejich schopnost řídit motorové vozidlo, takové vozidlo reálně řídili, jen samotný fakt, že určité léky i dlouhodobě užívají, samozřejmě v době, kdy motorová vozidla neřídí, je ze získání řidičského oprávnění nediskvalifikuje. Přitom objekt chráněný zákonem je v obou případech totožný – ochrana veřejné bezpečnosti. S ohledem na tuto skutečnost je proto otázkou k zamyšlení, proč je úprava zvolené ochrany společnosti proti tomuto jevu podle zákona o silničním provozu dostačující, ale dle ZZ nikoli.

Že zákonodárce pro získání ZP vyžaduje po žadateli na rozdíl od řidičského oprávnění navíc i jeho bezúhonnost, je oproti tomu velmi snadno obhajitelné. Ačkoliv je možné motorové vozidlo také užít jako zbraň a už jeho neodborné řízení je rizikové, jedná se především o účinný nástroj pro dopravu osob a věcí, který mívá pro jednotlivce nezměrnou a nenahraditelnou roli v jeho životě. Odepřít ho lze pouze těm, kteří při jeho užívání představují zcela zjevně nepřiměřeně nadměrné riziko. Ani to, že určitá osoba byla v minulosti odsouzena za násilný trestný čin, ji proto automaticky nediskvalifikuje z řízení motorových vozidel. Oproti tomu je v české právní zbrojní kultuře oprávnění držet zbraň určitým privilegiem, nikoliv právem dostupným všem bez rozdílu.

I z tohoto důvodu je požadavek na vyšší míru spolehlivosti zřejmě celospolečensky přijatelný, ač se s ním autor této práce osobně neztotožňuje. Obdobně mu přijde nepřiměřený také požadavek zákonodárce, kterým automaticky odpírá ZP osobám užívajícím určité léky nebo jiné jím vymezené látky. Zda by tyto otázky neměly být posuzovány spíše odborníky v oboru, jako je tomu v případě řidičských oprávnění, si zaslouží zamyšlení.

Na rámec toho však zákonodárce ukládá ještě přísnější požadavek, a to na spolehlivost. Ten je zejména pro osoby vymezené pod § 23 ZZ odstavce 1 písmenem b) poněkud obtížně definovatelný. Navíc se v praxi obtížně PČR prokazuje, že k danému jednání opravdu

dochází.⁴⁵ Je tedy opět k zamyšlení, zda je tato forma zajištění veřejné bezpečnosti vhodná a zda není možné ji zajistit obdobným způsobem jako u řídičského oprávnění, který nebude nadměru zatěžovat žadatele požadavky, které nejsou vždy zcela dobře opodstatněné.

Platnost ZP není dále neomezená v čase. Dle § 16 ZZ je platnost ZP 10 let. V případě blížícího se vypršení jeho platnosti předloží žadatel žádost o vydání nového průkazu v souladu s § 24 odst. 3 ZZ, tedy nejméně 2 měsíce a nejvíce 6 měsíců před uplynutím jeho platnosti. Při rozhodování o vydání nového ZP pak musí PČR dle § 24 odst. 4 posoudit znovu bezúhonnost a spolehlivost žadatele. Dále dle § 24a platí, že PČR rovněž nejméně jednou za 5 let prověřuje, zda držitelé ZP splňují podmínky dle § 18 písm. a), c), f) a g) ZZ, tedy zda mají držitelé ZP stále místo pobytu na území ČR, jsou způsobilí k právním úkonům a zda jsou bezúhonní a spolehliví, a to typicky opět nahlédnutím do příslušných rejstříků obyvatel či výpisů z evidence Rejstříků trestů, resp. přestupků.

Pokud některá osoba přestane výše uvedené podmínky splňovat, PČR jako příslušný orgán rozhodne dle ustanovení § 27 ZZ o odnětí ZP. Stejně tak ZP odejme osobám mladším požadovaného věku, které mají ZP podmíněně udělený s doporučením nebo souhlasem třetí osoby v souladu s dikcí § 19 ZZ (typicky škola nebo občanské sdružení), pokud je takové doporučení nebo souhlas odejmut.

V závislosti na množině a výběru skupin ZP, které jsou obsahem konkrétního oprávnění, se pak liší i práva a povinnosti jeho nositele.

V kontextu zákona se této problematice věnuje § 28 a § 29 ZZ. Jelikož jsou však tato ustanovení pevně spjata se způsobem, jak jsou zbraně jednotlivých kategorií nabývány, drženy, nošeny anebo užívány, bude tato problematika blíže rozebrána podrobněji v následujících kapitolách o nabývání, držení a nošení jednotlivých zbraní dle jejich kategorizace. Prozatím stačí vědět, že držitelé ZP jsou oprávněni nabývat dle rozsahu udělených skupiny určité zbraně kategorií A až C. Zbraně kategorie C-I a D jsou dostupné i pro dospělé osoby bez ZP, které jsou v návaznosti na udělenou skupinu a typ zbraně také oprávněny v určitých případech tyto zbraně nosit a za velmi specifických podmínek užívat, zpravidla pouze na střelnici či při lovu.

Obecně však pro všechny zbraně nabývané na základě ZP platí několik společných pravidel. Zbraně kategorií A, A-I, B, C a C-I musí být dle ustanovení § 41 ZZ vždy

⁴⁵ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. Zbraně a střelivo, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 126–128.

zaregistrovány, a to dle § 42 ZZ do 10 pracovních dnů od jejich nabytí u příslušného útvaru PČR. Než je jejich držiteli udělen průkaz zbraně (jehož vzor je opět určen předmětnou vyhláškou), mohou předmětnou zbraň pouze držet, ale nesmí ji nosit ani užívat.

Pokud takovou zbraň chce její držitel převést na jiného držitele ZP, musí tento převod rovněž do 10 pracovních dnů oznámit. Dle odst. 3 § 42 ZZ v rámci tohoto oznámení uvede osobní údaje pro identifikaci osob, údaje o zbrani, které se oznámení týká, včetně údaje o ověření zbraně a způsobu převodu jejího vlastnictví. V případě nabytí zbraně či střeliva děděním dle zákona platí, že běh 10denní lhůty počíná dnem, kdy rozhodnutí soudu o dědictví nabylo právní moci. Obdobně se užije § 42 ZZ v případě, že zbraně, střelivo nebo munici převádí stát nebo jeho složka na osobu oprávněnou s těmito nakládat. Tato skutečnost se pak dle § 43 ZZ oznamuje Policejnímu prezidiu ČR.

Pro držitele ZL je však situace zpravidla odlišná. Tato povinnost se totiž dle § 44 ZZ netýká zbraní, jež jsou předmětem podnikání v oblasti zbraní a střeliva, a těch zbraní, jež jsou do ČR dovezeny na základě zbrojního průvodního listu pro trvalý vývoz zbraně nebo střeliva a budou opět vyvezeny mimo území ČR anebo se přes území ČR pouze převáží.

Podrobná pravidla pro vývoz, dovoz a tranzit zbraní a střeliva z anebo do ČR však nebudou z důvodu jejich rozsáhlosti a technické podrobnosti, jakožto i značného rozsahu této práci rozebrány, protože to není nezbytné pro srovnání právních systémů v poslední kapitole. Vhodné však je alespoň uvést, že jejich stěžejní část je upravena v § 44 až 51 ZZ. Odkázat lze dále na kapitolu č. 10 *Zbraně a cesty do zahraničí a ze zahraničí* komentáře k ZZ od autorů Mgr. M. Bačkovské a Mgr. J. Bartoška, jakožto i na Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 258/2012, kterým se provádí čl. 10 protokolu OSN proti nedovolené výrobě střelných zbraní a jejich součástí, dílů a střeliva a obchodování s nimi, který doplňuje Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (protokol OSN o střelných zbraních) a jenž stanoví vývozní povolení, opatření pro dovoz a tranzit střelných zbraní, jejich součástí, dílů a střeliva v rámci států EU.

Nemohu zde však alespoň nezmínit existenci evropského zbrojního pasu, upraveného v § 49 ZZ. Jedná se stejně jako v případě ZP o veřejnou listinu, avšak standardizovanou napříč EU, která jejího držitele opravňuje při cestě do jiných členských států vézt s sebou zbraň a střelivo v množství odpovídajícím účelu použití, pokud členský stát, do kterého nebo přes který daná osoba cestuje, udělil povolení k cestě s touto zbraní. Platnost evropského zbrojního pasu je 5 let, ale právě udělení povolení druhého státu je fakticky

problematickou podmínkou, na kterou může její držitel při cestě narazit. Existuje sice výjimka, která dle § 49 odst. 2 ZZ opravňuje držitele určitých zde vymezených zbraní cestovat s nimi i bez udělení konkrétního povolení pro takovou cestu, pokud jsou schopni prokázat účel své cesty, např. díky pozvání, vztahuje se však pouze na takové typy zbraní, jež daný stát nepodmiňuje získáním povolení nebo výjimky, tedy typicky zbraní kategorie C. Kategorizace zbraní se pak může i přes směrnici EU nepatrně lišit, protože státy si mohou sjednat i přísnější úpravu, než vyžaduje právo EU, a proto nelze na výjimku stanovenou v § 49 odst. 2 ZZ pohlížet pouze z pohledu práva tuzemského. Naopak je třeba zohlednit i právo všech států, přes které budou osoby cestovat.

V této kapitole jsem se věnoval problematice ZP a jeho udělování žadatelům. Jak je zřejmé, zákonodárce vyžaduje pro udělení ZP po žadateli splnění poměrně velmi striktních pravidel. I z toho důvodu nejsou palné zbraně ani ZP v ČR příliš rozšířené.

ZP je třeba oproti jiným typům oprávnění, které lze v ČR získat, brát jako určité privilegium, které stát poskytuje pouze vybraným, prověřeným a způsobilým osobám, a celkově se tak ČR drží restriktivnější, středoevropské kontinentální varianty toho, jak jsou tato práva na zbraně chápána. Např. Rakousko má velmi obdobný přístup. Jak však bude srovnáno v poslední kapitole, nejedná se o jediný přístup k této problematice, který je v kontextu odborných publikací a judikatury promyšlený. Každý má svá pozitiva i negativa, konečnému srovnání se však bude věnovat až poslední kapitola.

1.3.3 Zbrojní licence

Druhým typem zbrojního oprávnění, které lze dle ZZ udělit, je zbrojní licence. Stejně jako ZP je ZL rovněž veřejnou listinou, jak i stanoví § 31 ZZ. Na rozdíl od ZP ji však lze udělit i osobám právnickým. V ostatních ohledech je ZL chráněna před zneužitím ve stejném rozsahu jako ZP. Vzor ZL určuje rovněž již uvedená prováděcí vyhláška č. 221/2017 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o zbraních.

Základním rozdílem mezi ZP a ZL je skutečnost, že ZL na rozdíl od ZP slouží primárně jako oprávnění pro osoby, které v oblasti zbraní a střeliva podnikají nebo provozují specifickou činnost či službu. Dle § 31 ZZ se dále ZL dělí stejně jako ZP do skupin. Na rozdíl od skupin ZP jich však ZZ rozlišuje dvojnásobek, tedy rozeznává rovnou deset skupin ZL. Na rozdíl od ZP dále nelze zažádat o ZL obsahující veškeré skupiny oprávnění, protože udělení jednotlivých skupin je zpravidla podmíněno patřičným živnostenským oprávněním, a tedy ani např. Česká zbrojovka a.s. (dle svých stanov) nemá jako největší zbrojní podnik v ČR všechny skupiny ZL, a tedy kompletní rozsah oprávnění dle ZZ.⁴⁶ V zásadě lze tyto skupiny neoficiálně rozdělit do dvou podkategorií, a to podle podmínek, které ZZ pro jejich udělení vyžaduje. Podkategorií první jsou skupiny, pro jejichž udělení musí být žadatel držitelem předmětného živnostenského oprávnění:

Skupina A	opravňující k vývoji, výrobě zbraní nebo střeliva
Skupina B	opravňující k opravám, úpravám nebo znehodnocování zbraní a střeliva
Skupina C	opravňující k nákupu, prodeji nebo přepravě zbraní nebo střeliva
Skupina D	opravňující k půjčování zbraní nebo úschově zbraní nebo střeliva
Skupina E	opravňující k zhotovování řezů a znehodnocování zbraní a střeliva
Skupina F	opravňující k výuce nebo výcviku ve střelbě
Skupina G	opravňující k zajišťování ostrahy majetku a osob

⁴⁶ Česká zbrojovka a.s. - Notářský zápis NZ 895/2023, Sbírka listin, [online]. Česká republika: Ministerstvo spravedlnosti, [30.06.2023], 2023, [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/content/download?id=2ec713e86cba40929f00c6dfa1848025>

Podkategorií druhou jsou skupiny, pro které živnostenské oprávnění není vyžadováno, ale žadatel musí jiným způsobem prokázat, že je předmětnou činnost oprávněn vykonávat:

Skupina H	opravňující k uskutečňování sportovní, kulturní nebo zájmové činnosti
Skupina I	opravňující k provozování muzejnictví nebo sbírkové činnosti
Skupina J	opravňující k zabezpečování úkolů podle zvláštního právního předpisu

Nejprve se budu věnovat podkategorii první. Jak již bylo zmíněno, pro takovýto typ podnikání je tedy nezbytné, aby byla předmětná podnikající osoba rovněž držitelem patřičného živnostenského oprávnění. Jednotlivé typy živnostenských oprávnění upravuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, který rozlišuje různé typy živností. Nejčastěji se však můžeme setkat se třemi živnostmi, všemi řazenými mezi nejpřísněji regulované, koncesované živnosti. Dle přílohy č. 3 živnostenského zákona jsou jimi živnosti:

- *vývoj, výroba, opravy, úpravy, přeprava, nákup, prodej, půjčování, uschovávání, znehodnocování a ničení zbraní a střeliva,*
- *provozování střelnic a výuka výcviku ve střelbě se zbraní a*
- *ostraha majetku a osob.*

Pro všechny tři tyto živnosti stanoví zákon kromě obecných požadavků uvedených v § 6 odst. 1 živnostenského zákona, tedy požadavku na plnou svéprávnost a bezúhonnost provozovatele živnosti, též požadavek odborné a jiné zvláštní způsobilosti podle § 27 živnostenského zákona a splnění dalších zvláštních podmínek vyžadovaných v § 27 odst. 3 tohoto zákona.

V našem konkrétním případě živnosti č.1, tedy *vývoj, výroba, opravy, úpravy, přeprava, nákup, prodej, půjčování, uschovávání, znehodnocování a ničení zbraní a střeliva* je takovýmto požadavkem na odbornou způsobilost zajištění odborníka vzdělaného v oboru zaměřeném na technické vědy nebo technologie, resp. oborů puškař nebo nástrojář, pokud se jedná o osobu, která byla vyučena, s určitou požadovanou minimální délkou praxe od 1 do 4 roků stanovenou v závislosti na typu dosaženého vzdělání. U vysokoškolsky vzdělaných osob vystudovaných v oboru zaměřeném na ekonomii, vojenství, policii, technické vědy nebo technologie tak zákon vyžaduje jen 1 rok praxe, zatímco pro osoby po rekvalifikaci v patřičném oboru požaduje celé

4 roky. Nejčastější zákonný požadavek (na středoškolsky vzdělané osoby v oboru) stanoví 3 roky praxe.

Pro udělení oprávnění je tedy nezbytné mít k dispozici osobu, která bude zajišťovat provoz živnosti po odborné stránce, a má pro takovou činnost nezbytné předpoklady, tedy odborné vzdělání a praxi. Takováto osoba může být pouze v zaměstnaneckém (či obdobném) poměru k osobě, které je uděleno živnostenské oprávnění a nemusí být součástí statutárního orgánu, ani vlastníkem živnosti, avšak ztráta takového zaměstnance může být důvodem pro odebrání živnosti, pokud byla tato osoba jediná, která ve společnosti splňovala zákonné požadavky.

Zvláštní podmínkou dle § 27 odst. 3 živnostenského zákona je pak požadavek na spolehlivost podnikatele, případně jeho statutárního orgánu, resp. všech členů jeho statutárního orgánu. Touto spolehlivostí se ověřuje, zda nebyla předmětná osoba za minulého režimu spojena se státní bezpečností. Dokladem o tom je lustrační osvědčení. Nutno dodat, že tato povinnost se vztahuje pouze na osoby narozené před 01. 12. 1971, a v dnešní době se jedná spíše o anachronismus, se kterým se budeme v praxi setkávat stále méně.

Pro provoz živnosti č. 2 *provozování střelnic a výuka a výcvik ve střelbě se zbraní*, pak platí obdobná pravidla. Odbornou způsobilost musí zajistit osoba vzdělaná v oboru zaměřeném na vojenství, policii nebo tělesnou kulturu, tělovýchovu a sport a zároveň mající alespoň 2 roky praxe v řízení střelb nebo provozování střelnic anebo osoba mající průkaz rozhodčího anebo trenéra střelb s více než 3letou praxí v této činnosti. Zvláštní podmínka na požadavek spolehlivosti se uplatní rovněž.

Provoz živnosti č. 3 *ostrahy majetku a osob* je pak vázán nejméně přísnými pravidly. Požadovanou odbornou způsobilost zajistí osoba s vysokoškolským vzděláním, vyšším odborným vzděláním právnického, bezpečnostního nebo obdobného zaměření anebo středoškolsky vzdělaná osoba s alespoň 3letou praxí v oboru a profesní kvalifikací pro činnost strážného podle zákona č. 179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, v platném znění. Zvláštní podmínka na požadavek spolehlivosti se uplatní také.

Pro druhou podkategorii skupin pak platí, že oprávnění k činnosti nemusí nezbytně plynout z podnikatelské činnosti, avšak musí se jednat o činnost organizovanou. Typicky tyto licence budou udělovány sportovním spolkům a klubům, klubům vojenské historie a jiným dobrovolnickým a zájmovým skupinám a sdružením s právní osobností. Konkrétně je pak

skupina H typicky udělována sportovním střeleckým organizacím a klubům vojenské historie, a skupina I spíše osobám věnujícím se muzejní činnosti. V závislosti na konkrétním zaměření však může klub vojenské historie jistě získat licence obě, pokud to odpovídá rozsahu jeho činnosti.

Skupina J ZL se poněkud odlišuje tím, že je typicky určena pro obecní policii, kterou obvykle zřizuje vyhláškou konkrétní samosprávný celek a která na základě této licence získá přístup ke krátkým palným zbraním pro své strážníky obecní policie. Dle autorů komentáře zákona o zbraních je standardním postupem, že obec žádající o tuto skupinu ZL přikládá k žádosti svou obecně závaznou vyhlášku, kterou zřídila obecní policii, a tím prokazuje svoji zákonnou povinnost, že potřebuje takto nakládat se zbraněmi za účelem plnění úkolů podle § 2 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, v účinném znění, tedy pro zajištění ochrany a bezpečnosti osob a majetku v rámci dané obce.

Samotné náležitosti žádosti o vydání ZL stanoví § 32 ZZ. Žádost o vydání ZL se podává příslušnému odboru PČR na předepsaném tiskopise, jenž je přílohou č. 5 prováděcí vyhlášky. Žádost musí obsahovat identifikační údaje fyzické či právnické osoby, které má být licence udělena, a důvod, pro který je o ZL žádáno. Dále musí být v žádosti uvedeny adresy všech provozoven žadatele včetně listin prokazujících právní důvod užívání těchto prostor a osobní údaje osoby, která zajistí plnění povinností spojených s nakládáním se zbraněmi, označované ZZ jako „zbrojír“, tedy osoby, která má nezbytný ZP (typicky skupiny D, výjimečně i jiný⁴⁷), a to včetně čísla jejího ZP. Takováto osoba je pro chod provozu žadatele o ZL klíčová, protože zpravidla odpovídá za plnění povinností vyplývajících ze ZZ, pokud tedy vnitřní řád nestanoví jinak, např. dělbu povinností mezi více osob s příslušným oprávněním. Zákon tedy stanoví minimální počet zbrojířů, nikoliv však jejich maximální počet, který je ponechán na vůli držitele ZL. Povinnosti zbrojíře jsou obsaženy v § 40 ZZ. Jedná se typicky o zajištění toho, že se kontrolované zbraně a střelivo (a jejich komponenty) nedostanou do neoprávněných rukou a nedojde k jejich zneužití, ztrátě nebo odcizení. Porušení těchto povinností může v návaznosti na jejich podobě zakládat odpovědnost jak za přešůpek v rámci § 76b ZZ, tak při vyšší intenzitě i trestný čin nedovoleného ozbrojování dle ustanovení § 279 č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Povinnosti zde vymezené tedy opravdu nelze opomíjet.

⁴⁷ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. Zbraně a střelivo, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 160–161.

Pokud je žadatel osobou právnickou, musí dle § 32 odst. 1 písm. e) ZZ uvést také osobní údaje odpovědného zástupce nebo člena statutárního orgánu právnické osoby. Nakonec musí žádost obsahovat i údaj o tom, o které skupiny žadatel žádá, které kategorie zbraní a střeliva budou předmětem jeho podnikatelské nebo zájmové činnosti, a v souladu s dikcí § 32 odst. 3 písm. a) ZZ též návrh vnitřního předpisu podle § 39 odst. 1 písm. d) ZZ.

Tento dokument je dalším specifickým právním pojmem v rámci ZZ, jenž popisuje vnitřní řád pro fungování regulovaných činností, které žadatel chce vykonávat. Dle ZZ musí takovýto vnitřní předpis obsahovat alespoň pravidla pro používání zbraní a střeliva, způsobů jejich evidence a uložení, výdeje a příjmu, jakožto i popis způsobu bezpečného zacházení se zbraněmi a střelivem, a to včetně postupů pro nabíjení a vybití konkrétních typů zbraní, se kterými žadatel plánuje nakládat.

Souhlasit lze v daném ohledu opět s autory komentáře k ZZ, kteří uvádí, že se jedná o minimální zákonem vymezený a vyžadovaný rozsah a vnitřní předpis může dále obsahovat i další relevantní skutečnosti, pokud to žadatel považuje za vhodné.⁴⁸ Co do rozsahu a složitosti se tedy tento vnitřní předpis bude u konkrétních subjektů lišit v závislosti na konkrétních požadavcích a rozsahu činnosti, které předmětní žadatelé vykonávají či vykonávat chtějí.

Podmínky pro vydání ZL pak stanoví § 33 ZZ. Na rozdíl od ZP je zpravidla vyžadována pouze jedna podmínka, a to v návaznosti na skupinu ZL, o kterou je žádáno. Pro udělení zbrojních licencí skupin A až F platí, že licenci PČR vydá, pokud je žadatel držitelem příslušného živnostenského oprávnění, jak již bylo rozebráno výše. Pro udělení zbrojních licencí skupin G až J pak platí, že ji PČR vydá, pokud žadatel prokáže, že je oprávněn provádět činnosti, pro které o ZL žádá, a že k těmto činnostem potřebuje zbraň či střelivo.

V neposlední řadě pak automaticky získávají zbrojní licenci sportovně střelecké organizace, pokud žádají o vydání licencí v rozsahu skupin F, H nebo J a jsou k této činnosti oprávněny ze své povahy. Často mají tuto skutečnost i obsaženu ve svých zakládacích listinách či stanovách. Ačkoliv tuto skutečnost ZZ neuvádí explicitně jako podmínku pro získání ZL, PČR žádost zamítne, pokud žadatel není bezúhonný. To platí i pro žadatele z řad osob právnických a tresty jim udělené dle zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, typicky např. zákaz činnosti dle písm. e) odst. 1 § 15 tohoto

⁴⁸ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. Zbraně a střelivo, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 159.

zákona nebo zákaz účasti na plnění veřejných zakázek a účasti ve veřejné soutěži dle písm. g) odst. 1 § 15 téhož zákona.

Obdobně se vyžaduje bezúhonnost a spolehlivost dle § 22 a 23 ZZ u fyzických osob, které jsou držiteli ZL, a u odpovědných zástupců a členů statutárních orgánů. Tito všichni musí splňovat podmínky bezúhonnosti a spolehlivosti. Nad rámec toho nemůže být udělena licence takové právnické osobě, jejíž členem statutárního orgánu či zástupcem je osoba, jež v posledních 5 letech obdobnou funkci vykonávala, ale byla jí ZL odňata nebo byla ZL odňata subjektu, který zastupovala.

Pro posouzení výše uvedených skutečností si PČR vyžádá nezbytné opisy z evidencí a rejstříků. Obdobně postupuje při změně člena statutárního orgánu nebo odpovědného zástupce držitele zbrojní licence. Dle § 34 ZZ pak PČR prověřuje výše uvedené skutečnosti opět nejméně jednou za 5 let.

Jestliže žadatel splní všechny podmínky stanovené ZZ, je mu ZL udělena. Pokud chce následně rozsah svého oprávnění rozšířit, může tak učinit postupem obsaženým v § 35 ZZ. Pokud mu PČR vyhoví, vydá novou zbrojní licenci, jinak jeho žádost zamítne. To však nemá vliv na již udělenou ZL a rozsah oprávnění, ve kterém byla udělena.

Naopak PČR ZL odejme, pokud nastane některý z důvodů uvedených v § 36 odst. 1 ZZ, tedy jestliže pominul důvod, pro který byla vydána, pokud držitel závažným způsobem porušuje ZZ anebo pokud nastane skutečnost, která dle § 33 odst. 2 ZZ vydání ZL vylučuje.

Jestliže jsme tedy měli za to, že zákonodárce vyžaduje pro udělení ZP po žadateli splnění poměrně velmi striktních pravidel, pro udělení ZL jsou pravidla svým způsobem ještě přísnější a rozsáhlejší. I přesto jsou ZL při splnění všech podmínek nárokové, ač podnikání v tomto společenském odvětví může přinášet rizika nejen pro jeho provozovatele, ale i pro široké okolí. Vymezené podmínky, zvláště pak pro výrobu a obchod se zbraněmi a střelivem, jsou však velmi přísné a podléhají striktní kontrole.

1.4 Nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva

V následující podkapitole bude blíže analyzováno, jak se jednotlivé typy zbraní a střeliva dle jejich kategorií nabývají a jaká platí pravidla pro jejich držení a nošení.

Nejprve však uvedu několik málo slov k tomu, jak jsou pojmy držení a nošení definovány v kontextu zákona o zbraních. Ty jsou uvedeny v § 2 odst. 2 ZZ, kdy pod písmenem a) je definováno, co zákonodárce rozumí pod pojmem držení zbraně nebo střeliva, pod písmenem b) pak, co znamená nošení zbraně nebo střeliva. Držením zbraně nebo střeliva se v tomto kontextu rozumí dvě situace, a to *„mít zbraň nebo střelivo uvnitř bytových nebo provozních prostor nebo uvnitř zřetelně ohraničených nemovitostí se souhlasem vlastníka nebo nájemce uvedených prostor nebo nemovitostí“* v dikci podbodu 1. a *„mít zbraň nenabitou náboji v zásobníku, nábojové schránce, nábojové komoře hlavně nebo nábojových komorách válce revolveru a uloženou v uzavřeném obalu za účelem jejího přemístění z místa na místo“* dle podbodu 2. Nošením zbraně se pak dle § 2 odst. 2 písmena b) ZZ míní *„mít zbraň nebo střelivo u sebe, s výjimkou případů uvedených v písmenu a).“* Celou tuto problematiku lze zjednodušit na následující pravidlo: Pokud má osoba u sebe nabitou zbraň mimo prostory, které jí patří, nebo kde jí k tomu byl udělen souhlas vlastníka či nájemce, jedná se o nošení zbraně. V ostatních případech jde o držení zbraně.

1.4.1 Nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva kategorie A

Zbraně kategorie A jsou zbraněmi zakázanými, a manipulace s nimi je proto všeobecně zakázána a podléhá nejpřísnější formě regulace, jakou ZZ zná. Aby s těmito zbraněmi a střelivem mohly osoby legálně nakládat, musí jim být nejprve udělena výjimka. Tato výjimka je udělována na základě žádosti, kterou žadatel dle dikce § 10 odst. 1 ZZ předkládá na předepsaném tiskopise, jehož vzor je stanoven vyhláškou č. 221/2017 (ve znění vyhlášky č. 28/2021 Sb.).

Jak již bylo nastíněno, dle § 10 odst. 2 ZZ je věcně příslušným orgánem, kam žadatel žádost předkládá, krajské ředitelství policie, místní příslušnost určuje místo pobytu fyzické osoby, resp. sídlo právnické osoby v případě držitelů zbrojních licencí. V rámci jednotlivých krajských ředitelství policie je pak organizačně příslušným odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál. Řádným opravným prostředkem v tomto řízení je pak odvolání.

Z formálního hlediska musí žádost obsahovat údaje dle § 10 odst. 1 bodu a) až f) ZZ. Její obsah se liší v závislosti na tom, zda o udělení výjimky žádá fyzická osoba na základě zbrojního průkazu, nebo fyzická osoba (podnikající v oboru zbraní a střeliva), či právnická osoba na základě zbrojní licence. Obsahuje však vždy identifikaci příslušné fyzické či právnické osoby, která o udělení žádá, a to včetně čísla jejího zbrojního průkazu či čísla licence, a rovněž informace o druhu zbraně, resp. střeliva, na které se má příslušná výjimka vztahovat. Dále musí uvádět název výrobce, vzor (model), ráži a v případě zbraní jejich výrobní čísla, v případě nábojů jejich žádaný počet.

Zcela zásadním a také v praxi nejvíce problematickým je však požadavek na odůvodnění výjimky obsažený pod písmenem f). Dle § 10 odst. 1) písm. f) ZZ totiž musí každá žádost o udělení výjimky obsahovat důvody, které by k jejímu udělení měly vést, a zejména pak konkrétní účel ve vztahu k prováděné činnosti, pro niž žadatel o výjimku žádá. Tyto důvody jsou vymezeny v § 9 odst. 2 ZZ. Existuje jich dohromady pět:

„Policie České republiky (dále jen "policie") může udělit výjimku, jde-li o zbraň kategorie A, držitele zbrojního průkazu skupiny A nebo zbrojní licence skupiny A, F, G, H, I nebo J, který provádí:

- a) sběratelskou nebo muzejní činnost,*
- b) přepravu, střežení mimořádně nebezpečných nebo cenných zásilek nebo střežení objektů mimořádné důležitosti, anebo objektů důležitých pro obranu státu,*
- c) výrobní nebo obdobnou činnost, při které ke zkoušení výrobků nutně potřebuje zbraň kategorie A,*
- d) výuku a výcvik ve střelbě ze zbraní kategorie A nebo*
- e) filmovou nebo divadelní činnost.“⁴⁹*

Z výše uvedeného především vyplývá, že fyzická osoba žádající o výjimku na základě zbrojního průkazu má jediný zákonem ospraveditelný důvod, pro který ji může být výjimka udělena, a to sběratelskou činností dle písmena a). Zároveň také musí být držitelem zbrojního průkazu příslušné skupiny A, který ji opravňuje k nabytí zbraně pro sběratelské účely. Z celkového počtu 2399 zbraní této kategorie je jich takto legálně drženo 980, tedy přibližně 31 %.⁵⁰ Pro provozování ostatních činností je totiž zapotřebí mít zbrojní licenci, a odůvodnit

⁴⁹ § 9, odst. 2, zákona č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění novely č. 13/2021 Sb. Sbírka zákonů, Česká republika

⁵⁰ Oficiální statistická data o zbraních poskytnutá PČR na základě zákona o svobodném přístupu k informacím: Poskytnutí informace - statistické údaje o počtu zbraní, zbrojních průkazů, zbraňová amnestie Č. j. MV-208861-

žádost činností dle všech písmen a) až e) tedy může pouze držitel zbrojní licence příslušných kategorií.

Žádat o výjimku dle písmene a) může žadatel pouze, pokud je držitelem zbrojní licence skupiny I (provozování muzejnictví nebo sbírkové činnosti), dle písmene b) jen pokud je držitelem zbrojní licence skupiny G (zajišťování ostrahy majetku a osob) anebo J (zabezpečování úkolů podle zvláštního právního předpisu), dle písmene c) pokud je držitelem zbrojní licence skupiny A (vývoj, výroba zbraní nebo střeliva). Uvést důvod dle písmene d) pak může držitel zbrojní licence skupiny F (výuka nebo výcvik ve střelbě) a dle písmene e) držitel licence skupiny H (uskutečňování sportovní, kulturní nebo zájmové činnosti). Samotné vymezení toho, které typy důvodů může ten který žadatel užít, problémy v praxi však nečiní. Poněkud problematickým je však samotné konkrétní individuální odůvodnění, které musí žadatel v žádosti uvést, a s tím spjaté správní uvážení příslušného orgánu, jak přednesené konkrétní důvody vnímá jako odůvodněné.

Nejčastěji jsou zamítány žádosti o výjimku pro držitele zbrojního průkazu typu A žádajících o výjimku ze sběratelských účelů, žádosti na základě zbrojních licencí bývají zpravidla naopak úspěšné. K otázce odůvodňování výjimek pro zbraně kategorie A existuje již i poměrně rozsáhlá a konzistentní judikatura Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, která řeší především případy udělování výjimek pro sběratelské účely. Výklad zde učiněný však má význam pro tuto otázku jako celek.

Prvním důležitým judikátem je rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále také jako NSS) ze dne 26. 5. 2016, se spisovou značkou 6 As 53/2016. V tomto rozhodnutí NSS potvrdil legitimitu postojů Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy, které v předchozím správním řízení zamítlo dvě žádosti o udělení výjimky pro sběratelské účely na dvě identické zbraně, ruské útočné pušky typu AKM-74U. Stalo se tak především proto, že žadatel nebyl schopen patřičně definovat svůj sběratelský záměr. K tomuto zjištění došlo v rámci doplněných tvrzení v odvolání správního řízení, kde dle závěrů policie neodpovídal typ předmětných zbraní, pro které byla výjimka určena, deklarovanému sběratelskému zájmu. V daném případě žadateli již totiž v minulosti bylo uděleno 9 výjimek na různé zbraně kategorie A, a během řízení došla

2/ OBP-2021. Oficiální web MVČR [online]. Odbor bezpečnostní politiky, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7: Ministerstvo Vnitra, 2021 [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-208861-2-obp-2021.aspx>

policie k tomu, že jím uvedenému typu sbírky v žádosti (samopaly, které byly výzbrojí armád států Varšavské smlouvy) 5 z těchto zbraní neodpovídalo.

Po užití veškerých dostupných právních prostředků pak skončil tento případ až u NSS, který v tomto judikátu potvrdil, že žadatel musí v rámci své žádosti popsat svůj sběratelský záměr, tedy cíl a předpokládaný rozsah své sbírky, a není porušením zásady legitimního očekávání, pokud není udělena výjimka žadateli, který pro stejnou sbírku již v minulosti žádal o jinou výjimku, která mu udělena byla, zvláště pak pokud celková sbírka neodpovídá jím deklarovanému sběratelskému záměru. Tento spor následně skončil i ústavní stížností, která byla odmítnuta usnesením sp. zn. III. ÚS 2624/16 ze dne 12. 12. 2017, kdy ÚS shledal argumentaci obecných soudů v tomto případě za ústavně konformní a srozumitelnou. Jejich úvahy neshledal nepřiměřenými, a proto stížnost odmítnul.

Ostatně obdobný postoj k věci ÚS prezentoval již dříve ve věci sp. zn. IV ÚS 951/17 ze dne 30. 5. 2017, kde odlišný stěžovatel žádal o zrušení rozhodnutí kasačního a přezkumného soudu, které potvrdily předchozí rozhodnutí policie o zamítnutí žádosti o výjimku pro zbraň kategorie A, jehož ústavní stížnost také odmítnul. V tomto případě ÚS dále rozvedl, že pokud není schopen žadatel vymezit řádně svůj sběratelský záměr, nemají mu příslušené orgány výjimku udělit.

Z výše uvedených rozhodnutí soudů je tedy zřejmé, že zejména v případě žádosti o výjimky z důvodů sběratelských účelů musí být odůvodnění žádosti dostatečně věrohodné, uskutečnitelné a smysluplné. Správní orgán, tedy krajské ředitelství policie, má pak mít přiměřený prostor pro správní uvážení ohledně důvodnosti, který je sice široký, ale není bezbřehý, a jeho rozhodnutí musí být přezkoumatelné. Ostatně obdobný přístup nalezneme i v komentáři k zákonu o zbraních:

„Při posuzování žádosti o udělení výjimky má tedy správní orgán určitý – a to relativně široký – prostor pro správní uvážení. Podle rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 10. 11. 2011, č. j. 62 Af 43/2010-101, se „správním uvážením“ rozumí „možnost správních orgánů po zvážení všech okolností zvolit jedno z možných řešení, které konkrétní právní předpis nabízí. Správní uvážení musí být založeno na východiscích, jež mají dostatečnou a skutkovým zjištěním, které správní orgán bere za základ svého uvážení, odpovídající oporu ve správním spisu.“ Pokud tedy příslušný útvar policie rozhodne o zamítnutí žádosti o udělení výjimky, musí důvody vedoucí ho k tomuto rozhodnutí náležitě odůvodnit. Tyto důvody a příslušné argumenty by jednak měly vymezovat, zda a proč vydání výjimky (a následné opatření dané zbraně kategorie

A žadatelem) bude z realistických a hodnověrných příčin ohrožovat veřejný pořádek a bezpečnost, a jednak by měly být natolik silné, aby uspěly v případném soudním přezkumu vydaného rozhodnutí.“⁵¹

Z 2399 registrovaných zbraní kategorie A jich je drženo na základě zbrojní licence 1 419, tedy přibližně 59 %.⁵² Nabývání zbraní kategorie A dle zbraňové licence na základě výjimky není obvyklé pro všechny kategorie zbrojních licencí. Je tomu tak z jednoduchého důvodu, který však nemusí být zcela zřejmý. Držitelé zbrojních licencí skupin A (vývoj, výroba zbraní nebo střeliva), B (opravy, úpravy nebo znehodnocování zbraní nebo střeliva), C (nákup, prodej nebo přeprava zbraní nebo střeliva) a E (zhotovování řezů nebo znehodnocování zbraní anebo ničení nebo znehodnocování střeliva), kteří chtějí nakládat se zbraněmi a střelivem kategorie A, totiž zpravidla mají uděleno toto oprávnění již v rámci své zbrojní licence, tak jak to umožňuje § 38 odst. 1 písm. a) a odst. 3 ZZ. V závislosti na typu licence mohou s těmito zbraněmi nakládat plošně a nemusí žádat o výjimku pro každou konkrétní jednotlivou zbraň či střelivo. Nelze v tomto ohledu než souhlasit s autory komentáře k ZZ, kteří prozíravě uvádějí následující: „*Jiný přístup by byl v praxi neproveditelný. Představa, že by výrobce zbraní žádal o udělení výjimky na každou jednotlivou zbraň, kterou hodlá vyrobit, by byla poněkud komická a zcela neslučitelná s realitou a obvykle ve světě fungujícím způsobem výroby a obchodování se zbraněmi.*“⁵³

Pro zbrojní licence skupiny B, C a E to je dokonce jediný způsob, jak se zbraněmi a střelivem kategorie A nakládat, o výjimku totiž dle § 9 odst. 1 ZZ žádat nemohou. O výjimku tedy v praxi žádají spíše držitelé zbrojních licencí F, G, H, I a J. Bližší údaje k tomu, jak jsou zbraně dle těchto licencí distribuovány, z veřejně dostupných zdrojů bohužel nejsou k dispozici.

Zcela specifickým a v praxi zatím neřešeným je obsah § 9 odst. 4 ZZ, který vyžaduje v případech některých zvláště účinných zbraní podléhajících kontrole závazků vyplývajících z mezinárodních smluv předchozí souhlas Ministerstva obrany. Takovou zbraní může být např.

⁵¹ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. Zbraně a střelivo, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 78–81

⁵² Oficiální statistická data o zbraních poskytnutá PČR na základě zákona o svobodném přístupu k informacím: Poskytnuté informace - statistické údaje o počtu zbraní, zbrojních průkazů, zbraňová amnestie Č. j. MV-208861-2/OBP-2021. Oficiální web MVČR [online]. Odbor bezpečnostní politiky, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7: Ministerstvo Vnitra, 2021 [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-208861-2-obp-2021.aspx>

⁵³ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. Zbraně a střelivo, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 78–81

již jednou zmíněné odpalovací zařízení RPG-7, které je dle Smlouvy o obchodu se zbraněmi (tj. mezinárodní smlouvy uzavřené a ratifikované v roce 2013, jež je součástí právního řádu ČR jako sdělení č. 36/2015 Sb. m. s.) konvenční lehkou zbraní⁵⁴ dle čl. 2h smlouvy.

Dále platí, že pokud není výjimka udělena ze sběratelských důvodů, může být její platnost omezena časově. Platnost výjimky dle § 11 odst. 1 písm. b) ZZ samozřejmě zaniká, pokud její držitel přestal být držitelem příslušné skupiny zbrojního průkazu či licence, které jsou nezbytnou podmínkou pro její udělení. V takovém případě musí zbraně či střelivo jejich držitel odevzdat do 10 pracovních dnů od zániku výjimky. Stejně podmínky platí, pokud je výjimka držiteli odejmuta, typicky pominul-li důvod, pro nějž byla udělena. Držené zbraně a střelivo kategorie A jsou jejich držitelé povinni řádně zabezpečit dle podmínek § 58 ZZ, tedy jejich uložením či uskladněním do uzamykatelné ocelové schránky, skříně či skříňového prostoru, případně i uzamčené místnosti či samostatného objektu, které musí splňovat technické požadavky stanovené prováděcím právním předpisem, jímž je nařízení vlády č. 217/2017 Sb., o požadavcích na zabezpečení zbraní, střeliva, černého loveckého prachu, bezdýmného prachu a zápalek a o muničním skladišti. V tomto nařízení najdeme v části druhé podrobné technické požadavky na zabezpečení zbraní a střeliva. Ve zkratce tato ustanovení stanoví minimální technologické zabezpečení, typ materiálů a konstrukce, kterou musí takovéto úložné prostory splňovat. Toto zabezpečení je odstupňováno na základě toho, kolik zbraní nebo nábojů je v příslušném prostoru uloženo. Přechovávat zbraně je dle zákona nezbytné v nenabitém stavu.

Nošení zbraní kategorie A, tedy jejich nošení ve smyslu ZZ, je striktně regulováno. Držitelé zbraní kategorie A, kteří je drží na základě výjimky udělené pro ZP skupiny A, nemohou tyto zbraně nosit ve smyslu § 2 odst. 1 ZZ. Ačkoliv to zákon explicitně nestanovuje (na rozdíl od poslední věty § 28 odst. 2 písm. a) ZZ), mohou je přepravovat pouze na střelnici a zpět. Jiný výklad není v kontextu § 28 odst. 5 ZZ ani přípustný. Pokud je držitel zbraně kategorie A oprávněn danou zbraň držet, musí mu být umožněno z ní i střílet na střelnici, pokud to její provozní řád dovolí. Aby mohl této možnosti využít, musí být schopen předmětnou zbraň na místo střelnice také přepravit. U zbraní kategorie A svěřených držitelem zbrojní licence G držiteli zbrojního průkazu skupiny D pak zákon za specifických podmínek umožňuje, aby je uvedené nosily, a to pro účely, pro které byla „nosná“ zbrojní licence udělena (typicky skupina G – zajišťování ostrahy majetku a osob). Držitel zbrojního průkazu je však musí nosit skrytě.

⁵⁴ Lehkou zbraní se v kontextu této mezinárodní smlouvy rozumí především pečotní přenosné zbraně, jako jsou granátometry, raketometry, nelafetované protitankové a protiletectvé řízené střely, nebo lehké minometry.

Celkově lze tedy shrnout, že zbraně a střelivo kategorie A lze nabývat, držet a nosit jen za velice specifických a odůvodněných podmínek. Udělení výjimky na tyto zbraně není nárokovou záležitostí. Žadatel o výjimku musí mít dobrý a smysluplný důvod, proč zbraň této kategorie potřebuje. I proto je registrovaných zbraní této kategorie v ČR poměrně málo, méně než tisíc kusů, přičemž 2/5 z nich jsou drženy fyzickými osobami, které v oboru zbraní a střeliva nepodnikají.

Pro úplnost je třeba také doplnit, že fakticky je zbraní této kategorie na území ČR řádově více, v kontextu § 2 ZZ se však dle tohoto zákona neřídí zbraně, střelivo a munice, které jsou drženy ve výzbroji ozbrojenými silami a bezpečnostními sbory, a tedy nejsou registrovány dle ZZ. Zbraní, které by jinak spadaly do této kategorie, tyto složky drží minimálně v počtu desetitisíců kusů, včetně zbraní zcela vojenských. Nejsou však reflektovány v příslušné statistice.

1.4.2 Nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva kategorie A-I

Obdobně jako v předchozím případě je nutná pro nabývání zbraní této kategorie výjimka. Žádost o ni se taktéž podává na předepsaném tiskopise, který se však od tiskopisu pro žádost o výjimku pro zbraň či střelivo kategorie A nepatrně liší a jehož vzor je stanoven stejnou vyhláškou č. 221/2017. Věcně, místně i funkčně je pak rovněž příslušným orgánem krajské ředitelství policie, resp. jeho odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál. Analogicky k tomu se stejně jako v předchozím případě toto řízení procesněprávně řídí správním řádem.

Liší se však důvody, pro které jsou výjimky udělovány a postup, podle něhož policie rozhoduje. Postup pro udělování výjimek pro zbraně kategorie A-I je uveden v § 11a ZZ. Výjimka dle něho může být přiznána ze čtyř důvodů zde obsažených. Důležitá je přitom přesná dikce, kterou zákonodárce užil v tomto paragrafu (*Policie **udělí** výjimku pro nabytí...*) a která se liší od textu v § 9 odst. 2 ZZ, jenž upravuje udělování výjimek pro zbraně kategorie A (*Policie České republiky (dále jen "policie") **může udělit** výjimku...*).

Ačkoliv pro udělování obou typů výjimek platí, že nesmí odporovat veřejnému pořádku a bezpečnosti, tato skutečnost při udělování výjimky pro zbraň kategorie A-I nepodléhá na rozdíl od předchozího procesu správnímu uvážení. Zákon totiž v § 11a odst. 4 stanoví, že „*udělení výjimky podle odstavce 1 neodporuje veřejnému pořádku a bezpečnosti, pokud žadatel*

*splňuje podmínku bezúhonnosti podle § 22 a spolehlivosti podle § 23.*⁵⁵ Protože tyto podmínky jsou zároveň podmínkami pro vydání samotného zbrojního průkazu⁵⁶ či licence⁵⁷, splňují je automaticky všichni žadatelé, kteří jejich jsou legitimními držiteli. Při splnění zákonných podmínek je proto vydání takovéto výjimky nárokové.

Přesto však o výjimku pro zbraň kategorie A-I mohou žádat pouze někteří držitelé zbrojních průkazů a licencí, a to v návaznosti na konkrétní skupiny, které se k jejich oprávnění vážou.

Prvním důvodem je udělení výjimky pro zbraň kategorie A-I držitelé „zbrojního průkazu skupiny A nebo držitelé zbrojní licence skupiny I nebo J za účelem sběratelské nebo muzejní činnosti.“⁵⁸ Neposuzuje se však již sběratelský zájem a jeho odůvodněnost.

Výjimku PČR udělí pro zbraň kategorie A-I dle § 11a odst. 1 ZZ držitelé „zbrojního průkazu skupiny B nebo E anebo držitelé zbrojní licence skupiny F, G, H nebo J z důvodu:

- 1. ochrany života, zdraví nebo majetku v citlivých prostorách; citlivými prostorami se rozumí prostory, jejichž nedotknutelnost je zaručena jiným právním předpisem, nebo místa, kde se zpravidla nacházejí snadno zranitelné cíle, nebo*
- 2. výcviku k zajišťování nebo podílení se na zajišťování zabezpečení nebo ochrana kritické infrastruktury, objektů mimořádné důležitosti, objektů důležitých pro obranu státu, majetku mimořádné hodnoty nebo mimořádně nebezpečných nebo cenných zásilek.“*

V rámci tohoto ustanovení je tedy možno žádost o výjimku odůvodnit výrazně širším rozsahem důvodů, než v případě výjimek na zbraně kategorie A. Autoři komentáře o ZZ v tomto ohledu toto ustanovení ještě rozvádí následujícím způsobem: „Podle čl. 12 LPS je obydlí nedotknutelné. Je tedy zřejmé, že citlivým prostorem, o kterém se hovoří v zákoně o zbraních, je rovněž jakékoliv obydlí. Za místo, kde se nachází snadno zranitelné cíle, lze pak bezesporu považovat například veřejné i neveřejné prostory, kde se nacházejí a pohybují lidé.“⁵⁹

⁵⁵ § 11a, odst. 4, zákona č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění novely č. 13/2021 Sb. Sbírka zákonů, Česká republika

⁵⁶ Srovnejte § 18, odst. 1, písm. f) a g), tamtéž.

⁵⁷ § 33, odst. 2, písm. b), a c), tamtéž

⁵⁸ Viz § 11a, odst. 1, písm. a) tamtéž.

⁵⁹ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. Zbraně a střelivo, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 83–85

Rovněž druhý bod odst. 1 § 11a ZZ pak obsahuje neurčité právní pojmy, jejichž význam komentář dále objasňuje a rozvádí tak znamenitě, že je nevhodnější tuto část citovat doslovně: „Co se rozumí „kritickou infrastrukturou“, je definováno v krizovém zákoně a v souvisejících právních předpisech. Podle § 2 písm. g) ZKrŘ je kritickou infrastrukturou prvek kritické infrastruktury nebo systém prvků kritické infrastruktury, narušení, jehož funkce by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu. Prvkem kritické infrastruktury jsou pak zejména stavba, zařízení, prostředek nebo veřejná infrastruktura, určené podle průřezových a odvětvových kritérií. Tato průřezová a odvětvová kritéria pro určení prvku kritické infrastruktury jsou stanovena vládou, a to v nařízení vlády č. 432/2010 Sb. Zatímco kritická infrastruktura je v právním řádu dostatečně přesně popsána, není blíže určeno, co se rozumí „objektem mimořádné důležitosti“. Stejně tak není definováno, co se rozumí „majetkem mimořádné hodnoty“ nebo „mimořádně nebezpečnými nebo cennými zásilkami“. Může to být tedy pestrá škála objektů nebo předmětů. Zákon o zbraních nepožaduje, aby žadatel jakkoliv prokazoval, jakým způsobem se bude cvičit k výše uvedenému zajišťování nebo podílení se na zajišťování zabezpečení ani zda a co by chtěl střežit.“⁶⁰

Důvody, které tedy žadatel o výjimku pro zbraň kategorie A-I musí v žádosti uvést, však nemusí nijak prokazovat. Jak již bylo uvedeno, dle § 11a odst. 4 totiž PČR výjimky uděluje nárokově.

Stejně tak mohou o výjimku žádat i držitelé ZL skupin F, H, I nebo J, pokud výjimku chtějí získat na zbraň, kterou mají v úmyslu užít pro vzdělávací, kulturní, výzkumné a historické účely, a to konkrétně v návaznosti na to, jakou skupinou ZL předmětní žadatelé disponují.

Podle § 11a odst. 3 ZZ pak PČR udělí výjimku rovněž žadateli, který je držitelem ZP skupiny B, C nebo E a jenž předloží potvrzení vydané držitelem zbrojní licence zabývající se v rámci své činnosti sportovní střelbou. Z potvrzení musí vyplývat, že tento držitel během posledních 12 měsíců aktivně trénoval nebo se účastnil soutěží ve střelbě a že zbraň, pro kterou o výjimku žádá, splňuje specifikace požadované pro příslušnou sportovní střeleckou disciplínu.

⁶⁰BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. Zbraně a střelivo, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 83–85

Dalším důležitým ustanovením je § 11b ZZ věnující se problematice nadlimitních zásobníků, které již byly popsány. Skrytě je v něm totiž uschován další způsob, jak nabývat nadlimitní zásobníky.

V rámci § 11a ZZ může PČR udělit výjimku pro nadlimitní zásobníky pro konkrétní zbraň, dále však dle § 11b ZZ může PČR udělit také plošnou výjimku k nabývání nadlimitních zásobníků do všech zbraní, které žadatel má. Posledním pravidlem vztahujícím se k nabývání nadlimitních zásobníků je specifická situace těch držitelů ZP, kteří tyto nadlimitní zásobníky do zbraně nabyli ještě před příchodem účinností novely. Na ty se vztahuje zákonná výjimka dle přechodného ustanovení čl. II bodu 2 zákona č. 13/2021 Sb., kterým byl ZZ novelizován. Tito držitelé pak prokazují oprávnění držet nadlimitní zásobníky ke konkrétní zbraní, k níž byl vydán průkaz do 01. 02. 2021 právě průkazem zbraně, na kterém je tato datum vydání zaznamenáno.

Platnost výjimek dle § 11a ZZ může rovněž zaniknout dle § 11c ZZ, pokud její držitel pozbude nezbytné oprávnění v podobě nezbytných skupin u ZP nebo ZL nebo pokud pomine zvláštní důvod, pro který byla vydána. V případě, že se tak stane, musí držitel odevzdat předmětné zbraně nebo střelivo, ke které se výjimka vztahovala, PČR do 10 pracovních dnů od nabytí právní moci příslušného rozhodnutí.

Nosit zbraně této kategorie mohou pouze držitelé ZP skupin B až E, a to zpravidla skrytě. U zbraní této kategorie není k jejich povaze úplně obvyklé, že by se rovněž jednalo o zbraně lovecké, a tedy se ustanovení dle § 28 odst. 2 písm. a) poslední věta, zpravidla neužije.

Lze tedy opět uzavřít, že ačkoliv ZZ upravuje nakládání a nabývání zbraní kategorie A-I o něco volněji než v případě zbraní kategorie A, vyžaduje pro ně zákon přísnější režim než pro zbytek kategorií. Tomu odpovídá i jejich omezený počet mezi obyvatelstvem v ČR.

1.4.3 Nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva kategorie B

Nabývání vlastnictví zbraně kategorie B a nezakázaného střeliva do nich podléhá v ČR povolení. Dle úpravy obsažené v § 12 ZZ je mohou nabývat pouze držitelé ZP nebo ZL. Po udělení příslušného povolení je mohou tyto osoby nabývat, držet a nosit. Na jednu konkrétní zbraň kategorie B může být vydáno i více povolení, pokud ji má samostatně užívat více osob k tomu oprávněných. Na rozdíl od zbraní předchozích kategorií podléhající udělení výjimky, která nároková vždy být nemusí, je nabývání zbraní kategorie B při dodržení stanovených podmínek nárokové.

O povolení držet zbraň kategorie B žádá držitel ZP nebo ZL na tiskopise stanoveném identickou vyhláškou jako v předchozích případech. Povolení je součástí vyhlášky jako příloha č. 12.

V rámci této žádosti je kromě obvyklých náležitostí stanovených v odst. 3 pod písmeny a) až c) nezbytné uvést dle písm. d) rovněž důvod, proč žadatel o zbraň této kategorie žádá, a pokud je rovněž držitel ZP, který má místo pobytu v jiném členském státě EU, je povinen dle odst. 4 předložit i předchozí souhlas takového státu nebo jeho náhradu v dikci tohoto ustanovení.

Dle § 12 odst. 5 ZZ pak PČR vydá příslušné povolení k vlastnictví nebo držení zbraně kategorie B, pokud žadatel v žádosti uvede jeden z důvodů, které zákon považuje za řádné a které jsou uvedeny pod písmeny a) až f) tohoto odstavce. Odlišná jsou pravidla pro udělení povolení pro nošení zbraně kategorie B, kterou policie udělí pouze žadateli, který uvede důvod zařazený pod písmeny b) až f) tohoto odstavce. Když tyto body postupně projdeme, lze spolu s nyní nabytou znalostí oprávnění vázajících se k jednotlivým skupinám ZP a ZL dovodit, že tyto důvody přirozeně odpovídají dikci těchto oprávnění a jedná se o jejich praktickou realizaci.

Důvod tedy uvede v souladu s § 12 odst. 5 ZZ, zpravidla tedy:

písm. a) <i>muzejnické či sběratelské důvody,</i>	držitel ZP skupiny A nebo ZL skupiny I
písm. b) <i>sportovní, lovecké či vzdělávací,</i>	držitel ZP skupiny B, C nebo ZL skupin F, H
písm. c) <i>provoz živnosti v oboru zbraní a střeliva,</i>	držitel ZL skupin A, B, C, D, E
písm. d) <i>zajišťování ostrahy majetku a osob,</i>	držitel ZP skupiny D a držitel ZL skupiny G
písm. e) <i>zabezpečení úkolů dle zvl. předpisu,</i>	držitel ZP skupiny D a držitel ZL skupiny J
písm. f) <i>ochrana života, zdraví nebo majetku,</i>	držitel ZP skupiny E

V praxi se tedy jedná o následující rozdíl: nabývat a vlastnit zbraně kategorie B lze za podmínek stanovených v ZZ ze všech výše uvedených důvodů. PČR však udělí povolení pro nošení zbraně kategorie B dle § 12 odst. 6 ZZ jen pro důvody b) až f). Žadatelé z řad držitelů ZP skupiny A nebo ZL skupiny I, kterým bude povolení uděleno pro nabytí vlastnictví či držení, nemohou zbraně nosit, což ostatně odpovídá jimi deklarovaným účelům, pro který jim povolení bylo uděleno. Ostatní držitelé zbraní kategorie B, kterým bylo uděleno příslušné povolení i pro

nošení zbraně, mohou tyto zbraně i nosit, samozřejmě pak v rozsahu jejich oprávnění dle skupin ZP nebo ZL tak, jak jsou uvedena v § 28 a § 38 ZZ.

Co se týká zániku a odejmutí výše uvedených povolení, platí sice částečně obdobná pravidla jako u případu výjimek pro zbraně kategorie A a A-I, avšak zákon o zbraních chrání určité držitele ještě více než v předchozích případech.

Platnost povolení přirozeně zaniká při pozbytí ZP nebo ZL. Zákon dále stanoví, že povolení pro nabytí zbraně má platnost jednoho roku. Zájemce o zbraň má tedy 12 měsíců od okamžiku, kdy o povolení požádá, aby se rozhodnul pro nabytí určité zbraně (např. pokud si chce pořídit samonabíjecí pistoli, ale není rozhodnutý, kterou konkrétní zbraň si vybere). Poté toto oprávnění zaniká. V takovém případě však o něj může požádat znovu, pouze musí znovu zaplatit nevratný správní poplatek. Ostatní povolení nejsou časově omezena.

Povolení pro zbraň kategorie B může i zaniknout, pokud pominul řádný důvod, pro který bylo vydáno. Specifickou ochranu však ZZ dle § 13 odst. 2 poskytuje držitelům zbraní držených z důvodu ochrany života, zdraví nebo majetku. Tyto zbraně nelze odejmout proto, že by pominul tento řádný důvod. Svým způsobem jsou tedy tito držitelé zákonem privilegováni, což opět koresponduje s právem na prostředky pro účinnou ochranu těchto hodnot, a tedy dnes již i ústavně zakotveným „právem na zbraň“. Těmito osobami budou typicky držitelé ZP skupiny E, kteří mají právo krátké střelné zbraně také skrytě nosit, a na které pak proto zákonodárce klade nejtěžší podmínky při získání jejich oprávnění, jak již bylo podrobně rozebráno v předchozí kapitole.

Z tohoto přístupu zákonodárce lze tedy dovodit, že osoba, která veškeré zákonné předpoklady a podmínky splní, má alespoň právní nárok na nabývání, vlastnictví a nošení zbraně kategorie B. Dále má právo na právní ochranu před nelegálním státním či jiným dalším zásahem třetích stran do tohoto práva.

Celkový proces pro získání zbraně kategorie B pak lze zjednodušit na následující postup: Žadatel, držitel příslušného ZP nebo ZL, se rozhodne, že si chce pořídit zbraň kategorie B. Podá si na PČR žádost o udělení povolení pro nabytí zbraně spolu se žádostí o povolení pro držení a případně i nošení takové zbraně, což zákon přímo umožňuje v § 12 odst. 7. Po zisku povolení nabude konkrétní zbraň, o kterou má zájem, zpravidla ji koupí v obchodě se zbraněmi. Nemůže s ní však zatím nakládat, dokud mu k ní nebyl vydán průkaz zbraně. Tuto zbraň tedy odnese na PČR a nechá ji zaregistrovat. Na základě této registrace následně dostane průkaz

zbraně. Jakmile má ke zbrani průkaz, může s ní dále nakládat v rozsahu, jak mu ZZ umožňuje, a proces získání zbraně kategorie B je dokončen.

U nošení zbraní kategorie B, ke kterému jsou určití držitelé ZP a ZL způsobilí v návaznosti na rozsah svého oprávnění, je situace odlišná. Právě v závislosti na konkrétním rozsahu jejich oprávnění se totiž poměrně zásadně liší, kam mohou tyto zbraně jejich legitimní vlastníci nosit. Co se týká držitelů ZP skupin A, B nebo C, je rozsah těchto míst velice omezen.⁶¹ Nosit zbraň mohou tito držitelé pouze na střelnici, popřípadě na místa, kam jim pro to bylo uděleno oprávnění podle zvláštního předpisu v dikci § 28 odst. 2 písm. a) ZZ.

Takovým zvláštním oprávněním je typicky oprávnění držitele skupiny C nosit zbraně v honitbě, kde je oprávněn lovit zvěř. Jedná se tak o jeden z mála případů, kdy nemusí takovýto držitel ZP nosit zbraň skrytě, protože by pak bylo technicky nemožné či přinejmenším velice obtížně proveditelné jakoukoliv zvěř ulovit.

Dle § 45 odst. 1 písm. i) zákona o myslivosti, č. 449/2001 Sb. v účinném znění pak platí, že střílet zvěř nelze jinou než loveckou zbraní, tedy dlouhou zbraní kulovou, brokovou či kombinovanou, určenou k loveckým účelům. Myslivci a lovci tedy mají za těchto podmínek právo nosit zbraň viditelně v případě dlouhých loveckých zbraní kategorie B.

Držitelé ZP skupiny D jsou pak oprávněni při výkonu svého povolání nebo zaměstnání nosit až dvě zbraně kategorie B, a to opět skrytě. Zákon však stanoví výjimku pro strážníky obecní policie při plnění jejich úkolů. Ti mohou nosit svoji služební krátkou zbraň viditelně, stejně jako zaměstnanci ČNB zajišťující fyzickou ochranu ČNB v souvislosti s plněním svých pracovních úkolů, zpravidla při manipulaci s velkým množstvím hotovosti či cenin.

Nejčastěji se však s nošením zbraní kategorie B můžeme setkat u držitelů ZP skupiny E, kteří jsou oprávněni nosit taktéž až dvě zbraně kategorie B, avšak v souladu s § 28 odst. 4 písm. c) ZZ vždy skrytě. Typicky se bude jednat o osoby držící krátké samonabíjecí pistole nebo revolvery.

Je však třeba dodat, že samotný požadavek na účinnost či neúčinnost skrytého nošení zbraně ZZ přesně neformuluje. S tím je spojen fenomén označovaný v anglosaské právní kultuře jako „*printing*“, kdy je zbraň (nesená zpravidla někde okolo pasu, např. ve vnitřním

⁶¹ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. Zbraně a střelivo, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 137-140.

IWB pouzdrě⁶²) překrytá vrstvou textilu, a tak zcela zakrytá oblečením, avšak i přes něj jsou částečně rozeznatelné kontury a hrany předmětné zbraně. Ačkoliv ZZ přesné hranice tohoto chování nestanoví, souhlasím s dvěma příklady uvedenými k problematice printingu v rámci komentáře k ZZ. Není porušením tohoto ustanovení, pokud u osoby, která takto nosí krátkou zbraň skrytě, za určitých podmínek dojde ke krátkodobému odhalení zbraně, např. vlivem okolí, když zafouká vítr. Pokud však někdo nosí cíleně upnutý oděv, který je zcela nevhodný pro takové nošení, a k tomu si vybere zbraň ve velikosti pistole Desert Eagle, kterou je obtížné schovat i pod kabát, o takové porušení půjde. Je tedy nutné vycházet z obvyklých zvyklostí v tomto oboru a do jisté míry i ze zdravého rozumu, jak ostatně uvádí i autoři komentáře k zákonu o zbraních.⁶³

1.4.4 Nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva kategorie C

Zbraně kategorie C jsou poslední kategorií zbraní dle ZZ, kterou lze nabývat pouze na základě oprávnění ve formě ZP nebo ZL. Dle § 14 ZZ jsou osoby povinny nabytí zbraně této kategorie ohlásit příslušnému útvaru policie, a to tiskopisem dle přílohy č. 14 vyhlášky č. 221/2017 Sb., na niž bylo odkazováno také v předchozích případech. Tento tiskopis je rovněž uveden v příloze této práce.

Toto oznámení o nabytí vlastnictví nebo převodu vlastnictví zbraně, v odborné komunitě někdy označovaný kvůli své barvě jako „šedivák“, je dokumentem specifikovaným v § 41 odst. 2 ZZ. Jak již bylo zmíněno, je nezbytnou součástí procesu nabývání zbraní kategorií A až C. Dokladem o provedené registraci je pak již opět jednou zmíněný průkaz zbraně, jenž rovněž slouží jako doklad o tom, že je předmětná zbraň evidována ve vlastnictví určité osoby, která za ni také nese odpovědnost. Tomu odpovídá povinnost držitele ZP uvedená v § 29 odst. 1 písm. e), dle které má povinnost předložit na výzvu PČR předmětné doklady, tedy ZP a průkaz zbraně, a povinnost uvedená pod písm. c) zabezpečit tyto doklady proti ztrátě, zneužití nebo odcizení. V každodenní praxi je ale nejdůležitější z povinností uvedená pod písm. i), tedy povinnost mít u sebe ZP a zbrojní průkaz pro každou zbraň, kterou osoba u sebe má (ať už se v dané chvíli jedná o držení, nebo onošení dané zbraně). Nabývat zbraně kategorie C lze tedy

⁶² Zkratka úvodních písmen anglického překladu Inside Waist Band, v překladu „uvnitř pasu“

⁶³ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. Zbraně a střelivo, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 91-92, Praktický příklad.

pouze na základě ZP nebo ZL, a dle § 42 odst. 1 ZZ je nezbytné je do 10 pracovních dnů od nabytí zaregistrovat pomocí výše uvedeného tiskopisu.

Obdobně k tomu existuje i povinnost osoby, která převádí vlastnictví ke zbrani kategorie C, tuto skutečnost oznámit do 10 dnů na stejném tiskopise jako v případě nabytí a současně s tím odevzdat průkaz zbraně vydaný pro převedenou zbraň.

Zbraně této kategorie lze držet na základě průkazu zbraně, ať už má jejich držitel platné oprávnění držet zbraně ve formě ZP, nebo ZL. Na rozdíl od zbraní předchozích kategorií lze tedy zbraně kategorie C zapůjčit, resp. přenechat mezi držiteli ZP nebo ZL bez dalšího administrativního postupu, což u předchozích kategorií zbraní zákon neumožňuje, s výjimkou situací, kdy mají obě osoby udělenou výjimku či povolení ke stejné zbrani, která má být předmětem dočasného přenechání mimo kontrolu vlastníka zbraně.⁶⁴

Vlastník zbraně kategorie C je však přirozeně povinen odevzdat takovou zbraň a její průkaz, pokud pozbude svůj ZP, a to do 10 dnů od zániku platnosti zbrojního průkazu, anebo neprodleně, pokud byl ZP odejmut dle § 27 odst. 1 písm. a), b) nebo c), tedy pokud vlastník pozbyl způsobilost k právním úkonům nebo zdravotní způsobilost anebo pokud na něj nelze nadále nahlížet jako na bezúhonného či spolehlivého.

Protože zbraně této kategorie jsou zpravidla zbraněmi dlouhými, nelze je většinou nosit skrytě. Výjimka z tohoto pravidla ale vyplývá ze zákona o myslivosti, který umožňuje nosit a lovit s loveckými zbraněmi osobám oprávněným dle tohoto zákona v příslušných honitbách. Dále v ustanovení § 29 odst. 4 ZZ stanoví velice specifické výjimky, kdy lze přepravovat zbraň nebo střelivo viditelně. Pod tímto ustanovením se tedy skrývá právě úprava předvídaná zákonem o myslivosti. Nad rámec toho se však může dotýkat i dalších osob, kterým dané oprávnění poskytují další právní předpisy. Ve všech případech však platí, že takováto přeprava nesmí ohrožovat veřejný pořádek, a pokud se zbraň a střelivo přepravují hromadnou dopravou, musí být uloženy v uzavřeném obalu.

Lze uzavřít, že nakládání se zbraněmi kategorie C podléhá poměrně volné právní úpravě, což se projevuje právě tím, že tyto zbraně lze i zapůjčit mimo kontrolu jejich vlastníka osobám majícím příslušné oprávnění.

⁶⁴ BARTOŠEK, Jan. BAČKOVSKÁ, Milena. Zbraně a střelivo, 1. Vydání. Nakladatelství C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-843-6, str. 91-92, Praktický příklad.

1.4.5 Nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva kategorie C-I

Podmínky pro zbraně kategorie C-I se liší od všech předchozích, čemuž odpovídá i systematika ZZ. Je tomu tak z více důvodů. Zaprvé, jak již bylo zmíněno při popisu zbraní této kategorie, se jedná se o zcela novou kategorii zbraní, kterou zákon před novelizací neznal. Zadruhé se jedná o zbraně, které je třeba registrovat. Třetí odlišností od ostatních registrovaných zbraní je, že pro jejich nabytí není třeba ZP ani ZL. Tyto tři znaky jsou společné pro veškeré zbraně této kategorie a odpovídají jim i pravidla pro nabývání zbraní kategorie C-I obsažená v § 14a ZZ.

Nabývat tyto zbraně tedy mohou všechny plnoleté osoby, které jsou plně svéprávné a mají místo pobytu na území ČR. Dle § 14a odst. 5 jsou však držitelé zbraní kategorie C-I povinni tuto ohlásit určeným způsobem, tedy na tiskopise, stanoveným nařízením vlády č. 24/2021 Sb. (pozor, jedná se o odlišný předpis od toho, který upravuje vzory ostatních tiskopisů), který tvoří přílohu toho nařízení. Dále je mohou nabývat i právnické osoby, musí však mít dle § 14a odst. 3 sídlo nebo odštěpný závod na území ČR.

Policie zajistí takovou zbraň, pokud její držitel byl pravomocně odsouzen za trestný čin uvedený v § 22 odst. 1 písm. b) ZZ nebo pokud se u něj prokáže taková změna zdravotního stavu, která může při nakládáním se zbraní této kategorie představovat přímé ohrožení života nebo zdraví; pro zjištění takového stavu se přiměřeně použije § 20a odst. 3 ZZ. Typicky k tomu může dojít během registrace takové zbraně. Při závažném podezření, že držitel nadále nesplňuje zákonem stanovené podmínky, však není vyloučena ani kontrola ze strany PČR.

Tyto zbraně nesmí být nošeny viditelně na veřejně přístupném místě. Výjimku představuje situace, kdy se tak jejich držitel podílí na specifické akci, pro kterou takové zbraně potřebuje, a zároveň se jedná o způsob, jenž lze považovat za přiměřený a obvyklý.

Dále s těmito zbraněmi nesmí jejich držitel jakkoliv manipulovat, pokud byla jeho schopnost manipulace snížena požitím alkoholických nápojů, návykových látek, léků nebo v důsledku nemoci. Samotné užívání takových látek anebo vliv nemocí není důvodem pro odebrání takové zbraně, držitel jimi pouze nesmí být ovlivněn během manipulace. Jedná se tedy o odlišnou úpravu, než ZZ stanoví pro držitele ZP a ZL v rámci požadavků na zdravotní způsobilost a spolehlivost.

Specifická pravidla pak platí i pro střelbu z těchto zbraní. Střílet ze zbraní kategorie C-I lze v závislosti na jejich typu. Z perkusních zbraní lze střílet pouze na střelnici. V případě

všech ostatních zbraní kategorie C-I je však pouze nutné, aby střelbou nebyl ohrožen život, zdraví, majetek nebo veřejný pořádek, jak vyplývá z § 14a odst. 4 písm. e) ZZ.

Lze tedy uzavřít, že tato nová kategorie zbraní přinesla i nová pravidla toho, jak se s nimi musí nakládat, přičemž se tato pravidla liší od nakládání se zbraněmi předchozích kategorií. Opakuje se trend snižování přísnosti dané úpravy jako při rozdílu mezi kategorií B a C. Zbraně kategorie C-I jsou tedy regulovány ještě benevolentněji než v předchozích případech. Zákodárce je však stále chce mít pod kontrolou, a ponechává si tedy možnost určitě osoby z procesu nabývání zbraní vyřadit, pokud tak zákon stanoví.

1.4.6 Nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva kategorie D

Nakládání s poslední kategorií zbraní dle ZZ, tedy kategorií zbraní D, je zákonem omezeno co do rozsahu nejméně, avšak i pro tuto kategorii stanoví ZZ určitá pravidla. Tyto zbraně mohou dle § 15 odst. 1 ZZ nabývat pouze osoby starší 18 let, které jsou způsobilé k právním úkonům a kterým zákon jinak takové nakládání nezakazuje. Držitel je však stále povinen dbát dostatečné opatrnosti při manipulaci se zbraní, střelivem, střelným prachem a zápalkami. Tyto je povinen rovněž vhodně zabezpečit proti zneužití, ztrátě nebo odcizení. ZZ však nestanoví konkrétní podmínky, jimiž má tuto povinnost zajistit. Lze tedy v tomto směru dovodit pouze pečlivost a odpovědnost, kterou by měla průměrná osoba v obdobné situaci, nevyžaduje se tak již však například ocelová schránka.

Nosit zbraně kategorie D lze viditelně, pouze pokud se jejich držitel podílí na akci, při které se takovéto zbraně užívají. Jinak je nezbytné je nosit skrytě. Dle § 15 odst. 5 písm. b) pak nesmí držitel zbraň kategorie D nosit či s ní na veřejnosti nebo na místě veřejnosti přístupném jakkoliv manipulovat, pokud je jeho schopnost k této činnosti snížena požitím alkoholických nápojů, návykových látek nebo léků a v důsledku nemoci, obdobně jako je tomu u zbraní kategorie C-I.

Jejich vlastník nesmí rovněž převést vlastnictví k takové zbraní nebo takovou zbraň přenechat osobě, která k jejímu držení není oprávněna. Specifickou skupinou jsou pak plynové zbraně kategorie D, které lze přenechat osobě starší 15 let se souhlasem jejího zákonného zástupce. Typicky se bude jednat o zapůjčení paintballových či airsoftových zbraní v rámci provozu těchto činností.

Střelba ze zbraní kategorie D je povolena a upravena v závislosti na typu konkrétní zbraně, znovu obdobně jako tomu je v případě zbraní kategorie C-I. Se zbraněmi historickými je možno střílet pouze na střelnici, ostatní typy zbraní kategorie D je možné používat za podmínky, že tak nebude ohrožen život, zdraví anebo majetek. Specifickou situací jsou pak divadelní představení, rekonstrukce historických bitev a obdobné kulturní akce, při kterých se z těchto zbraní střílí. Taková střelba je umožněna, pokud je pro ni vyhrazen bezpečný prostor, zajištěn dohled odpovědné osoby (pokud je toho třeba), dané místo je viditelně označeno jako místo, kde taková akce nebo střelba probíhá, a všechny zúčastněné osoby používají v závislosti na typu zbraní, které užívají, vhodné ochranné pomůcky. Pro představení a další kulturní akce a simulace zároveň platí, že se při nich nesmí vystřelovat střely, a pro střelbu se tedy užijí slepé nábojky či dělené náboje bez projektilu, pouze se záslepkou.

2. Právní úprava zbraní a střeliva v USA

Obdobně jako v případě tuzemské právní úpravy bude nezbytné si nejprve vymežit, které zákony upravují zbraňovou problematiku ve Spojených státech amerických na úrovni federálních předpisů. Oproti předchozí úvodní podkapitole, která úsporně a spíše informativně specifikovala nejdůležitější prameny úpravy tuzemské, však bude nutné vykonat hned na počátku této podkapitoly poněkud obsírnější historický exkurz do zásadně starších právních pramenů.

Nejstarším pramenem práva, kterému se v tomto ohledu bude tato práce věnovat, je bezesporu Druhý dodatek Ústavy Spojených států z roku 1791, který byl přijat jen 15 let po vyhlášení nezávislosti původních 13 severoamerických států na britské koloniální nadvládě a který se následně ve Spojených státech stal až ikonickým fenoménem, a jako součást Listiny práv Spojených států jím je bezesporu až dodnes. Interpretaci druhého dodatku bude kvůli jeho důležitosti věnována celá jedna podkapitola zabývající se především související judikaturou nejvyššího soudu *Supreme Court of the United States*.

Za důležité lze dále považovat také zákony *National Firearms Act* z roku 1934 a *Federal Firearms Act* z roku 1938, jakožto i dva již pozdější, ale o to aktuálnější zákony *Omnibus Act* a *Gun Control Act*, oba z roku 1968, a zákon *FOPA* z roku 1986. Tyto zákony budou postupně systematicky analyzovány, neboť tvoří jakési ustálené a tvrdé jádro moderní zbraňové legislativy v USA.

Hned na následující straně je proto uvedeno, co blíže zkratky znamenají, a v omezené míře budou zmíněny i další a novější federální zákony, jakožto i několik zásadních rozhodnutí soudů ve Spojených státech.

2.1 Seznam federálních právních předpisů upravujících zbraně a střelivo v USA

V rámci této podkapitoly budou představeny nejvýznamnější federální zákony, které problematiku zbraní a střeliva upravují. Obdobně jako v předchozí podkapitole bude nejprve následovat výčet použitých zkratk a komentovaný seznam nejčastěji užitých předpisů včetně jejich krátkého popisu.

Užité zkratky spjaté s federální právními prameny:

„USC“ – *Code of Laws of the United States of America*, resp. *United States Code*

v překladu do češtiny zákoník Spojených států amerických

„SCOTUS“ – *Supreme Court of the United States*,

v překladu do češtiny Nejvyšší soud Spojených států amerických

„NFA“ – *National Firearms Act (1934)*

v překladu do češtiny národní zákon o střelných zbraních

„FFA“ – *Federal Firearms Act (1938)*

v překladu do češtiny federální zákon o střelných zbraních

„Omnibus Act“ – *Omnibus Crime Control and Safe Streets Act (1968)*

v překladu do češtiny souhrnný zákon o kontrole kriminality a bezpečných ulicích

„GCA“ – *Gun Control Act (1968)*

v překladu do češtiny zákon o kontrole zbraní

„FOPA“ – *Firearms Owners Protection Act (1986)*

v překladu do češtiny zákon o ochraně vlastníků střelných zbraní

„UFA“ – *Undetectable Firearms Act (1988)*

v překladu do češtiny zákon o nezjistitelných střelných zbraních

„Brady Act“ – *Brady Handgun Violence Prevention Act (1993)*

v překladu do češtiny Bradyho zákon o prevenci násilí s krátkými palnými zbraněmi

„BSCA“ – *Bipartisan Safer Communities Act (2022)*

v překladu do češtiny bipartijní zákon o bezpečnějších komunitách

Second Amendment

Tento zcela zásadní pramen práva je nejkratším, ale nejspíše i nejkontroverznějším z prvních deseti dodatků Ústavy Spojených států, souhrnně označovaných jako „*Bill of Rights*“, tedy listiny práv. Všem občanům Spojených států zaručuje právo držet, nabývat i nosit zbraně a střelivo. Z jeho textu přitom na první pohled nemusí být každému čtenáři zřejmé, co znamená, a jak z něj lze toto právo odvodit. *Second Amendment* (v překladu tedy Druhý dodatek Ústavy) v původní, ručně psané verzi listiny práv, totiž zní následovně:

„A well regulated Militia, being necessary to the security of a free State, the right of the people to keep and bear Arms, shall not be infringed.“

Což lze nejpřesněji dle mého názoru přeložit jako:

„Dobře regulovaná domobrana, jakožto nezbytnost pro bezpečnost svobodného státu, právo lidu držet a nosit zbraně nesmí být porušeno.“

Tato verze obsahující archaické výrazy však poměrně dobře replikuje historickou konstrukci tohoto souvětí, které ani v moderní angličtině v doslovném překladu nedává úplně přesný význam, protože mezi slovy „státu“ a „právo“ chybí slovo či slova, které by významově tyto dvě věty spojilo (...*svobodného státu, právo lidu držet*...).

Kdybychom chtěli dosáhnout soudobější větné skladby, bylo by nezbytné vložit mezi tato dvě slova vysvětlující doplnění, zhruba ve smyslu: „...*státu, je důvodem, proč právo*...“ To ovšem původní znění neobsahuje. Existuje však více verzí tohoto souvětí, a to v návaznosti na to, jak a kdy jednotlivé státy text tohoto dodatku ratifikovaly. Liší se ale zpravidla pouze v tom, kde jsou v souvětí umístěny čárky a která písmena jsou velká, obsahově se však význam mezi nimi nemění. Jedním z důvodů této zapeklité a nejasné situace může být i to, že před přijutím tohoto dodatku dne 15. 12. 1791 již existovala podobná ustanovení, a to například v deklaraci práv státu Virginie ze dne 12. 06. 1776, který je snad přeložitelný vhodněji:

„That a well regulated militia, composed of the body of the people, trained to arms, is the proper, natural, and safe defense of a free state; that standing armies, in time of peace, should

be avoided as dangerous to liberty; and that, in all cases, the military should be under strict subordination to, and be governed by, the civil power.“⁶⁵

Což lze přeložit asi jako:

„Že dobře regulovaná domobrana, složená z masy lidí, vycvičených se zbraní, je správnou, přirozenou a bezpečnou obranou svobodného státu; že stálým armádám by se v době míru mělo vyhýbat jako nebezpečným pro svobodu; a že ve všech případech by armáda měla být přísně podřízena civilní moci a měla by jí být řízena.“

Bez znalosti dalšího kontextu může být z výše uvedených textů asi obtížné dovodit, že tento dodatek Ústavy garantuje právo držet zbraně pro osobní ochranu jako individuální právo pro jednotlivce, protože se v nich jako o důvodu obhajujícím a vysvětlujícím toto právo⁶⁶ píše o nezbytnosti milice pro bezpečnost státu a případně o její regulaci, a nikoliv např. o právu na sebeobranu s palnou zbraní nebo něčem obdobném, z čeho by bylo možné takovou skutečnost vydedukovat.⁶⁷ To bylo přirozeně předmětem odborných diskusí i ve Spojených státech,⁶⁸ a právní spory související s výkladem této právní otázky kulminovaly až v klíčové rozhodnutí SCOTUS v kauze „*District of Columbia et. al. versus Dick Anthony Heller*“, s číslem 554 U. S. 570 z roku 2008.

Při výkladu tohoto textu došel nejvyšší soud po analýze všech důležitých argumentů k závěru, že Druhý dodatek lze interpretovat i jako individuální právo držet zbraně pro osobní ochranu, což následně i velmi rozsáhle odůvodnil. Toto rozhodnutí představuje v této problematice závazné a dodnes neprolomené rozhodnutí, proto se mu budeme věnovat v další příslušné podkapitole. Lze však prozatím uzavřít, že druhý dodatek je ve Spojených státech do dnešních dní i přes poněkud nejednoznačnou textaci opravdu chápán jako základní garance

⁶⁵ VIRGINIA. Virginia Declaration of Rights (Deklarace práv státu Virginie), In: archives.org [online]. NATIONAL ARCHIVES [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.archives.gov/founding-docs/virginia-declaration-of-rights>

⁶⁶ V kontextu právního systému Spojených států se první dvě věty označují obvykle jako tzv. „*Prefatory Clause*“ nebo „*Justification Clause*“, tedy ustanovení, které má pomoci vysvětlit, proč je dané právo chráněno, zatímco poslední věta se označuje jako „*Operative Clause*“, tedy ustanovení obsahující samotnou normu, tedy vyjádření toho, co má být.

Second Amendment: Doctrine and Practice. Legal Information Institute [online]. Spojené státy americké: Cornell Law School, [?] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://www.law.cornell.edu/constitution-conan/amendment-2/second-amendment-doctrine-and-practice>

⁶⁷ DEBRABANDER, Firmin. *Do Guns Make Us Free? – Democracy and the armed society*. Yale University Press, 2015. ISBN 978-0-300-20893-1. str. 51-52.

⁶⁸ Tamtéž., str. 53-57.

práva jejich občanů držet zbraně.⁶⁹ Zároveň se jedná o aktuální a platný pramen práva, a proto musí být i jedním z hlavních právních pramenů použitých pro tuto práci.

Code of Laws of the United States of America

Jediným federálním zákoníkem, ze kterého bude tato diplomová práce vycházet, je „*Code of Laws of the United States of America*“ (zákoník Spojených států amerických), jehož obsahem jsou kodifikovaná znění jednotlivých dílčích ustanovení dále zde uvedených zákonů. Tento hlavní federální zákoník je pravidelně revidován. Jedná se o kodex všech obecně platných federálních předpisů.

Často však neobsahuje znění úplné. To včetně federálních ekvivalentů důvodových zpráv a konkrétního přepisu změn nalezneme pouze v „*United States Statutes at Large*“ (lze pouze nepřesně přeložit jako „úplné znění ustanovení předpisů Spojených států“), pro účely této diplomové práce však zcela jistě postačuje. Odkazováno na něj bude především proto, že se jedná o nejpřehlednější a ucelený zdroj zákonných ustanovení.

National Firearms Act

Druhým pramenem práva je „*National Firearms Act*“, v překladu do češtiny tedy „národní zákon o palných zbraních“, jako zásadní zákon, který v roce 1934 zavedl jako první federální předpis v historii Spojených států do celofederálního právního systému regulaci některých typů palných zbraní, a který tak bude i důležitým pramenem pro kategorizaci zbraní v rámci následujících podkapitol.

Jako poněkud zvláštní se může jevit skutečnost, že se jednalo především o daňový zákon, který byl vydán jako součást daňového předpisu, takzvaného „*Internal Revenue Code*“ (v překladu tedy vnitřního daňového řádu), jenž u vybraných typů zbraní zavedl povinnost platit za jejich nabytí, respektive výrobu anebo převod jejich vlastnictví daň a pro stávající držitele takových zbraní pak zavedl povinnost registrace. Stal se tak ale prvním zákonem, který zásadně omezil volné držení zbraní do té doby neomezeně garantované druhým dodatkem.

⁶⁹WALDMAN, Michael. The second amendment – a biography. Spojené státy americké: Simon and Schuster Paperbacks, 2014. ISBN 978-1-4767-4744-6, str. 141–171

Federal Firearms Act

Třetí zákon, z něhož budu v této práci vycházet, je „*Federal Firearms Act*“, v překladu do češtiny tedy „federální zákon o palných zbraních“, který byl schválen v roce 1938, tedy přibližně 4 roky po NFA. Zavedl novou sérií povinností pro podnikatele v oboru zbraní a střeliva, zejména pak pro výrobce, dovozce a prodejce střelných zbraní. Jejich činnost na úrovni federální legislativy od tohoto roku podléhala udělování licencí, které jsou nezbytným předpokladem pro podnikání v tomto oboru dodnes. Stejně přetrvává povinnost vedení příslušných registrů, které tento zákon rovněž zřídil, a tomu odpovídající povinnosti výše uvedených subjektů zaznamenávat do nich příslušné záznamy. Zároveň tento zákon jako první federální předpis zakázal prodej zbraní některým typům osob, jako třeba odsouzeným zločincům, což rovněž platí dodnes. Konkrétním podmínkám, které tento zákon společně s dalšími předpisy stanoví, bude věnována zejména podkapitola o nabývání, držení a nošení zbraní v USA.

Omnibus Act a Gun Control Act

Čtvrtým a pátým federálním zákonem, ze kterých bude tato práce vycházet, bude „*Omnibus Crime Control and Safe Streets Act of 1968*“, v překladu do češtiny tedy „společný zákon o zločinu a bezpečných ulicích z roku 1968“ a na něj navazují „*Gun Control Act of 1968*“, v překladu do češtiny tedy „zákon o kontrole střelných zbraní z roku 1968“. Je nepochybné, jak uvádí soudobá odborná literatura,⁷⁰ že oba tyto zákony vznikly a byly prosazeny Kongresem Spojených států v reakci na atentáty na prezidenta Johna Fitzgeralda Kennedyho na konci roku 1963 a zejména na atentát na Martina Luthera Kinga v dubnu roku 1968, který celý legislativní proces ještě urychlil. Tyto zákony tak v reflexi na tehdejší nálady a názory ve společnosti dále zpřísnily podmínky nabývání zbraní a střeliva na federální úrovni.⁷¹ Prozatím je důležité vědět především to, že GCA novelizoval, přebral a rozšířil zákony NFA a FFA.⁷² Obecně laicky nejznámějším pravidlem, které tato novela obsahovala, je nejspíše

⁷⁰ DEBRABANDER, Firmin. *Do Guns Make Us Free? – Democracy and the armed society*. Yale University Press, 2015. ISBN 978-0-300-20893-1., str. 55-58, 89-109

⁷¹ Tamtéž, str. 83-84

⁷² Tamtéž, str. 83-84

zákaz prodeje zbraní přes poštovní objednávku, tedy služby, které zcela jednoznačně využil i nejpravděpodobnější vrah Johna Fitzgeralda Kennedyho, Lee Harvey Oswald.

Firearm Owners' Protection Act

Šestým zákonným pramenem práva pro tuto práci je „*Firearm Owners' Protection Act*“ (v překladu „zákon o ochraně vlastníků střelných zbraní“), který i přes svůj líbivý název byl obsahově poněkud sporným a svému názvu příliš neodpovídá. Ačkoliv částečně uvolnil některá pravidla, přinesl především i další omezení co do nabývání některých typů střelných zbraní, zejména zbraní samočinných, tedy automatických. Po nabytí platnosti v roce 1986 byl totiž na základě právě tohoto zákona zakázán prodej do té doby ještě příslušně nezaregistrovaných samočinných zbraní civilistům, a tím byl víceméně natrvalo omezen počet zbraní této kategorie ve Spojených státech na cca 175 tisíc kusů, které jsou od té doby v rámci „*grandfatheringu*“⁷³ jediné „volně“ převoditelné samočinné zbraně.⁷⁴ Veškeré další dopady tohoto zákona až do dnešních dní bude nezbytné také podrobně analyzovat, aby je bylo možno zohlednit v závěrečném srovnání obou právních systémů.

Undetectable Firearms Act

„*Undetectable Firearms Act*“ („zákon o nedetekovatelných střelných zbraních“) z roku 1988 je sedmým federálním právním předpisem, který doposud ve Spojených státech zakazuje především import, ale i výrobu, převod anebo držení některých typů zbraní, se kterými je (alespoň teoreticky) možno procházet skrze rámy na detekci kovů anebo které nejsou detekovatelné jako zbraně pod snímací a detekční technikou užívanou na letištích. I když se jedná o zákon velmi stručný, je nezbytné zohlednit i jeho dopady v podkapitole o nabývání, respektive importu takových zbraní do Spojených států.

⁷³ „*Grandfather clause*“ neboli „*Dědečkovská klauzule*“ odkazuje obvykle v obecné rovině na oddíl zákona, nařízení nebo jiného právního dokumentu, který omezuje, jak budou změny aplikovány na právní vztahy a činnosti existující před změnou, když zákony a předpisy procházejí zásadními proměnami. V našem případě se tedy jedná zejména o právo dědit zbraně, které jinak už není možné nabývat.

⁷⁴ Grandfather clause. Legal Information Institute [online]. Spojené státy americké: Cornell Law School, [?] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: https://www.law.cornell.edu/wex/grandfather_clause

Public Safety and Recreational Firearms Use Protection Act a Crime Bill

Je vhodné zde alespoň krátce zmínit i dnes již zrušený zákon „*Public Safety and Recreational Firearms Use Protection Act*“ („zákon o veřejné bezpečnosti a rekreačním užívání střelných zbraní“), který byl součástí širší novely trestního práva „*Violent Crime Control and Law Enforcement Act of 1994*“ („zákon o omezení násilných zločinů a vymáhání práva z roku 1994“), nejčastěji zkráceně označovaný jako „*Crime Bill of 1994*“ („zákon o zločinech z roku 1994“), který byl prosazen za úřadu a na popud demokratického prezidenta Billa Clintona. V USA tento zákon na 10 let zavedl zákaz prodeje některých typů zbraní, označovaných tehdy poněkud tendenčně jako „*Assault Weapons*“ (tedy v překladu zbraně útočné). Zákon však neměl velkou podporu napříč politickým spektrem, a to také proto, že obsahoval nepřesnosti a byl nedostatečně určitý. Když se proto v únoru roku 2013 na půdě příslušného výboru v Kongresu hlasovalo o jeho prodloužení, byl po delší debatě zrušen. Důvodem byl mimo jiné i tehdy spatřovaný rozpor s Čtvrtým, Devátým a Čtrnáctým dodatkem Ústavy. Zrušen tedy byl především z důvodu „*Unconstitutional vagueness*“ (neústavní neurčitosti).⁷⁵ Jelikož se však jedná o předpis již neplatný, jeho ustanovení nebudou předmětem srovnání.

Brady Handgun Violence Prevention Act

Jedním z novějších federálních předpisů, který bude v rámci této práce zpracován, je „*Brady Handgun Violence Prevention Act*“ („Bradyho zákon o prevenci násilí páchaného krátkou palnou zbraní“) z roku 1993, přijatý opět v reakci na atentát na prezidenta Spojených států, tentokrát už ale Ronalda Reagana, který proběhl v roce 1981. Při tomto atentátu byl vážně zraněn i jeho tiskový mluvčí a politik James Brady. Ten sice atentát přežil, odnesl si z něj ale doživotní vážné následky v podobě částečného ochrnutí, a také proto byl velkým zastáncem a advokátem regulace zbraní v USA. Obsahově se jedná o zákon zavádějící další omezení, například při nákupu zbraně zavádí pětidenní čekací lhůty nebo stanoví povinnost prověřování minulosti žadatelů pro podnikatele v oboru zbraní a střeliva (tedy „*background checks*“). Podrobně bude tento zákon rozebrán v následujících podkapitolách. Související zajímavostí prozatím může být skutečnost, že smrt Bradyho v roce 2014 byla nakonec posouzena jako

⁷⁵ V kontextu právního systému Spojených států se takto označuje. „*Vagueness doctrine*“, tedy právní doktrína, dle které je vyžadováno, aby některé především trestní zákony explicitně a určitě označovaly jednání, jenž je postižitelné zákonem.

Vagueness Doctrine. Legal Information Institute [online]. Spojené státy americké: Cornell Law School, [?] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: https://www.law.cornell.edu/wex/vagueness_doctrine

vražda, a to právě kvůli zdravotním komplikacím, které mu způsobilo zranění způsobené atentátem už v roce 1981.

Bipartisan Safer Communities Act

Posledním federálním zákonem, který v rámci rozsahu této práce zohledním, je „*Bipartisan Safer Communities Act*“, tedy v překladu „bipartijní zákon o bezpečnějších komunitách“ z roku 2022, který částečně novelizoval zákon GCA a zavedl nové podmínky pro nabývání zbraní a střeliva pro osoby ve věku 18 až 20 let i nové definice některých pojmů.

2.2 Kategorizace zbraní a střeliva

Tato podkapitola se bude věnovat tomu, jak kategorizují zbraně federální předpisy v USA. Jak již bylo řečeno, důležité budou v rámci této podkapitoly především ustanovení, která poprvé do federální úpravy přinesl zákon NFA v roce 1934 a která byla následně převzata do dalších federálních předpisů.

2.2.1 „NFA Firearms“ – zbraně regulované dle zákona NFA

První kategorií zbraní, které stávající federální předpisy explicitně rozlišují, jsou takzvané „*NFA Firearms*“ (palné zbraně dle zákona NFA), označované alternativně někdy také jako „*Title II Weapons*“ (zbraně dle hlavy II) podle systematického členění v zákoně GCA, který tuto kategorizaci původně obsaženou v NFA v roce 1968 převzal.

Abych tyto podkategorie zbraní odlišil od ostatních, budu pro účely této práce nazývat tyto podkategorie zbraněmi regulovanými dle zákona NFA, a to hned z několika důvodů. Zaprvé je tento zákon začal regulovat jako první a reguluje je na rozdíl od ostatních zbraní po celou dobu mnohem razantnějším způsobem než druhou kategorii, až následně a mnohem mírněji regulované skupiny zbraní dle pozdější novely zákonem GCA. Zadruhé se za jejich nabývání obvykle musí platit daň. Navíc se s nimi pojí proces registrace, jak bude popsáno v následující podkapitole.

Dle platné a účinné úpravy jsou pak tato ustanovení dnes obsažena v titulu č. 26 subtítulu písmeno E kapitoly č. 53 podkapitoly písmeno B části I § 5845 zákoníku USC. Ve zbytku této práce budu výše uvedené ustanovení z důvodu úspory textu dále referovat pouze jako § 5845 USC.

Postupujme ale chronologicky. Dle původní textace zákona NFA sem od roku 1934 do roku 1968 totiž patřilo pouze pět podkategorií zbraní, a to konkrétně:

v originálním znění	v překladu do češtiny
<i>Machineguns</i>	kulometry
<i>Short-barreledshotguns</i>	brokovnice s krátkou hlavní
<i>Short-barreledrifles</i>	pušky s krátkou hlavní
<i>Silencers</i>	tlumiče
<i>Any other weapons</i>	jakékoliv jiné zbraně

Až v roce 1968 pak přibyla díky zákonu GCA další podkategorie, a to „*Destructive Devices*“ (tedy v překladu ničivá zařízení), která dále dělí na:

v originálním znění	v překladu do češtiny
„ <i>Explosive Ordnance</i> “	výbušná munice
„ <i>Large bore Firearms</i> “	velkorážné palné zbraně
„ <i>Any combination of parts either designed or intended for use in converting any device into a destructive device</i> “	jakákoliv kombinace dílů vytvořených nebo určených pro užití při konverzi jakéhokoliv zařízení na ničivé zařízení

Od roku 1968 dodnes tedy rozeznáváme podkategorií šest. Protože tyto pojmy je třeba jako v případě předchozím definovat, budu se jim na následujících stranách postupně podrobněji věnovat, a to včetně odkazů na jejich zákonné definice a jejich umístění v rámci konkrétních ustanovení.

Začneme definicí pojmu „*Machinegun*“ (doslovně „*kulomet*“⁷⁶), které jsou definované pod ustanovením § 5845, písmena (b) USC, v překladu do češtiny znějícím následovně:

⁷⁶V rámci české zbraňové terminologie by byl ale vhodnější nedoslovný překlad „samočinné zbraně“, protože tuto definici naplňují např. i samopaly („*Submachine guns*“), samočinné pistole nebo jiné zbraně umožňující střelbu dávkou. Nejednalo by se však o překlad doslovný.

„Pojem „kulomet“ znamená jakoukoliv zbraň, která střílí anebo je sestrojena, aby střílela samočinně nebo poloautomaticky více než jeden výstřel, bez ručního přebití, jediným stisknutím spouště.“

Identické znění bychom našli i v prvním odstavci původního zákona NFA v bodě (b). Jak bude dále rozebráno v poslední kapitole srovnávající právní úpravy, tato definice „kulometu“ je velmi podobná jako definice samočinné zbraně, kterou užívá český právní řád.

Jako příklad zbraně odpovídající této definici lze proto užít již jednou zmíněný americký kulomet M2 Browning ráže .50 BMG. Ten střílí plně samočinně i bez ručního přebití, a na jedno stisknutí spouště tedy bude střílet tak dlouho, dokud mu nedojde střelivo, které se do zbraně podává v pásu. Výše uvedenou definici tedy tato zbraň jistě naplní.

Definice druhé podkategorie zbraní „*Short-barreled shotguns*“ (brokovnic s krátkou hlavní) je nutné složit ze dvou dílčích definic, a to zaprvé definice brokovnice v kontextu federální úpravy a zadruhé zákonného měřítka, dle kterého se určuje, které brokovnice mají krátkou hlaveň. Definici brokovnice nalezneme pod § 5845, písmenem (d) USC, který v překladu do češtiny zní: *„Pojem „brokovnice“ znamená zbraň navrženou nebo přepracovanou, vyrobenou nebo předělanou a určenou ke střelbě z ramene a navrženou nebo přestavěnou a vyrobenou nebo předělanou tak, aby využívala energii výbušniny v jednotném brokovém náboji ke střelbě skrze hladký vývrt hlavně, a tak páčila buď určitý počet projektilů (kulový výstřel⁷⁷), nebo jeden projektil pro každé stisknutí spouště, a zahrnuje jakoukoli takovou zbraň, kterou lze snadno obnovit ke střelbě z jednotného brokového náboje.“*

Tuto definici je dále nezbytné rozšířit o další, obsaženou v ustanovení § 5845 písmeno (a) pod čísly (1) a (2) USC, kde je řečeno, které brokovnice jsou považovány za brokovnice s krátkou hlavní, tedy v překladu do češtiny:

(1) brokovnice s hlavní nebo hlavními kratšími než 18 palců;

(2) zbraň vyrobená z brokovnice, má-li tato upravená zbraň celkovou délku menší než 26 palců nebo hlaveň kratší než 18 palců;

Sloučením těchto definic lze dovodit následující: za brokovnici s krátkou hlavní („*Short-barreled shotgun*“) se tedy dle NFA považují zbraně, u kterých lze důvodně

⁷⁷ Jde v tomto případě o doslovný překlad, který neodpovídá zamýšlenému významu, faktický překlad by měl být dle českého názvosloví broky, nejedná se ale o překlad doslovný.

předpokládat, že se s ních bude střílet s oporou z ramene, což i umožňují, a to náboji s broky, nebo jednotnou střelou, skrze hladkou hlaveň bez vývrtu, která má méně než 18 palců (47,72 cm), jakož i zbraně vyrobené z brokovnice, pokud mají celkovou délku menší než 26 palců, tedy dle jednotek metrických 66,04 cm.

Za touto poněkud složitou definicí stojí jeden jednoduchý historický fenomén a snaha o jeho potlačení, a to tak zvané „*lupary*“, tedy zpravidla podomácku zkrácené brokovnice s upilovanými hlavněmi a zkrácenými pažbami, které se do Spojených států dostaly společně s italskou mafií, jež za touto zbraní i jejím označením původně stojí. Tyto zkrácené brokovnice si zejména za éry alkoholové prohibice záhy velmi oblíbili rozmanití kriminálníci, což nakonec vedlo i k tomu, že se v roce 1934 staly promptně předmětem regulace.⁷⁸

Protože takto lze zkrátit téměř jakoukoliv brokovnici, nemá smysl uvádět specifický nový příklad. Již jednou uvedené kulobrokové dvojče Springfield Armory M6 Scout je rovnou konstruováno tak, že zbraň naplní tuto definici, a protože se jedná o kulobrok, naplní dokonce i definici následující.

Definici „*rifle*“ (pušky) nalezneme pod § 5845(c) USC, v překladu do češtiny:

„Pojem „puška“ znamená zbraň navrženou nebo přepracovanou, vyrobenou nebo předělanou a určenou ke střelbě z ramene a navrženou nebo překonstruovanou a vyrobenou nebo předělanou tak, aby využívala energii výbušniny v jednotném náboji k vystřelení pouze jednoho projektilu skrze drážkovaný vývrt pro každé jednotlivé stisknutí spouště, a musí zahrnovat jakoukoli takovou zbraň, kterou lze snadno obnovit pro střelbu s jednotným nábojem.“

A jako v předchozím případě je i tuto definici nezbytné rozšířit dále kontextem obsaženým v ustanovení § 5845 písmeno (a) číslu (3) a (4) USC, kde je definováno, která puška je považována za pušku s krátkou hlavní, tedy v překladu do češtiny:

(3) puška s hlavní nebo hlavněmi kratšími než 16 palců;

(4) zbraň vyrobená z pušky, má-li tato upravená zbraň celkovou délku menší než 26 palců nebo hlaveň kratší než 16 palců;

⁷⁸ SPITZER, Robert. Guns across America – Reconciling gun rules and rights. Spojené státy americké: Oxford University Press, 2015. ISBN 978-0-19-022858-3. str. 39 a násl.

Při spojení obou ustanovení budeme tedy pušky s krátkou hlavní („*Short-barreled rifle*“) definovat jako zbraně, u kterých lze důvodně předpokládat, že se z nich bude střílet s oporou z ramene, což i konstrukčně umožňují, a to jednotnými náboji s jedním projektillem, skrze hlaveň s vývrtem, která má méně než 16 palců, tedy 40,64 cm, jakož i zbraně vyrobené z pušek, pokud mají celkovou délku menší než 26 palců, tedy dle jednotek SI 66,04 cm.

Odůvodnění, proč v roce 1934 zákon NFA tyto zbraně začal regulovat, je identické jako v případě předchozím. Jedná se také o podobná ustanovení a podobně upravené zbraně. Proto i příkladem takovéto zbraně je stejná zbraň, na kterou jsem již dvakrát odkazoval, kulobrokové dvojče Springfield Armory M6 Scout, která umožňuje jako kulobrok střelbu jak brokovými, tak puškovými náboji, a naplní tak obě definice uvedené výše.

Další podkategorií spíše doplňků zbraní než zbraní jako takových jsou „*Silencers*“, tedy tlumiče. Definici tlumiče v § 5845 USC však přímo nenajdeme, pod písmenem (a) číslem (7) je však odkaz na příslušné ustanovení, kde je tlumič definován, a tím je titul č. 18 část I. kapitola 44 § 921 písmeno a) číslo 25), jenž zní v překladu do češtiny:

„Pojmy „tlumič palné zbraně“ a „tišič palné zbraně“ znamenají jakékoli zařízení pro ztišení, ztlumení nebo zmírnění stop přenosné palné zbraně, včetně jakékoli kombinace částí navržených nebo přepracovaných a určených k použití při kompletaci nebo výrobě tlumiče palné zbraně nebo tišiče palné zbraně a jakékoli části určené pouze k použití při takové kompletaci nebo výrobě.“

Tato definice je opět téměř identická s definicí užívanou v rámci úpravy tuzemské, srovnání se však budeme věnovat až v závěrečné kapitole. Patří sem jak samostatné tlumiče, tak jinak neregulované zbraně, které ale mají tlumič vestavěný. Dopad tohoto ustanovení původního zákona NFA byl nejspíše ve své době fakticky nejzásadnější.⁷⁹ Zavedení dvousetdolarové daně v roce 1934 na každý zaregistrovaný tlumič mělo na tyto doplňky zbraní na dlouho dopředu výrazný eliminační dopad. Tlumiče totiž bylo ve třicátých letech minulého století možno vyrobit za řádově menších nákladů, typicky v hodnotě několika málo dolarů. Drtivou většinu potenciálních zájemců o tyto doplňky zbraní proto zavedení tehdy nákladné dvousetdolarové daně od registrace odradilo. To se však změnilo s nárůstem kupní síly i inflace v následujících dekádách. Dnes jsou tak tlumiče mnohem rozšířenější, protože daň, která se

⁷⁹ SPITZER, Robert. *Guns across America – Reconciling gun rules and rights*. Spojené státy americké: Oxford University Press, 2015. ISBN 978-0-19-022858-3., str. 63-64.

platí za jejich registraci, je nepoměrně nižší vůči ceně samotného tlumiče, než byla ve třicátých letech minulého století.

Poslední a nejkompexněji definovanou z původních podkategorií je kategorie „*Any other weapons*“ (česky tedy jakékoliv jiné zbraně), jež je definovaná v § 5845 USC pod písmenem (e) v překladu do češtiny tedy následkově:

*„Pojem „**jakákoli jiná zbraň**“ znamená jakoukoli zbraň nebo zařízení, kterou je možné ukrýt na těle osoby, z nichž lze vystřelit pomocí energie výbušniny, pistole nebo revolveru s hlavní s hladkým vývrtem navrženým nebo přestavěným ke střelbě jednotným brokovým nábojem, zbraně s kombinovanou brokovou a puškovou hlavní o délce 12 palců nebo více, a méně než 18 palců na délku, z nichž lze provést pouze jeden výstřel z jedné hlavní bez ručního nabíjení, a musí zahrnovat jakoukoli takovou zbraň, kterou lze snadno obnovit pro střelbu. Tento pojem nezahrnuje pistoli nebo revolver s drážkovaným vývrtem nebo vývrty nebo zbraně navržené, vyrobené nebo určené ke střelbě z ramene a neschopné střílet jednotnými náboji.“*

Tato zbytková kategorie se tedy fakticky vztahuje ke třem podskupinám palných zbraní. Zaprvé se jedná o dále nespecifikované palné zbraně (tedy nikoliv pušky, brokovnice a jejich kombinace a revolvery nebo pistole), které by bylo možno alespoň teoreticky nosit skrytě. Typicky se tím myslí zbraně zamaskované jako jiné předměty. Zde jako příklad může posloužit již rovněž jednou zmíněná střelná zbraň ve formě atrapy psacího pera.

Společně jsou s nimi takto regulovány v druhé podskupině i pistole a revolvery mající hlaveň s hladkým vývrtem anebo určené pro střelbu brokovým střelivem, ty však v moderní variantě na jednotné náboje na bezdýmný střelný prach víceméně až na velice vzácné prototypy neexistují.

Zatřetí sem pak patří zbraně s hlavní s hladkým vývrtem bez drážek, kratší než 12 palců (tedy 30,48 cm) a s celkovou délkou méně než 18 palců (45,72 cm) umožňující střelbu jiným než samočinným režimem, tedy takové poloautomatické, opakovací a jednoranné/víceranné kombinované zbraně. Explicitně se ale z této podkategorie dále vyčleňují pistole a revolvery s drážkovaným vývrtem (což je víceméně od počátku standardní výrobní verze pro tento typ zbraní), které do této podkategorie, ale ani kategorie nepatří, a dále zbraně na dělené střelivo určené pro střelbu z ramene. Těm se však budeme věnovat až v příští kapitole.

Souhrmně tedy tato podkategorie slučuje nepříliš obvyklé typy buďto zákeřných, nebo loveckých zbraní, případně zbraní pro přežití v divočině, které byly omezeny v roce 1934 společně se zkrácenými brokovnicemi a puškami ze stejného důvodu jako v předchozích dvou případech. Na rozdíl od předchozích dvou podkategorií se však zpravidla jedná o nepříliš časté zbraně, u kterých by však mohlo být sporné, zda některé z předchozích definic naplňují.

Rozsah této kategorie zbraní však dohromady demonstruje celkový cíl, který zákonodárce regulací všech výše uvedených podkategorií sledoval. Zákon NFA v roce 1934 měl omezit především zbraně automatické, a to bez ohledu na velikost, a dále zkrácené nebo již krátké verze palných zbraní, které užívaly jiné než pistolové, revolverové anebo malorážné střelivo.⁸⁰ Dopadal tedy na takovéto palné zbraně užívající střelivo puškové či do brokovnic, zejména kvůli jeho vyššímu výkonu v kombinaci s kompaktností. Netýkal se však typických pistolí a revolverů. Ty byly v tomto kontextu považovány za přiměřené zbraně pro sebeobranu, a to i proto, že jejich rozměry umožňují je nosit skrytě skoro vždy.

Nereguloval ani přiměřeně dlouhé palné zbraně na puškové náboje a brokovnice, protože je skrytě nosit víceméně nelze, a nepředstavují tedy obdobné riziko. Cílem bylo zajistit, aby nebylo snadné získat samočinné a kompaktní zbraně na výkonnější puškové či brokové střelivo a případně tlumiče, resp. zbraně s vestavěnými tlumiči, právě tedy ty typy zbraní, které měla v oblibě mafie a pro které neměl řadový občan Spojených států zpravidla příliš využití.

Jak již bylo zmíněno, v roce 1968 díky GCA přibyla poslední podkategorie v této skupině, a to takzvané „*Destructive Devices*“, v překladu tedy ničivá zařízení. Jejich definici nalezneme v ustanovení § 5845 USC pod písmenem (f), v překladu do českého jazyka:

Pojem „ničivé zařízení“ znamená

(1) jakoukoli výbušnou, zápalnou nebo jedovatou:

(A) bombu,

(B) granát,

(C) raketu s hnací náplní větší než čtyři unce,

(D) řízenou střelu s výbušninou nebo zápalnou náloží větší než jedna čtvrtina unce,

⁸⁰ SPITZER, Robert. *Guns across America – Reconciling gun rules and rights*. Spojené státy americké: Oxford University Press, 2015. ISBN 978-0-19-022858-3., str. 61-64.

(E) minu nebo

(F) podobné zařízení;

(2) jakýkoli typ zbraně pod jakýmkoli známým názvem, který vymrští projektil nebo na který lze snadno přeměnit projektil působením výbušniny nebo jiné pohonné látky, jejíž hlaveň nebo hlavně mají vývrt větší než půl palce v průměru, **kromě brokovnice nebo brokového náboje, které jsou podle tajemníka obecně považovány za zvláště vhodné pro sportovní účely; a**

(3) jakákoliv kombinace částí buď navržených, nebo určených k použití při přestavbě jakéhokoli zařízení na destruktivní zařízení, jak je definováno v pododstavcích (1) a (2), a ze kterých lze destruktivní zařízení snadno sestavit.

Výraz „ničivé zařízení“ nezahrnuje žádné zařízení, které není navrženo ani přepracováno pro použití jako zbraň; jakékoli zařízení, ačkoli bylo původně navrženo pro použití jako zbraň, které je přepracováno pro použití jako signalizační, pyrotechnické, vrhací šňůry, bezpečnostní nebo podobné zařízení; přebytečná munice prodaná, zapůjčená nebo poskytnutá Ministrem armády podle ustanovení oddílu 7684(2), 7685 nebo 7686 hlavy 10, zákoníku Spojených států amerických; nebo jakékoli jiné zařízení, o kterém tajemník shledá, že není pravděpodobné, že by bylo použito jako zbraň, nebo jde o starožitnost nebo pušku, kterou majitel zamýšlí používat výhradně pro sportovní účely.“

Výše uvedená definice poslední podkategorie tedy dále dělí ničivá zařízení do třech podskupin. Nejprve přímo výčtem ničivých zařízení dle odstavce které ustanovení dále rozšiřuje o zbraně dle odstavce 2, kam spadají velkorážné palné zbraně s ráží nad 0.5 palce (12,7 mm), mimo stanovených brokovnic (... jejíž hlaveň nebo hlavně mají vývrt větší než půl palce v průměru, **kromě brokovnice...**), a nakonec o poslední podskupinu, která obsahuje jakékoliv kombinace součástí zařízení a zbraní vymezených v předchozích dvou odstavcích dle odstavce 3 (*Výraz „destruktivní zařízení“ nezahrnuje žádné zařízení, které není navrženo...*).

Typicky tedy do této podkategorie zbraní spadají zbraně zejména vojenské, jako jsou kanóny, autokanóny, minomety a houfnice anebo zbraně střílející střelu s vlastním pohonem jako raketomety, respektive řízené i neřízené rakety, střely, případně i granáty, bomby a miny. Jako vhodný příklad zbraně včetně munice, která naplňuje definice dle všech třech odstavců, proto dobře poslouží již jednou zmíněné odpalovací zařízení pro střelbu reaktivních granátů RPG-7. Tuto definici by však naplňovala i např. kanónová houfnice anebo řízená protitanková

střela, které lze jako zbraně této kategorie dle federálních předpisů rovněž nabýt jako jakoukoliv jinou zbraň této kategorie.

Toto ustanovení však obsahuje i výjimky, které stanoví, co za ničivé zařízení považováno není. Negací tohoto ustanovení totiž dojdeme k závěru, že z povinností dle zákona NFA jsou vyjmuty rakety s hnací náplní menší než 4 unce (cca 113 g) a řízené střely s výbušnou či zápalnou náloží pod ¼ unce (cca 7 g).

Druhý odstavec pak z velkorážných zbraní vyjímá brokovnice a brokové náboje, které byly tajemníkem státu („*Secretary of State*“) v minulosti označeny za vhodné pro sportovní účely (což jsou všechny dnes standardně užívané brokové ráže), a v posledním odstavci je celé souvětí obsahující taxativní výčet zařízení a zbraní, které nejsou v kontextu zákona NFA považovány za zbraně nebo ničivá zařízení, jako jsou např. světlice nebo pyrotechnické vrhače. Na žádné z těchto předmětů proto povinnosti plynoucí ze zákona NFA nedopadají a zpravidla nejsou ani nazírány jako zbraně, nýbrž spíše jako pyrotechnika.

Lze shrnout, že ve Spojených státech do kategorie „*NFA Firearms*“ řadíme typy zbraní buď historicky zneužívané, které byly často využívány v době před, během a po prohibici pro organizovanou trestnou činnost, anebo později od roku 1968 i zbraně vojenské a obdobné, které sice za prohibice zneužívané nebyly, ale u kterých se dostupnost během studené války změnila, a po dvou světových válkách a rozsáhlejší proliferaci těchto zbraní, jakožto i rozvoje vlivu mafie a organizovaného zločinu hrozilo, že by se tak mohlo stát.

Jedná se o zbraně registrované a podléhající dani z nabytí, ale při splnění podmínek stanovených zákonem je na jejich nabytí v rámci federální právní úpravy nárok, na rozdíl od obdobné české kategorie zbraní A podléhající udělení výjimky. Bližší rozbor této otázky přinese podkapitola o nabývání, držení a nošení těchto zbraní.

Celkový počet zbraní této kategorie registrovaných ve Spojených státech je přes jeden milion kusů, konkrétně tedy v roce 2018 bylo v USA registrováno celkem 1073743 zbraní této kategorie,⁸¹ což je hned o několik řádů méně, než je zbraní ostatních, kterým se bude věnovat

⁸¹ Global Firearms Holdings. Global Firearms Holdings [online]. Spojené státy americké: Small Arms Survey, 2020 [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://www.smallarmssurvey.org/database/global-firearms-holdings>

následující podkapitola. Zároveň se stále jedná o mnohem více takto soukromě držných zbraní, než najdeme kdekoli jinde na světě.⁸²

2.2.2 „GCA Firearms“ – zbraně neregulované zákonem NFA

Druhou kategorií dle federální úpravy představují všechny ostatní zbraně, které NFA nereguluje a které začaly být regulovány, zejména tedy jejich nabývání, pouze ve velice omezené míře a v dílčích částech až se zákonem GCA, jak bude podobně popsáno v další podkapitole.

Bude třeba je definovat částečně pomocí negace předchozích ustanovení, a to i v kontextu toho, že na základě Druhého dodatku Ústavy platí, že právo nabývat tyto zbraně a střelivo do nich je občanům Spojených států garantováno jako jedno z jejich základních práv.⁸³ Pro účely srovnání v poslední kapitole je však zcela nezbytné, aby tyto zbraně byly alespoň nějak vymezeny. Jako nevhodnější se jeví vymežit je právě částečnou negací předchozích ustanovení, tak jak bylo zákonodárcem předjíháno při přijetí zákona NFA.

První podkategorii proto budou tvořit všechny „*nesamočinné krátké palné zbraně*“, k nimž se vztahuje i poněkud skrytá explicitní výjimka, kterou nalezneme v § 5845 USC pod písmenem (e). Obsažena je v definici „*jakékoliv jiné zbraně*“. Tento pojem totiž nezahrnuje dle své definice pistoli nebo revolver s drážkovanou hlavní, které tedy mezi tyto zbraně nemohou vůbec patřit, v překladu tedy:

(...) takový pojem nezahrnuje pistoli nebo revolver, který má drážkový vývrt (...)

Veškeré krátké palné zbraně s drážkovanou hlavní, které nejsou určeny či uzpůsobeny pro střelbu z ramene a umožňující střelbu jinak než plně samočinně, budou tedy spadat do této podkategorie. Tomu odpovídá i poněkud širší a novější ustanovení, které následně přijal v roce 1968 zákon GCA, trvale kodifikované jako titul 18 část I kapitola 44§ 921 písmeno (a) číslo (30) USC, které sice nedefinuje ani pistoli, ani revolver, definuje však společně krátkou palnou zbraň, v angličtině tedy „*handgun*“, což lze přeložit jako:

Pojem „krátká palná zbraň“ znamená

⁸² COOK, Philip a Kristin GOSS. *The gun debate – What everyone needs to know*. Spojené státy americké: Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-933898-6, str. 2 a násl. (America and its guns)

⁸³ WALDMAN, Michael. *The second amendment – a biography*. Spojené státy americké: Simon and Schuster Paperbacks, 2014. ISBN 978-1-4767-4744-6., str. 58 a násl.

(A) *palnou zbraň, která má **krátkou pažbu** a je navržena k držení a střelbě jednou rukou; a*

(B) *jakákoli kombinace částí, ze kterých lze sestavit střelnou zbraň popsanou v pododstavci*

(A).“

Krátkou palnou zbraní se tedy v kontextu GCA rozumí palná zbraň navržená k držení a střelbě jednou rukou, bez pažby (resp. s rukojetí/pažbičkou, nikoliv pažbou). Je vhodné doplnit, že „**krátkou pažbou**“ se v překladu do češtiny má rozumět spíše rukojeť či pažbička, což jsou nejspíše nedoslovné, ale vhodnější překlady pojmů, které se v souvislosti s touto částí krátkých palných zbraní obvykle používají. Jiný výklad by totiž vedl ke kolizi s jinými pojmy a kategoriemi zbraní, které představují. Mezi tyto krátké palné zbraně budou tedy patřit zejména samonabíjecí pistole, jako je globálně rozšířená pistole Glock, na kterou již bylo odkázáno dříve, stejně jako opakovací revolvery, jakými jsou opět již referované modely od Smith & Wesson, anebo i krátké jednoranné či víceranné zbraně, jako jsou sportovní malorážné pistole Hammerli a derringery, jako Double Tap. Patřit sem však budou poněkud neintuitivně i novější typy zbraní, které v roce 1968 neexistovaly, a tak se s nimi ani nepočítalo. Tyto typy zbraní jsou postavené zpravidla zejména na platformě AR-15 a odvozených, které typicky sice pažbu mají, ale které výrobce od začátku inzeroval jako „*handguns*“ a u kterých tyto konkrétní modely a zbraně pažbu nemají. Jedná se však o „krátké“ plané zbraně na puškové střelivo. Příkladem takové zbraně může být American Tactical Imports Omni Hybrid AR Pistol.

Pro úplnost a jednoznačnost je nutné zde uvést, že pokud bychom kteroukoliv z výše uvedených krátkých palných zbraní modifikovali tak, že bychom k ní připojili jakkoliv pažbu, která by umožňovala střelbu z ramene, bude se rázem jednat o „*jakoukoliv jinou zbraň*“ anebo „*pušku s krátkou hlavní*“, která podléhá registraci, ačkoliv dílčí komponenty tohoto konstruktu nemusí. Tato zvláštnost federální právní úpravy je často ve Státech podrobována kritice⁸⁴ a nemá žádné smysluplné opodstatnění kromě toho, že v době přijetí tohoto zákona nikdo nepředpokládal, že by k takovým modifikacím mohlo v budoucnu docházet. To však vede k tomu, že se takto částečně vyčerpává obsah smyslu NFA.

Druhou podkategorii vymežíme na základě definice „*brokovnice s krátkou hlavní*“, a to jako „*nesamočinné brokovnice s dlouhou hlavní*“. Pokud bylo již dříve definováno, co je to

⁸⁴ Any Other Weapon (AOW): The NFA Catch-All. *The Firearms Blog* [online]. Spojené státy americké: [AllOutdoor.com], 2016 [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.thefirearmblog.com/blog/2016/10/18/aow/>

brokovnice ve § 5845 (d) USC, a dále že dle NFA je *brokovnice s krátkou hlavní* taková brokovnice, která má méně než 18 palcovou (45,72 cm) hladkou hlaveň, jakož i zbraně vyrobené z brokovnice, pokud mají celkovou délku menší než 26 palců (66,04 cm), pak jsou všechny brokovnice, které mají hlaveň bez vývrtu delší než 18 palců a celkovou délku delší než 26 palců, brokovnicemi s dlouhou hlavní, a na tyto se NFA nevztahuje. Takovou brokovnicí je například již zmíněná samonabíjecí brokovnice Benelli M3 Super 90, jenž se standardně vyrábí s hlavními v rozmezí 20 až 26 palců (50 – 66 cm) a celkovou délkou od 41 od 47 palců (104–120 cm), a jde tedy jistě o „nadlimitně dlouhou“ brokovnici.

Obdobně k tomu lze dále vymezit třetí podkategorii zbraní neregulovaných dle NFA, a to „*nesamočinných pušek s dlouhou hlavní*“. V případě této konkrétní podkategorie se pak bude jednat o dlouhé palné zbraně, resp. pušky dle § 5845 (c) USC s drážkovanou hlavní delší než 16 palců (40,64 cm) jakož i další zbraně vyrobené z pušky s celkovou délkou delší než 26 palců (66,04 cm), které umožňují střelbu jinak než samočinně, ať se jedná pouze o zbraně jednoranné, či víceranné, anebo zbraně opakovací či samonabíjecí. Pro účely srovnání v poslední kapitole je proto do této kategorie nutno zařadit mnoho typů odlišných pušek s různými mechanismy funkce, které by jinak dle tuzemské úpravy odpovídaly odlišným kategoriím.

V rámci této podkategorie se tedy bude např. jednat o dlouhé zbraně s drážkovaným vývrtem ve všech možných variacích a technických provedeních, např. o mnohokrát zmíněnou samonabíjecí pušku CZS 5811 užívající zásobníky anebo typicky americké samonabíjecí pušky M1 Garand a Winchester Model 1910, ať už s nábojovou schránkou, anebo kombinací nábojové schránky a zásobníku, stejně jako o již zmíněné opakovací pušky, a to ať už se jedná o zbraně na střelivo s okrajovým zápalem, jako je puška Sig Sauer 200 STR, anebo o zbraně na střelivo se středovým zápalem, jako je kulovnice Barrett MRAD.

Z díkce ustanovení „*jakékoliv jiné zbraně*“ v § 5845 USC pod písmenem (e) lze ale dovodit další kategorii neregulovaných zbraní, a to zbraní určených ke střelbě z ramene, neschopných ale užívání jednotného střeliva. Typicky se bude jednat o pušky na dělené střelivo, jako je např. již uvedená puška Kentucky a další takové zbraně, jako jsou např. jehlovky, anebo zadovky.

Od těchto zbraní je ale nutné odlišit podkategorii další, a to zbraně historické. Ty jsou vlivem GCA definovány od roku 1968, a to přímo v § 5845 USC pod písmenem (g), které lze nejvhodněji do češtiny přeložit jako:

Pojem „starožitná střelná zbraň“ znamená jakoukoli palnou zbraň, která nebyla navržena nebo přepracována pro použití s jednotným nábojem, s okrajovým nebo konvenčním středovým zápalem a vyrobena v roce 1898 nebo dříve (včetně jakýkoliv zbraní s zápalkovým zámkem, křesadlovým zámkem, perkusní zápalkou nebo zapalovacího systému podobného typu nebo repliky z toho, ať už byly skutečně vyrobeny před rokem 1898 nebo po něm), a také jakékoli střelné zbraně používající jednotné střelivo vyrobené v roce 1898 nebo před ním, pro které se střelivo již ve Spojených státech nevyrobí a není snadno dostupné v běžných obchodních odvětvích.

Tato definice starožitných nebo historických palných zbraní tedy představuje veškeré zbraně vyrobené před rokem 1898 bez ohledu na jimi užívané náboje, pokud se již standardně nevyrobí, jakož i repliky zbraní vyrobených před rokem 1898, pokud jsou vyrobeny na dělené střelivo. Typicky se bude jednat o staré předovky, které by se jinak mohly stát po novele GCA v roce 1968 díky nové definici „ničivého zařízení“ právě těmito „ničivými zařízeními“, protože tyto pušky často měly větší ráži než ½ palce (12,7 mm). Budou sem ale patřit také velkorážná děla na dělené střelivo (černý prach) s ráži i mnohonásobně větší.

Novela zákonem GCA ale přinesla do federální úpravy ještě poslední definici, a to průrazného střeliva, které zároveň v roce 1968 i pro krátké palné zbraně zakázala dále civilistům nabývat. Jeho definici nalezneme v titulu 18 částí I kapitole 44 USC pod § 921 odst. 17 písm. (B)

V překladu do češtiny:

Výraz „průrazná munice“ znamená

- i) projektil nebo jádro projektilu, které lze použít v krátké palné zbraní a které je vyrobeno zcela (s vyloučením stopových množství jiných látek) z jedné slitiny, nebo kombinace slitin wolframu, oceli, železa, mosazi, bronzu, beryliové mědi, nebo ochuzeného uranu; nebo*
- ii) celoplášťový projektil větší než ráže 0,22 palce navržený a určený pro použití v ručních zbraních, jehož plášť má hmotnost větší než 25 procent celkové hmotnosti střely.*

Tato definice se od definice užívané tuzemským právem sice znatelně odlišuje, významově je ale obdobná. Definuje totiž střelivo, které má zvýšený průrazný účinek. Jak však bude rozebráno v následující podkapitole, GCA v roce 1968 zakázala takovéto průrazné

střelivo pouze do krátkých palných zbraní, zatímco v ČR je (ač definováno odlišně) zakázáno úplně.

To dle mého názoru do jisté míry odpovídá i jakémusi soudobému leitmotivu federální legislativy, která nezakazuje průrazné puškové střelivo právě z toho důvodu, že k tomu nebyla ani na přelomu šedesátých a sedmdesátých let politická vůle. Navíc se nejednalo o tak zásadní riziko pro veřejnou bezpečnost, aby převážil zájem chránit základní právo ve smyslu Druhého dodatku. Naopak u průrazného střeliva do krátkých zbraní k tomu důvod byl, zejména proto, že se v této dekádě rozšířily mezi strážci zákona kvůli technickému pokroku neprůstřelné kevlarové a harddenimové vesty, které sice kvůli své kinetické energii prostřelí libovolné puškové střelivo, standardní pistolové a revolverové střelivo však taková vesta zastaví, pokud nemá průrazné jádro. Nebylo proto žádoucí, aby se takové typy střeliva s průrazným jádrem v reakci na to rozšířily. Obdobný názor a postoj lze vyčíst i z preambule oficiálního komentáře a metodiky ATF v textu: „ATF FRAMEWORK FOR DETERMINING WHETHER CERTAIN PROJECTILES ARE “*PRIMARILY INTENDED FOR SPORTING PURPOSES*” WITHIN THE MEANING OF 18 U. S. C. 921 (a) (17) (C)“ který je možno přeložit do ČJ takto:

K ochraně životů a bezpečnosti policistů před hrozbou, kterou představuje munice, která je schopna proniknout ochrannou vestou při střelbě z ruční zbraně, zákon o kontrole zbraní z roku 1968 (GCA), ve znění pozdějších předpisů, zakazuje dovoz, výrobu a distribuci "průbojné munice", jak je definována v zákoně.

Faktický přezkum toho, zda určité střelivo naplňuje definici stanovenou v příslušném ustanovení je od roku 1972 v pravomoci federálního Úřadu pro alkohol, tabák, zbraně a výbušniny, který i na základě výše uvedené metodiky může pro některé typy střeliva udělit výjimku, jako se tomu stalo již minimálně ve 3 případech, jak metodika uvádí na straně 5, v překladu tedy:

Mezi lety 1986 až 2011 obdrželo ATF několik žádostí o výjimku pro průrazné střelivo. V roce 1986 ATF vyňala munici 5,56 mm (.223) typu SS109 a M855 „Green Tip“ obsahující ocelové jádro. Podobně v roce 1992 ATF vyňalo náboje .30-06 M2AP. Od roku 2011 však ATF obdrželo přibližně 30 žádostí o výjimku pro průraznou munici.

Tato výjimka byla potřeba právě kvůli tomu, že zejména na výše uvedené střelivo ráže 5,56 × 45 mm (.223 Remington) se v průběhu času rozšířily v USA zbraně v této ráži, které ale jinak splňovaly definici krátké střelné zbraně dle GCA.

Výše uvedená metodika tedy dokládá, proč je střelivo do krátkých palných zbraní zakázáno, zatímco do dlouhých palných zbraní ho nabývat lze. V rámci shrnutí kategorie zbraní „GCA Firearms“, lze pouze dodat, že ve všech případech se jedná o zbraně dle federální úpravy ve Spojených státech doposud neregistrované, které je možno nabývat a disponovat s nimi i bez pravidel, která se vážou ke zbraním předchozí kategorie. Jsou víceméně volně převoditelné a všeobecně velmi dostupné, samozřejmě v závislosti na navázané místní státní zákony, kterým se ale z důvodu rozsahu této práce věnovat nebudeme.

Dále je vhodné zmínit, že informace, kolik zbraní této kategorie se v USA vlastně nachází, není známá. Již v roce 2018 to bylo alespoň 392 milionů kusů GCA „neregistrovaných“ zbraní.⁸⁵ Po roce 2020 ale musel překročit 400 milionů kusů, protože jen v tomto roce bylo v USA vyrobeno přes 11 milionů zbraní, a dalších 6,8 milionu jich bylo do USA importováno.⁸⁶ Již delší dobu však platí, že ve Spojených státech je více ručních zbraní této kategorie než obyvatel (v průměru cca 1,2 zbraně na obyvatele), což je bezesporu světový unikát, který nemá obdoby.⁸⁷

⁸⁵Global Firearms Holdings. *Global Firearms Holdings* [online]. Spojené státy americké: Small Arms Survey, 2020 [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://www.smallarmssurvey.org/database/global-firearms-holdings>

⁸⁶How Many Guns Are Circulating in the U.S.? The Trace [online]. Spojené státy americké: The Trace, 2023 [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://www.thetrace.org/2023/03/guns-america-data-atf-total/>

⁸⁷Global Firearms Holdings. *Global Firearms Holdings* [online]. Spojené státy americké: Small Arms Survey, 2020 [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://www.smallarmssurvey.org/database/global-firearms-holdings>

2.3 Nabývání vlastnictví zbraně a střeliva

V této podkapitole bude tak jako v případě úpravy tuzemské rozebráno, jak se jednotlivé typy zbraní a střeliva dle federálních pravidel nabývají a jaká platí pravidla pro jejich vlastnictví. Otázky nošení a držení zbraně jsou řešeny ve federální úpravě systematicky odlišně a zpravidla se liší v návaznosti dle typu zbraně. Bude jim proto věnována zvláštní podkapitola.

Než se budeme věnovat samotnému procesu, který se váže k nabytí takových palných zbraní, je nutné si nejprve vymežit, které osoby jsou k tomu oprávněny. Ani ve Spojených státech dle federální úpravy nemůže zbraně nabývat zcela každý. Za stávajících federálních zákonů totiž platí, že určité osoby palné zbraně držet nemohou, buďto protože nedosáhly patřičného věku, anebo protože existuje důvod, pro který by to dle zákonodárce nebylo vhodné či bezpečné. Takovým osobám je zakázáno zbraně a střelivo prodat nebo je na ně jinak převést. Výčet těchto osob najdeme v titulu 18 části I kapitoly 44 § 922 písmeno (d) USC, který lze přeložit tímto způsobem:

Pro jakoukoli osobu je nezákonné prodávat nebo jinak nakládat s jakoukoli střelnou zbraní nebo střelivem vůči jakékoli osobě, o které ví nebo má rozumný důvod se domnívat, že taková osoba, včetně mladistvých:

(1) je obžalována za trestný čin, za který lze uložit trest odnětí svobody na dobu delší než jeden rok, nebo byl za něj odsouzen jakýmkoli soudem;

(2) je na útěku před spravedlností;

(3) je nezákonným uživatelem jakékoli kontrolované látky nebo je na ní závislá (jak je definováno v části 102 zákona o kontrolovaných látkách (21 U.S.C. 802));

(4) ve věku 16 let nebo starším byla shledána jako duševně postižená nebo byla umístěna do jakéhokoli ústavu pro duševně choré;

(5) kdo, jako cizinec -

(A) je ilegálně nebo nezákonně ve Spojených státech; nebo

(B) kromě případů uvedených v pododdílu (y) (2) byl přijat do Spojených států na základě nepřistěhovaleckého víza (jak je tento termín definován v části 101(a)(26) zákona o přistěhovalectví a státní příslušnosti (8 U.S.C. 1101(a)(26));

(6) který byl propuštěn z ozbrojených sil za podmínek vojenského soudu;

(7) který se poté, co byl občanem Spojených států, vzdal svého občanství;

(8) podléhá soudnímu příkazu, který takové osobě zakazuje obtěžovat, pronásledovat nebo ohrožovat intimního partnera takové osoby nebo dítěte takového intimního partnera nebo osoby, nebo se podílet na jiném jednání, které by intimního partnera přivedlo do důvodné obavy z ublížení na zdraví partnera nebo dítěte, s výjimkou toho, že se tento odstavec vztahuje pouze na soudní příkaz, který:

(A) byl vydán po slyšení, o kterém byla taková osoba skutečně informována a kterého se tato osoba měla možnost zúčastnit; a

(B) (i) zahrnuje zjištění, že taková osoba představuje věrohodnou hrozbu pro fyzickou bezpečnost takového intimního partnera nebo dítěte; nebo

(ii) svými podmínkami výslovně zakazuje použití, pokusy o použití nebo hrozící použití fyzické síly proti takovému intimnímu partnerovi nebo dítěti, u kterého lze rozumně očekávat, že způsobí tělesné zranění;

(9) byl u jakéhokoli soudu odsouzen za přečin domácího násilí;

(10) má v úmyslu prodat nebo jinak nakládat se střelnou zbraní nebo střelivem na podporu zločinu, federálního zločinu terorismu nebo trestného činu obchodování s drogami (jak jsou takové pojmy definovány v § 932 písm. a)); nebo

(11) má v úmyslu prodat nebo jinak naložit se střelnou zbraní nebo střelivem osobě popsané v některém z odstavců (1) až (10).

Tento pododdíl se nevztahuje na prodej nebo nakládání se střelnou zbraní nebo střelivem licencovanému dovozci, licencovanému výrobcí, licencovanému obchodníkovi nebo licencovanému sběrateli, kterému podle pododdílu b) oddílu 925 není bráněno v obchodování se střelnými zbraněmi nebo střelivem, nebo osobě, které byla poskytnuta úleva od invalidity podle § 925 písm. c).

Dle prvního odstavce tedy toto ustanovení zakazuje komukoliv prodat zbraň nebo střelivo osobě, které byl uložen trest odnětí svobody na dobu delší než 1 rok anebo je

obžalována a hrozí jí, stejně tak jako osobě, která utíká před spravedlností dle druhého odstavce. Dle odstavce 3 jsou dále vyřazeni všichni uživatelé nelegálně užívající jakékoli kontrolované látky a dále osoby, které jsou na nich závislé (bez ohledu na to, zda je užívají legálně či nelegálně). Pro řádný výklad tohoto ustanovení tedy bude nezbytné vymezit, kdo je považován dle federální úpravy za osobu závislou, jakož alespoň okrajově a obecně definovat, co jsou ve Spojených státech kontrolované látky.

Definici „závislého“ najdeme v titulu 21 kapitole 13 podkapitole I části A § 802 číslo (1) USC. V překladu:

Výraz „závislý“ označuje každého jednotlivce, který ze zvyku užívá jakoukoli omamnou látku tak, že ohrožuje veřejnou morálku, zdraví, bezpečnost nebo blaho, nebo který je natolik závislý na užívání omamných látek, že ztratil schopnost sebeovládání s odkazem na svou závislost.

Výše uvedená definice je také poměrně jednoznačná, složitější je však situace ohledně kontrolovaných látek, definovaných v titulu 21 kapitole 13 podkapitole I části A § 802 číslo (6) USC. V překladu:

Pojem „kontrolovaná látka“ znamená drogu nebo jinou látku nebo bezprostřední prekurzor, zahrnutý v seznamu I, II, III, IV nebo V části B této podkapitoly. Tento výraz nezahrnuje destiláty, víno, sladové nápoje nebo tabák, jak jsou tyto pojmy definovány nebo použity v podtitulu E Internal Revenue Code z roku 1986.

Pokud nahlédneme do příslušných seznamů, můžeme zjistit, že seznamy takto vymezených látek jsou opět velice rozsáhlé a obsahují rozmanitou paletu látek, ať jsou to anabolické steroidy, nebo typicky známější návykové látky jako opiáty, amfetaminy, barbituráty či mnohé další látky. Konkrétnímu srovnání těchto seznamů látek napříč právními systémy se však z důvodů zaměření této práce nebudu dále věnovat.

Dále platí, že takto převést nelze zbraně a střelivo ani na osoby, které byly po 16. roce věku nedobrovolně (typicky na soudní příkaz) přijaty do psychiatrické léčebny dle odstavce 4, na cizince, kteří jsou ve Spojených státech nelegálně anebo mají specifické vízum dle odstavce 5, na osoby, které byly propuštěny z ozbrojených sil Spojených států v rámci trestu, který jim byl udělen vojenským soudem za zvlášť zavrženíhodné jednání dle odstavce 6, anebo osobám, jež se zřekly občanství Spojených států dle odstavce 7.

Zákaz převodu může zpravidla zakládat a představovat i rozhodnutí soudu, které ukládá určité osobě omezení jednání spočívající v nebezpečném obtěžování, pronásledování nebo vyhrožování osobám blízkým dle odstavce 8, trvale je však toto právo vždy odejmuto osobám, které byly odsouzeny za trestný čin domácího násilí dle odstavce 9.

V neposlední řadě je pak zakázáno prodat zbraně komukoliv, kdo je hodlá užít k páčání trestné činnosti, terorismu nebo obchodu s návykovými látkami, anebo těm, kdo je hodlají následně převést na osoby splňující alespoň jednu výše uvedenou podmínku v odstavcích 1 až 10. Je nutné si však připustit, že poslední dva důvody se v praxi nejspíše prakticky nevyskytují, protože lze předpokládat, že osoby páčající trestnou činnost tuto skutečnost zpravidla veřejně nedeklarují. Pokud by se tomu však tak stalo, je to důvod pro zamezení takové transakce.

Je nutné také uvést, že naplnění výše uvedených podmínek až následně poté, co osoba již nabyla zbraně nebo střelivo, zakládá takové osobě povinnost odevzdat veškeré již držené zbraně a střelivo. Tato povinnost vychází z dalšího ustanovení, a to 18 § 922 (g) USC, které obsahuje identický výčet osob jako výčet pod 18 § 922 (d) USC, odlišně od něj však stanoví, že tyto osoby mají i zákaz zbraně a střelivo zasílat či převážet, vlastnit nebo se jinak účastnit obchodu se zbraněmi a střelivem, který je možno přeložit takto:

Zasílat nebo přepravovat v mezistátním nebo zahraničním obchodu nebo vlastnit nebo ovlivňovat obchod s jakoukoliv střelnou zbraní nebo střelivem; nebo přijímat jakoukoli střelnou zbraň nebo střelivo, které bylo odesláno nebo přepraveno v mezistátním nebo zahraničním obchodu.

Typicky se tak bude stávat za situace, kdy bude určitá osoba, co doposud drží legitimně zbraně, odsouzena za trestný čin anebo jí bude hrozit trest odnětí svobody na dobu delší než 1 rok. V takových případech soud obvykle pro neuvolení vazby či jako podmínku propuštění před proběhnutím soudního řízení vyžaduje, aby osoba, proti níž se trestní řízení vede, odevzdala veškeré své zbraně a střelivo.

Pokud však takto odevzdané zbraně anebo střelivo nebyly užity přímo ke spáchání trestné činnosti, neznamená to, že by k nim osoba ztrácela vlastnictví, a docházelo tak k vyvlastnění předmětných věcí. Ustanovení 18 § 922(g) (1) USC zakazuje držení a vlastnictví, neupravuje však přechod, resp. převod vlastnictví zbraní a střeliva. To vyplývá i z dalšího důležitého rozhodnutí SCOTUS, a to rozhodnutí ve věci *Henderson v. United States*, pod číslem 575 U. S. 622 z 18. 05. 2015.

Nejprve krátce popíši skutkový stavu tohoto sporu. Henderson (jako žalobce) byl zadržen kvůli distribuci marihuany, což byl a stále je podle federálního práva trestný čin. V rámci podmínek, které soudce prvního stupně vymezil pro jeho propuštění z vazby, musel Henderson vydat příslušným orgánům přes dvacet kusů všech svých palných zbraní a střeliva do nich, což také udělal. V následujícím trestním řízení byl shledán vinným, a jako odsouzenému na více než jeden rok mu proto bylo zakázáno držet zbraně.

Henderson se přitom průběžně snažil v rámci řízení prvního stupně i řízení odvolacího přimět soudy, aby přikázala FBI, která měla předmětné zbraně v depozitu, aby je vydala osobě, kterou určil – jeho příteli Robertu Rosierovi, kterému je chtěl prodat za blíže nespecifikovanou částku. Činil tak s odůvodněním, že zákon mu sice zakazuje držet a vlastnit zbraně, nikoliv je však nechat převést na jinou osobu, která takovým omezením nepodléhá.

S touto argumentací se však soudy nižších stupňů neztotožnily, právě naopak. Soud prvního stupně takový převod zakázal s odkazem na to, že odsouzený Henderson si tímto transferem fakticky plánuje zachovat přístup a držbu zbraní. V dikci federální právní teorie by si tak tímto způsobem udržoval takzvanou konstruktivní držbu („*Constructive possession*“). Tento federální právní termín lze pro účely této práce nejlépe vnímat jako právní fikci, při které se předpokládá, že určitá osoba má faktickou kontrolu a držbu nad určitou věcí, jež ale právně patří někomu jinému.⁸⁸

Henderson se však s tímto rozhodnutím nehodlal smířit a obrátil se s žalobou k SCOTUSu. Ten po prostudování všech podkladů, jakož i předchozích rozhodnutí nižších soudů tyto zrušil a věc vrátil k přepracování s tím, že naopak vyslovil závazný právní názor, že takové právo osoby v postavení Hendersona dle nejvyššího soudu mají, a že nelze vykládat ustanovení 18 § 922 (g) (1) USC tak restriktivním způsobem, že by neumožňovalo osobám v obdobném postavení zvolit, komu budou takové zbraně předány, včetně jejich vlastnictví, jak plyne i z textu posledních dvou odstavců tohoto rozhodnutí, které je vhodné přeložit takto:

V souladu s tím může soud, který čelí návrhu, jako je ten Hendersonův, schválit převod zbraní v souladu s § 922 (g), pokud, ale pouze pokud, tato dispozice brání zločinci v pozdějším výkonu kontroly nad těmito zbraněmi, tak aby je mohl buď použít, anebo říct někomu jinému, aby to udělal. Jedním ze způsobů, jak zajistit tento výsledek, jak uvádí vláda, je nařídít, aby byly zbraně předány obchodníkovi se střelnými zbraněmi, který sám nepodléhá kontrole zločince, k

⁸⁸Constructive possession. Legal Information Institute [online]. Spojené státy americké: Cornell Law School, [?] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: https://www.law.cornell.edu/wex/constructive_possession

následnému prodeji na volném trhu. Viz např. United States v. Zaleski, 686 F. 3d 90, 92–94 (CA2 2012). Ve skutečnosti nevidíme žádný důvod, nebyt absentujících výjimečných okolností, abychom neschvalovali návrh zločince na takový prodej, ať už si vybral prodejce, nebo ne. Tato možnost však není jedinou dostupnou podle § 922 písm. g). Soud může také vyhovět žádosti zločince, aby převedl jeho zbraně na osobu, která očekává, že si je ponechá v úschově, pokud příjemce nedovolí zločinci vyvíjet jakýkoli vliv na jejich použití. Při posuzování takového návrhu může soud náležitě požadovat určitá ujištění: může například požádat navrhovaného nabyvatele, aby slíbil, že zbraně bude držet dál od zločince, a aby uznal, že udělení mu povolení je použít by ho učinilo nápomocným při porušení § 922 g). Viz id., str. 94; Spojené státy v. Miller, 588 F. 3d 418, 420 (CA7 2009). Ani taková záruka samozřejmě nemusí poskytnout dostatečné zajištění a soud by pak měl převod neschválit. Viz např. State v. Fadness, 363 Mont. 322, 341-342, 268 P. 3d 17, 30 (2012) (potvrzující zjištění soudu prvního stupně, že ujištění daná rodiči zločince nebyla věrohodná). Ale když je soud přesvědčen, že zločinec si neudrží kontrolu nad svými zbraněmi, § 922(g) se nepoužije a soud má spravedlivou pravomoc vyhovět žádosti zločince.⁸⁹

Poněkud odlišná pravidla platí pro osoby, kterým plynou povinnosti i oprávnění z jejich federální zbraňové licence, bližší rozbor této otázky však bude předmětem až podkapitoly o FFL. Na všechny osoby, které nemají příslušné licence, se pak vztahuje několik další omezení dle odstavců 3 až 9 ustanovení 18 § 922 USC.

Ten v překladu do češtiny zní:

a) Je nezákonné

(1) pro jakoukoli osobu –

(...)

„(3) pro jakoukoli osobu, jinou než licencovaného dovozce, licencovaného výrobce, licencovaného prodejce nebo licencovaného sběratele, k přepravě do nebo přijetí ve státě, kde má bydliště (nebo pokud je tato osoba korporací nebo jiným obchodním subjektem, do státu, kde má provozovnu) jakoukoli střelnou zbraň zakoupenou nebo jinak získanou takovou osobou mimo tento stát, s výjimkou toho, že tento odstavec

⁸⁹ Tony Henderson versus United States. se spisovou značkou (číslem): 575 U. S. 622, vydaného dne 18. 05. 2015, [online]. CORNELL LII [cit. 27. 8. 2023] Dostupný z: <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/13-1487>

(A) nebrání žádné osobě, která zákonně nabude střelnou zbraň odkazem nebo dědictvím z místa v jiném státě, než je její stát pobytu, od přepravy střelné zbraně do tohoto státu nebo jejího přijetí v tomto státě, pokud je pro takovou osobu zákonné koupit nebo držet takovou střelnou zbraň v tomto státě,

(B) se nevztahuje na přepravu nebo příjem střelné zbraně získané v souladu s pododdílem (b) odst. 3 tohoto oddílu a bod,

(C) se nevztahuje na přepravu jakékoli střelné zbraně získané v kterémkoli státě před datem účinnosti této kapitoly;

(4) pro jakoukoli osobu, jinou než licencovaného dovozce, licencovaného výrobce, licencovaného prodejce nebo licencovaného sběratele, k přepravě v mezistátním nebo zahraničním obchodu jakéhokoli destruktivního zařízení, kulometu (jak je definováno v sekci 5845 Internal Revenue Code z roku 1986), brokovnice s krátkou hlavní nebo puška s krátkou hlavní, pokud to není výslovně povoleno generálním prokurátorem v souladu s veřejnou bezpečností a nezbytností;

(5) pro jakoukoli osobu (kromě licencovaného dovozce, licencovaného výrobce, licencovaného prodejce nebo licencovaného sběratele) převádět, prodávat, obchodovat, dávat, přepravovat nebo dodávat jakoukoli střelnou zbraň jakékoli osobě (kromě licencovaného dovozce, licencovaného výrobce, licencovaného prodejce nebo licencovaného sběratele), o kterém převodce ví nebo má důvod se domnívat, že nesídlí ve státě, ve kterém převodce sídlí (nebo pokud je tato osoba korporací nebo jinou obchodní jednotkou, nemá místo podnikání); s výjimkou toho, že tento odstavec se nevztahuje na

(A) převod, přepravu nebo dodání střelné zbraně za účelem provedení odkazu střelné zbraně nebo nabytí střelné zbraně v důsledku dědění ze zákona osobou, které je povoleno nabytí nebo vlastnit střelnou zbraň podle zákonů státu svého bydliště a

(B) zapůjčení nebo pronájem střelné zbraně jakékoli osobě pro dočasné použití pro zákonné sportovní účely;

(6) pro jakoukoli osobu v souvislosti s nabytím nebo pokusem o nabytí jakékoli střelné zbraně nebo střeliva od licencovaného dovozce, licencovaného výrobce, licencovaného prodejce nebo licencovaného sběratele, v rámci kterého vědomě učinila jakékoli nepravdivé nebo fiktivní ústní nebo písemné prohlášení nebo poskytla nebo vystavila jakákoli falešná, fiktivní nebo zkreslená

identifikace, zamýšlená nebo pravděpodobně matoucí a sloužící ke klamání takového dovozce, výrobce, prodejce nebo sběratele, pokud jde o jakoukoli skutečnost, která je důležitá pro zákonnost prodeje nebo jiného nakládání s takovou střelnou zbraní nebo střelivem podle ustanovení této kapitoly;

(7) pro jakoukoli osobu dát k výrobě nebo dovozu průrazné střelivo, pokud

(A) výroba takového střeliva není určena pro použití Spojených států, jakéhokoli ministerstva nebo agentury Spojených států, jakéhokoli státu nebo jakéhokoli ministerstva, agentury nebo politického útvaru státu;

(B) výroba takového střeliva je určena pro účely vývozu; nebo

(C) výroba nebo dovoz takového střeliva je za účelem testování nebo experimentování a byl schválen generálním prokurátorem;

(8) pro kteréhokoli výrobce nebo dovozce prodávat nebo dodávat pancéřovou municí, pokud takový prodej nebo dodávka

(A) není pro použití Spojených států, jakéhokoli oddělení nebo agentury Spojených států, jakéhokoli státu nebo jakéhokoli oddělení, agentury nebo politického útvaru státu;

Výše uvedené zákazy mají jeden společný faktor, a tím je (až na výše uvedené výjimky) zákaz nabývat zbraně mimo stát, kde má příslušný občan občanství a trvalý pobyt anebo kde má obchodní korporace své sídlo. To má své odůvodnění zejména v dramaticky odlišných podmínkách, které v některých případech stanoví vnitřní státní, nefederální, předpisy, a které se mohou značně lišit. Je tedy z pohledu federálních i státních zákonodárců nežádoucí, aby bylo možno obcházet odlišné státní ustanovení transferem zbraní z jiných států s mírnější úpravou. Na rámec toho tato ustanovení omezují nakládání s průrazným střelivem a stanoví pro něj výše uvedené podmínky, viz podkapitola o *GCA Firearms*.

Dále je však nutné upřesnit, že tyto zákazy se nevztahují na veškerý pohyb přes státní hranice se zbraní, ale pouze těch za účely vymezenými výše. Pokud tedy občan USA získá legálně střelnou zbraň ve svém domovském státě, může s ní cestovat po území dalších států za splnění výše uvedených podmínek, které klade federální právo, jakož i dále nespecifikovaných podmínek, které si kladou konkrétní státy, mezi nimiž bude zbraň převážena, např. pokud se její držitel v cílové lokaci své cesty chystá účastnit lovecké či sportovní aktivity se zbraní.

Obdobně k tomu platí i omezení dle bodů (e) a (f) 18 § 922USC, které se rovněž váží k transferu. V těchto případech ale skrze třetí osobu či osoby, které poskytují spediční, dopravní nebo obdobné služby. V překladu do češtiny:

(e) Pro jakoukoli osobu bude nezákonné vědomě doručit nebo nechat doručit jakémukoli běžnému nebo smluvnímu dopravci za účelem přepravy nebo zásilky v mezistátním nebo zahraničním obchodu osobám jiným než licencovaným dovozcům, licencovaným výrobcům, licencovaným prodejčům nebo licencovaným sběratelům jakýkoli balíček nebo jiný kontejner, ve kterém se nachází jakákoli střelná zbraň nebo střelivo bez písemného oznámení dopravci, že se taková střelná zbraň nebo střelivo přepravuje nebo zasílá; s výjimkou toho, že každý cestující, který vlastní nebo legálně drží střelnou zbraň nebo střelivo přepravované na palubě jakéhokoli běžného nebo smluvního dopravce za účelem přepravy s cestujícím v mezistátním nebo zahraničním obchodu, může předat uvedenou střelnou zbraň nebo střelivo do úschovy pilotovi, kapitánovi, průvodčímu nebo provozovateli takového společného nebo smluvního dopravce po dobu trvání zájezdu, aniž by došlo k porušení některého z ustanovení této kapitoly. Žádný běžný nebo smluvní dopravce nebude vyžadovat ani přispívat k tomu, aby byl na vnější straně jakéhokoli balíku, zavazadla nebo jiného kontejneru umístěn jakýkoli štítek nebo jiné písemné upozornění, že takový balík, zavazadlo nebo jiný kontejner obsahuje střelnou zbraň.

(f)

(1) Pro kteréhokoli běžného nebo smluvního dopravce je nezákonné přepravovat nebo dodávat v mezistátním nebo zahraničním obchodu jakoukoli střelnou zbraň nebo střelivo s vědomím nebo s rozumným důvodem se domnívat, že jejich zásilka, přeprava nebo příjem by byly v rozporu s ustanoveními této kapitoly.

(2) Pro běžného nebo smluvního dopravce je nezákonné dodávat v mezistátním nebo zahraničním obchodu jakoukoli střelnou zbraň, aniž by obdržel písemné potvrzení o převzetí od příjemce balíku nebo jiného kontejneru, ve kterém je střelná zbraň.

Tato ustanovení přibyla do federální právní úpravy až s příchodem zákona GCA v roce 1968 a dodnes omezují dopravu a převoz zbraní a střeliva napříč spojenými státy. Tu je fakticky samozřejmě možné uskutečnit, pouze však za podmínek stanovených výše, tedy že probíhá mezi držiteli FFL a takové transakce jsou zpětně dohledatelné, anebo se jedná o převoz již domovským státem nabyté osobní zbraně s legálním důvodem.

Další omezení pak najdeme pod bodem (h) 18 § 922USC, které v překladu do češtiny zní:

(h) Pro každého jednotlivce, který podle vědomí tohoto jednotlivce a v době, kdy je zaměstnán pro jakoukoli osobu popsanou v kterémkoli odstavci pododdílu (g) tohoto oddílu, bude v průběhu takového zaměstnání nezákonné:

(1) přijímat, držet nebo přepravovat jakoukoli střelnou zbraň nebo střelivo nebo ovlivňovat mezistátní nebo zahraniční obchod; nebo

(2) přijímat jakoukoli střelnou zbraň nebo střelivo, které bylo odesláno nebo přepraveno v mezistátním nebo zahraničním obchodu.

Toto ustanovení se vztahuje tedy na zaměstnance osob, které jsou vyřazeny z držení zbraní, a to zejména pro jejich potenciálně podřízený vztah k takovým osobám a rizika s tím spjatým.

Předposlední obecné omezení najdeme pod body (i) až (l) 18 § 922USC.

V překladu do češtiny:

(i) Pro jakoukoli osobu je nezákonné přepravovat nebo zasílat v mezistátním nebo zahraničním obchodu jakoukoli odcizenou střelnou zbraň nebo ukradené střelivo, pokud ví nebo má rozumný důvod se domnívat, že střelná zbraň nebo střelivo byly odcizeny.

(j) Pro jakoukoli osobu je nezákonné přijímat, držet, skrývat, skladovat, vyměňovat, prodávat nebo se zbavovat jakékoli odcizené střelné zbraně nebo odcizeného střeliva nebo dát do zástavy nebo přijmout jako záruku za půjčku jakoukoli odcizenou střelnou zbraň nebo odcizené střelivo, které se pohybuje jako, které je součástí, které tvoří nebo které bylo odesláno nebo přepraveno v mezistátním nebo zahraničním obchodu, buď před, nebo po krádeži, s vědomím nebo s rozumným důvodem se domnívat, že střelná zbraň nebo střelivo byly odcizeny.

(k) Pro jakoukoli osobu je nezákonné vědomě přepravovat, zasílat nebo přijímat v mezistátním nebo zahraničním obchodu jakoukoli střelnou zbraň, které bylo odebráno, smazáno nebo pozměněno sériové číslo dovozce nebo výrobce, nebo vlastnit nebo přijímat jakoukoli střelnou zbraň, které bylo odstraněno, smazáno nebo změněno sériové číslo dovozce nebo výrobce a bylo kdykoli odesláno nebo přepraveno v mezistátním nebo zahraničním obchodu.

(l) S výjimkou ustanovení oddílu 925 písm. d) této kapitoly bude nezákonné, aby jakákoliv osoba vědomě dovážela nebo převážela do Spojených států nebo držela jakoukoli střelnou zbraň nebo

střelivo; a bude nezákonné, aby jakákoliv osoba vědomě obdržela jakoukoli střelnou zbraň nebo střelivo, které byly dovezeny nebo přivezeny do Spojených států, nebo jakékoli jejich držení v rozporu s ustanoveními této kapitoly.

Tyto zákazy se tedy vztahují ke dvěma situacím, a to zákazu nakládání se zbraněmi a střelivem, které jsou kradené anebo o kterých se lze důvodně domnívat, že jsou kradené, a dále pak zbraní, jež mají vybroušená či jinak odstraněná výrobní sériová čísla. Ty je však nutné odlišit od takzvaných „ghostguns“, tedy zbraní vyrobených osobami bez licence FFL, typicky pro jejich osobní potřebu, a vyrobených bez jakýchkoliv sériových čísel či obdobných markant, podle kterých je lze odlišit. Těm však bude věnována až následující podkapitola.

Zbývá však poslední zákaz, a to dle ustanovení písmena (p) titulu 18 § 922 USC. V překladu:

(p)

(1) Pro jakoukoli osobu je nezákonné vyrábět, dovážet, prodávat, přepravovat, dodávat, držet, převádět nebo přijímat jakoukoli palnou zbraň,

(A) která po odstranění rukojetí, pažby a zásobníků není tak zjiřitelná jako bezpečnostní exemplář pomocí průchozích detektorů kovů kalibrovaných a provozovaných k detekci bezpečnostního exempláře; nebo

(B) jehož hlavní součást, když je podrobena kontrole typy rentgenových přístrojů běžně používaných na letištích, nevytváří obraz, který přesně zobrazuje tvar součásti. Při výrobě součásti lze použít síran barnatý nebo jiné sloučeniny.“

Obsah tohoto ustanovení je jediným relevantním pro účely této práce z celého zákona UFA, a fakticky omezuje pouze palné zbraně, které nejsou rozpoznatelné pod rentgenem nebo které nejsou detekovatelné standardními rámovými magnetickými detektory (MAD). Typicky tento zákaz dopadá plošně na veškeré palné zbraně, které obsahují méně než 105 gramů kovu, resp. 3.7 uncí materiálu v zákoně popsaného jako 17-4 PH nerezová ocel, a to ve tvaru připomínající krátkou palnou zbraň, jak plyne z původní definice „bezpečnostního exempláře“ v ustanovení sekce 2. bod (a) číslo (2) písmeno (C) UFA. Dnes je součástí federální úpravy jako ustanovení 18 § 922 USC (2) (C). V překladu do češtiny:

(C) výraz „bezpečnostní exemplář“ znamená předmět, který má být vyroben na pokyn tajemníka, to znamená

(i) vyrobeno z 3,7 unce nerezové oceli typu 17-4 PH od doby 12 měsíců počínaje dnem přijetí tohoto pododdílu ve tvaru připomínajícím krátkou palnou zbraň;

Tolik tedy k obecné úpravě nabývání vlastnictví zbraní a střeliva, ostatní pravidla se totiž týkají nabývání zbraní v návaznosti na jejich kategorie, a budou tedy analyzována postupně.

2.3.1 „NFA Firearms“ – zbraně regulované dle zákona NFA

Nejprve v rámci první podkategorie „*NFA Firearms*“ (palných zbraní dle NFA) rozebereme jejich nabývání. Federální právní úprava rozlišuje 10 typů žádostí. Ty existují jak v papírové, tak v digitální formě pro elektronickou komunikaci. Úřad ATF stále přijímá obě. Z důvodu rozsahu se však tato práce nebude věnovat popisu 10 řízení spjatých s těmito 10 žádostmi, ale v rámci této kapitoly se zaměří na žádosti dvě, u kterých typicky platí, že dle federální úpravy podléhají dani. Bude se konkrétně jednat o žádost o výrobu a registraci zbraně dle formuláře 1 a žádosti o převod a registraci zbraně podléhající zaplacení daně dle formuláře 4.

V rámci procesu nabytí zbraní této kategorie je tedy vždy nezbytné vyplnit příslušný formulář a následně počkat na vyřízení žádosti. Až když je tato žádost schválena, může být předmětná zbraň této kategorie převedena (respektive fyzicky předána) zájemci o ni (resp. může být zhotovitelem dokončena její výroba). V rámci žádosti o převod a registraci zbraně podléhající zaplacení daně dle formuláře 4 tedy nerozlišujeme, zda se jedná o prodej podnikatele v oboru vůči nepodnikateli (B2C), anebo prodej mezi dvěma nepodnikateli (C2C). Oba tyto případy podléhají jak souhlasu udělenému v rámci samotného procesu, tak zaplacením daně.

Co však v tomto kontextu odlišit nezbytné je, bude transfer a převod zbraní této kategorie mezi dvěma subjekty podnikajícími v oboru zbraní a střeliva a držícími příslušnou licenci FFL (B2B). V takovém případě totiž mají subjekty na vybranou. Nabytí zbraně sice rovněž vždy podléhá příslušnému procesu, lze však užít jinou žádost – „*Form 5 Application for Tax-Exempt Transfer and Registration of Firearm*“, kdy je transfer oprostěn od placení daně a

kdy se navíc drasticky snižuje průměrná čekací doba vyřízení takové žádosti, viz kapitola o Federální zbraňové licenci FFL.

Prozatím je zde nezbytné poznamenat, že nabýváním zbraní a střeliva se v kontextu této podkapitoly nemyslí pouze tradičnější derivované způsoby nabytí vlastnictví, jako je typicky koupě či směna, ale i originární způsoby vzniku vlastnictví k předmětným zbraním, jako je jejich zhotovení. Na federální úrovni totiž neexistuje žádné pravidlo, které by bránilo občanu Spojených států, který nepatří mezi osoby uvedené ve výčtu v titulu 18 části I kapitoly 44 § 922 písmeno (d) USC, tedy mezi osoby, kterým zákon zbraně odpírá, aby zbraně nabýval nejen od ostatních osob, ale aby si je také sám vyrobil.

I proto je tedy první ze žádostí, které federální úprava rozeznává a které se bude tato práce věnovat, žádost o povolení vyrobit a registrovat palnou zbraň dle NFA. Toto povolení je udělováno na základě žádosti předkládané žadatelem na tiskopise, *Form 1 - Application to Make and Register a Firearm*, tedy v překladu *„Formulář 1 – žádost o výrobu a registraci zbraně“*, a vyhotovuje se vždy ve třech kopiích – první pro úřad ATF, druhé pro žadatele a třetí pro místně příslušný policejní orgán, jak bude vzápětí analyzováno.

Povolení vyrobit NFA zbraň dále podléhá dani ve výši 200 USD, jak plyne z ustanovení titulu 26 části E kapitoly 53 podkapitoly A § 5821 USC. Toto ustanovení v překladu do češtiny zní následovně:

(a) Sazba

Při výrobě střelné zbraně se vybírá a platí daň ve výši 200 USD za každou vyrobenou střelnou zbraň.

(b) Plátce

Daň uloženou podle písmene a) tohoto oddílu platí osoba, která zbraň vyrábí.

(c) Platba

Daň uložená podle písmene a) tohoto oddílu je splatná kolkem předepsaným k placení tajemníkem.

Kromě úhrady částky 200 dolarů je rovněž nezbytné žádost předložit na příslušném formuláři. Není dnes již však nezbytné ji platit pouze kolkem, jak tomu bylo dříve, k tomu ale více později.

V tomto formuláři musí na straně první v bodech 1. až 3. žadatel vyplnit informace ohledně svých kontaktních a identifikačních údajů, v bodě 4. označit typ zbraně, který chce vyrobit, specifikovat jeho ráži, resp. kalibr, uvést, zda se jedná rovněž o „ničivé zařízení“, a případně dále specifikovat, zda se bude jednat o výrobu spočívající v reaktivaci znehodnocené zbraně.

Držitelé FFL a licence nebo povolení k výbušninám musí rovněž navíc uvést v bodě 5. i své 15místné identifikační číslo, jakož i identifikační číslo zaměstnavatele. Bod 6. slouží k identifikaci osoby podléhající zvláštnímu daňovému statusu (SOT). V bodě 7. následuje místo pro podpis žadatele, v bodě 8. je pak prostor pro označení autorizovaného úředníka ATF, který žádost vyřizuje.

Na straně druhé je nejprve na vrchní části formuláře prostor pro identifikaci místně příslušného policejního orgánu, jemuž musí žadatel kopii vyplněného formuláře odeslat, a to zejména proto, že následuje seznam otázek bodu 11. pod písmeny a. až l., které se váží ke konkrétním podmínkám zákazu prodeje zbraní všem osobám, kterým federální legislativa toto odepřela v některém ustanovení v titulu 18 části I kapitoly 44 § 922 USC. Pokud žadatel odpoví na kteroukoliv z těchto otázek kladně („Yes“), nemůže mu být žádost pro rozpor se zákonem schválena. Kladná odpověď totiž značí, že se jedná o osobu, která zbraně nabývat a vlastnit nesmí, viz dikce otázek pod body a. až l.

Otázky pod body m. 1. a m. 2. pak směřují na cizince, kteří jsou ve Spojených státech na základě nepřistěhovaleckého víza, a to aby bylo možné vyčlenit specifické výjimky mezi těmito osobami, pro které zákaz nabývat a držet zbraně neplatí.

Do rámečku v bodě 12. musí žadatel přidat svoji fotografii ne starší než 1 rok, a to v rozměrech 2 na 2 palce, kde je vidět celý jeho obličej (fotografie nesmí obsahovat pokrývku hlavy). Otázky pod body 13. až 17. pak opět směřují k osobní identifikaci. Žadatel je povinen kromě identifikačních čísel uvést své etnikum, rasu a datum, místo a stát, kde se narodil.

Pokud není žadatel fyzickou osobou, vyplní na straně 3. i body 18. a 19., kde uvede počet a název osob majících kontrolní vliv na příslušnou právnickou osobu žadatele. V bodě 20. pak žadatel vymezení způsob, kterým uhradí daň za nabytí. Od zavedení elektronických verzí těchto formulářů jsou tak umožněny i platby šekem anebo pomocí debetní či kreditní karty.

Ve zbytku formuláře jsou na čtvrté až sedmé straně uvedeny důležité informace pro žadatele týkající se nastavení soukromí osobních údajů při a po vyřízení žádosti, definice termínů obsažených v textu formuláře a instrukce, jak ho vyplnit.

Formulář pro výrobu a registraci zbraně sice pokračuje, na straně osmé až desáté však nalezneme pouze kopii první až třetí strany – ta je určena pro žadatele – a na straně 11 až 13 opět ty samé identické kopie, které jsou však určeny místně příslušnému policejnímu orgánu, který zde uvedené skutečnosti ověřuje, jak již bylo řečeno dříve.

Samotný proces schválení žádosti pro výrobu „*NFA firearm*“ trvá 40–45 dní⁹⁰ a příslušné orgány v rámci něho zkoumají, zda žádost splňuje veškeré náležitosti. Zejména policejní orgán zkoumá pravdivost tvrzení o splnění podmínek bezúhonnosti a beztrestnosti, resp. rozsah předchozích udělených trestů, a otázky související s občanstvím žadatele a s tím, zda ho lze v tomto ohledu považovat za osobu způsobilou k držení zbraní.

Pokud žádost splňuje veškeré požadované náležitosti a žadatel zaplatí daň v hodnotě 200 USD, je žádost vyřízena kladně a osoba z ní oprávněná může dokončit výrobu zbraně, pro kterou je povolení určeno. Celý proces nabývání je tak ukončen. Poněkud odlišná situace platí při výrobě zbraně samočinné, to však bude rozvedeno později.

Velice obdobný a fakticky ještě jednodušší je proces v případě žádosti o převod a registraci zbraně podléhající zaplacení daně dle formuláře 4, která je i nejčastěji řešenou žádostí ze strany úřadu ATF. Souhlas s touto žádostí je udělován na základě formuláře, který předkládá žadatel na tiskopise „*Form 4 – Application for Tax Exempt Transfer and Registration of Firearm*“, tedy v překladu „*Formulář 4 – o převodu a registraci zbraně podléhající zaplacení daně*“. Vyhotovuje se opět vždy ve třech kopiích – první pro úřad ATF, druhá pro žadatele a třetí pro místně příslušný policejní orgán. Formulář se užívá pro nabytí NFA zbraně derivativně od jiné osoby. I v tomto případě podléhá nabytí NFA zbraní dani, ta se však v návaznosti na její podkategorii může lišit, zejména ji pak platí převodce, nikoliv nabyvatel.

V rámci nabytí NFA zbraně žadatel musí zaplatit daň ve výši 5 USD za AOW („*Any other weapons*“ – „*jakékoliv jiné zbraně*“) anebo 200 USD za ostatní podkategorie NFA zbraní v dikci titulu 26 části E kapitoly 53 podkapitoly A § 5811 USC.

⁹⁰ Current Processing Times, ATF Resource center [online]. Spojené státy americké: ATF, [?] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://www.atf.gov/resource-center/current-processing-times>

V překladu do češtiny:

(a) Sazba

Z převedených střelných zbraní bude uvalena, vybrána a zaplácena daň ve výši 200 USD za každou převedenou střelnou zbraň, s výjimkou daně z převodu jakékoli střelné zbraně klasifikované jako jakákoli jiná zbraň podle oddílu 5845(e) ve výši 5 USD za každou takto převedenou střelnou zbraň.

b) Plátce

Daň uloženou podle písmene a) tohoto oddílu platí převodce.

(c) Platba

Daň uložená pododdílem (a) tohoto oddílu bude splatná příslušnými kolky předepsanými pro platbu tajemníkem.

Samotný formulář 4 pro převod NFA zbraně se liší od formuláře 1 pro výrobu pouze nepatrně, nebude proto nutné znovu podrobně procházet jednotlivé jeho body.

Dramaticky se však liší délka řízení. Proces schválení žádosti pro převod NFA zbraně trvá kvůli počtu vyřizovaných žádostí řádově déle než v případě řízení o povolení výroby NFA zbraně. V průměru úřadu ATF zabere její vyřízení od 230 do cca 315 dní.⁹¹ I v rámci tohoto řízení, stejně jako v předchozím případě, zkoumají příslušné orgány, zda žádost splňuje veškeré náležitosti, a prověřují beztrestnost a ostatní náležitosti způsobilosti nabyvatele takové zbraně.

V rámci procesu výroby a nabývání NFA zbraní je však dále nutné odlišit ještě specifickou úpravu, která se od roku 1986 a příchodu federálního zákona FOPA až dodnes vztahuje na zbraně samočinné, tedy „kulometry“ dle terminologie NFA. Pro ty v překladu do češtiny dle titulu 18 části I kapitoly 44§ 922 písmeno (o) USC platí, že:

(o)

(1) S výjimkou ustanovení odstavce (2) je nezákonné, aby jakákoli osoba převáděla nebo vlastnila kulomet (samočinnou zbraň).

(2) Tento pododdíl se nevztahuje na

⁹¹ Current Processing Times, ATF Resource center [online]. Spojené státy americké: ATF, [?] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://www.atf.gov/resource-center/current-processing-times>

(A) převod na nebo od nebo držení pod jurisdikcí Spojených států nebo ze strany Spojených států nebo jakýmkoli jejich ministerstvem nebo agenturou nebo státem nebo jejich ministerstvem, agenturou nebo politickým podútvarem; nebo

(B) jakýkoli zákonný převod nebo zákonné držení kulometu, který byl zákonně držen před datem nabytí účinnosti tohoto pododdílu.

Tento pododdíl nabyl účinnosti 19. 05. 1986 v rámci novelizace zákona GCA zákonem FOPA, a fakticky umožňuje plně volný převod pouze u samočinných zbraní, které byly do tohoto data zaregistrovány jako NFA zbraně.⁹²

Ty se v odborné cizojazyčné literatuře standardně označují jako „*fully-transferable machineguns*“, což lze nejlépe přeložit jako plně převoditelné samočinné zbraně anebo jednodušeji jako „*pre-86 machineguns*“ samočinné zbraně vyrobené před květnem 1986. Ty se zásadně liší od samočinných zbraní registrovaných po květnu 1986, vyrobených anebo dovezených pro účely subjektů vymezených v odstavci 1 písmena (o) § 922 USC, tedy pro účely federálních a státních institucí Spojených států a bezpečnostních složek zde působících. Ti mohou nabývat tyto samočinné zbraně přirozeně i po tomto datu v dikci písmena (A), civilní držitelé jsou však při nabývání těchto zbraní do osobního vlastnictví omezeni na zbraně vyrobené před rokem 1986. Tím je i množství těchto zbraní alespoň prozatím od roku 1986 zafixováno na bezmála 176 tisíc kusů, jak ostatně plyne z odpovědi Ministerstva spravedlnosti Spojených států na v minulosti již položený a zodpovězený dotaz pana Follodera, který si v minulosti tyto informace vyžádal od agentury ATF, a tuto odpověď následně zveřejnil na webových stránkách organizace NFATCA sdružující držitele NFA zbraní.⁹³

Celkový počet takto registrovaných samočinných zbraní pak činí zhruba 490 tisíc kusů, 17 tisíc kusů je totiž drženo vlastníky licencí FFL jako „*Sales Samples*“. Jedná se o prodejní vzorky získané též před květnem 1986, které sice již dnes není možné volně převést jako takové, je ale možné převést s těmito zbraněmi i celou FFL licenci, která se k nim váže, což je často i způsob, jak se převádí největší soukromé kolekce NFA zbraní.⁹⁴ Další cirká 298 tisíc kusů

⁹² DEBRABANDER, Firmin. *Do Guns Make Us Free? – Democracy and the armed society*. Yale University Press, 2015. ISBN 978-0-300-20893-1. 207 a násl.

⁹³ Answer to Mr. Folloder no. 2016-0003 I AP-2015-05939. NFATCA [online]. Spojené státy americké: U.S. Department of Justice, 2016 [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: https://www.nfatca.org/pubs/MG_Count_FOIA_2016.pdf

⁹⁴ COOK, Philip a Kristin GOSS. *The gun debate – What everyone needs to know*. Spojené státy americké: Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-933898-6., str. 79 a násl.

jsou pak „*post-86*“ nepřevoditelné zbraně dle 922 (o), zpravidla importované na objednávku bezpečnostních, především policejních, sborů.

Tím jsme vyčerpali všechnu důležitou právní materii vztahující se nabývání vlastnictví zbraní regulovaných dle NFA. Lze uzavřít, že nabývání NFA zbraní je tou více regulovanou částí zbrojního obchodu ve Spojených státech, a i když administrativně není pro žadatele asi příliš náročný, kapacity federálního úřadu ho poměrně efektivně omezují.

2.3.2 „GCA Firearms“ – zbraně neregulované zákonem NFA

Než se budeme věnovat samotným konkrétním náležitostem řízení spjatého s nabýváním zbraní GCA, a to ať již od držitele FFL, či jeho absencí u nedržitelů, bude nezbytné zmínit nejvýznamnější judikát upravující zbraně napříč federální úpravou, již jednou zmíněný spor ve věci „*District of Columbia et. al. versus Dick Anthony Heller*“, s číslem 554 U. S. 570, zejména pak odůvodnění rozhodnutí nejvyšším soudem SCOTUS, které jako první explicitně interpretuje znění Druhého dodatku Ústavy jako individuální oprávnění náležející občanům Spojených států nabývat palné zbraně.

Nejprve přiblížím skutkový stav sporu, tak jak je popsán v úvodu tohoto rozhodnutí: Dick Heller pracoval jako člen justiční stráže u Federálního soudního centra ve Washingtonu D.C., v rámci čehož byl oprávněn ve službě nosit krátkou služební palnou zbraň. Tento muž v tomto městě i trvale bydlel a chtěl si pořídit takovou zbraň i do svého osobního vlastnictví pro svou osobní ochranu. Ačkoliv splňoval veškeré tehdy platné federální požadavky, kvůli místním městským právním předpisům, prakticky asi nejpřísnějším v celých Spojených státech, požádal dále o specifické místní regionální povolení, jemuž nabytí krátkých palných zbraní podléhalo.

V dikci ustanovení příslušného právního předpisu, tedy nařízení města Washington z roku 1975 s názvem „*Firearms Control Regulation Act*“, tedy v překladu „*předpis o regulaci kontroly zbraní*“, tyto žádosti však podléhaly posouzení příslušného správního orgánu, a to místních bezpečnostních sborů, konkrétně pak příslušné policejního náčelníka, který mohl žadateli udělit povolení s jednoroční platností. Mohlo se tak však stát pouze tehdy, pokud v rámci řízení žadatel prokázal, že mu hrozí dostatečně reálné riziko ohrožení zdraví, života či majetku, které by takové povolení v návaznosti na veřejnou bezpečnost odůvodňovalo. Hellerova žádost byla následně právě na základě nedostatečné odůvodněnosti takové hrozby

místně příslušným orgánem zamítnuta, což byl vlastně i nejobvyklejší výsledek řízení o těchto žádostech.^{95, 96}

Heller proto reagoval žalobou k *Federal District Court for the District of Columbia*, tedy Federálnímu okresnímu soudu pro District of Columbia jako soudní instanci prvního stupně, kde předchozí proces napadnul, zejména pro rozpor s Druhým dodatkem Ústavy.

V rámci žaloby se pak také domáhal zrušení příslušných právních předpisů, na základě kterých požadoval od města Washingtonu, aby přestalo prosazovat a vytvářet překážky pro registraci a nabytí krátkých palných zbraní, zejména aby zrušilo ustanovení o zákazu nošení palných zbraní uvnitř domu i mimo něj pro držitele bez příslušné licence, a souvisejícího požadavku, aby měly veškeré zbraně bez této licence povinně v takových případech na sobě nainstalovány zámečkové spouště či byly rozebrány na více dílů.⁹⁷

V následném řízení před soudem prvního stupně soud žalobu zamítnul, v rámci argumentace přitom užil i již tehdy účastníkům jednou zmíněné důvody z předchozího sporu ve věci „*Parker v. District of Columbia*“, s jednacím číslem 311 F. Supp. 2d 103 z roku 2004, kterého se jako vedlejší účastník zúčastnil i žalobce nynějšího sporu Heller⁹⁸. Tento soud v něm zamítnul obdobný požadavek jeho a dalších pěti rezidentů D. C., kteří chtěli držet krátké palné zbraně a jimž byly jejich žádosti v rámci předchozích řízení zamítnuty jako neopodstatněné.

S touto argumentací soudů se ale žalobce nehodlal ztotožnit a dále se odvolal.⁹⁹ Před odvolacím soudem argumentoval, že druhý dodatek chrání individuální právo držet střelné zbraně včetně těch krátkých, a to, že město Washington D. C. svým rezidentům fakticky úplně zakázalo nošení krátkých palných zbraní, je protiústavní, stejně jako další rezidenční požadavek, aby musely být veškeré střelné zbraně v domácnosti bez zvláštního povolení nefunkční, ať zámek spouště či rozebráním, když právě takový postup vylučuje jejich

⁹⁵Shelly PARKER, et al., Plaintiffs, vs. DISTRICT OF COLUMBIA, et al., Defendants, se spisovou značkou (číslem): 311 F. Supp. 2d 103, vydaného dne 31. 03. 2004, [online]. JUSTIA [cit. 27. 8. 2023] Dostupný z: <https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/F3/478/370/473051/>

⁹⁶DOHERTY, Brian. Gun control on trial – Inside the supreme court battle over the second amendment. Spojené státy americké: Cato Institute, 2008. ISBN 978-1-933995-25-0., str. 41 a následující

⁹⁷District of Columbia et. al. versus Dick Anthony Heller, se spisovou značkou (číslem): 554 U. S. 570, vydaného dne 26. 06. 2008, [online]. JUSTIA [cit. 27. 8. 2023] Dostupný z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/554/570/>

⁹⁸DOHERTY, Brian. Gun control on trial – Inside the supreme court battle over the second amendment. Spojené státy americké: Cato Institute, 2008. ISBN 978-1-933995-25-0., str. 28 a následující

⁹⁹Tamtéž, str. 41 a následující

okamžité užití nutné při sebeobraně, čímž jeho práva držet takové zbraně byla zcela zásadně a v rozporu s druhým dodatkem porušena, a je proto nezbytné zákazy zrušit.¹⁰⁰

Při odvolacím řízení ve druhém stupni se pak *The Court of Appeals for the District of Columbia Circuit*, tedy Odvolací soud pro obvod District of Columbia s argumentací žalobce poměrně nečekaně ztotožnil, verdikt soudu prvního stupně zrušil a žalobě vyhověl, k čemuž uvedl, že ačkoliv žalobu lze chápat toliko jako jeho stížnost nárokovat si na právo nosit nabitě zbraně, dosavadní postup městských úřadů je natolik striktní, že to již dosáhlo protiústavní meze, a argumentace veřejnou bezpečností tak nemůže obhájit prakticky plošný zákaz přechovávat zbraně použitelné pro sebeobranu.

S rozhodnutím odvolacího soudu se však zase přirozeně nespokojila žalovaná strana, a právní zástupci města proto požádali nejvyšší soud Spojených států SCOTUS o takzvanou „*Certiorari*“¹⁰¹, někdy také zkracovanou na jen „*Cert*“, tedy žádost o přezkum rozhodnutí odvolacího soudu soudem nejvyšší instance. SCOTUS žádosti o *Certiorari* vyhověl.

V rámci řízení před nejvyšším soudem bylo již od počátku jasné, že půjde o zcela zásadní rozhodnutí, které se bude citovat ještě dlouhou dobu poté.¹⁰² Naposledy se otázka týkající se druhého dodatku řešila při přijetí NFA v roce 1934, a to pouze ve velmi omezeném rozsahu, když se žalobci pokoušeli napadnout zákaz brokovnic s krátkou hlavní, v čemž byli neúspěšní. Nejednalo se ani o rozhodnutí příliš významné¹⁰³. Oproti tomu se v rámci tohoto sporu SCOTUS musel vypořádat s konkrétní a věcnou interpretací hlavní hmoty textu Druhého dodatku Ústavy, zejména tedy vyložit, zda opravdu garantuje individuálním občanům právo držet palné zbraně pro svoji ochranu či jiné osobní účely, či nikoliv.

Soud rozhodoval v širokém plénu všech devíti soudců. Jeho finální rozhodnutí nakonec prošlo hlasováním v poměru pěti ku čtyřem hlasů. Judikát jako celek, včetně všech dílčích stanovisek, je velice rozsáhlý a čítá více než 150 stran. Kromě 64 stranového hlavního textu, tedy většinového stanoviska, které bylo dílem soudce Antonina Scali, existují i dvě vota

¹⁰⁰District of Columbia et. al. versus Dick Anthony Heller, se spisovou značkou (číslem): 554 U. S. 570, vydaného dne 26. 06. 2008, [online]. JUSTIA [cit. 27. 8. 2023] Dostupný z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/554/570/>, bod (I).

¹⁰¹ Tento termín pochází z latiny, kdy tyto žádosti historicky tradičně začínaly slovy: „*Certiorari volumus*“, tedy v překladu „*Přejeme/Chceme se ujistit*“

¹⁰²SPITZER, Robert. *Guns across America – Reconciling gun rules and rights*. Spojené státy americké: Oxford University Press, 2015. ISBN 978-0-19-022858-3, str. 69 a následující

¹⁰³Tamtéž, str. 71 a následující

sepjata, disentní stanoviska soudců SCOTUSU Johna Paula Stevense a Stephena Breyera, obě také rozsahem nezanedbatelná o 44 a 46 stranách.

Stanovisko většinové, z pera soudce Scalií argumentuje¹⁰⁴, že druhý dodatek opravdu garantuje v obecné rovině všem osobám, až na specificky vymezené výjimky, právo nabývat, držet a nosit zbraně pro svoji ochranu, a ačkoliv se v textu druhého dodatku nedočteme nic o držení zbraní občany pro jejich vlastní osobní ochranu mimo milici, lze k tomu patřičným výkladem dojít. Jako první se ve svém stanovisku věnuje soudce Scalia výkladu jazykovému. Text prvního dodatku dělí na dvě části, a to již v úvodu zmíněnou „*prefatory clause*“ a „*operative clause*“ a uvádí k tomu následující text.

Ten v překladu do češtiny zní:

„Druhý dodatek je přirozeně rozdělen na dvě části: jeho odůvodňující větu a jeho větu opravňující. První věta neomezuje druhou gramaticky, ale spíše oznamuje účel. Dodatek by se dal přeformulovat na „Protože dobře řízená milice je nezbytná pro bezpečnost svobodného státu, právo lidí držet a nosit zbraně nesmí být omezeny.“¹⁰⁵

Dále rozvádí, že ačkoliv je Druhý dodatek přirozeně unikátní, taková struktura byla pro tehdejší texty častá. Logika však dle něho vyžaduje, aby existovala spojitost mezi uvedeným účelem a pokynem.¹⁰⁶

Postupně potom jazykově interpretuje text druhého dodatku slovo po slově a také po jednotlivých částech, tak jak si je vymezil. V rámci toho srovnává i historický význam jednotlivých slov dle dobových i novějších slovníků a věnuje se způsobům, jaký jazyk tehdejší zákonodárci nejčastěji užívali.¹⁰⁷ Vždy však dovozuje z textu individuální právo držet zbraně pro osobní obranu jednotlivce. Dále užívá výklad systematický, kdy popisuje vztah mezi „*prefatory clause*“ a „*operative clause*“, a to rovnou i v historickém kontextu, což dokládá následující citace, kdy celou otázku i s odpovědí v překladu do češtiny sumarizuje následujícím způsobem:

¹⁰⁴ WALDMAN, Michael. The second amendment – a biography. Spojené státy americké: Simon and Schuster Paperbacks, 2014. ISBN 978-1-4767-4744-6, str. 122 a následující

¹⁰⁵District of Columbia et. al. versus Dick Anthony Heller, se spisovou značkou (číslem): 554 U. S. 570, vydaného dne 26. 06. 2008, [online]. JUSTIA [cit. 27. 8. 2023] Dostupný z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/554/570/>, Stanovisko soudce Scalia, str. 3

¹⁰⁶Tamtéž, Stanovisko soudce Scalia, str. 4 - 5

¹⁰⁷Tamtéž, Zejména bod c. – *Meaning of the Operative Clause*, str. 19 – 22.

„Dostáváme se tedy k otázce: Odpovídá předmluva operativní klauzuli, která vytváří individuální právo držet a nosit zbraň? Perfektně to sedí, jakmile člověk zná historii, kterou znala zakladatelská generace a kterou jsme popsali výše. Tato historie ukázala, že způsob, jakým tyrani zlikvidovali milici sestávající ze všech bojeschopných mužů, nebyl zákaz milice, ale prostě odebrání zbraní lidem, což umožnilo vybrané milici nebo stále armádě potlačit politické oponenty. To je to, co se stalo v Anglii, co podnítilo kodifikaci práva vlastnit zbraně v anglické listině práv. Debata o právu držet a nosit zbraň, stejně jako u jiných záruk v Listině lidských práv, se nevedla o tom, zda je to žádoucí (všichni se shodli, že je), ale o tom, zda je třeba jej kodifikovat v Ústavě.“

Soudce Scalia tedy dovozuje, že druhý dodatek musíme interpretovat právě jako individuální právo držet zbraně pro osobní potřeby, nikoliv jako právo kolektivního zajištění bezpečí skrze domobranu či jiný organizovaný úvar. Ačkoliv se tedy jedná o velice extenzivní výklad úvodní části, lze to argumentačně podpořit srovnávacím výkladem úvodních částí jiných dobových dokumentů, jako například ostatních dodatků, kde se rovněž mluví o lidu („*the people*“), ale garantuje se přirozeně právo i jednotlivci, tak jako třeba v případě Prvního dodatku o svobodě projevu, tisku, sdružování a právu petičním¹⁰⁸.

Milice tak je dle něj nutné chápat ne elitářsky, ale vykládat tento pojem extenzivně, jako kohokoliv, kdo se za ně označí, i kdyby to byl jednotlivec. To dále prohlubuje analýzou dobového Case Law, tedy historických precedentů soudních instancí, a to jak před americkou občanskou válkou, tak po ní. Věnuje se i související legislativě, a to ať už na federální úrovni, nebo úrovni státní. To dále rozvádí na historických příkladech dalších soudobých legislativních pramenů, kde užívá i výkladu teleologického a srovnávacího, vždy však dochází k opět již zmíněnému verdiktu.

Nelze však soudce Scaliu nařknout, že by nebyl snad objektivní a právu držet zbraně by fanaticky stranil. Proto také ve svém textu neinterpretuje Druhý dodatek jako pro plošné neomezené právo ke zbraním pro všechny¹⁰⁹, a naopak vymezuje případy, kdy lze tato práva jedinci odejmout, jakož i určité limity těchto práv. Jak uvádí v části III svého stanoviska, v překladu:

¹⁰⁸ WALDMAN, Michael. The second amendment – a biography. Spojené státy americké: Simon and Schuster Paperbacks, 2014. ISBN 978-1-4767-4744-6, str. 127 a následující

¹⁰⁹ SPITZER, Robert. Guns across America – Reconciling gun rules and rights. Spojené státy americké: Oxford University Press, 2015. ISBN 978-0-19-022858-3, str. 74 a následující

„Jako většina práv není právo zajištěné druhým dodatkem neomezené. Od Blackstone až po případy z 19. století komentátoři a soudy běžně vysvětlovali, že právo není právem držet a nosit jakoukoli zbraň, jakýmkoli způsobem a za jakýmkoli účelem. Například většina soudů 19. století, které se touto otázkou zabývaly, zastávala názor, že zákazy nošení skrytých zbraní byly legální podle Druhého dodatku nebo státních analogií.“

Celkově lze však uzavřít, že stanovisko soudce Scalií potvrzuje Hellerův návrh, a interpretuje Druhý dodatek nejen jako právo nabývat, držet a nosit zbraně a střelivo pro účely kolektivní sebeobrany, ale výše uvedeným jazykovým, systematickým, historickým, teleologickým i srovnávacím výkladem jako právo jednotlivce nabývat, držet a nosit zbraně pro účely individuální, ať pro ochranu a bezpečí jeho života a zdraví či obranu před tyranii, a to i ze strany státu.¹¹⁰

Někteří autoři odborné literatury věnující se komentáři tohoto rozhodnutí uvedené důvody dále prohlubují a dávají i do kontextu s obsahem Prvního dodatku Ústavy, tedy práva na svobodu projevu, které tak mají společně tvořit garanci ostatních občanských práv, avšak jak zdůrazňují, vždy v rámci vymezených limitů.¹¹¹

S touto většinou přijatou argumentací se však čtyři soudci neztotožnili, a proto existují i dvě další, již avizovaná vota separata soudců Johna Paula Stevense a Stephena Breyera. Soudce Stevens založil své stanovisko na argumentaci¹¹², že text Druhého dodatku nelze takto dělit, a je třeba ho vykládat naopak jako celek. Dle jeho odůvodnění tedy neexistuje žádné individuální právo jednotlivce držet zbraně, pouze kolektivní právo lidu být ozbrojeno, a to skrze instituce k tomu určené. Dle jeho jazykového a srovnávacího historického výkladu je třeba pojem milice v dnešní době interpretovat jako organizované silové složky státu, zejména jako armádu. Právo držet, nabývat a nosit zbraně tedy slouží pouze milicím, dnes tedy kolektivním silovým složkám, nikoliv jednotlivci. To dobře ilustruje i následující citace z jeho stanoviska, kterou můžeme vhodně přeložit do češtiny tímto způsobem¹¹³:

„Ústředním bodem textového argumentu soudu je jeho trvání na tom, že slova „lid“ použitá ve Druhém dodatku musí mít stejný význam a chránit stejnou třídu jednotlivců, jako když jsou

¹¹⁰DOHERTY, Brian. Gun control on trial – Inside the supreme court battle over the second amendment. Spojené státy americké: Cato Institute, 2008. ISBN 978-1-933995-25-0., str. 109 a následující

¹¹¹Tamtéž., str. 116 a následující

¹¹²WALDMAN, Michael. The second amendment – a biography. Spojené státy americké: Simon and Schuster Paperbacks, 2014. ISBN 978-1-4767-4744-6, str. 127 a následující

¹¹³Rozhodnutí SCOTUS ve věci District of Columbia et. al. versus Dick Anthony Heller, vydaného dne 26. 06. 2005, se spisovou značkou (číslem): 544 U. S. 570, Stanovisko soudce Stevense, strana 9 a 10

použita v Prvním a Čtvrtém dodatku. Podle soudu se ve všech třech ustanoveních – stejně jako v preambuli Ústavy, oddíle 2 článku I a Desátém dodatku – „tento termín jednoznačně vztahuje na všechny členy politické komunity, nikoli na blíže nespecifikovanou podmnožinu“. Ante, v 6. Ale samotný soud čte Druhý dodatek, aby chránil „podmnožinu“ výrazně užší, než je třída osob chráněných Prvním a Čtvrtým dodatkem; když se konečně dostane k věcnému smyslu Druhého dodatku, soud omezí chráněnou třídu na „zákony dodržující, odpovědné občany“, ante, v 63. Ale třída osob chráněných Prvním a Čtvrtým dodatkem není takto omezená; neboť i zločinci (a pravděpodobně také nezodpovědní občané) se mohou dovolávat ochrany těchto ústavních ustanovení. Soud nenabízí žádný způsob, jak harmonizovat svá protichůdná prohlášení. Soud také přehlídí význam způsobu, jakým ústavodárci v těchto ústavních ustanoveních použili výraz „lid“. V Prvním dodatku žádná slova nedefinují třídu jednotlivců oprávněných mluvit, publikovat nebo uctívat; v tomto dodatku je pouze právo pokojně se shromažďovat a žádat vládu o nápravu křivd, což je popsáno jako právo „lidu“. Tato práva předpokládají kolektivní akci. I když právo pokojně se shromažďovat chrání individuální práva osob účastnících se shromáždění, jeho starostí je spíše jednání členů skupiny než jednotlivce. Stejně tak, ačkoliv akt petice vládě je právem, které mohou uplatnit jednotlivci, má především kolektivní povahu. Protože pokud mají být petice účinné, musí zahrnovat skupiny jednotlivců jednající ve shodě.“

Při své argumentaci se dále soudce Stevens opřel o předchozí rozhodnutí SCOTUSU z roku 1938 ve věci „*United States vs. Miller*“, které bylo tehdy přijato jednohlasně a argumentovalo interpretací obdobně pouze kolektivního práva, jako i dalšími případy omezení držení zbraní určitými osobami napříč historií. K tomuto stanovisku se přidali všichni tři další soudci SCOTUSu, soudkyně Ruth Bader Ginsburg a soudci David Souter a Stephen Breyer, který však vyhotovil zároveň i vlastní částečně odlišné, doplňující votum separatum.

V něm argumentoval i poněkud jinak. V jeho vlastním stanovisku argumentace stála především na úvaze, že nezáleží tak úplně na interpretaci Druhého dodatku¹¹⁴. I pokud bychom z něj dovodili individuální právo držet palné zbraně, nemělo by být úkolem soudu, aby nahrazoval zákonodárce při obdobných úvahách, jak tuto problematiku legislativně upravit, což totiž ani není jeho úkolem. Obhajoval dále pravomoci místní samosprávy vytvořit si vhodný legislativní rámec, kterým bude regulovat bezpečnost ve své jurisdikci, a odkazoval přitom na problémy, které vlastnictví zbraní v USA přináší. V takovém případě je dle jeho názoru zákaz propořční, i když budeme druhý dodatek vykládat dle postoje většinového stanoviska. I v jeho

¹¹⁴ WALDMAN, Michael. The second amendment – a biography. Spojené státy americké: Simon and Schuster Paperbacks, 2014. ISBN 978-1-4767-4744-6, str. 128 a následující

případě si nakonec dovolím citovat část jeho stanoviska, které dobře vystihuje jeho postoj. V překladu do češtiny tedy:

„Pokud jde o první nezávislý důvod, souhlasím se SOUDCEM STEVENSEM a připojuji se k jeho názoru. V tomto stanovisku se zaměřím na druhý důvod. Ukážu, že okresní zákon je v souladu s Druhým dodatkem, i když je tento dodatek vykládán jako ochrana zcela samostatného zájmu na individuální sebeobraně. Je tomu tak proto, že okresní nařízení, které se zaměřuje na přítomnost ručních zbraní v městských oblastech s vysokou kriminalitou, představuje přípustnou legislativní reakci na vážný, skutečně život ohrožující problém. Zde tedy předpokládám, že jedním cílem (ale, jak většina připouští, ante, ve 26, nikoli primárním cílem) těch, kdo napsali Druhý dodatek, bylo pomoci zajistit občanům, že budou mít k dispozici zbraně pro účely sebeobrany. I tak by zákonodárce mohl rozumně dojít k závěru, že zákon bude prosazovat cíle velkého veřejného významu, jmenovitě záchranu životů, prevenci zranění a snížení kriminality. Zákon je přizpůsoben problému městské kriminality v tom, že má místní působnost, a týká se tedy pouze geografické oblasti, a to jak co do velikosti, tak zcela městské; zákon se týká ručních zbraní, které jsou speciálně spojeny s úmrtími a zraněními střelnými zbraněmi ve městech a které jsou v drtivé většině oblíbenou zbraní ozbrojených zločinců; a zároveň zákon ukládá držitelům zbraní břemeno, které se zdá být proporcionálně ne větší než omezení existující v době přijetí Druhého dodatku. Za těchto okolností okresní zákon spadá do zóny, kterou Druhý dodatek nechává otevřenou regulaci zákonodárce.

Lze dodat, že ačkoliv vota separata mají jistě svou logiku, je to právě většinové stanovisko soudce Scalií, které se nesmazatelně zapsalo do historie, a představuje tak i určitý milník v otázce individuálního práva na sebeobranu s pomocí palné zbraně.¹¹⁵

I přes garanci, která nakonec v dikci výše uvedeného rozhodnutí dopadá z výkladu Druhého dodatku na druhou kategorii zbraní, které zákon NFA nereguluje, dnes již existuje určitá forma pravidel dopadající na tyto zbraně, jedná se však o úpravu znatelně benevolentnější, jejíž první náznaky přišly až v roce 1968 se zákonem GCA.

Ten přinesl pro nabývání palných zbraní jako takových několik dílčích omezení, šlo však především o povinnosti pro držitele FFL licencí veškeré palné zbraně označit sériovým číslem nebo o zákaz jejich prodeje zákazníkovi poštou. O něco razantněji se dále promítly i do jeho novely skrze *Brady Act*, jehož přijetí znamenalo zavedení asi dodnes nejzásadnější

¹¹⁵ COOK, Philip. GOSS, Kristin. *Thegundebate – Whateveryoneneeds to know*, Kapitola 6. How America RegulatesFirearms, 1. Vydání, Nakladatelství Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-933898-6, str. 93

povinnost určenou specificky této kategorii zbraní, a to povinnost pro držitele FFL provést před prodejem GCA zbraně kontrolu bezúhonnosti nabyvatele takové zbraně, označovanou v severoamerické právní úpravě jako „*Criminal background check*“.¹¹⁶ Takováto povinnost však platí pouze pro převod GCA zbraně od držitele FFL nadržiteli, tedy fyzické osobě, ve vztahu podnikatele a spotřebitele (B2C). Pro transfer GCA zbraně mezi dvěma fyzickými osobami (C2C) taková povinnost alespoň na úrovni federálních zákonů neplatí, některé státy (konkrétně se jedná o California, Colorado, Connecticut, Delaware, Maryland, Nevadu, New Jersey, New Mexico, New York, Oregon, Rhode Island, Virginii, Vermont, Washington a hlavní město USA Washington D.C.) si však tuto otázku upravily v rámci své státní legislativy odlišně.

Na federální úrovni tedy stále neexistují univerzální kontroly bezúhonnosti pro převody zbraní mezi fyzickými osobami nepodnikajícími v oboru zbraní a střeliva, a ačkoliv je to již mnoho desítek let předmětem širší veřejné diskuze, a v mnoha státech taková povinnost kvůli příslušné státní regulaci platí, ke konkrétní právní úpravě na federální úrovni i kvůli chybějící politické shodě v této věci zatím plošně nedošlo a nejspíše ani v blízké době nedojde. Většinu soudců SCOTUSu totiž zvolili republikáni, a ti takovýto krok dlouhodobě odmítají. U nejvyššího soudu mají v době psaní této práce „republikánští“ soudci většinu šesti ku třem.

Při nákupu zbraně od držitele FFL taková povinnost existuje, a zájemce o zbraň tedy musí vyplnit formulář „*Firearms Transaction Record*“, tedy „*záznam o transakci s palnou zbraní*“, označovaný dle původního administrativního označení někdy také jako „*ATF Form 4473*“. Pomocí jediného formuláře lze takto najednou převést, resp. nabýt až 3 zbraně. Proto ve formuláři slouží body č. 1 až 5, kde je třeba převáděné zbraně popsat výrobcem, modelem, výrobním číslem, typem a ráží. V bodě 6. uvede nabyvatel jejich celkový počet, v bodě 7. a 8., zda se jedná o transakci v rámci výkupu či prodeje daných palných zbraní jako zástavy či komise. Dále žadatel uvede své osobní údaje, včetně i poněkud neobvyklé výšky v bodě 12. a váhy v bodě 13., dále biologické pohlaví v bodě 14. a v 15. datum narození. Pokud má nabyvatel „číslo sociálního zabezpečení“¹¹⁷, může ho uvést, není to však nezbytné, obdobně jako „unikátní osobní identifikační číslo“ v bodech 16. a 17. Žadatel však dále musí uvést svoji etnicitu a rasu v bodě 18a a 18b a občanství jednoho z amerických států či případně i jiné země v bodě 19. Pokud je žadatel cizinec, v bodě 20. uvede přidělené cizinecké číslo.

¹¹⁶ SPITZER, Robert. *Guns across America – Reconciling gun rules and rights*. Spojené státy americké: Oxford University Press, 2015. ISBN 978-0-19-022858-3, Str. 152 a násl.

¹¹⁷ V originálním znění „*Social Security Number*“.

Zcela nejdůležitějším je však bod 21, který je pro praktické účely identický s obdobnými body č. 11 ve formuláři o výrobě NFA zbraně a 14 ve formuláři o převodu NFA zbraně. Slouží k označení osob, které jsou uvedeny v ustanovení titulu 18 části I kapitoly 44 § 922 USC, a z tohoto důvodu se na ně vztahuje zákaz nabývání a držení palných zbraní. I proto může být úmyslné uvedení nepravdivých údajů ohledně těchto skutečností v tomto formuláři trestáno dle federální úpravy jako zločin, za který lze udělit trest odnětí svobody až na 15 let a pokutu ve výši až 250 tisíc dolarů. Při exportu zbraně ze Spojených států bez patřičného povolení je dokonce trestem odnětí svobody až na 20 let a pokuta 1 milion dolarů, což je i předmětem varování uvedeného hned na počátku první stránky tohoto formuláře. V bodě 22. proto nabyvatel musí skutečnosti vyplněné do tohoto formuláře stvrdit svým podpisem a v bodě 23. uvést datum, kdy tak učinil.

Zbytek formuláře, označený jako sekce C, už vyplňuje převodce, tedy držitel FFL. Ten musí v bodě 24. formulář doplnit o informace, o jaký typ zbraně se jedná, v případě, že se jedná o prodej na výstavě či při obdobné události, pak uvést i údaje o těchto skutečnostech v bodě 25. V bodě 26. pak musí identifikovat a potvrdit privilegia osob, na které se vztahují některé specifické výjimky, např. pro bezpečnostní složky, a v bodě 27. uvede datum, kdy údaje z tohoto formuláře zkontroloval oproti národní databázi NICS,¹¹⁸ anebo potvrzení, že tato podmínka byla splněna v rámci jiného řízení dle NFA bodů 28. a 29. Poslední body 30. až 36. v předposlední sekci D a E se vyplňují, jen pokud je zbraň převzata nabyvatelem až více než den (24h) po potvrzení výpisu NICS a slouží pro potvrzení, že skutečnosti, které nabyvatel v předchozích bodech uvedl, jsou stále pravdivé i v momentě fyzického předání zbraně a v mezidobí se nijak nezměnily.

¹¹⁸ SPITZER, Robert. *Guns across America – Reconciling gun rules and rights*. Spojené státy americké: Oxford University Press, 2015. ISBN 978-0-19-022858-3, Str. 152 a násl.

2.4 Držení a nošení zbraní a střeliva

Protože problematika držení a nošení zbraní je upravena především státními, nikoliv federálními předpisy, a to mnohdy zcela odlišně napříč různými státy federace, nelze uceleně o federální úpravě uvést příliš mnoho. Je nezbytné zde mínit, že tyto státní a místní předpisy se logicky liší historicky, vlivem místně a personálně odlišných voličských základů a toho, které politické strany a související politické a občanské subjekty konkrétní místní a státní předpisy vytvářely a vytváří. Zohlednit je nezbytné také otázku, s jakým cílem činili cílem a někdy i to, na popud které politické objednávky. Pro úplnost lze toto demonstrovat na zběžném srovnání dvou lokací, které se liší v této problematice asi nejvíce, a to států New Hampshire a hlavního města federace USA, Washingtonu D. C.

Zatímco New Hampshire jako jeden ze zbraňově nejliberálnějších států nevyžaduje registraci ani jakékoliv povolení pro nabývání či nošení zbraní, neomezeně dovoluje viditelné i skryté nošení zbraně, nevyžaduje *background checks* při privátních převodech zbraní ani nemá další specifická pravidla (např. omezení kapacity zásobníků, nebo zákaz NFA zbraní), naopak, Washington D. C. (jako hlavní město a místo ve státech nejrestriktivnější) vyžaduje speciální státní povolení a registraci pro veškeré palné zbraně, viditelné nošení zbraní zakazuje úplně a pro skryté vyžaduje povolení, *background checks* vyžaduje pro jeho rezidenty při převodu jakékoliv palné zbraně, nabývání kategorie NFA zbraní je zde zcela zakázáno. Rezidenti D. C. dále čelí i řadě dalších specifických pravidel, např. ohledně uskladnění zbraní a střeliva, která ve většině států federace obvykle nenajdeme.

Mezi státy s obdobně restriktivní úpravou patří dále např. New York, Kalifornie, Connecticut anebo New Jersey, naopak poměrně liberálními jsou Aljaška, Arizona, Idaho nebo Wyoming. Většina států federace je však co do restriktivnosti někde mezi těmito póly a jeho úprava často odpovídajícími způsoby zohledňuje konkrétní specifika – např. hustotu osídlení. Tento příklad dobře demonstruje, že není v možnostech této práce danou problematiku na úrovni jednotlivých států kvůli rozsahu obsáhnout, je však vhodné dále zmínit alespoň několik pravidel společných, federálních. Jak již však bylo zmíněno, na úrovni federálních předpisů existuje pouze několik spíše doplňkových pravidel. Naopak legislativa, která by plošně stanovila podmínky pro držení zbraní ve smyslu jejich uskladnění nebo limitace toho, jak je lze nosit, neexistuje. Mezi nejzásadnější právní prameny v tomto ohledu patří ustanovení upravující především skryté nošení zbraně, o nichž bude pojednávat další podkapitola.

2.4.1 Držení zbraně

Než bude možné věnovat se otázce samotného nošení zbraní, bude vhodné uvést alespoň jedno ustanovení, které se váže k držení zbraně v kontextuálním chápání tohoto pojmu v naší právní terminologii. Tímto ustanovením je USC titul 18 část první kapitola 44 § 926A.

V překladu do ČJ:

Bez ohledu na jakékoli jiné ustanovení jakéhokoli zákona nebo jakéhokoli pravidla nebo nařízení státu nebo jakéhokoli jeho politického útvaru, každá osoba, které tato kapitola jinak nezakazuje přepravovat nebo přijímat střelnou zbraň, je oprávněna přepravovat střelnou zbraň pro jakýkoli zákonný účel z jakéhokoli místa, kde může legálně držet a nosit takovou střelnou zbraň, na jakékoli jiné místo, kde může takovou střelnou zbraň legálně držet a nosit, pokud je během takové přepravy zbraň nenabitá a střelná zbraň ani žádné přepravované střelivo nejsou snadno dostupné nebo nejsou přímo přístupné z prostoru pro cestující takového přepravního vozidla: Za předpokladu, že v případě vozidla bez prostoru odděleného od prostoru řidiče musí být střelná zbraň nebo střelivo uloženy v uzamčené schránce jiné než schránka na rukavice nebo konzole.

Toto celkem zásadní ustanovení, které přibylo do federální úpravy se zákonem FOPA až v roce 1986, poskytuje určitou formu „bezpečného přístavu“ při převozu legálně držných zbraní nebo střeliva přes státy federace s restriktivnější úpravou, než je ta, v níž má rezidenci, resp. občanství osoba takto zbraně nebo střelivo transportující.

Při kumulativním splnění podmínek stanovených ve výše uvedeném ustanovení pak takové osobě poskytuje federální právo ochranu před pravidly nižší právní síly. Platí ale, že taková osoba musí daným územím pouze projíždět bez úmyslu setrvat, musí mít zbraň nenabitou a nedostupnou z cestovního prostoru vozidla nebo uzamčenou předepsaným způsobem.

2.4.2 Viditelné a skryté nošení zbraně – Open Carry a Concealed Carry

Samotné nošení zbraní upravují na federální úrovni tři základní prameny práva. Chronologicky vzato je první takovým pramenem *Federal Gun Free School Zones Act of 1990*, tedy „federální zákon o bezzbraňových školních zónách z roku 1990“, který byl součástí širší novely *Crime*

Control Act of 1990, tedy „zákona na kontrolu zločinnosti z roku 1990“. Ten zavedl zákaz nošení a užívání zbraní v takzvaných „*school zones*“, tedy školních zónách, které zároveň i definoval. Tato definice byla následně kodifikována jako §921 písmeno (A) bod 26 a 27 titulu 18 kapitoly 44 následovně:

V překladu do češtiny:

(26) Výraz „školní zóna“ znamená

(A) veřejnou, farní nebo soukromou školu nebo její pozemky, nebo

(B) do vzdálenosti 1 000 stop od pozemků veřejné, farní nebo soukromé školy.

(27) Pojem „škola“ znamená školu, která poskytuje základní nebo střední vzdělání, jak je stanoveno podle státního práva.

Tento zákaz se tedy vztahoval na pozemky základních a středních škol a okruh 1000 stop (cca 305 metrů) od hranice školního pozemku. To však přinášelo v praxi problémy, zejména se soukromými institucemi, které si chtěly upravit tuto problematiku odlišně. Došlo proto v roce 1995 k následné novelizaci tohoto zákona a k rozšíření seznamu výjimek uvedených a natrvalo kodifikovaných v §922 písmeno (q) bod 2 podbod (B) titulu 18 kapitoly 44 USC.

Ten původně některé výjimky neobsahoval, SCOTUS v roce 1995 ale vydal rozhodnutí ve věci *United States v. Lopez*, pod číslem 514 U.S. 549, na základě kterého bylo nutné znění některých ustanovení pozměnit, aby tak nebylo omezeno vnitrostátní podnikání. Ačkoliv se jedná o judikát jistě zajímavý, týká se především interpretace obchodních pravidel a jeho rozsáhlé závěry v rozsahu této práce bohužel již není možno dále rozvést a popsat.

Postačíme si však zcela jistě i jen se zněním, jak je upraveno v aktuálním ustanovení. V překladu do češtiny tedy:

18 U.S.C. § 922(q)(2)(A) se nevztahuje na držení střelné zbraně

(i) na soukromém pozemku, který není součástí školního pozemku;

(ii) pokud má osoba vlastníci střelnou zbraň povolení od státu, ve kterém se školní zóna nachází, nebo politického útvaru státu a právo daného státu nebo politického útvaru vyžaduje, aby předtím, než jednotlivec takový doklad získá, orgány činné v trestním řízení státu nebo politického útvaru ověřily, zda je daný jednotlivec podle zákona způsobilý k získání licence;

(iii) které jsou

(I) nenabitě; a

(II) v uzamčeném kontejneru nebo uzamčeném stojanu na zbraně, který je v motorovém vozidle;

(iv) jednotlivcem pro použití v programu schváleném školou ve školní zóně;

(v) jednotlivcem v souladu se smlouvou uzavřenou mezi školou ve školní zóně a jednotlivcem nebo zaměstnavatelem jednotlivce;

(vi) úředníkem činným v trestním řízení jednajícím v jeho úřední funkci; nebo

(vii) která je nenabitá a je držena fyzickou osobou při procházení školním areálem za účelem získání přístupu na veřejné nebo soukromé pozemky otevřené k myslivosti, pokud je vstup do areálu školy povolen školou.

Podle 18 U.S.C. § 922(q)(3)(B); 18 U.S.C. § 922(q)(3)(A) se nevztahuje na střelbu ze střelné zbraně

(i) na soukromém pozemku, který není součástí školního pozemku;

(ii) jako součást programu schváleného školou ve školní zóně jednotlivcem, který se programu účastní;

(iii) jednotlivcem v souladu se smlouvou uzavřenou mezi školou ve školní zóně a jednotlivcem nebo zaměstnavatelem jednotlivce; nebo

(iv) příslušníkem činným v trestním řízení jednajícím v rámci své úřední funkce.

Je vhodné zde poukázat na odstavce (iii) a (vii), které reflektují naplnění podmínek „bezpečného přístavu“ při převozu zbraně, resp. pravidel legálního průjezdu dle § 926A USC, a fakticky takové jednání v souladu s předchozím ustanovením umožňují.

Druhým zásadním ustanovením je v tomto ohledu §930 titulu 18 části I kapitoly 44, který upravuje nošení palných a dalších nebezpečných zbraní na území federálních zařízení, resp. institucí, tedy „*Federal Facilities*“. Ustanovení je to velmi dlouhé a komplexní, je

nezbytné ho však uvést v jeho kompletním znění, protože obsahuje kromě samotných zákazů i výjimky a sankce za porušení zákazů.

V překladu do češtiny text tohoto ustanovení zní:

(a) S výjimkou případů uvedených v pododdílu (d), kdokoli vědomě drží nebo způsobí přítomnost střelné zbraně nebo jiné nebezpečné zbraně ve federálním zařízení (jiném než federálním soudním zařízení), nebo se o to pokusí, bude pokutován podle tohoto titulu nebo odnětím svobody na dobu nejvýše 1 roku nebo obojím.

(b) Kdo v úmyslu použít střelnou zbraň nebo jinou nebezpečnou zbraň při spáchání trestného činu vědomě přechovává nebo způsobí přítomnost takové střelné zbraně nebo nebezpečné zbraně ve federálním zařízení nebo se o to pokusí, bude potrestán podle tohoto titulu nebo odnětím svobody na dobu nejvýše 5 let nebo obojím.

(c) Osoba, která zabije jakoukoli osobu v průběhu porušení pododdílu (a) nebo (b) nebo v průběhu útoku na federální zařízení zahrnující použití střelné zbraně nebo jiné nebezpečné zbraně, nebo se o něj pokusí nebo se spolčí k takovému činu, bude potrestán podle paragrafů 1111, 1112, 1113 a 1117.

(d) Pododdíl (a) se nevztahuje na

(1) zákonné plnění úředních povinností úředníkem, agentem nebo zaměstnancem Spojených států amerických, státu nebo jejich politického útvaru, který je ze zákona oprávněn zapojit se nebo vést prevenci, odhalování, vyšetřování nebo stíhání o jakémkoli porušení zákona;

(2) držení střelné zbraně nebo jiné nebezpečné zbraně federálním úředníkem nebo příslušníkem ozbrojených sil, pokud je takové držení povoleno zákonem; nebo

(3) zákonné nošení střelných zbraní nebo jiných nebezpečných zbraní ve federálním zařízení kvůli lovu nebo jiným zákonným účelům.

(e) (1) S výjimkou ustanovení odstavce (2), kdo vědomě drží nebo způsobí přítomnost střelné zbraně nebo jiné nebezpečné zbraně ve federálním soudním zařízení nebo se o to pokusí, bude potrestán pokutou podle tohoto titulu, uvězněním na dobu nejvýše 2 let, nebo obojím.

(2) Odstavec 1 se nevztahuje na jednání popsané v odst. 1 nebo 2 písm. d).

(f) Nic v této části neomezuje pravomoc soudu Spojených států trestat za pohrdání nebo vydávat pravidla nebo příkazy upravující, omezující nebo zakazující držení zbraní v jakékoli budově, kde se nachází takový soud nebo jakékoli jeho řízení, nebo z jakýchkoli důvodů souvisejících s takovou budovou.

(g) Jak se používá v této části:

(1) Výraz „federální zařízení“ znamená budovu nebo její část ve vlastnictví nebo pronajaté federální vládou, kde jsou federální zaměstnanci pravidelně přítomni za účelem plnění svých úředních povinností.

(2) Výraz „nebezpečná zbraň“ znamená zbraň, zařízení, nástroj, materiál nebo látku, živou nebo neživou, která se používá nebo je snadno schopna způsobit smrt nebo vážné tělesné zranění, s výjimkou toho, že tento výraz neobsahuje kapesní nože s čepelí kratší než 2½ palce.

(3) Výraz „zařízení federálního soudu“ označuje soudní síň, soudcovské senáty, místnosti pro svědky, jednací místnosti poroty, zasedací místnosti pro advokáty, cely pro vězně, kanceláře soudních úředníků, státního zástupce Spojených států a maršála Spojených států, úřady pro probační a podmíněčné propuštění a přilehlé chodby jakéhokoli soudu ve Spojených státech.

(h) Oznámení o ustanoveních pododdílů (a) a (b) bude viditelně vyvěšeno u každého veřejného vchodu do každého federálního objektu a oznámení o pododstavci (e) bude vyvěšeno viditelně u každého veřejného vstupu do každého federálního soudního zařízení a žádná osoba nebude odsouzena za trestný čin podle pododdílu (a) nebo (e) ve vztahu k federálnímu zařízení, pokud takové oznámení není v takovém zařízení vyvěšeno, pokud taková osoba nedostala skutečné upozornění na pododdíl (a) nebo případně (e).

Takovými federálními zařízeními jsou kromě explicitně zmíněných soudů rovněž federální úřady, ale i veškeré budovy a pozemky, které si federální instituce pronajímají anebo dávají k pronájmu, dále federální věznice, federální banky, vojenské, námořní a letecké základny a rovněž prostory, které si ozbrojené síly pronajímají nebo dávají k pronájmu, a veškeré státní podniky, jako je například *USPC – United States Postal Service*, tedy poštovní služba Spojených států. Včetně budov samotných se tedy zpravidla tato omezení týkají i přilehlých parkovišť pro auta a pozemních komunikací. Podmínkou dle posledního odstavce ale v tomto kontextu je vždy to, že příslušná lokace je patřičně označena. Tyto lokace tedy

se školními zónami společně tvoří jádro takzvaných „*Gun free Zones*“, tedy „bezzbraňových zón“, kam není povoleno (až na stanovené výjimky, viz výše) nosit zbraně, a které mohou být dále rozšířeny státní a místní právní úpravou, která může v odůvodněných případech nošení zbraní dále regulovat.

Třetím stávajícím předpisem federální úpravy je *LEOSA – Law Enforcement Officers Safety Act* z roku 2004, tedy zákon o bezpečnosti policistů z roku 2004, který byl již třikrát částečně novelizován, a to novelami z let 2010 a 2013 a nejčerstvěji nařízením prezidenta USA Donalda Trumpa s číslem 13977 (*Executive Order no. 13977*). V USC najdeme příslušná ustanovení těchto zákonů kodifikovány jako §926B a §926C v kapitole 44 části I pod titulem 18. Není snad nezbytné je zde uvádět doslovně, většina textu těchto ustanovení totiž vymezuje výčet osob, na které se vztahuje. Podstatný je smysl, kterým je umožnit stávajícím a minulým členům federálních bezpečnostních složek, agentur a po novelizaci i federálním státním zástupcům a soudcům, aby mohli nosit valnou většinu palných zbraní bez ohledu na příslušná ustanovení a zákazy místních a státních zákonodárných institucí či bez nezbytných povolení, které subjekty vyžadují po ostatních, takto nepriviligovaných osobách.

Text souvisejících paragrafů obsahuje i určité výjimky z těchto privilegovaných osob, zejména pro osoby, které byly ze svého zaměstnání propuštěny pro porušování svých povinností jako součást trestu, který jim byl za takové trestné jednání udělen, nebo osoby následně vyloučené z držení palných zbraní v obecné rovině a díky textu titulu 18 části I kapitoly 44 § 922, písm. (d) USC, tedy o takové federální zaměstnance, které lze řadit mezi „*prohibited person*“.

Velice krátce je vhodné zde zmínit i *Concealed Carry Reciprocity Act*, označovaný také jako *House Bill 38*, tedy návrh zákona o reciprocitě skrytého nošení, sněmovní tisk č. 38. Tento návrh zákona se od února 2017 pokouší vytvořit federální legislativní rámec, který by jednotlivé státy federace a jejich orgány a instituce přinutil uznávat recipročně již udělená povolení pro skryté nošení zbraně vystavená orgány mimo jeho místní příslušnost, pokud tedy takové povolení dané státy vyžadují. Klade si tedy za cíl zjednodušit poměrně složitou a nepřehlednou stávající roztříštěnou úpravu otázky nošení a cestování se skrytě nošenými zbraněmi mezi jednotlivými státy federace.

Čtvrtého ledna roku 2021 byla pozměněná verze tohoto předpisu s připomínkami předána podkomisi pro zločin, terorismus a vnitřní bezpečnost (tedy „*Subcommittee on Crime*,

Terrorism, and Homeland Security“) a legislativní proces přijetí tohoto právního předpisu tedy v době psaní textu této práce dále pokračuje, jeho přijetí však není jisté.

Ač se jeví, že v kongresu Spojených států má tento návrh podporu, v mezidobí se v nejvyšším federálním úřadu vystřídali činitelé, a zdá se, že stávající prezident za demokratickou stranu Joe Biden má priority odlišné.

2.5 Federální zbrojní licence

Institut zbrojních licencí existuje v americké federální úpravě již od roku 1938, kdy nabyt účinnosti zákon FFA, který přijal hlavní korpus právních ustanovení upravujících tuto materii, tedy jako první zákon celofederálně zavedl zbrojní licence a pravidla pro jejich získání, jakož i faktickou správněprávní, administrativní a státopornou úpravu s tím spjatou.

FFA tak učinil původně v části 3. pod písm. (a) a (b),¹¹⁹ kde zavedl první formu zbraňových licencí, podléhající rovněž poplatku ve výši pětadvaceti či jednoho amerického dolaru ročně.

V překladu do češtiny:

(a) Každý výrobce nebo prodejce, který požaduje licenci k přepravě, zaslání nebo přijímání střelných zbraní nebo střeliva v mezistátním nebo zahraničním obchodu, podá žádost ministru financí, který o ni rozhodne podle pravidel a předpisů a dle informací, které má taková žádost obsahovat. Žadatel, pokud je výrobcem, zaplatí poplatek 25 USD ročně a v případě prodejce poplatek 1 USD ročně.

(b) Po zaplacení předepsaného poplatku vydá ministr financí takovému žadateli licenci, která držitele licence opravňuje k transportu, přepravě a přijímání střelných zbraní a střeliva v mezistátním a zahraničním obchodu, pokud a dokud není licence pozastavena nebo zrušena v souladu s ustanoveními tohoto zákona za předpokladu, že do dvou let od odebrání předchozí licence nebude žádnému žadateli vydána licence.

FFA dále zavedl i povinnost držitelů licence vést a udržovat trvalé záznamy dovozů, vývozů a jiných převodů zbraní a střeliva. V části 5. pak stanovil trest až 2 000 USD anebo až pěti let odnětí svobody pro porušení jeho ustanovení, a ač se jednalo o zákon nepřilíš velký co do rozsahu, měl velký dopad na tehdy neregulovaný mezistátní obchod se zbraněmi, což byl i zamýšlený účel.

Zásadnější změny této úpravy pak přinesly až zákony GCA a *Omnibus Act* v roce 1968, které kromě známého zákazu dálkového prodeje zbraní nedržitelům FFL změnily i systém zbrojních licencí FFL jako takový. Jeho novelizací zákona byly licence nově rozděleny do „*Types*“ (tedy „kategorí“) a v rámci žádosti o FFL se žadatelé nově museli identifikovat nejen

¹¹⁹ Alternativně lze identické ustanovení najít i v části 52, 1250. vydání *United States Statutes at Large*

osobní fotografií, ale i přiložením kompletních otisků papilárních linií prstů a dlaní, které byly následně srovnány s příslušnými databázemi, aby tak licenci nemohly získat neoprávněné osoby.

Až do roku 1986 pak úprava zůstala poměrně ustálená. To se však změnilo s příchodem zákona FOIPA, který především zakázal prodej některých samočinných zbraní civilním držitelům, jak již bylo ostatně popsáno v přechozích kapitolách, tak jako byla zmíněna i druhá zásadní změna, kterou tento zákon přinesl, a to ustanovení o bezpečném průchodu („*Safepassage*“) kodifikované do USC, titul 18 část první kapitola 44 jako § 926A. Mezi další dílčí změny patřila změna administrativních postupů. Držitelé FFL od příchodu této novely měli novou povinnost upozornit policejní orgány na podezřelé zákazníky, kteří poptávali nebo nakupovali neobvykle velké množství zbraní.

Další novely se dostalo úpravě FFL skrze *Public Safety and Recreational Firearms Use Protection Act*, ta však byla následně zrušena. Druhým nejaktuálnějším předpisem je proto *Brady Act* z roku 1993, který zejména zavedl povinné *background checks* a upravil lhůty nabývání krátkých palných zbraní. Nejnovější BSCA z roku 2022 dále vytvořil nová přísnější pravidla pro nabývání zbraní a střeliva pro osoby ve věku od 18 do 21 let, a zejména sjednotil přístup příslušných orgánů do databází NICS a záznamů z psychiatrických zařízení, které byly do té doby velmi často jen obtížně získatelné kvůli zákonům na ochranu osobních údajů. Právní úprava spjatá s FFL v průběhu 85 let své existence přirozeně došla i mnoha dalších dílčích, zejména procesních a výkladových změn, pro účely této práce si však budeme muset vystačit s tímto krátkým historickým úvodem do této problematiky.

Potomto poměrně složitém historickém vývoji zbrojních licencí stávající platná právní úprava v dnešní době rozlišuje od platnosti GCA v roce 1968 dohromady 9 typů FFL licencí, obvykle systematicky dělených do tří nebo čtyř skupin, o které mohou zájemci v USA žádat.

2.5.1 Typy zbrojních licencí

Ačkoliv licence lze dělit více smysluplnými způsoby, za nejvhodnější lze považovat oficiální dělení, které užívá úřad ATF, a to na čtyři podskupiny dle rozsahu dané licence.

Zaprvé jsou jimi licence prodejní („*Dealers Licences*“), mezi které se řadí licence typu 01 – prodejce palných zbraní, jiných než ničivých zařízení, typu 02 – zastavárník, který je

příjemce a prodejce palných zbraní, jiných než ničivých zařízení, a typu 09 – prodejce ničivých zařízení.

Druhou skupinou jsou licence výrobní („*Manufacturers Licences*“), kam patří licence typu 06 – výrobce střeliva pro palné zbraně jiné než ničivá zařízení nebo průrazného střeliva, typu 07 – výrobce palných zbraní, které nejsou ničivým zařízením, a typu 10 – výrobce palných zbraní, které jsou ničivým zařízením, střeliva či munice do nich, anebo střeliva průrazného.

Třetí skupinou jsou licence importní („*Importers Licences*“), která má zástupce dva, a to licenci typu 08 – importér palných zbraní nebo střeliva pro jiné zbraně, než jsou ničivá zařízení anebo průrazná munice, a licence typu 11 – importér palných zbraní nebo střeliva pro ničivá zařízení anebo průrazné munice.

Čtvrtou, specifickou a také nejsnáze získatelnou licencí je licence typu 03 – pro sběratele kuriozit a relikvií („*Collector of curios and relics Licence*“).

Rozsah oprávnění plynoucích z příslušných licencí je celkem zřejmý už z jejich popisu, a nevyžaduje proto delší komentář. Mnohem zásadnějšími jsou však požadavky, které zákon klade na žadatele, jeho zázemí a stav. Požadavky na žadatele o jednotlivé typy licence se totiž liší, často dost zásadně, v návaznosti na typu licence, o kterou žádá. V obecné rovině lze říci, že s výjimkou licence typu 03 je obvykle obtížnější v rámci dané podskupiny získat licenci s vyšším číslem než s nižším. Vhodným příkladem mohou být podmínky kladené na žadatele o licenci typu 01 – prodejce palných zbraní jiných než ničivých zařízení anebo typu 02 – zastavárnicka, které jsou znatelně méně přísné než podmínky pro získání licence typu 09 – prodejce ničivých zařízení.

2.5.2 Podmínky nabytí licence

Základ kodifikované úpravy najdeme v titulu 18 části I kapitoly 44 USC § 923. I za stávající a platné úpravy platí, že žádost o licenci podléhá poplatku, jeho výše se však od roku 1938 změnila. Od roku 1968 se pohybovala od 10 do 1000 USD.

Příslušné ustanovení nalezneme pod písmenem (a) § 923, a v překladu do češtiny zní:

(a) Žádná osoba se nesmí zabývat dovozem, výrobou nebo obchodováním s palnými zbraněmi nebo dovozem nebo výrobou střeliva, dokud nepodá žádost a nezíská k tomu licenci od generálního prokurátora. Žádost musí mít takovou formu a obsahovat pouze údaje nezbytné

pro určení způsobilosti k udělení licence, jak stanoví nařízením nejvyššího státního zástupce, a musí obsahovat fotografii a otisky prstů žadatele. Každý žadatel zaplatí poplatek za získání takové licence, přičemž pro každé místo, kde má žadatel podnikat, je požadován samostatný poplatek, a to takto:

(1) Je-li žadatel výrobce

(A) ničivých zařízení, střeliva pro ničivá zařízení nebo střeliva prorážejících pancéřování, poplatek 1 000 USD ročně;

(B) střelných zbraní jiných než destruktivních zařízení, poplatek 50 USD ročně;

(C) střeliva do střelných zbraní, jiné než střelivo pro ničivá zařízení nebo střelivo prorážející pancéřování, poplatek 10 USD ročně.

(2) Je-li žadatelem dovozce

(A) ničivých zařízení, střeliva pro ničivá zařízení nebo střeliva prorážejících pancéřování, poplatek 1 000 USD ročně; nebo

(B) střelných zbraní jiných než destruktivních zařízení nebo střeliva do střelných zbraní jiných než ničivých zařízení nebo střeliva jiné než střelivo prorážející pancéřování, poplatek 50 USD ročně.

(3) Je-li žadatel prodejce

(A) v destruktivních zařízeních nebo munice pro destruktivní zařízení poplatek 1 000 USD ročně;

(B) nebo kdo není prodejcem destruktivních zařízení, poplatek 200 USD na 3 roky, s výjimkou toho, že poplatek za obnovení platné licence bude 90 USD na 3 roky.

(b) Každá osoba, která si přeje získat licenci sběratele, podá žádost o tuto licenci generálnímu prokurátorovi. Žádost musí mít takovou formu a obsahovat pouze informace nezbytné k určení způsobilosti, jak stanoví nařízením nejvyšší státní zástupce. Poplatek za takovou licenci bude 10 USD ročně.

Kromě dost zásadního zvýšení poplatků spjatých se získáním a prodlužováním FFL z 1 až 25 dolarů na 10 až 1000 dolarů se s příchodem GCA požadavky na žadatele o licenci rozšířily také o povinnost přiložit k žádosti o licenci včetně fotografie i otisky prstů.

To však nebyl konec zvyšování licenčních poplatků. V roce 2013 spolu s přijetím nového regulatorního rámce „*International Traffic in Arms Regulations*“, známého pod zkratkou ITAR, byly tyto poplatky navýšeny znovu, a to na trojnásobek výše poplatku zavedené spolu s přijetím GCA, a v současnosti tak činí od 30 od 3000 USD. Od zavedení licenční povinnosti v roce 1938 vždy platilo, že vykonávat licencovanou činnost mohl žadatel až po schválení licence, a toto schválení podléhalo splnění podmínek od přijetí GCA a *Omnibus Actu* uvedených v taxativním výčtu pod písmenem (d). V překladu do češtiny zní:

(1) Jakákoli žádost předložená podle pododdílu (a) nebo (b) tohoto oddílu bude schválena, pokud:

(A) je žadateli dvacet jedna nebo více let;

(B) žadateli (včetně, v případě korporace, partnerství nebo sdružení, každého jednotlivce, který má přímo nebo nepřímo pravomoc řídit nebo určovat směr řízení a politik korporace, partnerství nebo sdružení) není zakázáno přepravovat, zasílat nebo přijímat střelné zbraně nebo střelivo v mezistátním nebo zahraničním obchodu podle oddílu 922 písm. g) a n) této kapitoly;

(C) žadatel úmyslně neporušil žádné z ustanovení této kapitoly nebo předpisů vydaných na jejím základě;

(D) žadatel v souvislosti se svou žádostí úmyslně neopomněl sdělit žádné požadované podstatné informace nebo neučinil žádné nepravdivé prohlášení o jakékoli podstatné skutečnosti;

(E) žadatel má ve státě (i) prostory, ze kterých podniká na základě licence podle této kapitoly nebo ze kterých hodlá v přiměřené době provozovat takovou činnost, nebo (ii) v případě sběratele, prostory, ze kterých provádí svůj sběr podléhající licenci podle této kapitoly nebo ze kterých hodlá v přiměřené lhůtě provádět takový sběr;

(F) žadatel osvědčuje, že

(i) podnikání, které má být provozováno na základě licence, není zakázáno státními nebo místními zákony v místě, kde se licencovaná provozovna nachází;

(ii)

(I) do 30 dnů po schválení žádosti bude podnik splňovat požadavky státního a místního práva platného pro provozování podniku; a

(II) podnikání nebude provozováno na základě licence, dokud nebudou splněny požadavky státního a místního práva platného pro podnikání; a

(iii) že žadatel zaslal nebo doručil formulář, který má předepsat generální prokurátor, hlavnímu úředníkovi činnému v trestním řízení v místě, kde se prostory nacházejí, což naznačuje, že žadatel hodlá požádat o federální zbrojní licenci; a

(G) v případě žádosti o udělení licence obchodníka žadatel osvědčuje, že bezpečné úložiště zbraní nebo bezpečnostní zařízení budou k dispozici na jakémkoli místě, kde se střelné zbraně prodávají na základě licence osobám, které nejsou držiteli licence (s výhradou výjimky, že v každém případě, kdy je zabezpečený sklad zbraní nebo bezpečnostní zařízení dočasně nedostupné z důvodu krádeže, ztráty na životech, spotřebitelského prodeje, zpětných objednávek od výrobce nebo jiného podobného důvodu, který držitel licence nemůže ovlivnit, nebude na prodejce nahlíženo, jako prodejce by byl v rozporu s požadavkem podle tohoto pododstavce zpřístupnit takové zařízení).

Naplnění prvních pěti ze všech výše uvedených sedmi základních podmínek, tedy věku žadatele 21 let, absence zákazu danou činnost provozovat, absence předchozích porušení licenčních pravidel anebo zákona GCA, uvedení úplných a pravdivých údajů a uvedení lokace prostor, v nichž bude svoji činnost žadatel provozovat, snad není třeba blíže rozvádět.

Poněkud odlišná je situace v případě podmínky šesté, tedy stvrzení dodržení všech dalších dílčích pravidel, které pro provozování takového podnikání vyžadují státní a místní předpisy. Ty se však opět v závislosti na lokalitě, kde bude podnikání provozováno, drasticky liší.

Kvůli těmto zásadním odlišnostem bohužel není možné v rozsahu této diplomové práce popsat veškeré požadavky, které další dílčí ustanovení na jednotlivé žadatele v závislosti na

vyžádaných typech licence vyžadují. Zejména vyšší typy licencí jsou totiž také spojeny se zásadní administrativní agendou a prokazováním dílčích kapacit a požadavků takto vyžadovaných.

Poslední, sedmá podmínka dle písmena (G) platí pouze pro prodejce zbraní a střeliva, aby zbraně, které ve své provozovně prodává, zajistil proti krádeži a zneužití. Faktické požadavky na takové zabezpečení jsou však opět určovány místními a státními pravidly, a nebudou proto předmětem srovnání.

Zmínit je konečně nezbytné jednotný formulář, kterým žadatelé žádají o příslušné licence u úřadu ATF. Příslušným formulářem je žádost „*Form Application for Federal Firearms License*“, tedy žádost o udělení FFL, federální zbrojní licence.

Tím jsme tedy rovněž vyčerpali základní obnos otázek spjatých se zbrojními licencemi v rámci zaoceánské úpravy federální, a tím tak dokončili náš exkurz do severoamerického práva jako takového. Můžeme se tak věnovat kapitole poslední, kde budou vybrané fenomény a právní otázky porovnány napříč oběma systémy.

3. Porovnání stávající platné úpravy zbraní a střeliva v rámci právní úpravy ČR a USA

Poslední kapitola této práce se bude věnovat finálnímu srovnání vybraných aspektů jednotlivých již dříve analyzovaných právních úprav. Jak je již nyní zřejmé, je každá z těchto právních úprav sofistikovým systémem, který odráží své unikátní podmínky vývoje úpravy fenoménu palných zbraní, a to vždy v příslušném historickém, kulturním i politickém kontextu. Není však v možnostech této práce rozumně zohlednit všechny tyto rozdíly.

V následujících závěrečných podkapitolách proto bude provedena komparace pouze tří základních právních elementů této problematiky, a to problematiky kategorizace zbraní, dále souvisejících základních pravidel pro jejich nabývání, držení a nošení, a srovnání pravidel stanovených pro nabývání ZL. Problematiku ZP totiž kvůli absenci jejich ekvivalentu ve federální úpravě srovnat efektivně nelze.

3.1 Srovnání kategorizace zbraní a střeliva

Protože kategorizace, kterou využívá tuzemská právní úprava, je podrobnější než kategorizace, kterou užívá úprava federální, budou v rámci této kapitoly srovnány kategorie tak, jak plynou z definic vycházejících z úpravy tuzemské, avšak v kontextu a systému kategorizace federální právní úpravy Spojených států amerických. Opačný postup by ostatně ani nebyl vhodný, nedošlo by totiž k vyčerpání těch podkategorií, které rozeznává pouze česká právní úprava. Pro tyto účely autor této práce rovněž připravil srovnávací tabulku, v níž jsou jednotlivé kategorie dle jejich definic srovnány vedle sebe přehledně v grafické podobě a kterou lze nalézt v příloze této práce jako tabulku č. 2.

Srovnání kategorií zbraní napříč zbrojnými úpravami bude provedeno tím způsobem, že české podkategorie zbraní vyplývající z definic plynoucích z českého práva budou postupně zařazeny pod systém kategorizace užitý právem americkým.

Nejprve ale ještě uvedu několik nezbytných vět k tomu, jak jsou chápány jedny ze základních termínů – krátké palné zbraně („*handgun*“) a dlouhé palné zbraně („*long gun*“). V první kapitole bylo popsáno, že krátkou palnou zbraní se v kontextu české právní úpravy míní zbraň, „*jejíž délka hlavně nepřesahuje 300 mm nebo jejíž celková délka nepřesahuje 600 mm.*“

Dlouhou zbraní je dle pak tuzemské úpravy zbraň, která není krátkou palnou zbraní, tedy taková palná zbraň, jejíž „hlaveň je delší než 300 mm anebo jejíž celková délka přesahuje 600 mm.“ Tyto podmínky není přitom třeba splnit kumulativně, a naplnění pouze jedné z nich stačí pro určení, že se jedná v daném případě o palnou zbraň dlouhou.

Federální právní úprava tuto problematiku upravuje odlišně, a to tak, že krátkou palnou zbraň, tedy „*handgun*“, definuje jako:

(A) *palnou zbraň, která má krátkou pažbu a je navržena k držení a střelbě jednou rukou; a*

(B) *jakoukoli kombinaci částí, ze kterých lze sestavit střelnou zbraň popsanou v pododstavci (A).*

Jak je zřejmé, zatímco česká definice je jednoznačná, a tím, že je vymezena délkou hlavně a délkou zbraně, není nikdy sporné, zda je zbraň zbraní krátkou či dlouhou, ve Spojených státech je ekvivalentní definice prakticky neustále předmětem předběžných otázek a dotazů, kdy příslušný federální právní úřad ATF řeší, zda určité zbraně naplňují definici krátké palné zbraně, či nikoliv.

Zejména proto, že pušky s krátkou hlavní pod 16 palců, resp. 26 palců celkové délky podléhají jako podkategorie *NFA Firearms* zdoluhavému procesu nabývání i dani, jak již bylo popsáno v kapitole druhé, mnoho desítek let již tuto limitaci výrobci a prodejci zbraní obcházejí tím, že předmětné zbraně, nejčastěji platformy typu AR-15 a obdobné, prodávají a inzerují jako „krátké“ palné zbraně v konfiguraci, kdy nemají pažbu, či ji mají nahrazenou „stabilizačním pistolovým držákem“, v originále tedy „*Pistol stabilizing Brace*“, který sice prakticky vypadá jako pažba a lze ho jako pažbu použít, ale ATF ho za pažbu nepovažuje.

Tolik ale k tomuto poslednímu zajímavému specifiku federální úpravy, poslední dvě podkapitoly se totiž budou věnovat již srovnání konkrétních podskupin tak, jak byly postupně rozebrány v předchozích kapitolách.

3.1.1 Srovnání zbraní kategorie A a NFA/GCA Firearms

Systematicky je třeba začít opět těmi typy zbraní, které dle českého práva spadají pod kategorii A, tedy zbraně podléhající udělení výjimky, a kterým, jak vzápětí srovnáme, zhruba nejbližší odpovídá americká federální kategorie *NFA Firearms*.

Zbraně zvláště účinné

První podkategorií dle české právní úpravy jsou „zbraně zvláště účinné“ dle § 4 písm. a) bodu 1. ZZ, tedy dle příslušné definice „střelné zbraně ráže 20 mm nebo vyšší určené pro střelbu munice, včetně odpalovacích zařízení.“ Tuto podkategorii lze v rámci federální právní úpravy nejvhodněji srovnat s definicí jednoho z ničivých zařízení uvedenou pod ustanovením titulu 18 § 921(a)(4)USC, které je ale obsahově širší a uvádí rovněž zbraně, které by dle české terminologie byly spíše municí, jako jsou bomby, granáty, rakety, řízené střely a miny, v originále tedy: „(i) bomb, (ii) grenade, (iii) rocket, (iv) missile, (v) mine“.

Kromě toho ale pod tuto podkategorii ničivých zařízení spadají zejména dle písmena (B), věty poslední („which has any barrel with a bore of more than one-half inch in diameter“) i zbraně s ráží více než půl palce, tedy 12,7 mm (počítáno v drážkách hlavně), až na vymezené zbraně na brokové náboje.

Protože však až na specifické výjimky, například „Magnum“ ráže pro lov nebezpečné vitální a těžké africké zvěře (jako např. .550/.600/.700 Nitro Express, .577 T-Rex apod.) anebo v západním světě fakticky nedostupné protitankové ráže 14,5 × 114 mm, které se vyrábí prakticky pouze s průraznou střelou, a tedy v civilně obvykle nedostupné verzi, ostatní ruční kulové zbraně v rážích více než 12,7 mm historické exempláře, pro které se nevyrábí střelivo (např. .55 Boys, 13,2 TuF), jsou tyto podskupiny víceméně totožné i přes odlišně stanovené limitní rozměry.

Kulové zbraně a související náboje v rážích 12,7 mm až 20 mm jsou totiž zpravidla kvůli značnému zpětnému rázu a dopadové energii projektilu v desítkách kilojoulů nevhodné či dokonce nepoužitelné pro lovecké či sebeobraně účely, ale zároveň jsou dnes již obvykle nedostatečně účinné i pro ně původní kvalifikované vojenské účely, jako je boj s pancéřovou technikou.¹²⁰ Moderní ráže autokanónů dnes totiž začínají zpravidla až od 20mm průměru střely, vhodnými příklady v tomto ohledu mohou být stávající západní NATO kalibry

¹²⁰Ačkoliv se tedy dodnes lze v odborné literatuře setkat zejména u zbraní v ráži 14,5 × 114 mm s termíny jako „protitankové pušky“, jedná se o archaismus a tuto roli tyto zbraně již delší dobu neplní. Všechny tanky vyrobené po druhé světové válce jsou totiž vůči jejich palbě odolné, a omezeně efektivní jsou kvůli pokroku ve výrobě pancéře i proti ostatní obrněné technice. Dobře to může demonstrovat NATO norma STANAG AEP-55 s číslem 4569, která se věnuje standardizaci pancéřování lehce obrněných vozidel.

Tato norma má za stávajícího stavu šest úrovní a odolnost vůči střelám ráže 14,5 × 114 mm je stanovena jako čtvrtý level této normy. Existují tedy dnes nejen tanky, ale i řádově lehčí APC, anebo obdobné IFV jako i další obrněná vozidla, která jsou odolná vůči zásahům i z mnohem těžších zbraní, jako jsou ráže 25 mm a 30 mm, viz Příloha č.1 –Tabulka se srovnáním průměrných parametrů modelových ráží.

20 × 102 mm, 25 × 137 mm, 30 × 173 mm a 35 × 228 mm anebo východní (post) sovětské, a dnes ruské kalibry 23 × 115 mm, 23 × 152 mm a 30 × 165 mm.

Pod definicí uvedenou v § 4 písm. a) bod 1. ZZ, tedy hranici 20 mm naopak nespádají ani bez ekvivalentního uvedení výjimky tradiční brokové ráže menší než „10 Gauge“ (19,69 mm), tedy nejčastější „12 Gauge“ (18,53 mm) anebo „20 Gauge“ (15,63 mm) jsou pod limitem, což lze považovat za asi vhodnější způsob, jak tuto specifikaci rozměrů zákonnou definicí upravit. Pro účely srovnání lze učinit následující závěr – zbraně, které jsou dle české právní úpravy kategorizovány jako zbraně zvlášť účinné, budou dle federální úpravy považovány za zbraně regulované dle NFA, konkrétně spadají pod kategorii ničivých zařízení „DD – Destructive Devices“.

Zbraně samočinné

Druhou podkategorií jsou „zbraně samočinné“ dále přílohou ZZ definované jako: „Zbraně, u nichž se opětovné nabití děje v důsledku předchozího výstřelu a u které konstrukce umožňuje více výstřelů na jedno stisknutí spouště.“

Tento text je obsahově identický s federální definicí „Machineguns“ uvedenou pod § 5845 (b) USC v překladu: *Pojem „kulometry“ znamená jakoukoliv zbraň, která střílí, anebo je sestavená, aby střílela, samočinně nebo poloautomaticky více než jeden výstřel, bez ručního přebití, skrz jediné stisknutí spouště.* Konkrétní doslovné znění je sice i vlivem překladu odlišné, obsahově se však bezesporu jedná o totožnou podkategorii zbraní. Určujícím faktorem je schopnost dané zbraně vystřelit na jedno stisknutí spouště více než jeden výstřel.

Zbraně samočinné tak budou dle federální úpravy rovněž považovány za zbraně regulované dle NFA, konkrétně se ale v tomto případě bude jednat o podkategorii „Machineguns“.

Zbraně zákeřné

Třetí podkategorií jsou *zbraně zákeřné*, dle § 4 písm. a) bodu 3. ZZ tedy zbraně vyrobené nebo upravené tak, že lze utajit jejich účel, nebo u kterých byly původní charakter a podoba změněny tak, aby se jejich použitím mohly způsobit těžší následky, anebo zbraně maskované jako jiné předměty. Tato podkategorie odpovídá první z vymezených podskupin podkategorie „*jakékoliv jiné zbraně*“ („*any other weapon*“) dle § 5845 USC písmena (e) v překladu:

Pojem „jakákoli jiná zbraň“ znamená jakoukoli zbraň nebo zařízení, kterou je možné ukryt na těle osoby, z nichž lze vystřelit pomocí energie výbušniny.

I zbraně zákeřné se tedy dle federální úpravy budou řadit mezi *NFA Firearms*, konkrétně do příslušné podskupiny jakýchkoliv jiných zbraní.

Palné zbraně nevyrobené z kovů

Čtvrtou podkategorií jsou *palné zbraně nevyrobené z kovů*, pokud nejsou identifikovatelné jako zbraně při kontrolách osob a zavazadel pomocí detekčních a rentgenových přístrojů. Tato tuzemská definice § 4 písm. a) bodu 4. ZZ odpovídá definici federální, uvedené v titulu 18 pod ustanovením § 922 USC, podle něhož je taková zbraň ta, „*kteřá není zjistitelná pomocí průchozích detektorů kovů kalibrovaných a provozovaných k detekci; nebo jejíž hlavní součást, která když je podrobena kontrole typu rentgenových přístrojů běžně používaných na letištích, nevytváří obraz, který přesně zobrazuje tvar jejích součástí.*“ Federální úprava tedy kromě samotné definice poskytuje i určitý vzorový model, kterak má palná zbraň při kontrole vypadat. Ten tuzemská úprava neposkytuje, jinak jsou však tyto definice obsahově srovnatelné.

Střelná nástrahová zařízení

Poslední podskupinou zbraní kategorie A jsou pak *střelná nástrahová zařízení*, ta však americká federální úprava v rámci zákonů o střelných zbraních specificky nerozeznává. Americká judikatura¹²¹ sice zná pojem nástražného zařízení (v angličtině obvykle označovaného jako „*booby trap*“), obvykle však z těchto systémů bývají vyloučeny takové typy zařízení, jejichž součástí jsou palné zbraně, viz například definice z americké právní databáze USLegal: „*Booby trap device means any device, or substance designed to surreptitiously or covertly take life, endanger life or destroy or damage property. It shall not include firearms.*“¹²² Otázka kategorizace střelných nástrahových zařízení dle americké federální právní úpravy je tedy z výše uvedených důvodů sporná, v obecné rovině však asi lze souhlasit, že se zpravidla bude jednat o zbraňové systémy rovněž zakázané.¹²³

¹²¹ Marvin Katko versus Edward Briney, se spisovou značkou (číslem): 183 N. W. 2d 657, vydaného dne 09. 02. 1971, [online]. JUSTIA [cit. 27. 8. 2023] Dostupný z: <https://law.justia.com/cases/iowa/supreme-court/1971/54169-0.html>

¹²² Booby Trap Device Law and Legal Definition. USLegal [online]. Spojené státy americké: airSlate Legal Forms, [1997-2023] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://definitions.uslegal.com/b/booby-trap-device/>

¹²³ Marvin Katko versus Edward Briney, se spisovou značkou (číslem): 183 N. W. 2d 657, vydaného dne 09. 02. 1971, [online]. JUSTIA [cit. 27. 8. 2023]

Kategorie zbraní A dle § 4 ZZ však pod písmenem b) rozeznává též *zakázané střelivo*. Zákazným střelivem je pod touto definicí vymezeno střelivo průbojné, výbušné, zápalné anebo obsahující aktivní náplně, nejde-li o signální náboje nebo střelivo obsahující pyrotechnický výrobek podle zákona o pyrotechnice.

Federální legislativa upravuje tyto specifické typy střeliva odlišně. U *průbojného střeliva* odlišuje, zda se jedná o zakázané průbojné střelivo do krátkých palných zbraní (tedy v originále „*handguns*“), nebo o povolené průbojné střelivo do dlouhých palných zbraní (v angličtině tedy „*longguns*“).

Liší se i samotné parametry, na základě kterých se určité střely považují dle příslušného práva za střely průrazné. Zatímco federální úprava tuto problematiku vymezuje taxativním výčtem materiálů a fyzikálních prvků, ze kterých jsou projektily zhotoveny, tuzemská právní úprava kromě toho obsahuje i vymezení limitu tvrdosti v absolutních fyzikálních hodnotách, jako 250 HB Brinnelovy škály, což federální úprava nečiní.

Při srovnání zbývajících typů střeliva, tedy *střel výbušných, zápalných či s jinou aktivní složi*, záleží dle federální úpravy na množství výbušniny či zápalné složi, kterou konkrétní střely obsahují. Pokud celková slož obsažená v náboji nepřesahuje ¼ unce, tedy cca 7 g, jedná se o střelivo povolené. Kapacita projektilu ručních palných zbraní přitom obvykle ani neumožňuje vtěsnat do nich větší množství požadované náplně,¹²⁴ a proto prakticky veškeré projektily do ráže 12,7 mm tímto limitem i při maximálním rozsahu naplnění střely požadovanou směsí projdou. Větší projektily (zejména ty v rážích 12,7 mm a více), které požadovanou kapacitu mají, pak naopak pod definici některého ničivého zařízení z povahy věci spadají vždy.

3.1.2 Srovnání zbraní kategorie A-I a NFA/GCA Firearms

Další kategorií dle ZZ jsou zbraně poměrně nové kategorie A-I, kam se řadí první podskupina *zbraní samočinných, u nichž došlo k úpravě na samonabíjecí palné zbraně*, a druhá podskupina *zbraní samonabíjecích pro střelivo se středovým zápallem, do kterých je vložen příslušný nadlimitní zásobník*. Tyto dvě skupiny a související měřítko federální úprava nerozlišuje, obvykle tak budou tyto zbraně kategorizovány jako *GCA Firearms*.

Dostupný z: <https://law.justia.com/cases/iowa/supreme-court/1971/54169-0.html>

¹²⁴Příloha č. 1 – Tabulka se srovnáním parametrů nejběžnějších ráží zbraní.

Poněkud odlišná je situace v případě zbraní *dlouhých samonabíjecí pro střelivo se středovým zápalem původně určené ke střelbě z ramene, vybavené skládací, zasouvací nebo bez použití nástrojů odnímatelnou ramenní opěrou, přičemž po jejím sklopení, zasunutí nebo odejmutí je délka zbraně menší než 600 mm a není ovlivněna její funkčnost.*

Vymezení této poněkud zmatečné tuzemské podkategorie obsahově velmi dobře odpovídá federální definici, kterou nalezneme pod § 5845, písmenem (a) číslem 4) USC. Zde je stanoveno, že za pušku s krátkou hlavní jsou považovány rovněž zbraně vyrobené z pušek, pokud mají celkovou délku menší než 26 palců, tedy dle jednotek SI 66,04 cm. Až na rozdíl 6,04 centimetrů se tedy jedná o prakticky totožné definice, a protože je federální definice fakticky přísnější, budou zbraně této podkategorie bezesbýtku vždy spadat dle federální úpravy pod *NFA Firearms*, podkategorii pušek s krátkou hlavní, tedy „*Short-barreled rifles*“.

Co se týká poslední podskupiny kategorie zbraní A-I, protože pod definici palné zbraně dle amerického federálního práva nespádají *zbraně plynové a expanzní*, nemá tato česká podkategorie svůj federální ekvivalent, a tyto zbraně nejsou regulovány jako palné zbraně.

Odlišná je ale situace v případě *střeliva pro krátké kulové palné zbraně se střelou šokovou nebo střelou určenou ke zvýšení ranivého účinku* dle § 4a písm. b) ZZ. To není ve federální úpravě specificky vymezeno, a jedná se tak o střelivo dovolené, které lze nabývat za stejných podmínek, za jakých lze nabýt krátkou palnou zbraň, tedy zejména až od 21 let. Pokud se však bude jednat o obdobné střelivo do dlouhé palné zbraně, je možné ho nabýt již od 18 let.

3.1.3 Srovnání zbraní kategorie B a NFA / GCA Firearms

Snad o něco přehlednější je situace v případě srovnání tuzemské kategorie zbraní B s federální kategorií zbraní označovanou v této práci jako *GCA Firearms*, tedy zbraní regulovaných zákonem GCA. Do této kategorie spadají zejména samonabíjecí, opakovací, jednoranné a víceranné krátké palné zbraně a některé samonabíjecí a opakovací dlouhé palné zbraně, přirozeně kromě těch, které jsou vymezeny a charakterizovány v předchozích dvou kategoriích A a A-I.

Veškeré *krátké palné zbraně* uvedené v tuzemské kategorii B, uvedené v § 5 pod písmeny a) až c) ZZ, tedy *krátké opakovací nebo samonabíjecí zbraně, krátké jednoranné nebo víceranné zbraně pro střelivo se středovým zápalem, a jednoranné nebo víceranné zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem, jejichž celková délka je menší než 280 mm*, tak budou dle

federální úpravy „handguns“, tedy krátkými palnými zbraněmi, a to bez ohledu na to, zda střílí v samonabíjecím, opakovacím či jednočinném režimu, střelivem se středovým zápalem, či zápalem okrajovým, a bez zohlednění toho, jakou mají kapacitu zásobníku, resp. nábojové komory a schránky.

Složitější je situace v případě dlouhých palných zbraní uvedených pod § 5 písmeny d) a e) ZZ. Tyto zbraně budou zpravidla spadat do federální podskupiny pušek s dlouhou hlavní, pokud tedy nemají hlaveň kratší než 16 palců (cca 40 cm). Obdobně rozporuplným může být srovnání tuzemské definice *dlouhé opakovací nebo samonabíjecí zbraně s hladkým vývrtem hlavně, jejichž délka hlavně je menší nebo je rovná 600 mm*, s federální definicí brokovnice s krátkou hlavní, kterou je dle americké právní úpravy tohoto pojmu brokovnice s hlavní kratší než 18 palců anebo s celkovou délkou menší než 26 palců, obdobně jako u pušek s krátkou hlavní.

Poslední dvě podkategorie skupiny B federální úprava nerozlišuje či za zbraně vůbec nepovažuje, a srovnání tak není úplně dobře možné. Jak bylo popsáno v kapitole první, v tuzemské úpravě je podkategorie *samonabíjecích zbraní, které mají vzhled samočinných zbraní* jen obtížně vymežitelná. *Signální zbraně* budou naopak dle federální úpravy považovány za pyrotechniku nebo signální zařízení, nikoliv za palnou zbraň.

3.1.4 Srovnání zbraní kategorie Ca NFA / GCA Firearms

U první podkategorie zbraní skupiny C, kam řadíme *jednoranové nebo víceranové zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem, jejichž celková délka se rovná nebo je větší než 280 mm*, není nejspíše možné učinit jednoznačný závěr. Federální úprava totiž jednak neupravuje odlišně pravidla zbraně pro střelivo s okrajovým a středovým zápalem a zadruhé se česká definice věnuje pouze celkové délce zbraně. Zbraně této kategorie tak mohou být fakticky jak dlouhé, tak krátké, a není proto možné dojít k úplnému vyčerpávajícímu srovnání. Obvykle se však kvůli režimu palby bude jednat o federální podkategorie *GCA Firearms*, tedy pokud nepůjde o zbraň zákeřnou, jako například malorážnou opakovací zbraň skrytou ve vycházkové holi.

Snazší je porovnání podkategorie druhé, která je souhrnnou zbytkovou kategorií české právní úpravy pro *dlouhé zbraně mimo těch samonabíjecích, které mají vyšší kapacitu než 3 výstřely*. Obvykle tak zbraně této kategorie budou dle federální úpravy puškami s dlouhou

hlavní, pokud tedy splní limitní hranici 16 palců. Pokud ji nesplní, bude se jednat o příslušnou podkategorii pušek s krátkou hlavní, tedy „*Short-barreled rifles*“.

Více než dvouranové nebo opakovací zbraně zkonstruované na principu perkusních zámkových systémů, tedy předposlední podkategorie v rámci skupiny C, nemá opět ve federální úpravě ekvivalent, protože dle ní nejsou perkusní zbraně považovány za palné zbraně. Palnými zbraněmi jsou pouze ty na moderní nábojnicové střelivo, nikoliv na střelivo dělené. Srovnání tak není možné nad rámec tohoto, co již bylo psáno.

Zcela odlišná je situace v případě srovnání tlumičů hluku výstřelu, kterými jsou zařízení určená pro použití s palnou zbraní a konstruovaná pro celkové snížení hluku výstřelu při ostré střelbě, a to včetně snížení hluku výstřelu ve směru střelby dle § 6 písm. d) ZZ.

Tato definice je obsahově velmi obdobná jako ta dle federální úpravy a s touto definicí, kterou najedeme pod titulem č. 18 část I. kapitoly 44 §921 písmena a) čísla 25) naopak velmi vhodně srovnat lze, jak plyne z jejího překladu do českého jazyka:

Pojmy „tlumič palné zbraně“ a „tišič palné zbraně“ znamenají jakékoli zařízení pro ztišení, ztlumení nebo zmírnění stop přenosné palné zbraně, včetně jakékoli kombinace částí, navržených nebo přepracovaných a určených k použití při kompletaci nebo výrobě tlumiče palné zbraně nebo tišiče palné zbraně a jakékoli části určené pouze k použití při takové kompletaci nebo výrobě.

Z výše uvedeného lze tedy snad bezesporu dovodit závěr, že obsahově jsou tyto definice identické a tlumiče palných zbraní spadající dle tuzemské úpravy do kategorie C, budou dle federální úpravy spadat pod kategorii *NFA Firearms*, podkategorii „*Silencers*“.

3.1.5 Srovnání zbraní kategorie C-I a NFA / GCA Firearms

Co se týká zbraní kategorií C-I uvedených pod § 6a ZZ, je situace až na specifické, dále uvedené výjimky, složitější. Valou většinou zbraní uvedených v těchto dvou kategoriích totiž federální úprava nerozlišuje vůbec, anebo je nepovažuje za palné zbraně.

To se tedy týká především zbraní zařazených do kategorie A, A-I, B nebo C, které byly znehodnoceny v souladu s přímo použitelným předpisem Evropské unie, dle písmena a), expanzních zbraní, které splňují požadavky na dovolené výrobní provedení stanovené prováděcím právním předpisem, dle písmena b), plynových zbraně s ráží vyšší než 6,35 mm,

nejde-li o paintballové zbraně, dle písmena e), signálních zbraní pro použití signálních nábojů nejvýše ráže 16 mm, dle písmena g) a elektrického zneschopňujícího prostředku založeného na principu střelné zbraně (taseru) dle písmena h) § 6a ZZ, které nejsou vůbec považovány za palné zbraně (*Firearms*), nýbrž buďto za vzduchovky (*Airguns*), pyrotechnická, poplašná či signální zařízení (*Pyrotechnics, Distress, Signal Devices*), nebo za elektrické paralyzéry (*Tasers*), které federální zbraňové zákony rovněž nerozeznávají jako palné zbraně, pokud nemají součást, která je poháněna výbuchem střelného prachu či jiné výbušné složky, a jsou tedy poháněny mechanicky či stlačeným plynem.

O něco jednodušší je srovnání definice *jednoranové nebo dvouranové palné zbraně určené pro dělené střelivo* dle písmena c) § 6a ZZ. Ta bude totiž spadat pod specifickou podkategorii *GCA Firearms*, a to historické zbraně (*Antique Firearms*), kam spadají dle její definice uvedené § 5845 USC pod písmenem (g) mimo jiné i veškeré palné zbraně na dělené střelivo, ať už vyrobené před rokem 1898, anebo jejich moderní repliky vyrobené po tomto roce.

Naopak komplikovanější je porovnání v případě *palných zbraní určené pro náboje typu Flobert, náboje ráže 4 mm M20 nebo ústovou kinetickou energií střely srovnatelné střelivo určené pro výcvik ve střelbě*, dle písmena d), a *palné zbraně pro soupeřský systém výcviku s ústovou energií střely nejvýše 20 J*, dle písmena f) § 6a ZZ.

Tyto zbraně a související rozlišovací parametry totiž federální úprava nerozlišuje. Protože se ale jedná o zbraně palné, budou podléhat i přes svůj omezený výkon pravidlům pro palné zbraně. Podle jejich ostatních parametrů, zejména dle délky a přítomnosti pažby, se bude jednat zpravidla o některou z podkategorií *GCA Firearms*, opět za předpokladu, že pokud nepůjde o jakoukoliv jinou zbraň – zbraň zákeřnou.

3.1.6 Srovnání zbraní kategorie D a NFA / GCA Firearms

První podskupinou zbraní kategorie D uvedenou pod § 7 ZZ jsou *historické zbraně*, jejichž srovnání jsme vyčerpali zatím pouze dílem, když jsme výše zmínili zbraně na dělené střelivo.

Pod definici historických zbraní, tedy *Antique firearms*, uvedenou v § 5845 písm. (g) USC však dle federální úpravy spadají rovněž dle věty poslední veškeré palné zbraně, vyrobené před rokem 1898, pokud se na ně již standardně nevyrábí a není obvykle dostupné střelivo, viz zakončení příslušného ustanovení: „...and also any firearm using fixed ammunition

manufactured in or before 1898, for which ammunition is no longer manufactured in the United States and is not readily available in the ordinary channels of commercial trade.“

V tomto rozsahu lze tedy tuto federální podskupinu srovnat s jednou ze tří podskupin tuzemských historických zbraní, konkrétně *střelné zbraně, která byla vyrobena do 31. prosince 1890, a současně platí, že všechny hlavní části zbraně byly vyrobeny do 31. prosince 1890*. Jistě lze namítnout, že se pak bude lišit limitní rok pro vymezení této kategorie (rok 1890 dle tuzemského ustanovení vs. rok 1898 dle federální úpravy). To však znamená pouze to, že můžeme bezezbytku učinit závěr, že zbraně dle tuzemské podkategorie historických zbraní budou spadat do federální podskupiny *Antique Firearms*, nikoliv však naopak, a zbraně dle federální úpravy nahlížené jako historické nemusí do odpovídající skupiny spadat, pokud byly vyrobeny v mezidobí let 1890 až 1898.

Všechny ostatní podskupiny kategorie zbraní D pak nejsou nazírány jako palné zbraně, a jejich srovnání je proto obtížné. Co se týká *paintballových zbraní, kterými jsou plynové zbraně konstruované pro vystřelování neletální střely určené pro výcvikové, sportovní nebo rekreační účely, a plynových zbraní nejvýše ráže 6,35 mm*, tedy „zbraní“ na rekreační a sportovní aktivity jako jsou paintball a airsoft, neabsentuje federální zákonná úprava ve spojených státech zcela, ale je omezena na pravidla ohledně prodeje těchto předmětů, např. jako v titulu 15 kapitoly 76 § 5001 USC, který zakazuje prodej všech imitací palných zbraní bez reflexního značení dle požadavků zde uvedených a vymezených. V praxi se to obvykle projevuje tak, že alespoň část dané imitace zbraně je atypicky reflexně zbarvena, aby ji bylo možné odlišit od skutečné palné zbraně, již imituje. Nejčastěji se tak děje nabarvením hlavně na oranžovou, či jinou obdobně reflexní barvu. Dodatečná státní pravidla však mohou vymezit i podmínky další.

Vůbec již nejsou rozlišeny jako palné zbraně *expanzní přístroje, s výjimkou přenosných upevňovacích zařízení a jiných rázových strojů určených výhradně pro průmyslové nebo technické účely*. Naopak se lze ve Spojených státech setkat i s pneumatickými nástroji, které používají jako zdroj energie slepé nábojky, nejčastěji ráže .22 CB, například pro zasekávání hřebíků, které by bylo možné dle tuzemské úpravy považovat za palné zbraně. Přirozeně nelze ani srovnat podskupinu *znehodnocených zbraní, na které se nevztahuje přímo použitelný předpis Evropské unie a na kterých byly postupem podle prováděcího právního předpisu provedeny takové nevratné úpravy, které znemožňují jejich použití ke střelbě*, ani podskupinu *zbraní, na kterých byly řezem provedeny takové úpravy, které odkrývají alespoň částečně vnitřní konstrukci zbraně, neaktivní torza zbraní, kterými se rozumí zbraně, které se*

staly trvale a nevratně nepoužitelnými ke střelbě v důsledku poškození nebo degradace takového rozsahu, že uschopnění takové zbraně ke střelbě je vyloučeno, aniž by došlo k výměně hlavních částí zbraně nebo jejich výměně, protože znehodnocené zbraně a jejich řezy nejsou dle federální úpravy, jak již bylo zmíněno, považovány za zbraně, a analogicky k tomu nelze takto srovnat ani neaktivní střelivo a munice a zbraně neuvedené v kategoriích A, A-I, B, C a C-I, protože ani tyto nejsou federální úpravou zcela logicky vymezeny.

3.2 Srovnání podmínek nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva

3.2.1 Srovnání podmínek kladených na vlastníky, resp. držitele palných zbraní

Další z právních aspektů, které lze napříč již popsaným právním prostředím srovnat, jsou podmínky, které musí zájemci o nabytí a následně i držitelé a vlastníci palných zbraní ve svých státech naplnit.

Protože pro nabytí zbraní či střeliva většiny (A–C) kategorií vyžaduje český právní systém určité oprávnění, se kterým se nejčastěji můžeme setkat ve formě ZP, jsou v tuzemské právní úpravě tyto podmínky upraveny zejména v ustanoveních § 18 až § 23 ZZ.

Ve federální úpravě USA je tato věc upravena naopak negativně, a to výčtem osob, které zbraně nabývat nemohou. Tento výčet můžeme nalézt v kodifikované podobě nejnázve v titulu 18 části I kapitoly 44 § 922 písmeno (d) USC, dohledat ho včetně dílčích změn v průběhu času lze ale i v jeho dalších dílčích legislativních aktech, poprvé již v preambuli pod bodem (ii) zákona FFA.

Srovnáním uvedených a v předchozích kapitolách již podrobně analyzovaných ustanovení lze vyvodit následující závěry. U pěti ze sedmi podmínek, které rozlišuje české právo, existuje obdobný federální ekvivalent. V tuzemsku je dle § 18 odstavec 1 písmeno a) ZZ první podmínkou trvalý pobyt žadatele o ZP na území ČR, federální úprava rozeznává obdobnou podmínku v 18 USC § 922 (d) (5), které v překladu do češtiny stanoví, že je zakázáno prodat či jakkoliv převést zbraň nebo střelivo osobě, která není občanem USA a na jeho území se nachází nelegálně anebo legálně, ale na základě jiného než specifického přistěhovaleckého víza („*non-immigrant visa*“).

Druhou podmínkou je věková hranice pro vydání ZP dle § 19 ZZ, která je v tuzemsku stanovena v rozmezí od 15 od 21 let, s tím dodatkem, že osoby mladší 18 let nemohou nakládat se zbraněmi bez přítomnosti jiného držitele ZP staršího 21 let, který je sám držitelem alespoň po dobu 3 let.

Ve federální úpravě najdeme ekvivalentní ustanovení v 18 USC § 922 (d) věta poslední, kde je plošně vymezen zákaz prodeje zbraní a střeliva mladistvým, kdy je pro účely tohoto

oddílu termín mladiství (doslova „*juvenile*“) definován jako osoba, které je méně než 18 let.¹²⁵ S příchodem *Brady Actu* se dále zvýšila legální hranice pro nákup krátké palné zbraně nebo střeliva do krátké palné zbraně na 21 let, a zákon *BSCA* přinesl další dílčí podmínky pro nakupování dlouhých palných zbraní osobami ve věku 18 až 20 let, které jsou v obou případech kodifikovány v některém z ustanovení 18 USC § 922 (t).

Obecně ale v obou státech platí, že vlastnit palné zbraně mohou pouze osoby, které v závislosti na konkrétní kategorii zbraně či střeliva dovršili věkovou hranici od 18 až 21 let.

Třetí srovnatelnou podmínkou je požadavek na zdravotní způsobilost. Ten je poměrně rozsáhle definován v § 20 ZZ a dále dalšími prováděcími předpisy a mimo jiné vyřazuje osoby, které trpí některou z v těchto předpisech vymezených mentálních či psychických poruch či onemocnění. Jeho federální ekvivalent však zdaleka není tak rozsáhlý. Jedná se o ustanovení jediného paragrafu, uvedeného pod 18 USC § 922 (d) (4), které zakazuje prodej či jiný převod zbraně či střeliva na osobu, která byla soudem shledána mentálně nezpůsobilou držet zbraně anebo umístěna do psychiatrického léčení po 16. roku věku. V tuzemské úpravě je posuzovaných zdravotních hledisek ale znatelně více.

Čtvrtou srovnatelnou podmínkou je požadavek na bezúhonnost uvedený v § 22 ZZ. Jedná se nejspíše o nejsnáze pochopitelný legislativní důvod omezit osoby, které již byly v minulosti pravomocně uznány vinnými trestným činem, z toho dále držet palné zbraně, a má proto ekvivalent i v úpravě federální, a to pod 18 USC § 922 (d) (1), dále pod 18 USC § 922 (d) (2) a 18 USC § 922 (d) (9). Zde však není vymezen taxativním výčtem jako v ZZ, ale stanoven mnohem přísněji jako jakékoliv odsouzení za trestný čin, za který lze uložit trest odnětí svobody na dobu delší než jeden rok. Dále jsou obdobně vyřazeny i osoby odsouzené za přečin domácího násilí a ty na útěku před spravedlností, a to bez ohledu na trest, který jim hrozí. Nezáleží přitom, jaká doba uplynula od spáchání daného trestného činu. Vymezení pachatelé jsou proto vyřazeni z práva držet zbraně doživotně, což je asi jeden z mála případů, kdy je federální úprava výrazně striktnější než úprava tuzemská, která dělí pachatele do odlišných tříd a stanoví pro ně obvykle určitou dobu, která musí uplynout, aby bylo možné nahlížet na osobu jako na bezúhonnou. Výjimku tvoří nejzávažnější trestné činy uvedené pod písmenem a) § 22 ZZ, které takové pachatele vyřazují doživotně.

¹²⁵ Juvenile. Legal Information Institute, Cornell Law School [online]. Spojené státy americké: Cornell Law School, [?] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: https://www.law.cornell.edu/definitions/uscode.php?width=840&height=800&iframe=true&def_id=18-USC-7053138-944435425&term_occur=999&term_src=title:18:part:I:chapter:44:section:922

Pátou a poslední podmínkou, kterou lze alespoň částečně srovnat, je podmínka spolehlivosti fyzické osoby zakotvená v § 23 ZZ. Ta mimo jiné stanoví, že za spolehlivého se podle ZZ nepovažuje ten, kdo prokazatelně nadměrně požívá alkoholické nápoje nebo prokazatelně požívá návykové látky. Toto ustanovení lze jistě srovnat s federální úpravou ustanovení 18 USC § 922 (d) (3), které zakazuje prodej či převod zbraně a střeliva osobě, která je nezákonným uživatelem nebo je závislá na jakémkoliv z taxativně vymezených látek, které lze souhrnně označit jako regulované návykové látky. Ty oba právní systémy dále vymezují – tuzemský vládním nařízením o seznamech návykových látek 463/2013 Sb., federální sekcí 102 zákona o kontrolovaných látkách, resp. substancích (v originálu „*Controlled Substances Act*“, kodifikovaného jako 21 USC § 802).

Zbývající dvě podmínky, které český právní řád rozlišuje, je možné srovnat již jen obtížně. První z nich, požadavek na způsobilost osoby k právním úkonům dle § 18 odstavec (1) písmeno c) ZZ není sice explicitně ve federální úpravě mezi podmínkami uveden, lze ho však částečně dovodit z požadavku na věk, resp. stanovení věkové hranice dle parametrů již zmíněných. Pro osoby ve věku 18 až 20 let ale federální úprava stanoví odlišně i další pravidla, a prakticky tak funguje jako ekvivalent specifik tuzemské úpravy uvedené v § 19 odst. 6 ZZ, týkajících se rovněž nezletilých držitelů ZP.

Druhou a poslední podmínku české právní úpravy představuje požadavek na odbornou způsobilost dle § 21 ZZ. Ten ale nemá ekvivalent ve federální úpravě vůbec. Naopak však americké federální předpisy rozeznávají další důvody, proč určitým osobám nelze umožnit přístup k palným zbraním, které naopak neobsahuje česká právní úprava. Mezi ně patří zejména zákaz převést zbraň na osobu, která byla propuštěna z ozbrojených sil za „nečestných“ podmínek (v originále „*dishonorable conditions*“) typicky jako součást trestu, který jí byl udělen, jak plyne z ustanovení 18 USC § 922 (d) (6). Zbytek důvodů, které jsou pak federálními zákony rozeznávány, souhrnně souvisí s tím, že federální zbraňová úprava nezná institut zbrojního průkazu, a musí se tudíž vypořádat s problémy, které to přináší. To se promítá zejména do ustanovení 18 USC § 922 (d) (10) a (11), která zakazují prodej nebo převod zbraně na osobu, jež jí zamýšlí užít ke zločinu, teroristickým činům či k jednání souvisejícím s pašováním návykových látek, anebo na osobu, která si pořizuje zbraň nebo střelivo s úmyslem ji předat, prodat nebo jinak zakázané osobě převést. Tato omezení přesný ekvivalent v tuzemském ZZ nemají, protože vzhledem ke své povaze jsou odlišně ošetřeny trestním právem, a jedná se tak o trestné činy anebo formy účastenství na nich.

3.2.2 Srovnání procesu nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva

Předposlední podkapitola této práce je věnována obecnému srovnání podmínek vázících se nikoliv k osobě nabyvatele, nýbrž k samotnému procesu nabývání, anebo k jiným faktorům souvisejících řízení. Nejvhodnějším aspektem této problematiky pro srovnání se jeví aspekt „nárokovosti“ ze strany žadatele, proto bude porovnán právě tento on.

Tuzemská právní úprava rozlišuje čtyři základní režimy, ve kterých lze z pohledu státu zbraně nabýt, a to dle podmínek, které pro ně plynou dle kategorizace.

Zbraně kategorie A a A-I podléhají správnímu procesu udělení výjimky, v rámci které musí žadatelé (tedy držitelé ZP, kteří splnili i veškeré ostatní podmínky) o takovou výjimku uvést ve své žádosti i důvod, z jakého o udělení výjimky žádají. Jak totiž bylo analyzováno, dle § 10 odst. 1) písm. f) ZZ musí každá žádost o udělení výjimky vždy obsahovat i důvody, které by k jejímu udělení měly vést, zejména pak konkrétní vymezený účel ve vztahu k prováděné činnosti, pro kterou žadatel o výjimku žádá. Pokud jsou tyto důvody shledány správním orgánem jako nedostatečně důvodné, může udělení výjimky odepřít, tedy se nejedná o nárokovou žádost ze strany žadatele. Správní orgán sice nemá v kontextu § 2 odst. 4 SŘ úplnou libovůli, jeho rozhodovací prostor je však velice rozsáhlý, jak ostatně i plyne z již analyzované judikatury. Skvěle to shrnuje doktor Potěšil v komentářovém výkladě k tomuto ustanovení, když uvádí: „*Správní orgány jsou povinny postupovat tak, jak mají právními předpisy stanoveno. Požadavek „co není výslovně zákonem zakázáno, je povoleno“ se vztahuje toliko na osoby soukromého práva (čl. 2 odst. 3 LPS), zatímco pro osoby veřejnoprávní, uplatňující veřejnou moc, naopak platí princip, že mohou činit pouze to, co zákon stanoví (čl. 2 odst. 2 LPS). V tom se projevuje podzákonný a výkonný aspekt veřejné správy.*“¹²⁶

Takováto diskreční pravomoc, resp. správní uvážení, nemá v americké federální úpravě obdoby. Nabývání veškerých, dříve již uvedených skupin zbraní, je dle federální úpravy při splnění ostatních taxativně vymezených podmínek nárokové, jiný přístup by ostatně v dikci závazné judikatury SCOTUSu ani nemohl obstát.

¹²⁶ POTĚŠIL, Lukáš, David HEJČ, Filip RIGEL a David MAREK. Správní řád: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-804-7., s. 35–36.

V případě zbraní a střeliva kategorie A-I je tato otázka mírněji řešena v dikci ustanovení § 11a odst. 4, které stanoví že: „*Udělení výjimky podle odstavce 1 neodporuje veřejnému pořádku a bezpečnosti, pokud žadatel splňuje podmínku bezúhonnosti podle § 22 a spolehlivosti podle § 23.*“ Tato forma zákonodárné úpravy, obdobně jako způsob, jakým je upraveno nabývání zbraní kategorie B, už určité srovnání umožňuje.

Proces nabývání těchto zbraní lze do jisté míry srovnat s procesem nabývání *NFA Firearms*, tedy kategorie zbraní regulované dle pravidel stanovených zákonem NFA. Obsahy těchto kategorií se však přirozeně liší, jak již nyní plyne z předchozího textu a jak je dále graficky zobrazeno na vzorové tabulce č. 2, která je v příloze této práce.

V obou právních systémech však pro nabývání zbraní těchto kategorií identicky platí, že orgány státní moci před převodem a nabytím zbraně těchto kategorií vyžadují od zúčastněných osob vydání určitého úředního zpoplatněného oprávnění, v rámci kterého posuzují, zda žadatel splňuje veškeré podmínky, které si stanovily svou národní legislativou. Tato administrativní překážka však v rámci svého procesu již neobsahuje moment, kdy by měl příslušný správní orgán obdobně rozsáhlé oprávnění posuzovat, jako v předchozím případě řízení o udělení výjimky pro zbraně kategorie A. Tento proces tak žadateli při splnění všech podmínek garantuje kladně posouzenou žádost.

Řízení spjaté s nabýváním zbraní kategorie C pak lze v určitých parametrech srovnat s nabýváním zbraní vymezených jako *GCA Firearms*, podle zákona *GCA*, který je začal regulovat, označovaných však také dle systematického členění jako *Title II Weapons*. V rámci těchto řízení již není udělováno povolení, resp. oprávnění v širším slova smyslu, nýbrž jde spíše o registrační a kontrolní povinnost, která se k nabýváním zbraní těchto kategorií váže. Jak již však bylo vymezeno, je však tato funkce spjatých správních řízení dle federální úpravy omezena pouze na komerční prodej (B2C), osobní převody zbraní mezi fyzickými osobami (C2C) totiž nejsou administrativně registrovány na federální úpravě vůbec. Srovnat lze tedy tuto „registrační“ řízení pouze při přihlednutí k této skutečnosti.

Srovnávat nabývání vlastnictví a držení zbraní kategorie D, tedy volně dostupných zbraní, jakými jsou v obou případech např. zbraně historické, smysl kvůli absenci bližších pravidel již úplně nemá. Pro úplnost však lze uvést, že v obou právních systémech jsou dostupné volně všem osobám starším 18 let, a tak lze i v této otázce, alespoň v hledisku limitního věku, najít určité shodné legislativní omezení, které je univerzální.

3.3 Srovnání zbrojních licencí

V poslední podkapitole bude provedena komparace jednotlivých zbrojních licencí, které srovnávané právní úpravy regulují. Tuzemská právní úprava jich v příslušném ustanovení rozeznává deset, federální úprava pak o jednu méně, tedy devět.

První aspekt ZL, který bude v rámci této podkapitoly srovnán, jsou definované typy licencí, druhým aspektem pak budou obecné podmínky pro nabytí licence.

3.3.1 Srovnání typů tuzemských zbrojních licencí a federálních zbrojních licencí

První tuzemské skupině A opravňující k vývoji, výrobě zbraní nebo střeliva odpovídají dle federální úpravy licence hned tři.

Zprvé je to licence typu 06, určená pro výrobce střeliva pro palné zbraně jiných než ničivých zařízení nebo průrazného střeliva, pokud by mělo jít o vývoj anebo výrobu neprůrazného střeliva. Druhou je licence typu 07 pro výrobce palných zbraní, které nejsou ničivým zařízením. Třetí srovnatelnou licenci je typ 10, určený pro výrobce palných zbraní, které jsou ničivé zařízení, střelivo či munice do nich, anebo výrobci střeliva průrazného, jak již bylo definováno v druhé kapitole.

Zcela stejná bude situace v případě tuzemské skupiny B, opravňující k opravám, úpravám nebo znehodnocování zbraní a střeliva. Tuto licenci lze rovněž srovnat s licencemi typu 06, typu 07 a typu 10, protože federální úprava nečiní rozdíl mezi licencí pro výrobu a pro opravy a úpravy či znehodnocování zbraní a střeliva, tak jak to učinil zákonodárce u nás.

Tuzemskou skupinu C opravňující k nákupu, prodeji nebo přepravě zbraní nebo střeliva je možno v obdobném rozsahu srovnat¹²⁷ s federální licenci typu 01 pro prodejce jiných palných zbraní než ničivých zařízení, licenci typu 02 pro zastavárny, kteří chtějí být příjemcem a prodejcem palných zbraní, tedy jiných než ničivých zařízení, a nakonec licenci typu 09, pokud by takový držitel ZL chtěl být prodejcem ničivých zařízení, mezi které (jak je čtenáři jistě již zřejmé) se v terminologickém kontextu řadí především výbušná munice

¹²⁷ COOK, Philip a Kristin GOSS. The gun debate – What everyone needs to know. Spojené státy americké: Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-933898-6, 73 a následující (Manufacture and marketing of guns)

a velkorážné palné zbraně, a může jí být i již popsaná a abstraktně vymezená kombinace dílů, pokud mají sloužit ke konverzi jakéhokoliv zařízení na ničivé zařízení.

Protože vlastnictví tuzemské licence skupiny C umožňuje jejím držitelům provádět i přepravu zbraní nebo střeliva, je nezbytné ji v tomto rozsahu srovnat s licencemi typu 08 pro importéry palných zbraní nebo střeliva kromě ničivých zařízení anebo průrazné munice, a licencí typu 11 pro importéry, kteří provádí expedici palných zbraní a střeliva pro ničivá zařízení anebo průrazné munice.

Komparovat tuzemskou skupinu D opravňující k půjčování zbraní nebo k úschově zbraní nebo střeliva s licencemi dle federální úpravy není dobře možné, protože takovouto činnost zákonodárce ve federální úpravě konkrétně nijak nespecifikuje. Pokud by však šlo o činnost prováděnou podnikatelským způsobem, nabízí se analogicky užít federální licenci typu 06, 07 a 10, obdobně jako v případě obchodu a servisu zbraní. Stejná je situace při srovnání skupiny E, opravňující ke zhotovování řezů a znehodnocování zbraní a střeliva, jež je další činností, o které federální ustanovení nepojednává.

Ani částečné srovnání pak není možné učinit u tuzemské Skupiny F opravňující jejího držitele k výuce nebo výcviku ve střelbě. K tomu totiž federální úprava vůbec žádnou licenci nevyžaduje, obdobně jako v případě skupiny G opravňující držitele ZL k zajišťování ostrahy majetku a osob, skupiny H opravňující k uskutečňování sportovní, kulturní nebo zájmové činnosti a skupiny J opravňující jejího držitele k zabezpečování úkolů podle zvláštního právního předpisu. K těmto činnostem federální úprava nevyžaduje ZL, což je při odlišném přístupu k problematice zbraní a střeliva, který je garantován Druhým dodatkem Ústavy, logické.

Je však možné srovnat poslední ještě nejmenovanou skupinu I, tedy ZL opravňující jejího držitele k provozování muzejnictví nebo sbírkové činnosti. U ní lze vnímat určitou, ač nepatrnou, podobnost s nejnázve získatelnou federální licenci typu 03 určenou pro sběratele kuriozit a relikvií, která svému držiteli umožňuje nechat si zasílat zásilky se zbraněmi a střelivem na svoji adresu, k čemuž, jak je nyní již zřejmé, je od platnosti zákona *GCA* v roce 1968 nezbytná *FFL*, tedy federální zbrojní licence. Držitel této licence však může přijímat zakoupené předměty z aukčních síní či od jiných zasilatelů s licenci, pokud se jedná o zbraně či střelivo sběratelské či historické. Tuzemský ekvivalent svého držitele samozřejmě k obdobnému přijímání zbraní neopravňuje, umožňuje mu však nabývat zbraně a střelivo pro účely mu licencí vymezené, a to včetně zbraní a střeliva, které podléhá výjimce.

3.3.2 Srovnání podmínek kladených na držitele licencí

I bez bližší analýzy lze nyní již odhadnout, že tuzemská právní úprava klade na žadatele o ZL přísnější podmínky, než jaké klade úprava federální na žadatele o FFL.

Učinit podrobnou analýzu již nebude ostatně z důvodu rozsahu vhodné, a na posledních stranách této práce dojde proto jen k velice obecnému srovnání základních podmínek, které je nutné v jednotlivých právních systémech splnit.

Dle § 33 ZZ odstavce prvního platí, že příslušný útvar policie vydá ZL fyzické nebo právnické osobě, jež má místo pobytu nebo sídlo na území České republiky a která splní dále stanovenou podmínku uvedenou pod písmeny a) až c) tohoto odstavce. Žádá-li tak o vydání zbrojní licence skupiny A, B, C, D, E nebo F, pak podmínku splní, pokud prokáže, že je držitelem živnostenského oprávnění v oboru zbraní a střeliva v dikci písm. a) tohoto ustanovení. Obdobně tak příslušný útvar policie dále vydá zbrojní licenci skupiny G, H, I nebo J osobě, která mu prokáže, že je oprávněna provádět činnosti, pro kterou žádá o vydání zbrojní licence, a k této činnosti potřebuje zbraň nebo střelivo, jak plyne z ustanovení pod písmenem b). V případech, kdy se jedná o sportovně střeleckou organizaci, je ZL při splnění níže uvedených podmínek vydána vždy, žádá-li o spolek o vydání zbrojní licence skupiny F, H nebo J.

Kromě toho musí být dle ustanovení § 33 odst. 2 ZZ žádost zamítnuta, pokud není samotný žadatel, ať už je osobou fyzickou, či osobou právnickou, bezúhonným. Tato podmínka se vztahuje i na odpovědné zástupce osoby.

Ve federální úpravě je pak výčet podmínek uveden v § 923 titul 18 část I kapitoly 44 USC. Dle odstavce prvního tohoto ustanovení platí, že jakákoli žádost předložená podle tohoto oddílu bude schválena, pokud je žadateli 21 a více let. Takto vymezená věková hranice je identická s tou vymezenou v § 19 odst. 1 ZZ pro držitele ZP skupiny D, který je pro takovou činnost nezbytný.

Druhou podmínkou, již federální právo stanoví, je, že žadateli o licenci nebylo zakázáno přepravovat, zasílat nebo přijímat střelné zbraně nebo střelivo v mezistátním nebo zahraničním obchodu. Tu lze vhodně srovnat s požadavkem na bezúhonnost dle ustanovení § 33 odst. 2 ZZ.

Zkoumá se dále, zda žadatel úmyslně neporušil žádné z ustanovení souvisejících právních předpisů a zda v souvislosti se svou žádostí úmyslně neopomněl sdělit žádné požadované podstatné informace nebo neučinil žádné nepravdivé prohlášení o jakékoli podstatné skutečnosti, což není nic jiného než opět odlišně formulovaný požadavek na bezúhonnost.

Dále musí mít ve státě, kde hodlá činnost provozovat prostory, a osvědčuje, že podnikání, které má být provozováno na základě licence, není zakázáno státními nebo místními zákony v místě, kde se licencovaná provozovna nachází. Tuzemská úprava tyto podmínky obvykle obsáhla v rámci udělování živnostenského oprávnění, a není proto třeba jejich splnění vyžadovat specificky. Federální úprava dále stanoví související podmínky pro prokázání splnění pravidel státního a místního práva platného pro provozování podniku, ty však vzhledem k povaze nemá smysl srovnávat.

Posledním požadavkem, který lze ve federální úpravě nalézt pod bodem (G) je, že v případě žádosti o udělení licence obchodníka (tedy licence typu 06, typu 07 a typu 10) žadatel osvědčuje, že bezpečné úložiště zbraní nebo bezpečnostní zařízení budou k dispozici na jakémkoli místě, kde se střelné zbraně prodávají na základě licence osobám, které nejsou držiteli licence.

I tento požadavek má svůj ekvivalent v právu tuzemském, a to hned ve více aspektech. Je zohledněn v ustanovení § 39 ZZ, které se věnuje povinnostem držitele ZL a dle něj musí v dikci písmena a) ustanovit každý držitel ZL zbrojíře, který je k držiteli zbrojní licence v pracovním, členském nebo obdobném poměru, a to pro každou provozovnu, jakož musí dle ustanovení písmena b) také kontrolovat, zda jím držené zbraně nebo střelivo nejsou používány k jiným účelům, než které jsou uvedeny ve zbrojní licenci, nebo zda nejsou používány osobami bez zbrojního průkazu příslušné skupiny, a dle písmena c) zajistit, aby zbraň nebo střelivo držela nebo nosila fyzická osoba, která je k držiteli zbrojní licence v pracovním, členském nebo obdobném poměru a má zbrojní průkaz příslušné skupiny.

Tím jsme však vyčerpali i zcela poslední zbytek právní materie, která je v rámci této práce analyzována.

Závěr

Ačkoliv o Druhém dodatku Ústavy Spojených států a jeho významu, který následně interpretoval SCOTUS ve věci *District of Columbia et. al. versus Dick Anthony Heller*, bylo podrobně pojednáno již v předchozím textu, nebyla zatím vhodná příležitost citovat přímo některého z otců zakladatelů, což je nedostatek, který bych rád alespoň v závěru doplnil. Symbolicky jsem proto vybral právě Benjamina Franklina, který se sice nedožil přijetí Druhého dodatku asi o rok a půl, snad by s jeho obsahem ale souhlasil. Ještě za svého života totiž napsal následující: "*Ve starém rčení je pravda, že když ze sebe uděláš ovci, vlci tě sežerou.*"¹²⁸

Tato práce si v úvodu kladla za cíl porovnat nejdůležitější vybrané aspekty právní úpravy problematiky zbraní a střeliva ve dvou odlišných právních systémech, a to v tuzemské právní úpravě a právní úpravě na federální úrovni ve Spojených státech amerických tak, aby čtenáři umožnila po jejím přečtení získat ucelený přehled o základních pravidlech platných v jednotlivých systémech a o tom, v čem se tyto právní systémy více či méně shodují, a jak se naopak odlišují.

Aby tento cíl mohla naplnit, musela se zabývat nezbytnou odbornou terminologií, vymezením systematického významu a vzájemných vazeb jednotlivých zákonů a jejich obsahu, a to včetně kontextuálního, komplexního a srozumitelného výkladu jednotlivých ustanovení.

Tomu měla pomoci krátká a spíše informativní první podkapitola (1.1) poskytující základní představu o budoucím rozsahu právních pramenů, jejichž analýze se práce následně věnovala. První podkapitola druhé kapitoly (2.1) o pramenech federální úpravy pak byla zcela zásadní, neboť úvod v tomto případě musel obsáhnout více než 230 let kontinuálního historického vývoje právní úpravy na území Spojených států, čemuž odpovídalo i množství předpisů, jejichž výčet bylo nutno v úvodu uvést.

Druhá podkapitola v obou případech čtenáře zasvětila do základní kategorizace zbraní se snahou co nejpodrobněji vylíčit a přiblížit poměrně složitou a někdy nejednoznačnou terminologii. Snažil jsem se zároveň, aby se nejednalo o pouze abstraktní pojmy, a čtenář byl tak schopen pochopit, proč je třeba odlišně regulovat například *krátké opakovací zbraně na střelivo se středovým zápalem od krátkých opakovacích zbraní na střelivo dělené či užívající*

¹²⁸ Originální text, který zní "*There is Truth in the Old Saying, That if you make yourself a Sheep, the Wolves will eat you.*" uvedl v dopise adresované paní Jane Mecom ze dne 01. 11. 1773.

perkusi zápalky, ač se tyto typy zbraní osobě nepoučené mohou zdát vzhledem a označením víceméně totožné. V druhé podkapitole druhé kapitoly (2.2) došlo také k popisu ekvivalentní terminologie, kterou užívá úprava federální, avšak bohužel z důvodu rozsahu bez příslušných ustanovení v originálním znění v anglickém jazyce, neboť by tato nepřipustně navyšovala rozsah této práce.

Třetí podkapitoly se pak odlišovaly, a to z toho důvodu, že ve federální právní úpravě není přirozeně v kontextu Druhého dodatku zbrojní průkaz zakotven. V úpravě tuzemské však tato problematika byla podrobena rozboru v podkapitole třetí (1.3). Faktické deskripci pravidel týkajících se nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně byly vždy věnovány sekce v následujících podkapitolách (1.4, respektive 2.3 a 2.4), které jsou již opět obsaženy v obou kapitolách a reflektují odlišné doktríny, které pro přístup ke zbraním a nakládáním v rámci obou právních systémů historicky vznikly, stejně jako úprava pravidel souvisejících se zbrojní licenci (1.3) a její ekvivalent ve formě federální zbrojní licence (2.5).

Tento exkurz byl vždy rozšířen o důležitou judikaturu soudů obou zemí, aby si čtenář mohl udělat širší a přesnější představu a náhled na to, jak je vnímána problematika palných zbraní a střeliva na „bojišti civilizovaných“, tedy v rámci sporů, které řešila v jednotlivých státech moc soudní. Bylo tak možné ukázat, jak se soudy tímto způsobem podílely a podílí na tvorbě a výkladu práva, zejména jak doplňují svým výkladem existující nejasnosti, zacelují mezery a v neposlední řadě jak i fakticky v důležitých sporech meritorně rozhodují.

Zvláštní důraz byl přitom kladen na analýzu zcela klíčového rozhodnutí ve věci „*District of Columbia et. al. versus Dick Anthony Heller*“, jež se váže k výkladu Druhého dodatku Ústavy Spojených států, který interpretuje právo držet zbraně pro osobní ochranu jako právo individuální. V rámci tohoto rozhodnutí byly kromě většinového stanoviska soudce Sciaii analyzována i disentní stanoviska členů soudního senátu soudců Stevensa a Breyera. Doplněna dále byla související judikatura, která z tohoto rozhodnutí vzešla, či mu naopak předcházela. Rozbor samotného textu rozhodnutí v této věci byl doplněn o kontextuální a faktografické údaje čerpané zejména z odborné z publikace *Gun control on trial – Inside the Supreme Court battle over the Second Amendment*, jakož i pramenů dalších, které tak čtenáři poskytly nezbytný přesah.

S tím však souvisí i zásadní obtíž, s níž se bylo nezbytné v rámci dokončení textu práce vypořádat. Text práce byl totiž nepřiměřeně rozsáhlý, a bylo proto nutné závěrečné srovnání provést co nejstručněji a původní text zrevidovat. Došlo tedy k redukci obsahu, originálních

znění v anglickém jazyce, poznámek a prakticky úplného vyřazení příloh, což práci zkrátilo o téměř osmdesát stran. Ač to byla operace velmi bolestivá, této práci prospěla, protože tak nakonec zhodnotila problematiku konkrétněji.

Zejména v kapitole třetí tak bylo možno následně vhodněji vyvodit závěry, které z předchozích dvou kapitol jejich syntézou vyplynuly. Z první podkapitoly závěrečné části (3.1) vyplývá, že způsoby, jakým jednotlivé právní systémy kategorizují zbraně a střelivo srovnat lze, byť ne třeba zcela bezesbytku. Mnoho kategorií, zejména těch nejpřísněji regulovaných, však svůj ekvivalent má, jak je ostatně komplexně zachyceno nejen v textu této podkapitoly, ale i ve srovnávací tabulce, kterou autor práce vytvořil pro přehlednost závěrečného srovnání a jež je obsažena v příloze práce.

Další závěry byly promítnuty i do zbylých dvou podkapitol této práce, a to v problematice podmínek nabývání a držení zbraní a střeliva, kde autor dokázal určit ekvivalent u pěti ze sedmi podmínek, které pravidla stanoví – trvalého pobytu, věku a v omezené míře i zdravotní způsobilosti, beztretnosti a spolehlivosti (3.2), ale i v podkapitole poslední, když obdobně srovnal podmínky kladné na držitele zbrojních licencí a jejich federálních ekvivalentů, kdy z výsledků zkoumání vyplynulo, které typy zbrojních licencí mají svůj ekvivalent v obou těchto sofistikovaných právních systémech.

Doufám tedy, že tento akademický exkurz pomohl zbrojní právní problematiku zmapovat a přispěl svým obsahem k objasnění této velice zajímavé, ale nepřiliš prozkoumané části právní vědy.

Ač jsem již jednoho Otce zakladatele citoval, a poslední nedostatek této práce snad napravil, nemohu jinak, než abych práci v tomto ohledu ještě jednou doplnil. Rád bych ji proto zakončil citátem z dopisu dalšího z nich, a to Thomase Jeffersona:

*„Dávám přednost nebezpečné svobodě před pokojným otroctvím.“*¹²⁹

¹²⁹ Originální text, který v dopise z 30. 01. 1787 adresovaném Jamesi Madisonu Jefferson napsal, je formulován latinsky a zní: "*Malo periculosam, libertatem quam quietam servitutem.*" Do anglického jazyka se překládá jako: "*I prefer the tumult of liberty to the quiet of servitude.*" Pochází však z pera Jean-Jacques Rousseaua, který ho uvedl ve svém magnum opus, osvícenském díle *Du contrat social; ou, Principes du droit politique*, v překladu z francouzštiny tedy *O společenské smlouvě neboli o zásadách státního práva*, kterou Jefferson jistě četl. I Jean-Jacques Rousseau se ale možná při své tvorbě inspiroval mnohem starším a obdobným souvětím v latině, které zní: "*Potiorque visa est periculosa libertas quieto servitio*", což je snad možné přeložit jako: „*Dával jsem se na svobodu spojenou s nebezpečím jako na lepší než mír s spojeným s otroctvím.*“ Autor může pouze uzavřít, že to vidí stejně. Je nezbytné odkázat ještě na odborné články na webových stránkách nadace Thomase Jeffersona (Thomas Jefferson Foundation), ze kterých jsem tyto informace načerpal, dostupných na webu:

(<https://www.monticello.org/research-education/thomas-jefferson-encyclopedia/i-prefer-dangerous-freedom-over-peaceful-slavery-quotation/>) a (<https://tjrs.monticello.org/letter/86>)

Seznam použitých zkratek

Brady Act = *Brady Handgun Violence Prevention Act* (1993)

v překladu do češtiny Bradyho zákon o prevenci násilí s krátkými palnými zbraněmi

BSCA = *Bipartisan Safer Communities Act* (2022)

v překladu do češtiny bipartijní zákon o bezpečnějších komunitách

FFA = *Federal Firearms Act* (1938)

v překladu do češtiny federální zákon o střelných zbraních

FOPA = *Firearms Owners Protection Act* (1986)

v překladu do češtiny zákon o ochraně vlastníků střelných zbraní

GCA = *Gun Control Act* (1968)

v překladu do češtiny zákon o kontrole zbraní

Kodifikovaná zbrojní směrnice = Směrnice EP a Rady EU č. 2021/555, o kontrole nabývání a držení zbraní

NFA = *National Firearms Act* (1934)

v překladu do češtiny národní zákon o střelných zbraních

Omnibus Act = *Omnibus Crime Control and Safe Streets Act* (1968)

v překladu do češtiny souhrnný zákon o kontrole kriminality a bezpečných ulicích

SCOTUS = *Supreme Court of the United States*,

v překladu do češtiny Nejvyšší soud Spojených států amerických

SŘ = správní řád, zákon č. 500/2004 Sb. (pokud není určeno jinak, je pod touto zkratkou myšlen správní řád ve znění novely zákonem č. 403/2020 Sb.)

UFA = *Undetectable Firearms Act* (1988)

v překladu do češtiny zákon o nezjistitelných střelných zbraních

USC = *Code of Laws of the United States of America*, resp. *United States Code*

v překladu do češtiny zákoník Spojených států amerických

ZL = Zbrojní licence (tak jak je definována v § 31 ZZ)

ZP = Zbrojní průkaz (tak jak je definován v § 16 ZZ)

ZZ = Zákon o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), zákon č. 119/2002 Sb. (pokud není určeno jinak, je pod touto zkratkou myšlen zákon o zbraních ve znění novely č. 261/2021 Sb.)

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury

Česká literatura

- BARTOŠEK, Jan a Milena BAČKOVSKÁ. *Zbraně a střelivo*. V Praze: C.H. Beck, 2021. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-843-6.
- PETROV, Jan a Vladimír BERAN. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2023. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7.
- POTĚŠIL, Lukáš, David HEJČ, Filip RIGEL a David MAREK. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-804-7.

Cizojazyčná literatura

- COOK, Philip a Kristin GOSS. *The gun debate – What everyone needs to know*. Spojené státy americké: Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-933898-6.
- DEBRABANDER, Firmin. *Do Guns Make Us Free? – Democracy and the armed society*. Yale University Press, 2015. ISBN 978-0-300-20893-1.
- DOHERTY, Brian. *Gun control on trial – Inside the supreme court battle over the second amendment*. Spojené státy americké: Cato Institute, 2008. ISBN 978-1-933995-25-0.
- FLORQUIN, Nicolas a Benjamin KING. *From Legal to Lethal - Converted Firearms in Europe*. Ženeva: Graduate Institute of International and Development Studies, 2018. ISBN 978-2-940548-50-7.
- SPITZER, Robert. *Guns across America – Reconciling gun rules and rights*. Spojené státy americké: Oxford University Press, 2015. ISBN 978-0-19-022858-3.
- WALDMAN, Michael. *The second amendment – a biography*. Spojené státy americké: Simon and Schuster Paperbacks, 2014. ISBN 978-1-4767-4744-6.

Seznam použitých internetových zdrojů

- Answer to Mr. Folloder no. 2016-0003 I AP-2015-05939. NFATCA [online]. Spojené státy americké: U.S. Department of Justice, 2016 [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: https://www.nfatca.org/pubs/MG_Count_FOIA_2016.pdf
- Any Other Weapon (AOW): The NFA Catch-All. *The Firearms Blog* [online]. Spojené státy americké: [AllOutdoor.com], 2016 [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.thefirearmblog.com/blog/2016/10/18/aow/>
- Booby Trap Device Law and Legal Definition. USLegal [online]. Spojené státy americké: airSlate Legal Forms, [1997-2023] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://definitions.uslegal.com/b/booby-trap-device/>
- Current Processing Times, ATF Resource center [online]. Spojené státy americké: ATF, [?] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://www.atf.gov/resource-center/current-processing-times>
- Constructive possession. Legal Information Institute [online]. Spojené státy americké: Cornell Law School, [?] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: https://www.law.cornell.edu/wex/constructive_possession
- Česká zbrojovka a.s. - Notářský zápis NZ 895/2023, Sběrka listin, [online]. Česká republika: Ministerstvo spravedlnosti, [30.06.2023], 2023, [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/content/download?id=2ec713e86cba40929f00c6dfa1848025>
- Extract from Thomas Jefferson to James Madison. Monticello [online]. Spojené státy americké: THOMAS JEFFERSON FOUNDATION, [30. 01. 1787] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://tjrs.monticello.org/letter/86>
- Global Firearms Holdings. Global Firearms Holdings [online]. Spojené státy americké: Small Arms Survey, 2020 [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://www.smallarmssurvey.org/database/global-firearms-holdings>
- Grandfather clause. Legal Information Institute [online]. Spojené státy americké: Cornell Law School, [?] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: https://www.law.cornell.edu/wex/grandfather_clause
- How Many Guns Are Circulating in the U.S.? The Trace [online]. Spojené státy americké: The Trace, 2023 [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://www.thetrace.org/2023/03/guns-america-data-atf-total/>

- Informační ceny a poplatky spojené se získáním ZP, *Webové stránky pro zájemce o ZP* [online]. Zbraně kvalitně: CZECHNOLOGY, [2021] [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://zbranekvalitne.cz/zbrojni-prukaz/ceny-a-poplatky>
- *"I prefer dangerous freedom over peaceful slavery"* (Quotation). Monticello [online]. Spojené státy americké: THOMAS JEFFERSON FOUNDATION, [?] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://www.monticello.org/research-education/thomas-jefferson-encyclopedia/i-prefer-dangerous-freedom-over-peaceful-slavery-quotation/>
- Juvenile. Legal Information Institute, Legal Information Institute [online]. Spojené státy americké: Cornell Law School, [?] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: https://www.law.cornell.edu/definitions/uscode.php?width=840&height=800&iframe=true&def_id=18-USC-7053138-944435425&term_occur=999&term_src=title:18:part:I:chapter:44:section:922
- Oficiální soubor 500 otázek vyhotovený MVČR. *Oficiální web MVČR* [online]. Praha: Ministerstvo Vnitra, 2021 [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/souhrn-testovych-otazek-pro-zadatele-o-vydani-zbrojniho-prukazu-k-pouziti-od-30-1-2021.aspx>
- Oficiální statistická data o zbraních poskytnutá PČR na základě zákona o svobodném přístupu k informacím: Poskytnutí informace - statistické údaje o počtu zbraní, zbrojních průkazů, zbraňová amnestie Č. j. MV-208861-2/OBP-2021. *Oficiální web MVČR* [online]. Odbor bezpečnostní politiky, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7: Ministerstvo Vnitra, 2021 [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-208861-2-obp-2021.aspx>
- Rejstřík rozhodnutí o kategorizaci zbraně nebo střeliva. *Oficiální web Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva* [online]. Česká republika: Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva, [2013 - 2022] [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.cuzzs.cz/cs/rejstrik-rozhodnuti-kategorizace/>
- ROBERTS, Patrick. Where To Find 3D Printed Gun Files. *Recoil Web* [online]. Spojené státy americké: Recoil Magazine, 2018 [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.recoilweb.com/where-to-find-3d-printed-gun-files-140438.html>
- Second Amendment: Doctrine and Practice. Legal Information Institute [online]. Spojené státy americké: Cornell Law School, [?] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://www.law.cornell.edu/constitution-conan/amendment-2/second-amendment-doctrine-and-practice>

- Vagueness Doctrine. Legal Information Institute [online]. Spojené státy americké: Cornell Law School, [?] [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: https://www.law.cornell.edu/wex/vagueness_doctrine
- Zbraně podléhající zákonu o zbraních a podmínky jejich nabývání a držení. *Oficiální web MVČR* [online]. Česká republika: Ministerstvo Vnitra, 2021 [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zbrane-podlehajici-zakonu-o-zbranich-a-podminky-jejich-nabyvani-a-drzeni.aspx?q=Y2hudW09OQ%3D%3D>

Seznam použitých právních předpisů ČR

- ČESKO. Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu a o změně zákona č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních), ve znění zákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o zbraních) - znění od 1. 2. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-119>
- ČESKO. Zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních), ve znění zákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů - znění od 1. 7. 2023. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-156>
- ČESKO. Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích - znění od 1. 7. 2023. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-634>
- ČESKO. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) - znění od 1. 7. 2023. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>

- ČESKO. Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů - znění od 1. 2. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-167>
- ČESKO. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) - znění od 15. 1. 2023. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>
- ČESKO. Zákon č. 553/1991 Sb., České národní rady o obecní policii - znění od 1. 2. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>
- ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky - znění od 28. 6. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>
- ČESKO. Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim - znění od 28. 6. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-418>
- ČESKO. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád - znění od 1. 1. 2021. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>
- ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník - znění od 6. 1. 2023. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
- ČESKO. Usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky - znění od 1. 10. 2021. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>
- ČESKO. Sdělení č. 36/2015 Sb. m. s., Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy o obchodu se zbraněmi - znění od 24. 12. 2014. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2015-36>
- ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 28. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

- ČESKO. Vyhláška č. 162/2021 Sb., o dovoleném výrobním provedení plynové zbraně a expanzní zbraně a o technických požadavcích na plynové nábojky pro expanzní zbraně - znění od 29. 4. 2021. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-162>
- ČESKO. Vyhláška č. 221/2017 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o zbraních - znění od 30. 1. 2021. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-221>
- ČESKO. Vyhláška č. 179/2017 Sb., vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 370/2002 Sb., o dovoleném výrobním provedení plynové zbraně, expanzní zbraně a střeliva a o požadavcích na úpravu zbraně pro filmovou nebo divadelní činnost, a kterou se zrušují některé vyhlášky Ministerstva průmyslu a obchodu - znění od 1. 8. 2017. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-179>
- ČESKO. Vyhláška č. 371/2002 Sb., Ministerstva průmyslu a obchodu, kterou se stanoví postup při znehodnocování a ničení zbraně, střeliva a výrobě jejich řezů - znění od 1. 1. 2005. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-371>
- ČESKO. Vyhláška č. 370/2002 Sb., Ministerstva průmyslu a obchodu o dovoleném výrobním provedení plynové zbraně, expanzní zbraně a střeliva - znění od 1. 8. 2017. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-370>
- ČESKO. Vyhláška č. 254/2007 Sb., vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 493/2002 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti k vydání nebo platnosti zbrojního průkazu a o obsahu lékárničky první pomoci provozovatele střelnice - znění od 1. 12. 2007. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-254>
- ČESKO. Nařízení vlády č. 315/2011 Sb., o zkušebním řádu zkoušky odborné způsobilosti žadatele o vydání zbrojního průkazu skupiny A až E - znění od 1. 8. 2017. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-315>
- ČESKO. Nařízení vlády č. 217/2017 Sb., o požadavcích na zabezpečení zbraní, střeliva, černého loveckého prachu, bezdýmného prachu a zápalek a o muničním skladišti - znění

od 1. 8. 2017. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-217>

- ČESKO. Nařízení vlády č. 219/2017 Sb., o znehodnocování některých zbraní a střeliva, zhotovování řezů zbraní a střeliva, ničení střeliva a o minimálním obsahu dokumentace ve vztahu k delaboraci, znehodnocování, výrobě řezů a ničení munice - znění od 30. 1. 2021. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-219>
- ČESKO. Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek - znění od 1. 8. 2023. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-463>
- ČESKO. Stanovisko odboru bezpečnostní politiky MV k nabývání střeliva a komponent pro přebíjení střeliva do zbraní kategorie D ze dne 17. července 2014, In: mvcr.cz [online]. Odbor bezpečnostní politiky, Nad Štolou 3, Praha 7, [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/strelivo-pro-zbrane-kat-d-pdf.aspx>

Seznam použitých právních předpisů EU

- EVROPSKÁ UNIE. Směrnice Evropského parlamentu a rady (EU) č. 2017/853 kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní, [online]. CELEX [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32017L0853>
- EVROPSKÁ UNIE. Směrnice Evropského parlamentu a rady (EU) č. 2021/555 kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní (kodifikované znění), [online]. CELEX [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32021L0555>
- EVROPSKÁ UNIE. Směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní, [online]. CELEX [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:31991L0477>
- EVROPSKÁ UNIE. Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 258/2012, kterým se provádí článek 10 protokolu Organizace spojených národů proti nedovolené výrobě střelných zbraní a jejich součástí, dílů a střeliva a obchodování s nimi, který doplňuje Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (protokol OSN o střelných zbraních), a stanoví vývozní povolení, opatření pro dovoz a tranzit střelných zbraní, jejich součástí, dílů a střeliva, [online].

CELEX [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/LSU/?uri=CELEX:32012R0258>

- EVROPSKÁ UNIE. Prováděcí nařízení komise EU 2015/2403, a to včetně příloh, [online]. CELEX [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32015R2403&qid=1693145887289>

Seznam použitých právních předpisů USA

- SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. Constitution of the United States of America (Ústava Spojených států amerických), In: law.cornell.edu [online]. CORNELL ILL [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.law.cornell.edu/constitution>
- SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. Bill of Rights (Listina práv), In: law.cornell.edu [online]. CORNELL ILL [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.law.cornell.edu/constitution/billofrights>
- VIRGINIA. Virginia Declaration of Rights (Deklarace práv státu Virginie) , In: archives.org [online]. NATIONAL ARCHIVES [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.archives.gov/founding-docs/virginia-declaration-of-rights>
- SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. Code of Laws of the United States of America (Zákoník Spojených států amerických), In: law.cornell.edu [online]. CORNELL ILL [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.law.cornell.edu/uscode/text>
- SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. National Firearms Act (Národní zákon o palných zbraních), In: archive.org [online]. NATIONAL ARCHIVES [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: https://archive.org/stream/NationalFirearmsActOf1934/National_Firearms_Act_of_1934_djvu.txt
- SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. Federal Firearms Act (Federální zákon o palných zbraních), In: congress.gov [online]. CONGRESS [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/senate-bill/4263/text?r=6&s=1>
- SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. Omnibus Act of 1968 (Společný zákon o zločinu a bezpečných ulicích z roku 1968), In: govinfo.gov [online]. GOVINFO [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/COMPS-1696/pdf/COMPS-1696.pdf>
- SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. Gun Control Act of 1968 (Zákon o kontrole střelných zbraní z roku 1968), In: govinfo.gov [online]. GOVINFO [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-82/pdf/STATUTE-82-Pg1213-2.pdf>

- SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. Firearms Owners' Protection Act (Zákon o ochraně vlastníků střelných zbraní), In: congress.gov [online]. CONGRESS [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.congress.gov/bill/99th-congress/senate-bill/49>
- SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. Undetectable Firearms Act (Zákon o nedetekovatelných střelných zbraních), In: congress.gov [online]. CONGRESS [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.congress.gov/bill/100th-congress/house-bill/4445>
- SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. Public Safety and Recreational Firearms Use Protection Act (Zákon o veřejné bezpečnosti a rekreačním užívání střelných zbraní), In: congress.gov [online]. CONGRESS [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.congress.gov/bill/103rd-congress/house-bill/4296>
- SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. Violent Crime Control and Law Enforcement Act of 1994 (Zákon o omezení násilných zločinů a vymáhání práva z roku 1994), In: congress.gov [online]. CONGRESS [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.congress.gov/bill/103rd-congress/house-bill/3355>
- SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. Brady Handgun Violence Act (Bradyho Zákon o prevenci násilí páchané krátkou palnou zbraní), In: congress.gov [online]. CONGRESS [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.congress.gov/bill/103rd-congress/house-bill/1025>
- SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. Bipartisan Safer Communities Act (Bipartijní zákon o bezpečnějších komunitách In: congress.gov [online]. CONGRESS [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/senate-bill/2938>
- SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. Law Enforcement Officers Safety Act (Zákon o bezpečnosti policistů), In: congress.gov [online]. CONGRESS [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.congress.gov/bill/108th-congress/house-bill/218>
- SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. Federal Gun Free School Zones Act of 1990 (Federální zákon o bezzbraňových školních zónách z roku 1990), In: congress.gov [online]. CONGRESS [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.congress.gov/bill/101st-congress/senate-bill/2070>
- SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. Proposal of Concealed Carry Reciprocity Act, House Bill 38, (Návrh zákona o reciprocitě skrytého nošení, Sněmovní tisk č. 38), In: congress.gov [online]. CONGRESS [cit. 27. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/house-bill/38>

Seznam použité judikatury ČR

- Usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 12. 2017, se spisovou značkou: III. ÚS 2624/16, [online]. NALUS [cit. 27. 8. 2023] Dostupný z: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=100053&pos=1&cnt=1&typ=result>
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 05. 2017, se spisovou značkou: IV. ÚS 951/17, [online]. NALUS [cit. 27. 8. 2023] Dostupný z: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=97609&pos=1&cnt=1&typ=result>
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 05. 2016, se spisovou značkou: 6 As 53/2016, [online]. NSOUD [cit. 27. 8. 2023] Dostupný z: <https://sbirka.nsoud.cz/sbirka/7418/>

Seznam použité judikatury USA

- *District of Columbia et. al. versus Dick Anthony Heller*,
se spisovou značkou (číslem): 554 U. S. 570, vydaného dne 26. 06. 2008, [online].
JUSTIA [cit. 27. 8. 2023] Dostupný z:
<https://supreme.justia.com/cases/federal/us/554/570/>
- *United States versus Jack Miller et. Al.*
se spisovou značkou (číslem): 307 U. S. 174, vydaného dne 15. 05. 1939, [online].
CORNELL LII [cit. 27. 8. 2023] Dostupný z:
<https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/307/174>
- *New York State Rifle and Pistol Association versus Inc. V. Buren et. Al.*
se spisovou značkou (číslem): 597 U. S. ___, vydaného dne 23. 06. 2022, [online].
CORNELL LII [cit. 27. 8. 2023]
Dostupný z: <https://www.law.cornell.edu/supct/cert/20-843>
- *Tony Henderson versus United States.*
se spisovou značkou (číslem): 575 U. S. 622, vydaného dne 18. 05. 2015, [online].
CORNELL LII [cit. 27. 8. 2023]
Dostupný z: <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/13-1487>
- *Marvin Katko versus Edward Briney*,
se spisovou značkou (číslem): 183 N. W. 2d 657, vydaného dne 09. 02. 1971, [online].
JUSTIA [cit. 27. 8. 2023]
Dostupný z: <https://law.justia.com/cases/iowa/supreme-court/1971/54169-0.html>
- *Shelly PARKER, et al., Plaintiffs, vs. DISTRICT OF COLUMBIA, et al., Defendants*,
se spisovou značkou (číslem): 311 F. Supp. 2d 103, vydaného dne 31. 03. 2004, [online].
JUSTIA [cit. 27. 8. 2023]
Dostupný z: <https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/F3/478/370/473051/>

Přílohy

Tabulka č. 1 – Tabulka se srovnáním průměrných parametrů modelových ráží

Autorská tvorba

Název moderní ráže	Ekvivalent starší 1890	Typ zbraně	Kinetická energie	Váha náboje	Váha zbraně	Volný zpětný ráz
5,6 x 15 mm / 6,35 x 16 mm	.32 LC / .32 S&W	Pistole	100 J – 200 J	2,5 – 5 g	0,1 – 0,5 kg	0 J - 2,5 J
7,65 x 17 mm / 9 x 18 mm	.38 LC / .38 S&W	Pistole	200 J – 400 J	5 – 10 g	0,25 – 1 kg	2,5 J - 5 J
9 x 19 mm / .40 S&W / .45 ACP	.45 LC / .45 S&W	Pistole	400 J – 600 J	10 – 17,5 g	0,5 – 1,5 kg	5 – 7,5 J
10 x 25 mm / .45 GAP / .50 GI	44-40 Winchester	Pistole	600 J – 1000 J	17,5 – 25 g	1 – 2 kg	7,5 – 15 J
5,56 x 45 mm / 5,45 x 39 mm	50-110 Winchester	Puška	1000 J – 2000 J	10 – 20 g	2 – 8 kg	5 – 15 J
7,62 x 51 mm / 7,62 x 54 mm	577/450 Martini–Henry	Puška	2000 J – 4000 J	20 – 35 g	4 – 12 kg	15 – 30 J
9,5 x 77 mm / 9,3 x 64 mm	„Four-bore“	Puška	4000 J – 10000 J	35 – 70 g	6 – 18 kg	30 – 50 J
12,7 x 99 mm / 12,7 x 108 mm	„Two-bore“	Puška	10000 J – 20000 J	70 – 150 g	10 – 40 kg	50 – 100 J
20 x 102 mm / 20 x 110 mm	N/A	Autokanón	40 kJ – 60 kJ	150 – 300 g	40 – 500 kg	100 J - 250 J
25 x 137 mm / 23 x 152 mm	N/A	Autokanón	60 kJ – 100 kJ	300 – 600 g	55 – 1000 kg	250 J - 500 J
30 x 173 mm / 30 x 165 mm	N/A	Autokanón	100 kJ – 200 kJ	600 – 1000 g	70 – 2000 kg	500 J - 1000 J
35 x 228 mm / 37 x 252 mm	N/A	Autokanón	200 kJ – 300 kJ	1– 2 kg	85 – 3500 kg	750 J – 1500 J
40 x 365 mm / 40 x 311 mm	N/A	Autokanón	300 kJ – 600 kJ	2 – 3,75 kg	100 – 5000 kg	1000 J - 10000 J
57 x 438 mm / 57 x 347 mm	N/A	Autokanón	1000 kJ – 2000 kJ	3,75 – 7,5 kg	250 – 7500 kg	15000 J - 50000 J
76 x 636 mm / 84 x 618 mm	N/A	Autokanón	2000 kJ – 4000 kJ	7,5 – 15 kg	500 – 12500 kg	50000 J - 100000 J
105 x 617 mm / 100 x 910 mm	N/A	Kanón	4 MJ – 8 MJ	20 – 25 kg	1000 – 7500 kg	100 kJ – 125 kJ
120 x 570 mm / 125 x 408 mm	N/A	Kanón	8 MJ – 12 MJ	25 – 30 kg	2000 – 10000 kg	125 kJ – 250 kJ
155 x 930 mm / 152 x 895 mm	N/A	Kanón	12 MJ – 24 MJ	30 – 75 kg	3000 – 15000 kg	250 kJ – 500 kJ

Tabulka č. 2 – Tabulka se srovnáním zbraňových kategorií ČR a USA

Autorská tvorba

Kategorie zbraní dle české právní úpravy	Kategorizace zbraní dle americké federální úpravy
Kategorie A	
Zbraně zvláště účinné	NFA Firearm – Destructive Devices
Zbraně samočinné	NFA Firearm – Machineguns
Zbraně zákeřné	NFA Firearm – Any Other Weapons
Zbraně nedetekovatelné	Federální úprava obdobně zbraně rozlišuje – jsou zakázány skrze UFA a dostupné pouze s příslušnou FFL - " Armor Piercing Ammunition "
Střelivo průbojné do krátkých zbraní	Federální úprava toto střelivo rozlišuje – je zakázáno skrze UFA a dostupné pouze s příslušnou FFL
Střelivo průbojné do dlouhých zbraní	Federální úprava toto střelivo rozlišuje – je povoleno v režimu GCA od 18 let " Armor Piercing Ammunition "
Střelivo výbušné	Federální úprava toto střelivo rozlišuje – je povoleno pokud neobsahuje projektil více než 7g náplň, jinak NFA Firearm – Destructive Devices
Střelivo zápalné	Federální úprava toto střelivo rozlišuje – je povoleno pokud neobsahuje projektil více než 7g náplň, jinak NFA Firearm – Destructive Devices
Střelivo s jinou aktivní náplní	Federální úprava toto střelivo rozlišuje – je povoleno pokud neobsahuje projektil více než 7g náplň, jinak NFA Firearm – Destructive Devices
Kategorie A-I	
Zbraně samočinné, u nichž došlo k úpravě na <u>samonabíjecí</u> palné zbraně,	Federální úprava takovýto parametr nerozlišuje – obvykle bude spadat podle dalších parametrů pod jinou podkategorii zbraní v režimu GCA
Zbraně <u>samonabíjecí</u> pro střelivo se středovým zápalem, do kterých je vložen příslušný nadlimitní zásobník	Federální úprava takovýto parametr nerozlišuje – obvykle bude spadat podle dalších parametrů pod jinou podkategorii zbraní v režimu GCA
Zbraně dlouhé <u>samonabíjecí</u> pro střelivo se středovým zápalem původně určené ke střelbě z ramene, vybavené skládací, zasouvací nebo bez použití nástrojů odnímatelnou ramenní opěrou, přičemž po jejím sklopení, zasunutí nebo odejmutí je délka zbraně menší než 600 mm a není ovlivněna její funkčnost	NFA Firearm – Short-barreled Rifle (Hlaveň kratší než 406,4 mm / 16 inch nebo celá zbraň kratší než 660.4mm / 26 inch)
Zbraně plynové nebo expanzní, nejde-li o dovolené výrobní provedení, které stanoví prováděcí právní předpis	Není palná zbraň ve smyslu „Firearm“
Střelivo pro krátké kulové palné zbraně se střelou šokovou nebo střelou určenou ke zvýšení ranivého účinku.	Federální úprava toto střelivo nerozlišuje – je tedy povoleno a dostupné v režimu GCA od 21 let
Kategorie B	
Krátké opakovací nebo <u>samonabíjecí</u> zbraně	GCA – Handguns
Krátké jednoranové nebo <u>víceranové</u> zbraně pro střelivo se středovým zápalem	GCA – Handguns
Jednoranové nebo <u>víceranové</u> zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem, jejichž celková délka je menší než 280 mm	GCA – Handguns
Dlouhé <u>samonabíjecí</u> zbraně, jejichž zásobník nebo nábojová schránka a nábojová komora mohou dohromady pojmout více než 3 náboje	GCA – Long-barreled Rifles
<u>Samonabíjecí</u> zbraně, jejichž zásobník nebo nábojová schránka a nábojová komora nemohou dohromady pojmout více než 3 náboje a u nichž je podávací ústrojí odnímatelné, anebo u nichž není zaručeno, že nemohou být přeměněny běžně dostupnými nástroji na zbraně, jejichž zásobník nebo nábojová schránka a nábojová komora mohou dohromady pojmout více než 3 náboje	GCA – Long-barreled Rifles
Dlouhé opakovací nebo <u>samonabíjecí</u> zbraně s hladkým vývrtem hlavně, jejichž délka hlavně je menší nebo je rovná 600 mm,	NFA Firearm – Short-barreled Shotgun (Hlaveň kratší než 457,2 mm / 18 inch nebo celá zbraň kratší než 660.4mm / 26 inch)
<u>Samonabíjecí</u> zbraně, pokud mají vzhled samočinných zbraní	Federální úprava takovýto parametr nerozlišuje – obvykle bude spadat podle dalších parametrů pod jinou podkategorii zbraní v režimu GCA
Signální zbraně pro použití signálních nábojů ráže větší než 18 mm	Není palná zbraň ve smyslu „Firearm“
Kategorie C	
Jednoranové nebo <u>víceranové</u> zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem, jejichž celková délka se rovná nebo je větší než 280 mm	Federální úprava takovýto parametr nerozlišuje – obvykle bude spadat podle dalších parametrů pod jinou podkategorii zbraní v režimu GCA
Jednoranové nebo <u>víceranové</u> , opakovací nebo <u>samonabíjecí</u> dlouhé zbraně pro střelivo s okrajovým nebo středovým zápalem nebo pro střelivo se zápalem typu Lefauchaux neuvedené v § 5 písm. d) až f),	GCA – Long-barreled Rifles
Více než <u>dvouranové</u> nebo opakovací zbraně zkonstruované na principu perkusních zámkových systémů	Není palná zbraň ve smyslu „Firearm“
Tlumiče hluku výstřelu, kterými jsou zařízení určená pro použití s palnou zbraní a konstruovaná pro celkové snížení hluku výstřelu při ostré střelbě, a to včetně snížení hluku výstřelu ve směru střelby.	NFA Firearm – Silencer
Kategorie C-I	
Jednoranové nebo <u>dvouranové</u> palné zbraně určené pro dělené střelivo,	GCA – Antique Firearms
Veškeré Zbraně kategorie C-I nejsou dle federální úpravy palnou zbraní ve smyslu „Firearms“	
Kategorie D	
Historické zbraně	GCA – Antique Firearms
Veškeré ostatní zbraně kategorie D nejsou dle federální úpravy palnou zbraní ve smyslu „Firearms“	

Právní úprava zbraní a střeliva

Abstrakt

Tématem předkládané práce je právní úprava zbraní a střeliva analyzovaná v kontextu dvou právních systémů, a to právní úpravy České republiky, obsažené především v ustanoveních zákona o zbraních, kterým se věnuje první kapitola této práce, a právní úpravy Spojených států amerických, a to zejména na úrovni federálních předpisů včetně Druhého dodatku Ústavy, avšak s nezbytným přesahem do úpravy jednotlivých států federace, které jsou obsaženy v kapitole druhé.

Strukturálně jsou kapitoly dále děleny na podkapitoly a čtenář je v rámci nich zasvěcen nejen do právních ustanovení příslušných předpisů, která autor práce připravil, a v případě těch cizojazyčných i přeložil, ale i do související judikatury a kontextu této komplexní problematiky, která je dále zprostředkována díky cizojazyčné i tuzemské literatuře, ze které práce rovněž vychází.

Po provedení důkladné deskripce a rozboru všech příslušných ustanovení pak dochází ke komparaci nabytých znalostí v kapitole třetí a poslední, jež je syntézou i srovnáním vybraných aspektů, které byly vybrány tak, aby vhodně odrážely specifika úpravy fenoménu palných zbraní napříč odlišnými právními systémy, a to vždy v příslušném kontextu.

V rámci tohoto akademického exkurzu lze v práci vyzdvihnout důkladný rozbor rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států amerických v kauze „*District of Columbia et. al. versus Dick Anthony Heller*“, s číslem 554 U. S. 570 z roku 2008, kterému je věnován text v podkapitole o nabytí vlastnictví zbraní dle federálního práva. Toto přelomové rozhodnutí, zcela stěžejní pro kontextuální výklad smyslu a účelu Druhého dodatku Ústavy Spojených států amerických, je podrobena rozboru včetně disentních stanovisek a odborné literatury. Odkazováno je však i na rozhodnutí související, a práce se tak snaží co možná nejlépe zohlednit více než dvě století nepřetržité kontinuální existence právního pramene, ke kterému se zcela zásadní rozhodnutí z pera soudce Scaliie věnuje.

Klíčová slova: Palná zbraň, Zákon o zbraních, Druhý dodatek Ústavy Spojených států

Legal regulation of weapons and ammunition

Abstract

The topic of the presented thesis is the legal regulation of weapons and ammunition analyzed in the context of two legal systems, namely the legislation of the Czech Republic, contained mainly in the provisions of the Weapons Act, which is the subject of the first chapter of this thesis, and the legislation of the United States of America, especially on at the level of federal regulations, including the Second Amendment to the Constitution, but with the necessary overlap into the regulation of the individual states of the federation, which are contained in Chapter Two.

Structurally, the chapters are further divided into sub-chapters, and within them the reader is introduced not only to the legal provisions of the relevant regulations, which the author of the work prepared, and in the case of those in foreign languages, also translated, but also to the related jurisprudence and the context of this complex issue, which is further mediated thanks to foreign language and domestic literature, from which the work is also based.

After a thorough description and analysis of all relevant provisions, a comparison of the acquired knowledge occurs in the third and last chapter, which is a synthesis and comparison of selected aspects that were chosen to appropriately reflect the specifics of the regulation of the phenomenon of firearms across different legal systems, always in the appropriate context.

As part of this academic excursion, the work highlights a thorough analysis of the decision of the Supreme Court of the United States of America in the case "*District of Columbia et. al. v. Dick Anthony Heller,*" 554 U.S. 570, 2008, to which text is devoted in the subsection on acquiring gun ownership under federal law. This landmark decision, absolutely central to the contextual interpretation of the meaning and purpose of the Second Amendment to the Constitution of the United States of America, is subjected to analysis, including dissenting opinions and scholarly literature. However, related decisions are also referred to, and the work thus tries to take into account as best as possible the more than two centuries of continuous existence of the legal source, to which the very fundamental decision from the pen of Judge Scalia is devoted.

Keywords: Firearm, Weapons Act, Second Amendment to the United States Constitution